

ด่วนที่สุด

ที่ ยธ ๐๒๐๐๘/๑๒๘๕

ถึง กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน

ด้วยกระทรวงมหาดไทย แจ้งว่า ได้จัดทำแผนปฏิบัติการจัดการขยะมูลฝอยชุมชน “จังหวัดสะอาด” ประจำปี พ.ศ. ๒๕๖๘ ทั้งนี้ เพื่อให้การจัดการขยะมูลฝอยของประเทศมีการปฏิบัติอย่างต่อเนื่อง และเป็นไปตามเป้าหมายของแผนปฏิบัติการด้านการจัดการขยะของประเทศ ฉบับที่ ๒ (พ.ศ. ๒๕๖๕ - ๒๕๗๐) จึงขอความร่วมมือส่วนราชการในสังกัดกระทรวงยุติธรรมดำเนินการขับเคลื่อนแผนปฏิบัติการฯ พร้อมเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ให้แก่หน่วยงานในสังกัดพิจารณาดำเนินการให้เป็นไปตามกรอบการดำเนินงาน เป้าประสงค์ และตัวชี้วัดของแผนปฏิบัติการฯ ดังกล่าว รายละเอียดปรากฏตามหนังสือกระทรวงมหาดไทย ด่วนที่สุด ที่ มท ๐๘๒๐.๒/ว ๒๘๗ ลงวันที่ ๑๐ มกราคม ๒๕๖๘ (เอกสารแนบ ๑)

สำนักงานปลัดกระทรวงยุติธรรม พิจารณารอบการดำเนินงาน เป้าประสงค์ และตัวชี้วัดของแผนปฏิบัติการจัดการขยะมูลฝอยชุมชน “จังหวัดสะอาด” ประจำปี พ.ศ. ๒๕๖๘ (เอกสารแนบ ๒) แล้ว เห็นว่ามีความเกี่ยวข้องกับทุกส่วนราชการในสังกัดกระทรวงยุติธรรมทั้งระดับส่วนกลาง และส่วนภูมิภาค ในการสนับสนุนการขับเคลื่อนแผนปฏิบัติการฯ ดังกล่าว จึงขอให้ส่วนราชการของท่านพิจารณาดำเนินการขับเคลื่อนแผนปฏิบัติการฯ พร้อมเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ให้แก่หน่วยงานในสังกัด เพื่อดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้องตามแนวทางการขับเคลื่อนแผนปฏิบัติการฯ ที่กระทรวงมหาดไทยกำหนดต่อไป

สำนักงานปลัดกระทรวงยุติธรรม

๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๘

กองยุทธศาสตร์และแผนงาน

กลุ่มงานนโยบายและยุทธศาสตร์

โทร. ๐ ๒๑๔๑ ๕๓๒๓ (วรวุฒิ)

ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ policy.moj@moj.go.th

แผนปฏิบัติการ จัดการขยะมูลฝอยชุมชน “จังหวัดสะอาด”

ประจำปี พ.ศ. 2568

กระทรวงมหาดไทย

Ministry of Interior

“กระทรวงมหาดไทยในฐานะที่ได้รับมอบหมายให้เป็นหนึ่งในหน่วยงานผู้รับผิดชอบหลักในการดำเนินการบริหารจัดการขยะมูลฝอยชุมชน ได้เล็งเห็นถึงความสำคัญของปัญหาขยะมูลฝอยชุมชนที่เกิดขึ้นในพื้นที่ในด้านต่าง ๆ เช่น ขยะมูลฝอยชุมชนไม่ได้รับการคัดแยกตั้งแต่ต้นทาง การจัดทำระบบเก็บขนไม่มีประสิทธิภาพ ขยะมูลฝอยชุมชนไม่ได้รับการกำจัดอย่างถูกต้องตามหลักวิชาการ และยังไม่กำจัดไม่หมด รวมถึงการบริหารจัดการของหน่วยงานที่ดูแลรับผิดชอบยังขาดประสิทธิภาพและทั่วถึง ที่ผ่านมากระทรวงมหาดไทยได้แก้ไขปัญหามูลฝอยชุมชนมาอย่างต่อเนื่อง โดยแบ่งเป็น 3 ขั้นตอน ได้แก่ ต้นทาง กลางทาง และปลายทาง”

ที่มา : แผนปฏิบัติการจัดการขยะมูลฝอยชุมชน “จังหวัดสะอาด” ตามแนวทางพระราชรัฐ ประจำปี พ.ศ. 2561

สารบัญ

เรื่อง

บทที่ 1 บทนำ

- ความเป็นมา 1
- แผนปฏิบัติการด้านการจัดการขยะของประเทศ ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2565 – 2570) 2
- บทบาทและหน้าที่ของกระทรวงมหาดไทยและหน่วยงานภายใต้กระทรวงมหาดไทย ภายใต้ แผนปฏิบัติการด้านการจัดการขยะของประเทศ (พ.ศ. 2565 - 2570) 7

บทที่ 2 การดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการจัดการขยะมูลฝอยชุมชน “จังหวัดสะอาด” ประจำปี พ.ศ. 2567

- สารสำคัญของแผนปฏิบัติการจัดการขยะมูลฝอยชุมชน “จังหวัดสะอาด” ประจำปี พ.ศ. 2567 12
- สรุปผลการดำเนินงานตามตัวชี้วัดตามแผนปฏิบัติการจัดการขยะมูลฝอยชุมชน "จังหวัดสะอาด" ประจำปี พ.ศ. 2567 15

บทที่ 3 แนวทางการจัดการขยะมูลฝอยชุมชนของกระทรวงมหาดไทย ประจำปี พ.ศ. 2567

- พันธกิจ 18
- กรอบแนวคิดการดำเนินการและการกำหนดเป้าหมาย 19
- เป้าประสงค์ของแผนปฏิบัติการจัดการขยะมูลฝอยชุมชน “จังหวัดสะอาด” ประจำปี พ.ศ. 2567 20
- ตัวชี้วัดตามแผนปฏิบัติการจัดการขยะมูลฝอยชุมชน “จังหวัดสะอาด” ประจำปี พ.ศ. 2567 21
- คำอธิบายตัวชี้วัดเป้าหมาย 24
- มาตรการส่งเสริมและสนับสนุนการบริหารจัดการขยะมูลฝอยชุมชน
 - มาตรการส่งเสริมให้ประชาชนมีการจัดทำ ถังขยะเปียก ลดโลกร้อน 40
 - มาตรการส่งเสริมทางการขับเคลื่อนธนาคารขยะ (Recyclable Waste Bank) ของ อปท. 45
 - มาตรการการดำเนินงานตามแผนรณรงค์ “แยกก่อนทิ้ง” เพื่อขับเคลื่อนการจัดการขยะมูลฝอยชุมชน 54
 - มาตรการการลดปริมาณและคัดแยกขยะมูลฝอย ณ แหล่งกำเนิด (ต้นทาง) 58
 - มาตรการเพิ่มประสิทธิภาพการเก็บขนขยะมูลฝอยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (กลางทาง) 59
 - มาตรการการเพิ่มศักยภาพและประสิทธิภาพการกำจัดขยะมูลฝอยชุมชนให้ได้รับการกำจัดอย่างถูกต้องตามหลักวิชาการ (ปลายทาง) 60
 - มาตรการการเพิ่มศักยภาพและประสิทธิภาพด้านการบริหารจัดการขยะมูลฝอยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (ด้านการจัดการ) 62
 - มาตรการจัดการมูลฝอยติดเชื้อ 62
 - มาตรการการจัดการขยะพลาสติก 63
 - มาตรการจัดการขยะพลาสติก ตามแผนปฏิบัติการด้านการจัดการขยะพลาสติก ระยะที่ 2 (พ.ศ. 2566 – 2570) 64
 - มาตรการจัดการขยะมูลฝอยบนเกาะ 72
- มาตรการ แนวทาง และกิจกรรมการดำเนินการเพื่อนำไปสู่เป้าหมายการปฏิบัติ 74
- มาตรการ แนวทาง และกิจกรรมส่งเสริมและสนับสนุนการบริหารจัดการขยะมูลฝอยชุมชน ตั้งแต่ต้นทาง กลางทาง และปลายทาง 92
- ภาคผนวก 94

บทที่ 1 บทนำ

ความเป็นมา

การบริหารจัดการขยะมูลฝอย ถือเป็นการมุ่งผลสู่การขับเคลื่อน Sustainable Development Goals : SDGs ภายใต้เป้าหมายที่ 12 สร้างหลักประกันให้มีแบบแผนการผลิตและการบริโภคที่ยั่งยืน เป้าประสงค์ที่ 12.5 ลดการเกิดของเสียโดยให้มีการป้องกัน การลดปริมาณ การใช้ซ้ำ และการนำกลับมาใช้ใหม่ ภายในปี 2573 และเป้าหมายที่ 13 ปฏิบัติการอย่างเร่งด่วนเพื่อต่อสู้กับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและผลกระทบที่เกิดขึ้น เป้าประสงค์ที่ 13.2 บูรณาการมาตรการด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศในนโยบาย ยุทธศาสตร์ และการวางแผนระดับชาติ แม้ว่า SDGs จะเป็นเป้าหมายระดับโลกแต่การนำ SDGs ไปปรับให้เหมาะกับบริบทของพื้นที่ (Localization of the SDGs) เป็นเรื่องสำคัญ จึงต้องให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นซึ่งมีความเป็นเจ้าของพื้นที่ร่วมผลักดันตามเป้าประสงค์ (Targets) และตัวชี้วัด (Indicators) ที่เหมาะสมกับบริบทของท้องถิ่น โดยหลักการการขับเคลื่อน SDGs ควรเป็นกระบวนการที่เริ่มจากฐานรากขึ้นสู่ระดับนโยบาย (Bottom-Up) และเมืององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นผู้มีบทบาทหลักในการนำ SDGs ไปปฏิบัติ ด้วยเหตุนี้ กระทรวงมหาดไทย จึงได้เร่งผลักดันให้ท้องถิ่นสามารถบริหารจัดการขยะมูลฝอยได้อย่างมีประสิทธิภาพ

การจัดการขยะมูลฝอยของประเทศเริ่มดำเนินการภายใต้แผนแม่บทการบริหารจัดการขยะมูลฝอยของประเทศ (พ.ศ. 2559 – 2564) : ซึ่งได้สิ้นสุดในปี 2564 กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม จึงดำเนินการจัดทำแผนปฏิบัติการด้านการจัดการขยะของประเทศ ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2565 – 2570) เพื่อเป็นกรอบและแนวทางในการขับเคลื่อนการแก้ไขภาวะมลพิษจากขยะที่มีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม ความเดือดร้อนและสุขภาพอนามัยของประชาชนอย่างต่อเนื่อง โดยคำนึงถึงสภาพปัญหาและบริบทสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป และสอดคล้องกับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน ยุทธศาสตร์ชาติ แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ นโยบายรัฐบาล พันธกรณีระหว่างประเทศ การควบคุมป้องกันการเกิดของเสียจากต่างประเทศ (Trans-boundary Movement of Wastes and Recyclables) รวมถึงสถานการณ์โรคระบาดใหม่ของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา (Covid-19) โดยใช้หลักการจัดการสมัยใหม่ตามหลักสากลที่นานาอารยประเทศ ใช้บริหารจัดการขยะให้เกิดประโยชน์และประสิทธิภาพสูงสุด ได้แก่ แนวทางการพัฒนาเศรษฐกิจชีวภาพ

เศรษฐกิจหมุนเวียน-เศรษฐกิจสีเขียว (BCG Model) หลักการ 3R (Reduce, Reuse, Recycle) หลักการผู้ก่อมลพิษเป็นผู้จ่าย (PPP: Polluter Pays Principles) การมีส่วนร่วมของภาครัฐและภาคเอกชนในการจัดการขยะ (Public Private Partnership) หลักการขยายขอบเขตความรับผิดชอบของผู้ผลิตตามหลักการ Extended Producer Responsibility (EPR) และของผู้บริโภคตามหลักการ Extended Consumer Responsibility (ECR) โดยแผนปฏิบัติการด้านการจัดการขยะของประเทศ ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2565 – 2570) ได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ เมื่อวันที่ 3 สิงหาคม 2565

กระทรวงมหาดไทยในฐานะที่ได้รับมอบหมายให้เป็นหนึ่งในหน่วยงานผู้รับผิดชอบหลักในการดำเนินการบริหารจัดการขยะมูลฝอยชุมชน ได้เล็งเห็นถึงความสำคัญของปัญหาขยะมูลฝอยชุมชนที่เกิดขึ้นในพื้นที่ในด้านต่าง ๆ เช่น ขยะมูลฝอยชุมชนไม่ได้รับการคัดแยกตั้งแต่ต้นทาง การจัดทำระบบเก็บขนไม่มีประสิทธิภาพ ขยะมูลฝอยชุมชนไม่ได้รับการกำจัดอย่างถูกต้องตามหลักวิชาการและยังกำจัดไม่หมดรวมถึงการบริหารจัดการของหน่วยงานที่ดูแลรับผิดชอบยังขาดประสิทธิภาพและทั่วถึง ที่ผ่านมากระทรวงมหาดไทยได้แก้ไขปัญหามลพิษชุมชนมาอย่างต่อเนื่อง โดยแบ่งเป็น 3 ขั้นตอน ได้แก่ ต้นทาง กลางทาง และปลายทาง โดยการขับเคลื่อนกระบวนการผ่านแผนปฏิบัติการจัดการขยะมูลฝอยชุมชน “จังหวัดสะอาด” ประจำปี ซึ่งได้ดำเนินการมาอย่างต่อเนื่องตั้งแต่ปี พ.ศ. 2561 เป็นต้นมาจนถึงปัจจุบัน

แผนปฏิบัติการด้านการจัดการขยะของประเทศ ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2565 – 2570)

แผนแม่บทการบริหารจัดการขยะมูลฝอยของประเทศ ฉบับที่ 1 (พ.ศ. 2559 – 2564) มุ่งเน้นไปที่การจัดการขยะ ณ ปลายทาง ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยการลดการเกิดขยะ การนำของเสียกลับมาใช้ซ้ำและใช้ประโยชน์ใหม่ตามหลักการ 3R ที่แหล่งกำเนิดต่างๆ การส่งเสริมการกำจัดขยะมูลฝอยแบบศูนย์รวมด้วยการใช้เทคโนโลยีแบบผสมผสาน และการแปรรูปผลิตพลังงานอย่างเหมาะสม การกำจัดขยะมูลฝอยตกค้างจากสถานที่กำจัดขยะมูลฝอยที่ดำเนินการไม่ถูกต้อง จากผลการดำเนินงานตามแผนแม่บทฯ จะเห็นได้ว่าการบริหารจัดการขยะมูลฝอยยังไม่บรรลุตามเป้าหมายแผนปฏิบัติการด้านการจัดการขยะของประเทศ ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2565 – 2570) ต้องการยกระดับการบริหารจัดการขยะมูลฝอยให้ดีขึ้นกว่าเดิม โดยให้ความสำคัญกับการจัดการที่ต้นทางตามวัฏจักรชีวิตผลิตภัณฑ์เพื่อป้องกันการเกิดขยะ ตั้งแต่การออกแบบ การผลิตผลิตภัณฑ์ที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม (Eco-design) ส่งเสริมการบริโภคที่ยั่งยืน โดยการเลือกใช้สินค้าหรือผลิตภัณฑ์ที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม สามารถใช้ซ้ำและเรียกคืนกลับไปรีไซเคิล การคัดแยกขยะมูลฝอย ณ ต้นทาง สอดคล้องกับรูปแบบการกำจัดขยะมูลฝอย ณ ปลายทาง เพื่อให้มีการนำทรัพยากรกลับคืนจากของเสียให้มากที่สุดทั้งในรูปแบบวัสดุรีไซเคิล (Material recovery) และพลังงาน (Energy recovery) เพื่อให้เหลือขยะที่ต้องกำจัดให้น้อยที่สุด (Final disposal)

กรอบแนวคิด

แผนปฏิบัติการด้านการจัดการขยะของประเทศ ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2565 - 2570) จัดทำขึ้นภายใต้กรอบแนวคิดการจัดลำดับความสำคัญของการจัดการขยะรูปแบบใหม่ (The Waste Management Hierarchy) และการบริหารจัดการขยะตามวัฏจักรชีวิตผลิตภัณฑ์ (Life Cycle Management Approach) โดยมีมาตรการและแนวทางการจัดการที่ครอบคลุมทุกขั้นตอน ตั้งแต่การออกแบบ การผลิต การจัดจำหน่าย การบริโภค การคัดแยกและนำกลับมาใช้ใหม่ และกำจัดอย่างถูกต้องตามหลักวิชาการ ดังนี้

1. การจัดการ ณ ต้นทาง ตั้งแต่การออกแบบผลิตภัณฑ์ที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม (Eco-design) การผลิต และการจัดจำหน่ายผลิตภัณฑ์ที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม การกำหนดหน้าที่ของผู้เกี่ยวข้อง เช่น ผู้ผลิต ผู้นำเข้า ผู้จัดจำหน่าย ในการร่วมรับผิดชอบผลิตภัณฑ์ของตนตลอดวัฏจักรชีวิต ตามหลักการขยายความรับผิดชอบของผู้ผลิต (Extended Producer Responsibility: EPR) ในการจัดการขยะพลาสติก ขยะบรรจุภัณฑ์ ขยะอาหาร ซากผลิตภัณฑ์เครื่องใช้ไฟฟ้าและอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์

2. การจัดการ ณ กลางทาง ส่งเสริมการบริโภคที่ยั่งยืน เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมผู้บริโภค โดยการใช้สินค้าหรือผลิตภัณฑ์ที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม การเลือกใช้สินค้าและบรรจุภัณฑ์ที่สามารถใช้ซ้ำ การเรียกคืนกลับปรีไซเคิลโดยผู้ประกอบการ การลดหรือดัดใช้บรรจุภัณฑ์ที่ก่อผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและระบบนิเวศ และการสร้างกลไกการคัดแยกขยะ ณ ต้นทาง สอดคล้องกับรูปแบบการกำจัดขยะ ณ ปลายทาง เพื่อให้มีการนำทรัพยากรกลับคืนจากของเสียให้มากที่สุดในรูปแบบวัสดุรีไซเคิล (Material recovery) และพลังงาน (Energy recovery) ทำให้เหลือขยะที่ต้องกำจัดให้น้อยที่สุด (Final disposal)

3. การจัดการ ณ ปลายทาง จะใช้แนวทางการจัดการขยะมูลฝอยผสมผสาน (Integrated Solid Waste Management) ตามที่กำหนดไว้ในการจัดลำดับความสำคัญของการจัดการขยะรูปแบบใหม่ โดยจัดให้มีระบบกำจัดแบบผสมผสานโดยใช้เทคโนโลยีต่างๆ ก่อนการฝังกลบขั้นสุดท้าย เช่น ระบบคัดแยกและนำกลับคืนวัสดุรีไซเคิล การเผาเพื่อผลิตพลังงาน การหมักปุ๋ย เพื่อให้เหลือขยะที่ต้องฝังกลบให้น้อยที่สุด

4. การพัฒนาเครื่องมือบริหารจัดการขยะ เพื่อสนับสนุนให้การจัดการขยะเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ได้แก่ การพัฒนากฎหมายเพื่อกำหนดรูปแบบ แนวทางในการจัดการ และบทบาทหน้าที่ของผู้เกี่ยวข้องในการจัดการขยะ เช่น การจัดการซากผลิตภัณฑ์เครื่องใช้ไฟฟ้าและอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ การจัดการขยะบรรจุภัณฑ์ การจัดการขยะพลาสติก เป็นต้น การปรับปรุงกฎหมาย/กฎระเบียบ เพื่อแก้ปัญหาข้อติดขัดในการจัดการขยะ การพัฒนาและเชื่อมโยงฐานข้อมูลให้เป็นข้อมูลชุดเดียวกัน สามารถนำมาใช้ในการวางแผนและตัดสินใจในการแก้ปัญหาได้อย่างมีประสิทธิภาพ การจัดทำองค์ความรู้ที่จำเป็นสำหรับภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชน รวมถึงการวิจัยพัฒนานวัตกรรมที่เหมาะสมสำหรับการจัดการขยะ

หลักการจัดการ

กรอบแนวคิดการจัดการขยะตามวัฏจักรชีวิตผลิตภัณฑ์ จะให้ความสำคัญกับการจัดการขยะควบคู่ไปกับการรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยเน้นให้มีการลดการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัด การใช้ทรัพยากรให้เกิดประโยชน์สูงสุด โดยการหมุนเวียนกลับมาใช้ใหม่ รวมทั้งการใช้เทคโนโลยีการกำจัดที่ทันสมัยเพื่อลดผลกระทบที่จะเกิดต่อสิ่งแวดล้อมจากปัญหามลพิษต่าง ๆ ในระยะยาว ซึ่งแนวทางการจัดการดังกล่าว สามารถทำได้ ภายใต้หลักการและแนวทางจัดการขยะสมัยใหม่ที่ถูกนำมาใช้มานานอารยประเทศ ดังนี้

1. แนวทางการพัฒนาเศรษฐกิจชีวภาพ-เศรษฐกิจหมุนเวียน-เศรษฐกิจสีเขียว (BCG Model)

ประกอบด้วย (1) เศรษฐกิจชีวภาพ (Bio Economy) เป็นการนำความรู้ด้านเทคโนโลยีและนวัตกรรมยุคใหม่มาพัฒนาต่อยอดพื้นฐานด้านทรัพยากรชีวภาพหรือผลผลิตทางการเกษตรเพื่อยกระดับและเพิ่มมูลค่าให้ผลผลิต เช่น การพัฒนาพลาสติกสลายตัวได้ทางชีวภาพ (compostable plastic) ผลิตภัณฑ์ทดแทนพลาสติกจากวัสดุธรรมชาติ (2) เศรษฐกิจหมุนเวียน (Circular Economy) เป็นการนำทรัพยากรหรือผลิตภัณฑ์ที่ใช้ประโยชน์ไปแล้ว หมุนเวียนกลับมาแปรรูปในกระบวนการผลิตอีกครั้ง เพื่อนำกลับมาใช้ใหม่หรือแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์ใหม่ (3) เศรษฐกิจสีเขียว (Green Economy) เป็นการใช้เทคโนโลยีการผลิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม เพื่อผลิตผลิตภัณฑ์ที่มีความทนทาน มีอายุการใช้งานนาน และสามารถนำมารีไซเคิลใหม่และลดการใช้หรือลดการเติมสารอันตรายในผลิตภัณฑ์ การจัดการขยะให้สอดคล้องกับแนวทาง BCG Model จะต้องเน้นการควบคุม ป้องกันการเกิดขยะประเภทต่าง ๆ เช่น ขยะอาหาร ขยะพลาสติก รวมถึงภาชนะบรรจุหรือสิ่งหุ้มห่อสินค้าบรรจุภัณฑ์ที่มีการจัดการขยะมูลฝอยเพื่อลดการเกิดก๊าซเรือนกระจก เช่น การนำทรัพยากรกลับคืนจากของเสีย หรือใช้ประโยชน์จากของเสีย โดยการย่อยสลายทางชีวภาพ (Bio-conversion) การแปรรูปขยะเป็นพลังงาน (Waste to energy) และการนำวัสดุรีไซเคิลมาแปรรูปใช้ใหม่ ส่วนที่เหลือจึงกำจัดในขั้นสุดท้ายโดยการฝังกลบอย่างถูกหลักสุขาภิบาล (Sanitary Landfill) ทั้งนี้ อาจต้องมีการผลักดันให้เกิดตลาดผลิตภัณฑ์จากเศรษฐกิจหมุนเวียน รวมถึงการใช้มาตรการทางเศรษฐศาสตร์เพื่อให้ผลิตภัณฑ์มีราคาที่สามารถแข่งขันได้และเพื่อเป็นทางเลือกให้กับผู้บริโภคในการใช้ผลิตภัณฑ์ที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม

2. หลักการ 3R (Reduce, Reuse, Recycle) ประกอบด้วย การลดการใช้ (Reduce) ที่แหล่งกำเนิด ตั้งแต่ขั้นตอนการออกแบบ การผลิต และการบริโภค การลดปริมาณการใช้ลงเหลือใช้เท่าที่จำเป็น หลีกเลี่ยงการใช้อย่างฟุ่มเฟือยเพื่อลดการสูญเสียและลดปริมาณขยะให้มากที่สุด การใช้ซ้ำ (Reuse) โดยการนำขยะบรรจุภัณฑ์หรือวัสดุเหลือใช้กลับมาใช้อีกโดยไม่ผ่านกระบวนการแปรรูปหรือแปรสภาพ และการนำมาแปรรูปใช้ใหม่ (Recycle) เป็นการนำขยะรีไซเคิล ขยะบรรจุภัณฑ์หรือวัสดุเหลือใช้เข้ามาแปรรูปเป็นวัตถุดิบในกระบวนการผลิตหรือผลิตเป็นผลิตภัณฑ์ใหม่ ซึ่งจะช่วยลดปริมาณขยะมูลฝอยก่อนเข้าสถานที่กำจัดขยะมูลฝอย สนับสนุนลดการเกิดก๊าซเรือนกระจกจากภาคของเสียได้อีกทางหนึ่ง

3. หลักการผู้ก่อมลพิษเป็นผู้จ่าย (PPP: Polluter Pays Principles) โดยการนำเครื่องมือทางเศรษฐศาสตร์มาใช้ในการจัดการสิ่งแวดล้อม ซึ่งผู้ก่อมลพิษหรือผู้ก่อความเสียหายต่อสิ่งแวดล้อมต้องเป็นผู้รับผิดชอบค่าใช้จ่ายในการป้องกันความเสียหายที่เกิดขึ้นต่อสุขภาพของมนุษย์หรือสิ่งแวดล้อมเพื่อปรับเปลี่ยนพฤติกรรมและแรงจูงใจให้เกิดการลด คัดแยก และใช้ประโยชน์ขยะมูลฝอย รวมทั้งสร้างการมีส่วนร่วมรับผิดชอบของประชาชนในการจัดการขยะ

4. การมีส่วนร่วมของภาครัฐและภาคเอกชนในการจัดการขยะ (Public Private Partnership) โดยทุกภาคส่วนต้องเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการขยะ ตั้งแต่การผลิต การนำเข้า การจำหน่าย การบริโภค และการจัดการ ณ ปลายทาง การส่งเสริมให้ภาคเอกชนเข้ามาลงทุนหรือร่วมลงทุนดำเนินงานระบบจัดการขยะ เนื่องจากมีความพร้อมและมีศักยภาพ รวมทั้งสามารถบำรุงรักษาและดูแลระบบในระยะยาวได้ ไม่ใช่เป็นแต่เพียงการลงทุนจากภาครัฐและราชการส่วนท้องถิ่น ซึ่งมีข้อจำกัดด้านงบประมาณ เครื่องจักร อุปกรณ์และบุคลากรที่มีความรู้ ความชำนาญในการดูแลระบบจัดการขยะ

5. การขยายขอบเขตความรับผิดชอบ

5.1 ความรับผิดชอบของผู้ผลิตตามหลักการ Extended Producer Responsibility (EPR) โดยให้ผู้ผลิตรับผิดชอบต่อผลิตภัณฑ์ของตนตลอดวัฏจักรชีวิตตั้งแต่การผลิตจนเกิดเป็นของเสีย ขยะหรือซากผลิตภัณฑ์ ซึ่งอาจร่วมรับผิดชอบในการจ่ายค่าธรรมเนียมจัดการผลิตภัณฑ์ การมีส่วนร่วมในการเรียกคืน

ซากผลิตภัณฑ์/ซากบรรจุภัณฑ์เพื่อนำกลับไปใช้ซ้ำ การรีไซเคิล และการบำบัดกำจัดอย่างปลอดภัยต่อสิ่งแวดล้อม การปรับเปลี่ยนรูปแบบการออกแบบและผลิตผลิตภัณฑ์/บรรจุภัณฑ์ให้เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมมากขึ้น โดยลดการใช้สารอันตรายในผลิตภัณฑ์ การออกแบบและผลิตสินค้าที่มีอายุการใช้งานยาวนาน สะดวกต่อการนำกลับมาใช้ใหม่ การใช้ประโยชน์ด้านพลังงานหรือสลายได้เองตามธรรมชาติ

5.2 ความรับผิดชอบของผู้บริโภคตามหลักการ Extended Consumer Responsibility (ECR) โดยสร้างความตระหนักและความรับผิดชอบของผู้บริโภค ให้มีส่วนร่วมตั้งแต่การเลือกซื้อผลิตภัณฑ์/บรรจุภัณฑ์ที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม การคัดแยก การนำส่งหรือขายคืนซากผลิตภัณฑ์/บรรจุภัณฑ์ให้กับผู้จำหน่าย ศูนย์รับคืน เครื่องมือรับคืนหรือโรงงานที่ให้บริการจัดการซากผลิตภัณฑ์/บรรจุภัณฑ์ การมีส่วนร่วมในการลด คัดแยก นำขยะกลับมาใช้ประโยชน์ และแยกทิ้งตามระบบที่หน่วยงานที่รับผิดชอบจัดไว้ เพื่อนำไปกำจัดอย่างถูกต้อง

เป้าหมาย

เป้าหมายการดำเนินการตามแผนปฏิบัติการด้านการจัดการขยะของประเทศ (พ.ศ. 2565 – 2570) ภายในปี 2570 มี 6 ตัวชี้วัด ประกอบด้วย

1. ขยะมูลฝอยชุมชนได้รับการจัดการอย่างถูกต้อง ร้อยละ 80
2. ขยะบรรจุภัณฑ์มีการนำกลับมาใช้ประโยชน์
 - 2.1 พลาสติก ร้อยละ 100
 - 2.2 แก้ว ร้อยละ 86
 - 2.3 กระดาษ ร้อยละ 74
 - 2.4 อะลูมิเนียม ร้อยละ 81
3. การลดปริมาณขยะอาหารเทียบจากปริมาณขยะมูลฝอยชุมชน ร้อยละ 28
4. ของเสียอันตรายชุมชนได้รับการจัดการอย่างถูกต้อง ร้อยละ 50
5. มูลฝอยติดเชื้อได้รับการจัดการอย่างถูกต้อง ร้อยละ 100
6. กากอุตสาหกรรมที่เป็นอันตรายเข้าสู่ระบบการจัดการอย่างถูกต้อง ร้อยละ 100

ตารางตัวชี้วัดและค่าเป้าหมายรายปีของแผนปฏิบัติการด้านการจัดการขยะของประเทศ (พ.ศ. 2565 – 2570)

โดยมีการกำหนดตัวชี้วัดและค่าเป้าหมายรายปีของแผนปฏิบัติการด้านการจัดการขยะของประเทศ (พ.ศ. ๒๕๖๕ – ๒๕๗๐) ดังนี้

ตัวชี้วัด	ข้อมูล ปีฐาน (ร้อยละ)	ค่าเป้าหมาย (ร้อยละเทียบกับปริมาณที่เกิดขึ้น)					
		2565	2566	2567	2568	2569	2570
1. ขยะมูลฝอยชุมชนได้รับการจัดการอย่างถูกต้อง	69	70	72	74	76	78	80
2. ขยะบรรจุภัณฑ์มีการนำกลับมาใช้ประโยชน์							
2.1 พลาสติก	28	50	60	70	80	90	100
2.2 แก้ว	75	76	78	80	82	84	86
2.3 กระดาษ	68	69	70	71	72	73	74

ตัวชี้วัด	ข้อมูล ปีฐาน (ร้อยละ)	ค่าเป้าหมาย (ร้อยละเทียบกับปริมาณที่เกิดขึ้น)					
		2565	2566	2567	2568	2569	2570
2.4 อะลูมิเนียม	75	76	77	78	79	80	81
3. การลดปริมาณขยะอาหารเทียบจากปริมาณขยะมูลฝอยชุมชน	38	36	35	34	32	30	28
4. ของเสียอันตรายชุมชนได้รับการจัดการอย่างถูกต้อง	22	25	30	35	40	45	50
5. มูลฝอยติดเชื้อได้รับการจัดการอย่างถูกต้อง	90.85	100	100	100	100	100	100
6. กากอุตสาหกรรมที่เป็นอันตรายเข้าสู่ระบบการจัดการอย่างถูกต้อง	45	50	60	70	80	90	100

หมายเหตุ :

1. ขยะมูลฝอยชุมชนได้รับการจัดการอย่างถูกต้อง หมายถึง ปริมาณขยะมูลฝอยที่ถูกนำไปกำจัดด้วยวิธีการและข้อกำหนดในกฎกระทรวงสุลักษณะการจัดการมูลฝอยทั่วไป พ.ศ. 2560 หรือ ประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง การจัดการมูลฝอย พ.ศ. 2567 ได้แก่ การฝังกลบอย่างถูกหลักสุขาภิบาล การหมักทำปุ๋ยหรือก๊าซชีวภาพ การกำจัดด้วยพลังงานความร้อน การแปรสภาพเป็นเชื้อเพลิง การแปรสภาพเป็นพลังงานไฟฟ้า หรือ วิธีอื่นตามที่กระทรวงมหาดไทยกำหนด หรือคณะกรรมการจังหวัดให้คำแนะนำ
2. ขยะบรรจุภัณฑ์มีการนำกลับมาใช้ประโยชน์ หมายถึง ขยะบรรจุภัณฑ์พลาสติก แก้ว กระดาษอะลูมิเนียม โดยที่ขยะพลาสติก คือ พลาสติกเป้าหมายภายใต้แผนปฏิบัติการด้านการจัดการขยะพลาสติก ระยะที่ 2 (พ.ศ.2566 - 2570)
3. การลดปริมาณขยะอาหารเทียบจากปริมาณขยะมูลฝอยชุมชน หมายถึง ปริมาณขยะอาหารที่มีการลดการเกิดหรือนำกลับไปใช้ประโยชน์ หรือพบในองค์ประกอบของขยะมูลฝอยชุมชนลดลง
4. ของเสียอันตรายชุมชนได้รับการจัดการอย่างถูกต้อง หมายถึง ปริมาณของเสียอันตรายชุมชนที่นำไปรีไซเคิลยังสถานที่รีไซเคิลที่ได้รับอนุญาตตามกฎหมายว่าด้วยโรงงาน โดยขึ้นทะเบียนเป็นโรงงานประเภท 105 และ 106 รวมกับของเสียอันตรายที่ส่งไปกำจัดยังสถานที่กำจัดของเสียอันตรายที่ได้รับอนุญาตตามกฎหมายว่าด้วยโรงงาน โดยขึ้นทะเบียนเป็นโรงงานประเภท 101
5. มูลฝอยติดเชื้อได้รับการจัดการอย่างถูกต้อง หมายถึง ปริมาณมูลฝอยติดเชื้อที่ได้รับการกำจัดตามกฎหมายว่าด้วยการกำจัดมูลฝอยติดเชื้อ พ.ศ. 2545 หมวด 4 การกำจัดมูลฝอยติดเชื้อ โดยมีวิธีการ ได้แก่ เผาในเตาเผา ทำลายเชื้อด้วยไอน้ำ ทำลายเชื้อด้วยความร้อน และวิธีอื่นตามที่กระทรวงสาธารณสุขกำหนด
6. กากอุตสาหกรรมที่เป็นอันตรายเข้าสู่ระบบการจัดการอย่างถูกต้อง หมายถึง กากอุตสาหกรรมที่เป็นอันตรายที่เกิดขึ้นในแต่ละปี และมีการดำเนินการแจ้งการขนส่งออกไปบำบัด/กำจัด/รีไซเคิล ยังโรงงานผู้รับดำเนินการที่ได้รับอนุญาต ตามพระราชบัญญัติโรงงาน พ.ศ. 2535

บทบาทและหน้าที่ของกระทรวงมหาดไทยและหน่วยงานภายใต้กระทรวงมหาดไทย ภายใต้แผนปฏิบัติการด้านการจัดการขยะของประเทศ (พ.ศ. 2565 - 2570)

ปัจจุบันแผนแม่บทการบริหารจัดการขยะมูลฝอยของประเทศ ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2565 - 2570) ได้กำหนดบทบาทและหน้าที่ของกระทรวงมหาดไทยและหน่วยงานภายใต้กระทรวงมหาดไทยไว้ ดังนี้

กระทรวงมหาดไทย เป็นหน่วยงานเจ้าภาพหลักในการดำเนินการจัดการขยะมูลฝอยและของเสียอันตรายชุมชนในพื้นที่ทั่วประเทศ โดยดำเนินการ 3 มาตรการ ดังนี้

มาตรการที่ 1 การจัดการขยะที่ต้นทาง

ขยะอาหาร (Food Waste)

1) ป้องกันและลดการเกิดขยะอาหารในภาคผู้จำหน่ายอาหาร อาทิ ห้างสรรพสินค้า ซูเปอร์มาร์เก็ต และตลาด ภาคผู้ประกอบการอาหารหรือโรงแรม อาทิ ภัตตาคาร และร้านอาหาร โดยพัฒนาและประยุกต์เป็นแนวปฏิบัติที่ดีเพื่อยกระดับการควบคุมและป้องกันขยะอาหารจากแหล่งกำเนิด และลดการเกิดอาหารส่วนเกิน โดยส่งเสริมการนำอาหารส่วนเกิน ไปแบ่งปันให้กับผู้ด้อยโอกาส และผู้มีรายได้น้อย

2) ป้องกันและลดการเกิดขยะอาหารในภาคผู้บริโภค โดยเพิ่มความรู้ให้กับผู้บริโภคในการลดการเกิดขยะอาหาร และการจัดระบบที่เหมาะสมและสอดคล้องกับระบบกำจัดขยะปลายทางในการคัดแยกและนำขยะอาหารไปใช้ประโยชน์อย่างคุ้มค่า

3) จัดทำองค์ความรู้และระบบข้อมูลขยะอาหาร

มูลฝอยติดเชื้อ (Infectious Waste)

1) จัดทำแนวทางการปฏิบัติในการจัดการมูลฝอยติดเชื้อจากแหล่งกำเนิด ทั้งจากบ้านเรือนและชุมชน ให้มีมาตรฐานการปฏิบัติงานแก่ผู้ปฏิบัติงานในทุกแหล่งกำเนิด และประชาชนให้มีการจัดการมูลฝอยติดเชื้ออย่างถูกต้องในทิศทางเดียวกัน

2) ส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพผู้ปฏิบัติงานจากแหล่งกำเนิดมูลฝอยติดเชื้อ อาทิ ผู้ก่อให้เกิดมูลฝอย โรงพยาบาล คลินิก สถาบันการศึกษา ผู้ป่วย สถานพยาบาลสัตว์ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการจัดการมูลฝอยติดเชื้อ

3) ส่งเสริมการใช้หลักการ 3Rs ด้วยวิธีการใช้ซ้ำ (Reuse) หรือรีไซเคิล (Recycle) โดยทำให้ปราศจากเชื้อโรค ก่อนนำกลับมาใช้ใหม่ หรือมีความปลอดภัยต่อผู้ปฏิบัติงาน

กากอุตสาหกรรมที่เป็นอันตราย

1) ส่งเสริมให้สถานประกอบการลดปริมาณการใช้สารอันตรายหรือใช้สารอื่นทดแทน ในกระบวนการผลิต และมีการคัดแยกของเสียไปใช้ประโยชน์ให้ได้มากที่สุด เพื่อลดปริมาณกากอุตสาหกรรมที่เป็นอันตรายที่ต้องนำไปกำจัดขั้นสุดท้ายให้เหลือน้อยที่สุด

2) ศึกษาองค์ประกอบขยะมูลฝอย ณ แหล่งกำเนิดและสถานที่กำจัดขยะมูลฝอยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อสามารถใช้ในการวางแผน และกำหนดระบบการจัดการขยะมูลฝอยในพื้นที่ให้สอดคล้องกับสภาพปัญหา และสะท้อนถึงลักษณะด้านเศรษฐกิจและสังคมของพื้นที่ตนเอง

3) พัฒนาระบบหรือรูปแบบที่ส่งเสริมให้บ้านเรือน กิจการบางประเภท และแหล่งกำเนิดขยะขนาดใหญ่ต่าง ๆ มีการคัดแยกขยะมูลฝอยตั้งแต่ต้นทาง ตามประเภทที่สอดคล้องกับรูปแบบหรือเทคโนโลยีการกำจัดขยะมูลฝอย โดยใช้กลไกหรือแรงจูงใจ ที่เกี่ยวข้องกับการคืนประโยชน์ให้กับบ้านเรือน กิจการบางประเภท หรือแหล่งกำเนิดขยะขนาดใหญ่ที่มีการคัดแยกขยะ ตั้งแต่ต้นทาง จัดให้มีระบบหรือวิธีการที่เอื้อต่อการเก็บรวบรวมขยะมูลฝอยแบบแยกประเภทสำหรับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รวมทั้งสร้างต้นแบบพื้นที่หรือจังหวัดที่มีการจัดการขยะมูลฝอย ณ กลางทาง

มาตรการที่ 2 การเพิ่ม ประสิทธิภาพระบบกำจัดขยะ

1. ขยะมูลฝอย

1) ขับเคลื่อนให้มีจำนวนสถานที่กำจัดขยะมูลฝอยที่ถูกต้อง เพียงพอที่จะรองรับปริมาณขยะมูลฝอยที่เกิดขึ้นได้และให้ครอบคลุมทุกพื้นที่ โดยการจัดลำดับความสำคัญของกลุ่มองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการจัดการขยะมูลฝอยแบบรวมศูนย์ และส่งเสริมให้เอกชนร่วมทุนโดยเฉพาะกลุ่มพื้นที่ขนาดกลางที่มีศักยภาพการนำขยะไปใช้ประโยชน์และใช้เป็นพลังงานทดแทนในการผลิตไฟฟ้า โดยเฉพาะในเขตเศรษฐกิจพิเศษ เขตควบคุมมลพิษ เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก และพื้นที่ใกล้โรงปูนซีเมนต์หรือนิคมอุตสาหกรรม

2) กำหนดรูปแบบ/มาตรฐานการจัดการขยะโดยมุ่งเน้นเทคโนโลยีการจัดการแบบผสมผสานที่เหมาะสมกับการจัดการต้นทาง บริบทของพื้นที่และองค์ประกอบของขยะมูลฝอย การผลิตพลังงานที่ให้เอกชนเข้าร่วมดำเนินงาน หรือรูปแบบการกำจัดขยะมูลฝอยอย่างง่ายที่สามารถลดการเกิดก๊าซเรือนกระจกที่เหมาะสมกับลักษณะขององค์ประกอบขยะ หรือบริบทด้านเศรษฐกิจ และสังคมของพื้นที่นั้น ๆ ซึ่งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถดำเนินงานได้เองอย่างมีประสิทธิภาพ

2. ของเสียอันตรายชุมชน

1) จัดทำรูปแบบ หลักเกณฑ์ มาตรฐานการจัดการของเสียอันตรายชุมชนเพื่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดำเนินการจัดการของเสียอันตรายชุมชนในภาพรวมของจังหวัด ตั้งแต่การเก็บรวบรวม การเก็บกัก และการส่งไปกำจัดอย่างถูกต้องตามหลักวิชาการภายในระยะเวลาที่เหมาะสม โดยนำรูปแบบหรือแนวทางการดำเนินงานด้านการจัดการ ของเสียอันตรายชุมชนจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้นแบบมาพัฒนาและประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับบริบทของพื้นที่ตนเอง

2) สนับสนุนให้ภาคเอกชนเข้ามารับรีไซเคิล หรือกำจัดของเสียอันตรายชุมชนให้มากขึ้น ครอบคลุมทุกภูมิภาค โดยสนับสนุนการลงทุนในการจัดการของเสียอันตรายชุมชนอย่างถูกต้องตามหลักวิชาการ และสนับสนุนการนำกลับมาใช้ประโยชน์ใหม่ตามหลักการ Circular economy

3. มูลฝอยติดเชื้อ

1) พัฒนาและปรับปรุงระบบควบคุมกำกับติดตามการขนส่งมูลฝอยติดเชื้อโดยการใช้ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ (Digital Tracking) ที่มีประสิทธิภาพ และง่ายต่อการใช้งาน

2) เพิ่มศักยภาพระบบกำจัดมูลฝอยติดเชื้อ โดยให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีศักยภาพดำเนินการระบบกำจัดมูลฝอยติดเชื้อแบบศูนย์รวมให้ครอบคลุมทุกภูมิภาค และส่งเสริมภาคเอกชนร่วมลงทุนในการสร้างระบบจัดการมูลฝอยติดเชื้อ เพื่อรองรับปริมาณมูลฝอยติดเชื้อที่เพิ่มสูงขึ้นจากชุมชน

3) ส่งเสริมองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้ร่วมกับโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลกำกับดูแลให้มีการเก็บรวบรวมมูลฝอยติดเชื้อจากแหล่งกำเนิดในชุมชน และนำไปกำจัดอย่างถูกต้องตามหลักวิชาการ

4. กากอุตสาหกรรมที่เป็นอันตราย

1) ส่งเสริมให้มีการจัดตั้งโรงงานรีไซเคิลและสถานที่กำจัดกากของเสียอุตสาหกรรมด้วยเทคโนโลยีที่ทันสมัยและเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมให้ครอบคลุมทุกภูมิภาค เพื่อให้สามารถจัดการกากอุตสาหกรรม ของเสียอันตรายชุมชน และซากผลิตภัณฑ์เครื่องใช้ไฟฟ้าและอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ที่เกิดขึ้นทั่วประเทศอย่างเหมาะสม ทั้งในด้านชนิดและปริมาณ ซึ่งจะช่วยให้ส่งเสริมให้มีการนำกากอุตสาหกรรมและของเสียอันตรายไปจัดการอย่างถูกต้องตามหลักวิชาการมากขึ้น เนื่องจากต้นทุนค่าขนส่งในการจัดการกากอุตสาหกรรมและของเสียอันตรายของผู้ประกอบการและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในภาพรวมลดลง

2) กำกับดูแลและบังคับใช้กฎหมายอย่างเข้มงวดกับสถานที่ที่มีการดำเนินการจัดการขยะหรือกากของเสียที่เป็นอันตรายที่ส่งผลกระทบต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อม ได้แก่ สถานที่กำจัดขยะมูลฝอย

ร้านรับซื้อของเก่า และโรงงานรีไซเคิลทุกประเภท โรงงานหรือสถานประกอบการถอดแยกซากผลิตภัณฑ์เครื่องใช้ไฟฟ้าและอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ สถานที่รับคืนซากผลิตภัณฑ์เครื่องใช้ไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ สถานที่กำจัดมูลฝอยติดเชื้อและสถานที่กำจัดกากของเสียอุตสาหกรรม

3) กำหนดหลักเกณฑ์ แนวทาง วิธีการที่เหมาะสมในการกำกับดูแลการจัดการกากของเสียที่เกิดจากสถานประกอบการขนาดเล็กที่ไม่เข้าข่ายโรงงาน ภายใต้พระราชบัญญัติโรงงาน พ.ศ. 2535 และแก้ไขเพิ่มเติม ฉบับที่ 2 พ.ศ. 2562

4) กำหนดแนวทางการจัดการขยะที่ยังไม่มีระบบการจัดการ หรือขยะที่คาดว่าจะเกิดขึ้นจากการพัฒนาเทคโนโลยีหรือผลิตภัณฑ์ใหม่บางประเภทที่คาดว่าจะจะเป็นปัญหาในอนาคต ได้แก่ ขยะจากการก่อสร้างและการรื้อถอนสิ่งก่อสร้าง ซากรถยนต์ และซากแบตเตอรี่ ซากรถยนต์ไฟฟ้า ซากโซล่าเซลล์ จากชุมชน ของเสียจากสารมลพิษที่ตกค้างยาวนาน และของเสียจากการเลิกใช้ผลิตภัณฑ์ที่เดิมปรอท

มาตรการที่ 3 การพัฒนาเครื่องมือบริหารจัดการขยะ

1. พัฒนากฎหมายให้ครอบคลุมการจัดการที่ต้นทางตาม Product Life Cycle ตั้งแต่ การออกแบบ ผลิตภัณฑ์ การผลิต การบริโภค และการจัดการภายหลังจากการบริโภค โดยการพัฒนากฎหมายเดิม เช่น การเพิ่มเติมหมวด/มาตรา ภายใต้พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ. 2535 หรือ พัฒนากฎหมายใหม่ ตามหลักการ EPR หรือเศรษฐกิจหมุนเวียน (Circular Economy) เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการจัดการขยะให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

2. ผลักดันการออกกฎหมายการจัดการซากผลิตภัณฑ์เครื่องใช้ไฟฟ้าและอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ให้มีผลบังคับใช้

3. ปรับปรุงกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการของเสียอันตรายชุมชน เพื่อกำหนดอำนาจและหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดให้มีความชัดเจน เพื่อให้สามารถบริหารจัดการได้ตามกฎหมาย และดำเนินงานได้อย่างต่อเนื่อง ตลอดจนการกำหนดระเบียบ ข้อบังคับในการเป็นศูนย์รวบรวมของเสียอันตรายชุมชนของจังหวัด

4. ส่งเสริมองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทุกแห่งออกข้อบัญญัติท้องถิ่นในการจัดการของเสียอันตรายชุมชน มูลฝอยติดเชื้อจากแหล่งกำเนิดในชุมชน และกากของเสียอันตรายจากสถานประกอบการขนาดเล็ก ตั้งแต่การคัดแยกที่ต้นทางจนถึงการกำจัดและบังคับใช้อย่างเข้มงวด

5. พัฒนา ปรับปรุงและเชื่อมโยงฐานข้อมูลการจัดการขยะมูลฝอย ของเสียอันตรายชุมชน มูลฝอยติดเชื้อ และกากอุตสาหกรรมที่เป็นอันตราย และข้อมูลที่เกี่ยวข้องสำหรับการวางแผน การกำกับดูแลและการแก้ไขปัญหาให้เป็นข้อมูลชุดเดียวกัน สามารถนำข้อมูลมาใช้อย่างมีประสิทธิภาพ

6. จัดทำองค์ความรู้เกี่ยวกับจัดการขยะมูลฝอย ของเสียอันตรายชุมชน มูลฝอยติดเชื้อ และกากอุตสาหกรรมที่เป็นอันตราย และเผยแพร่ประชาสัมพันธ์เพื่อสร้างความรู้ ความตระหนักให้กับประชาชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอย่างต่อเนื่อง ผ่านช่องทางการสื่อสารที่หลากหลาย น่าสนใจ เข้าใจง่าย และเข้าถึงกลุ่มเป้าหมาย

7. ส่งเสริมการวิจัยพัฒนาเทคโนโลยีและนวัตกรรมการจัดการขยะ อาทิ นวัตกรรมสำหรับผลิตภัณฑ์ที่ใช้ทดแทนพลาสติกแบบใช้ครั้งเดียว เทคโนโลยีรีไซเคิลและอัพไซเคิล นวัตกรรมการนำขยะไปใช้ประโยชน์ที่เหมาะสมกับศักยภาพของชุมชน นวัตกรรมจัดการขยะอาหาร นวัตกรรมหรือเทคโนโลยีการจัดการขยะมูลฝอยสำหรับกลุ่มพื้นที่ขนาดกลางและขนาดเล็ก รวมทั้งพื้นที่เกาะ เทคโนโลยีการจัดการซากโซล่าเซลล์

จากชุมชน การสร้างเครือข่าย/ศูนย์แลกเปลี่ยนเรียนรู้วัฒนธรรมการจัดการขยะมูลฝอยและของเสียอันตรายในระดับชุมชน (Innovation center)

จังหวัด เป็นหน่วยงานหลักในการถ่ายทอดนโยบายหลัก การกำกับ ติดตาม เร่งรัดการดำเนินการด้านการจัดการขยะมูลฝอยในภาพรวมของพื้นที่ โดยดำเนินการ ดังนี้

- 1) จัดทำแผนปฏิบัติการระดับจังหวัดเพื่อดำเนินงานในการจัดการขยะมูลฝอยของจังหวัด
- 2) เร่งรัดการดำเนินการกำจัดขยะมูลฝอยตกค้างภายในจังหวัดให้หมดไป โดยกำกับดูแลองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดำเนินการปิด และ/หรือปรับปรุงพื้นที่พสุสถานที่กำจัดขยะมูลฝอยเดิมให้ถูกต้อง
- 3) สนับสนุนการรวมกลุ่มพื้นที่และจัดตั้งศูนย์กำจัดขยะมูลฝอยรวมในทุกจังหวัด [ขนาดใหญ่ (L) ขนาดกลาง (M) ขนาดเล็ก (S)] โดยใช้เทคโนโลยีแบบผสมผสาน และส่งเสริมให้เอกชนเป็นผู้ลงทุนในการจัดการขยะมูลฝอย
- 4) สนับสนุนให้มีศูนย์รวบรวมของเสียอันตรายชุมชนของจังหวัดหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
- 5) สร้างความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการลด คัดแยก ขยะมูลฝอยและของเสียอันตรายที่ต้นทางให้กับประชาชน และสนับสนุนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดำเนินการลด คัดแยกและนำขยะมูลฝอยกลับมาใช้ประโยชน์
- 6) ติดตามและกำกับดูแลองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้ดำเนินการบริหารจัดการขยะมูลฝอยและของเสียอันตรายภายในจังหวัดอย่างมีประสิทธิภาพและถูกต้องตามหลักวิชาการ รวมถึงให้มีการรายงานผลการดำเนินงาน
- 7) สนับสนุนการจัดหาพื้นที่ในการจัดการขยะมูลฝอยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
- 8) สนับสนุนการสร้างกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนในพื้นที่ โดยการ เผยแพร่ ข้อมูล ข่าวสาร และสามารถเข้าร่วมรับรู้ ให้ข้อเสนอแนะ ร่วมตัดสินใจและร่วมมือในการดำเนินโครงการบริหารจัดการขยะมูลฝอยและของเสียอันตรายตั้งแต่ต้น
- 9) รับฟังความคิดเห็นของประชาชนตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน พ.ศ. 2548 หรือระเบียบ และกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง (ถ้ามี)

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นหน่วยงานปฏิบัติการในระดับพื้นที่ โดยดำเนินการ ดังนี้

- 1) ร่วมกับจังหวัดจัดทำแผนปฏิบัติการเพื่อดำเนินงานในการจัดการขยะมูลฝอยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและของจังหวัด
- 2) ดำเนินการกำจัดขยะมูลฝอยตกค้างภายในพื้นที่ให้หมดไป โดยดำเนินการปิด และ/หรือปรับปรุงพื้นที่พสุสถานที่กำจัดขยะมูลฝอยเดิมให้ถูกต้อง
- 3) ดำเนินการลดและคัดแยกขยะมูลฝอยในพื้นที่ และจัดระบบการเก็บรวบรวมขนส่งขยะมูลฝอยและของเสียอันตรายชุมชนแบบแยกประเภท เพื่อส่งกำจัดอย่างถูกต้องตามหลักวิชาการ
- 4) รวมกลุ่มพื้นที่และจัดตั้งศูนย์กำจัดขยะมูลฝอยรวมในทุกจังหวัด [ขนาดใหญ่ (L) ขนาดกลาง (M) ขนาดเล็ก (S)] โดยใช้เทคโนโลยีแบบผสมผสาน ส่งเสริมให้เอกชนเป็นผู้ลงทุนในการจัดการขยะมูลฝอย และได้รับการยอมรับจากประชาชนในพื้นที่
- 5) เตรียมการในการหาพื้นที่ที่เหมาะสมเพื่อรองรับการจัดการขยะมูลฝอย
- 6) ออกข้อบัญญัติท้องถิ่นเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยภายใต้พระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535 เช่น การคัดแยก การเก็บรวบรวม การเก็บขนและกำจัดขยะมูลฝอย การจัดเก็บ

ค่าธรรมเนียมการเก็บขน และกำจัดขยะมูลฝอยให้เหมาะสม เป็นต้น รวมทั้งกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้องกับการจัดการขยะมูลฝอยและของเสียอันตราย

- 7) จัดตั้งศูนย์แลกเปลี่ยนเรียนรู้การจัดการขยะมูลฝอยและของเสียอันตรายชุมชนในระดับท้องถิ่น
 - 8) ติดตามและบังคับใช้กฎหมายกับเอกชนผู้รับจ้างในการจัดการขยะมูลฝอย เพื่อให้เอกชนดำเนินการจัดการขยะมูลฝอยในพื้นที่บริการอย่างถูกต้องตามหลักวิชาการ
 - 9) ดำเนินการให้ข้อมูลข่าวสาร ให้ประชาชนสามารถเข้าร่วมรับรู้ ให้ข้อเสนอแนะ ร่วมตัดสินใจ และร่วมมือในการดำเนินโครงการบริหารจัดการขยะมูลฝอยและของเสียอันตรายตั้งแต่ต้น
 - 10) รับฟังความคิดเห็นของประชาชนตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน พ.ศ. 2548 หรือระเบียบ และกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง (ถ้ามี)
- กระทรวงมหาดไทย โดยกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ได้นำแผนปฏิบัติการด้านการจัดการขยะของประเทศ (พ.ศ. 2565 - 2570) มาดำเนินการ โดยการจัดทำแผนปฏิบัติการจัดการขยะมูลฝอยชุมชน “จังหวัดสะอาด” ประจำปี พ.ศ. 2568 ขึ้น เพื่อให้จังหวัด อำเภอบาง อบจ. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และหมู่บ้านทั่วประเทศ นำไปขับเคลื่อนแก้ไขปัญหาขยะมูลฝอยให้บรรลุผล เกิดความสอดคล้อง และเป็นไปในทิศทางเดียวกัน

บทที่ 2

การดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการจัดการขยะมูลฝอยชุมชน “จังหวัดสะอาด” ประจำปี พ.ศ. 2567

สาระสำคัญของแผนปฏิบัติการจัดการขยะมูลฝอยชุมชน “จังหวัดสะอาด” ประจำปี พ.ศ. 2567

พันธกิจ

1. ส่งเสริมให้มีการจัดการขยะตั้งแต่ระยะต้นทาง กลางทาง และปลายทาง มีส่วนร่วมในการลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก มุ่งผลสู่การขับเคลื่อน Sustainable Development Goals : SDGs
2. ขับเคลื่อนและสนับสนุนการดำเนินการแก้ไขปัญหาขยะมูลฝอยชุมชนให้เป็นไปตามนโยบายของรัฐบาล ข้อเสนอของนายกรัฐมนตรี แผนขยะประเทศฉบับที่ 2 แผนยุทธศาสตร์ชาติ ระยะ 20 ปี แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 และกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้องกับการจัดการขยะมูลฝอยชุมชน
3. ส่งเสริมให้เกิดการลดการเกิดขยะมูลฝอยทุกวิถีทาง ตั้งแต่การใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างคุ้มค่า มุ่งเน้นการลดใช้ถุงพลาสติกและโฟม ชื้อหรือใช้ผลิตภัณฑ์ที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ส่งเสริมการคัดแยกตั้งแต่ต้นทาง โดยใช้หลัก 3Rs: Reduce Reuse และ Recycle หรือ 3 ช: ใช้น้อย ใช้ซ้ำ และนำกลับมาใช้ใหม่
4. สนับสนุนการเพิ่มประสิทธิภาพในการเก็บรวบรวมและขนส่งขยะมูลฝอยชุมชนเพื่อนำไปกำจัดอย่างถูกต้องตามหลักวิชาการ
5. สนับสนุนและส่งเสริมในการรวมกลุ่มพื้นที่ในการจัดการมูลฝอย (Clusters) ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และการมอบหมายให้เอกชนเป็นผู้ดำเนินการเก็บ ขน และกำจัดขยะมูลฝอย
6. ส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอยของภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม/ภาคประชาชน

7. เพื่อเป็นกรอบและทิศทางการจัดการขยะมูลฝอยชุมชนในปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 ของกระทรวงมหาดไทย ทั้งในส่วนราชการระดับส่วนกลาง และส่วนภูมิภาค รวมไปถึงองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

8. เพื่อให้มีแนวทางให้เกิดการบูรณาการการดำเนินงานร่วมกันระหว่างหน่วยงานในสังกัดกระทรวงมหาดไทย กับหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชนและภาคประชาสังคม/ภาคประชาชน

9. เพื่อเป็นแผนปฏิบัติการให้จังหวัดและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนำไปปรับใช้ให้สอดคล้องกับบริบทของพื้นที่ และสามารถดำเนินการจัดการขยะมูลฝอยชุมชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

วัตถุประสงค์

1. เพื่อเป็นกรอบและทิศทางการจัดการขยะมูลฝอยชุมชนในปีงบประมาณ พ.ศ. 2568 ของกระทรวงมหาดไทย ทั้งในส่วนราชการระดับส่วนกลาง และส่วนภูมิภาค รวมไปถึงองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

2. เพื่อให้มีแนวทางให้เกิดการบูรณาการการดำเนินงานร่วมกันระหว่างหน่วยงานในสังกัดกระทรวงมหาดไทย กับหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชนและภาคประชาสังคม/ภาคประชาชน

3. เพื่อเป็นแผนปฏิบัติการให้จังหวัดและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนำไปปรับใช้ให้สอดคล้องกับบริบทของพื้นที่ และสามารถดำเนินการจัดการขยะมูลฝอยชุมชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

เป้าประสงค์ของแผนปฏิบัติการจัดการขยะมูลฝอยชุมชน “จังหวัดสะอาด” ประจำปี พ.ศ. 2567

1. ขยะมูลฝอยมีการนำกลับไปใช้ประโยชน์เพิ่มขึ้น และส่งเสริมการคัดแยกขยะในชุมชน
2. ขยะอินทรีย์ครัวเรือนได้รับการบริหารจัดการและนำไปใช้ประโยชน์
3. ขยะรีไซเคิลในชุมชนได้รับการบริหารจัดการ และสร้างมูลค่าเพิ่ม ผ่านการจัดสวัสดิการให้สมาชิก
4. ขยะมูลฝอยได้รับการบริหารจัดการเพิ่มขึ้น ในการรวบรวม เก็บขนขยะ และกำจัดอย่างมีประสิทธิภาพ
5. พลาสติกแบบใช้ครั้งเดียวทิ้ง (single – use plastics) มีปริมาณการใช้ลดลง
6. ของเสียอันตรายชุมชนได้รับการบริหารจัดการและส่งกำจัดอย่างถูกต้องเพิ่มขึ้น
7. มูลฝอยติดเชื้อได้รับการบริหารจัดการและส่งกำจัดอย่างถูกต้องเพิ่มขึ้น
8. ประชาชนในพื้นที่ที่มีความตระหนักและความเข้าใจในการจัดการขยะที่ต้นทางเพิ่มขึ้น เพื่อลดปัญหาปริมาณในการจัดการ ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและการเกิดก๊าซเรือนกระจก
9. ผู้สมัครสมาชิกอาสาสมัครท้องถิ่นรักษ์โลก (อถล) เพิ่มขึ้น และมีกิจกรรมที่ส่งเสริมสิ่งแวดล้อมและพัฒนาสภาพแวดล้อมชุมชน
10. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใช้ระบบสารสนเทศเป็นเครื่องมือในการบริหารจัดการขยะอย่างมีประสิทธิภาพ
11. หน่วยงานภาครัฐทุกส่วนราชการเป็นหน่วยงานนำร่องในการดำเนินการบริหารจัดการขยะภายในหน่วยงานให้เกิดผลเป็นรูปธรรมและมีความต่อเนื่อง

ตัวชี้วัดเป้าประสงค์ของแผนปฏิบัติการจัดการขยะมูลฝอยชุมชน “จังหวัดสะอาด” ประจำปี พ.ศ. 2567

1. ด้านการจัดการขยะต้นทาง

- 1.1 ทุกครัวเรือนเข้าร่วมเครือข่าย “อาสาสมัครท้องถิ่นรักโลก” (อถล.)
- 1.2 องค์รปกครองส่วนท้องถิ่นมีการจัดกิจกรรมให้เครือข่าย “อาสาสมัครท้องถิ่นรักโลก” เข้าร่วมอย่างน้อย 4 ครั้งต่อปี
- 1.3 องค์รปกครองส่วนท้องถิ่นมีการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมการนำ “ขยะบรรจุภัณฑ์” กลับมาใช้ใหม่อย่างน้อย 4 ครั้งต่อปี
- 1.4 องค์รปกครองส่วนท้องถิ่นมีการจัดทำธนาคารขยะ
- 1.5 จังหวัดมีการสุ่มตรวจสอบถังขยะเปียก ลดโลกร้อนขององค์รปกครองส่วนท้องถิ่น
- 1.6 จังหวัดมีการจัดกิจกรรมรณรงค์ ประชาสัมพันธ์เพื่อลดการใช้พลาสติกแบบใช้ครั้งเดียวทิ้ง (single – use plastics)
- 1.7 จังหวัดมีการส่งเสริมให้หน่วยงานภายในพื้นที่มีการคัดแยกขยะ

2. ด้านการจัดการขยะกลางทาง

- 2.1 องค์รปกครองส่วนท้องถิ่นมีภาชนะรองรับขยะมูลฝอยแบบแยกประเภทในที่สาธารณะ และ/หรือสถานที่ท่องเที่ยวทุกแห่ง
- 2.2 องค์รปกครองส่วนท้องถิ่นมีการจัดเก็บขนขยะมูลฝอยแบบแยกประเภท
- 2.3 องค์รปกครองส่วนท้องถิ่นมีการขนของเสียอันตรายชุมชนไปยังจุดรวบรวมของเสียอันตรายของจังหวัด
- 2.4 หมู่บ้าน/ชุมชน มีระบบหรือมาตรการรองรับการรวบรวมมูลฝอยติดเชื้อชุมชน

3. ด้านการจัดการขยะปลายทาง

- 3.1 ขยะมูลฝอยชุมชนได้รับการจัดการอย่างถูกต้อง
- 3.2 องค์รปกครองส่วนท้องถิ่นในกลุ่มพื้นที่การจัดการมูลฝอย (Clusters) มีการขนขยะไปยังเจ้าภาพของกลุ่มพื้นที่ในการจัดการมูลฝอย (Clusters)
- 3.3 จังหวัดมีแผนงาน/โครงการในการปรับปรุงสถานที่กำจัดขยะมูลฝอยที่ไม่ถูกต้อง
- 3.4 ของเสียอันตรายชุมชนได้รับการจัดการอย่างถูกต้อง
- 3.5 องค์รปกครองส่วนท้องถิ่นมีการบริหารจัดการมูลฝอยติดเชื้ออย่างถูกวิธี

4. ด้านการบริหารจัดการ

- 4.1 องค์รปกครองส่วนท้องถิ่นทุกแห่ง มีการแต่งตั้งคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมและมูลฝอยขององค์รปกครองส่วนท้องถิ่น
- 4.2 จังหวัดมีการนำเสนอเรื่องการบริหารจัดการขยะ เข้าสู่วาระการประชุมคณะกรรมการจัดการสิ่งแวดล้อมและมูลฝอยจังหวัด หรือคณะกรรมการจังหวัด หรือที่ประชุมผู้บริหารองค์รปกครองส่วนท้องถิ่นทุกเดือน
- 4.3 องค์รปกครองส่วนท้องถิ่นมีการสร้างความร่วมมือระหว่างภาคีเครือข่ายในการบริหารจัดการขยะมูลฝอย
- 4.4 องค์รปกครองส่วนท้องถิ่นมีการบันทึกข้อมูลในระบบสารสนเทศด้านการบริหารจัดการขยะมูลฝอยขององค์รปกครองส่วนท้องถิ่น [รายปี (มฟ.1) และรายเดือน (มฟ.2)]

สรุปผลการดำเนินงานตามตัวชี้วัดตามแผนปฏิบัติการจัดการขยะมูลฝอยชุมชน
"จังหวัดสะอาด" ประจำปี พ.ศ. 2567

เป้าประสงค์	เป้าหมาย (ร้อยละ)	ผลการ ดำเนินงาน (ร้อยละ)
1. ด้านการจัดการขยะต้นทาง		
1.1 ทุกครัวเรือนเข้าร่วมเครือข่าย “อาสาสมัครท้องถิ่นรักโลก” (อถล.)	100	66.77
1.2 องค์รปกครองส่วนท้องถิ่นมีการจัดกิจกรรมให้เครือข่าย “อาสาสมัครท้องถิ่นรักโลก” เข้าร่วมอย่างน้อย 4 ครั้งต่อปี	100	75.57
1.3 องค์รปกครองส่วนท้องถิ่นมีการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมการนำ “ขยะบรรจุภัณฑ์” กลับมาใช้ใหม่ อย่างน้อย 4 ครั้งต่อปี	100	60.68
1.4 องค์รปกครองส่วนท้องถิ่นมีการจัดทำธนาคารขยะ	100	58.37
1.5 จังหวัดมีการสุ่มตรวจสอบถังขยะเปียก ลดโลกร้อนขององค์รปกครองส่วนท้องถิ่น	100	94.87
1.6 จังหวัดมีการจัดกิจกรรมรณรงค์ ประชาสัมพันธ์เพื่อลดการใช้พลาสติกแบบใช้ครั้งเดียวทิ้ง (single – use plastics)	100	81.25
1.7 จังหวัดมีการส่งเสริมให้หน่วยงานภายในพื้นที่มีการคัดแยกขยะ	100	94.87
2. ด้านการจัดการขยะกลางทาง		
2.1 องค์รปกครองส่วนท้องถิ่นมีภาชนะรองรับขยะมูลฝอยแบบแยกประเภทในที่สาธารณะ และ/หรือสถานที่ท่องเที่ยวทุกแห่ง	100	85.28
2.2 องค์รปกครองส่วนท้องถิ่นมีการจัดเก็บขนขยะมูลฝอยแบบแยกประเภท	90	73.87
2.3 องค์รปกครองส่วนท้องถิ่นมีการขนของเสียอันตรายชุมชนไปยังจุดรวบรวมของเสียอันตรายของจังหวัด	95	90.18
2.4 หมู่บ้าน/ชุมชน มีระบบหรือมาตรการรองรับการรวบรวมมูลฝอยติดเชื้อชุมชน	90	75.37
3. ด้านการจัดการขยะปลายทาง		
3.1 ขยะมูลฝอยชุมชนได้รับการจัดการอย่างถูกต้อง	75	79.40
3.2 องค์รปกครองส่วนท้องถิ่นในกลุ่มพื้นที่การจัดการมูลฝอย (Clusters) มีการขนขยะไปยังเจ้าภาพของกลุ่มพื้นที่ในการจัดการมูลฝอย (Clusters)	65	54.23
3.3 จังหวัดมีแผนงาน/โครงการในการปรับปรุงสถานที่กำจัดขยะมูลฝอยที่ไม่ถูกต้อง	50	84.62
3.4 ของเสียอันตรายชุมชนได้รับการจัดการอย่างถูกต้อง	95	91.46
3.5 องค์รปกครองส่วนท้องถิ่นมีการบริหารจัดการมูลฝอยติดเชื้ออย่างถูกวิธี	100	82.24

เป้าประสงค์	เป้าหมาย (ร้อยละ)	ผลการ ดำเนินงาน (ร้อยละ)
4. ด้านการบริหารจัดการ		
4.1 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทุกแห่ง มีการแต่งตั้งคณะกรรมการ สิ่งปฏิภูมและมูลฝอยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	100	89.98
4.2 จังหวัดมีการนำเสนอเรื่องการบริหารจัดการขยะ เข้าสู่วาระ การประชุมคณะกรรมการจัดการสิ่งปฏิภูมและมูลฝอยจังหวัด หรือคณะ กรรมการจังหวัด หรือที่ประชุมผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ทุกเดือน	100	72.92%
4.3 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีการสร้างร่วมมือระหว่างภาคี เครือข่ายในการบริหารจัดการขยะมูลฝอย	100	84.42
4.4 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีการบันทึกข้อมูลในระบบสารสนเทศ ด้านการบริหารจัดการขยะมูลฝอยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น [รายปี (มผ.1) และรายเดือน (มผ.2)]	100	84.04

บทที่ 3

แนวทางการจัดการขยะมูลฝอยชุมชนของกรุงเทพมหานครไทย ประจำปี พ.ศ. 2568

จากข้อมูลปี พ.ศ. 2566 ประเทศไทยมีขยะมูลฝอยเกิดขึ้นประมาณ 26.95 ล้านตัน หรือประมาณ 73,840 ตัน/วัน เฉลี่ยเท่ากับ 1.12 กิโลกรัม/คน/วัน เมื่อเทียบกับปี พ.ศ. 2565 ที่ผ่านมา (25.70 ล้านตัน) จะพบว่าปริมาณขยะมูลฝอยที่เกิดขึ้นมีปริมาณเพิ่มขึ้น ประมาณร้อยละ 5 และจากการสำรวจสถานที่กำจัดขยะมูลฝอยและสถานียขนถ่ายขยะมูลฝอยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและเอกชนทั่วประเทศ ปี พ.ศ. 2566 มีสถานที่กำจัดขยะมูลฝอยที่เปิดดำเนินงาน ทั้งสิ้น 2,079 แห่ง และสถานียขนถ่ายขยะมูลฝอย 36 แห่ง โดยสถานที่กำจัดขยะมูลฝอยซึ่งดำเนินการได้อย่างถูกต้อง จำนวน 114 แห่ง สถานที่กำจัดขยะมูลฝอยซึ่งดำเนินการไม่ถูกต้อง จำนวน 1,965 แห่ง และสถานียขนถ่ายขยะมูลฝอย จำนวน 36 แห่ง (กรมควบคุมมลพิษ, 2566) ซึ่งจะเห็นได้ว่า ปัญหาในการบริหารจัดการขยะยังคงเป็นประเด็นที่มีความสำคัญในการบริหารจัดการ ด้วยเป็นปัญหาระดับพื้นฐานที่ทุกประเทศต้องบริหารจัดการ โดยเฉพาะการจัดการในระดับครัวเรือนที่ต้องคัดแยกขยะที่สามารถใช้ประโยชน์ได้ออกจากขยะทั่วไป ทั้งในแง่ของประโยชน์ที่ได้จากขยะ และในแง่ของการบริหารจัดการขยะที่เหลือ อีกทั้ง ปัญหาประการต่อมา คือ ปลายทางของการจัดการขยะ สำหรับสถานที่กำจัดขยะที่ไม่เพียงพอต่อปริมาณขยะที่เกิดขึ้น ก่อให้เกิดปัญหาต่าง ๆ ตามมา ทั้งกลิ่น น้ำเสีย ไฟไหม้สถานที่กำจัดขยะ ฯลฯ อันส่งผลกระทบต่อสุขอนามัยของประชาชน จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องต้องประสานการดำเนินงานและร่วมกันขับเคลื่อนการบริหารจัดการขยะมูลฝอยชุมชนให้มีการจัดการที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากขึ้น สามารถรองรับปัญหาในการจัดการขยะชุมชนได้อย่างยั่งยืน

ดังนั้น เพื่อเป็นกรอบและแนวทางในการขับเคลื่อนการแก้ไขภาวะมลพิษจากขยะที่มีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม ความเดือดร้อนและสุขภาพอนามัยของประชาชน โดยคำนึงถึงสภาพปัญหาและบริบทสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป และสอดคล้องกับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน ยุทธศาสตร์ชาติ แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ นโยบายรัฐบาล พันธกรณีระหว่างประเทศ รวมถึงให้เกิดความต่อเนื่องในการขับเคลื่อนการแก้ไขปัญหาขยะมูลฝอยชุมชน และเป็นไปตามแผนปฏิบัติการด้านการจัดการขยะของประเทศ (พ.ศ. 2565 - 2570) กรุงเทพมหานครจึงได้จัดทำแผนปฏิบัติการจัดการขยะมูลฝอยชุมชน “จังหวัดสะอาด” ประจำปี พ.ศ. 2568 ขึ้น โดยแผนปฏิบัติการฉบับนี้จะมุ่งเน้นการจัดการขยะต้นทางผ่านกิจกรรมที่ส่งเสริมการคัดแยกขยะภายในครัวเรือน ทั้งการจัดการขยะอินทรีย์หรือขยะเปียก ตามโครงการจัดทำถังขยะเปียก ลดโลกร้อนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ขยายการดำเนินการไปยังระดับหมู่บ้าน/ชุมชน

ผ่านการจัดตั้งธนาคารขยะ เพื่อจัดการขยะรีไซเคิลในชุมชนให้เกิดมูลค่าเพิ่ม มีกิจกรรมระดับจังหวัดที่เข้ามาเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจต่อการบริหารจัดการขยะ รวมไปถึงการที่หน่วยงานของรัฐคัดแยกขยะภายในหน่วยงาน และสำหรับการบริหารจัดการขยะประเภทต่าง ๆ ทั้งขยะทั่วไป ของเสียอันตรายชุมชน มูลฝอยติดเชื้อ ให้มีระบบ/มาตรการรองรับการเก็บ ขน และส่งกำจัดให้ถูกต้อง และการดำเนินการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีโครงสร้างการดำเนินงานในรูปแบบของคณะกรรมการเครือข่ายอาสาสมัครท้องถิ่นรักษ์โลก ซึ่งในปี 2568 นี้ ได้ยกระดับการดำเนินงานของการรวมกลุ่มพื้นที่ในการจัดการมูลฝอย (Clusters) ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ให้มีแผนการดำเนินงานที่ชัดเจนเป็นระบบในการปรับปรุงสถานที่กำจัดขยะมูลฝอยที่ไม่ถูกต้อง เพื่อแก้ไขปัญหาการจัดการขยะปลายทางที่กำลังเป็นปัญหาสำคัญในปัจจุบัน อีกทั้ง ได้กำหนดกลไกในการส่งเสริมการบริหารจัดการในมิติต่าง ๆ เพื่อช่วยขับเคลื่อนการดำเนินการด้านต้นทาง กลางทาง และปลายทาง ด้วยการสนับสนุนให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีการจัดทำแผนปฏิบัติการจัดการขยะมูลฝอยชุมชน ระดับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีการยกย่องเชิดชูเกียรติอาสาสมัครท้องถิ่นรักษ์โลกและครัวเรือนต้นแบบ และจังหวัดดำเนินการติดตามประเมินผลในการขับเคลื่อนแผนบริหารจัดการขยะของกลุ่มพื้นที่ในการจัดการมูลฝอย (Clusters) เพื่อให้การดำเนินการเกิดผลเป็นรูปธรรม รวมไปถึงการให้ทุกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีฐานข้อมูลในการบริหารจัดการขยะมูลฝอยของตนเอง ผ่านการบันทึกข้อมูลในระบบสารสนเทศด้านการบริหารจัดการขยะมูลฝอยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

พันธกิจ

1. ส่งเสริมให้มีการจัดการขยะตั้งแต่ระยะต้นทาง กลางทาง และปลายทาง มีส่วนร่วมในการลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก มุ่งผลสู่การขับเคลื่อน Sustainable Development Goals : SDGs
2. ขับเคลื่อนและสนับสนุนการดำเนินการแก้ไขปัญหาขยะมูลฝอยชุมชนให้เป็นไปตามนโยบายของรัฐบาล ข้อสั่งการของนายกรัฐมนตรี แผนขยะประเทศฉบับที่ 2 แผนยุทธศาสตร์ชาติ ระยะ 20 ปี แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 และกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้องกับการจัดการขยะมูลฝอยชุมชน
3. ส่งเสริมให้เกิดการลดการเกิดขยะมูลฝอยทุกวิถีทาง ตั้งแต่การใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างคุ้มค่า มุ่งเน้นการลดใช้ถุงพลาสติกและโฟม ชื้อหรือใช้ผลิตภัณฑ์ที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ส่งเสริมการคัดแยกตั้งแต่ต้นทาง โดยใช้หลัก 3Rs: Reduce Reuse และ Recycle หรือ 3 ช: ใช้น้อย ใช้ซ้ำ และนำกลับมาใช้ใหม่
4. สนับสนุนการเพิ่มประสิทธิภาพในการเก็บรวบรวมและขนส่งขยะมูลฝอยชุมชนเพื่อนำไปกำจัดอย่างถูกต้องตามหลักวิชาการ
5. สนับสนุนและส่งเสริมในการรวมกลุ่มพื้นที่ในการจัดการมูลฝอย (Clusters) ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และการมอบหมายให้เอกชนเป็นผู้ดำเนินการเก็บ ขน และกำจัดขยะมูลฝอย
6. ส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอยของภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม/ภาคประชาชน
7. เพื่อเป็นกรอบและทิศทางการจัดการขยะมูลฝอยชุมชนในปีงบประมาณ พ.ศ. 2568 ของกระทรวงมหาดไทย ทั้งในส่วนราชการระดับส่วนกลาง และส่วนภูมิภาค รวมไปถึงองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
8. เพื่อให้มีแนวทางให้เกิดการบูรณาการการดำเนินงานร่วมกันระหว่างหน่วยงานในสังกัดกระทรวงมหาดไทย กับหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชนและภาคประชาสังคม/ภาคประชาชน

9. เพื่อเป็นแผนปฏิบัติการให้จังหวัดและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนำไปปรับใช้ให้สอดคล้องกับบริบทของพื้นที่ และสามารถดำเนินการจัดการขยะมูลฝอยชุมชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

กรอบแนวคิดการดำเนินการและการกำหนดเป้าหมาย

- กำหนดเป้าหมายโดยยึดจากแผนปฏิบัติการด้านการจัดการขยะของประเทศ (พ.ศ. 2565 - 2570)
 - วิเคราะห์ปัญหาจากสถานการณ์การจัดการขยะมูลฝอยชุมชนของประเทศ แนวนโยบายของกระทรวงมหาดไทย ข้อเสนอแนะจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน เป็นต้น เพื่อนำมาเป็นฐานคิดในการสร้างมาตรการแก้ไขปัญหามูลฝอยชุมชน (Area - Base Problems)
 - กำหนดกรอบการดำเนินงาน 3 ขั้นตอนในการวางแผนและกำหนดมาตรการ คือ ต้นทาง กลางทาง และปลายทาง
 - ต้นทาง → ลดปริมาณและคัดแยกขยะมูลฝอย ณ แหล่งกำเนิด
 - กลางทาง → เพิ่มประสิทธิภาพการเก็บขนขยะมูลฝอยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
 - ปลายทาง → ขยะมูลฝอยได้รับการกำจัดอย่างถูกต้องตามหลักวิชาการ
 - การนำหลัก 3 Rs: Reduce Reuse และ Recycle หรือ 3 ช: ใช้น้อย ใช้น้ำ และนำกลับมาใช้ใหม่ และหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคการศึกษา ภาคศาสนาภาคประชาสังคม และภาคประชาชน มาใช้ในการแก้ไขปัญหา
 - การนำกรอบนโยบายสำคัญของรัฐบาลมาใช้ในการกำหนดแนวทางการดำเนินการ
- ตัวชี้วัดและค่าเป้าหมายรายปีของแผนปฏิบัติการด้านการจัดการขยะของประเทศ (พ.ศ. 2565 – 2570)

ตัวชี้วัด	ข้อมูล ปีฐาน (ร้อยละ)	ค่าเป้าหมาย (ร้อยละเทียบกับปริมาณที่เกิดขึ้น)					
		2565	2566	2567	2568	2569	2570
1. ขยะมูลฝอยชุมชนได้รับการจัดการอย่างถูกต้อง	69	70	72	74	76	78	80
2. ขยะบรรจุภัณฑ์มีการนำกลับมาใช้ประโยชน์							
2.1 พลาสติก	28	50	60	70	80	90	100
2.2 แก้ว	75	76	78	80	82	84	86
2.3 กระดาษ	68	69	70	71	72	73	74
2.4 อะลูมิเนียม	75	76	77	78	79	80	81
3. การลดปริมาณขยะอาหารเทียบจากปริมาณขยะมูลฝอยชุมชน	38	36	35	34	32	30	28
4. ของเสียอันตรายชุมชนได้รับการจัดการอย่างถูกต้อง	22	25	30	35	40	45	50
5. มูลฝอยติดเชื้อได้รับการจัดการอย่างถูกต้อง	90.85	100	100	100	100	100	100
6. กากอุตสาหกรรมที่เป็นอันตรายเข้าสู่ระบบการจัดการอย่างถูกต้อง	45	50	60	70	80	90	100

เป้าประสงค์ของแผนปฏิบัติการจัดการขยะมูลฝอยชุมชน “จังหวัดสะอาด” ประจำปี พ.ศ. 2568

1. ขยะมูลฝอยมีการนำกลับไปใช้ประโยชน์เพิ่มขึ้น และส่งเสริมการคัดแยกขยะในชุมชน
2. ขยะอินทรีย์ครัวเรือนได้รับการบริหารจัดการและนำไปใช้ประโยชน์
3. ขยะรีไซเคิลในชุมชนได้รับการบริหารจัดการ และสร้างมูลค่าเพิ่ม ผ่านการจัดสวัสดิการให้สมาชิก
4. ขยะมูลฝอยได้รับการบริหารจัดการเพิ่มขึ้น ในการรวบรวม เก็บขนขยะ และกำจัดอย่างมีประสิทธิภาพ
5. ของเสียอันตรายชุมชนได้รับการบริหารจัดการและส่งกำจัดอย่างถูกต้องเพิ่มขึ้น
6. มูลฝอยติดเชื้อได้รับการบริหารจัดการและส่งกำจัดอย่างถูกต้องเพิ่มขึ้น
7. ประชาชนในพื้นที่มีความตระหนักและความเข้าใจในการจัดการขยะที่ต้นทางเพิ่มขึ้น เพื่อลดปัญหาปริมาณในการจัดการ ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและการเกิดก๊าซเรือนกระจก
8. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีการแต่งตั้งคณะกรรมการเครือข่ายอาสาสมัครท้องถิ่น รักโลกและคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมและมูลฝอยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยเป็นกลไกในการขับเคลื่อนการบริหารจัดการขยะในพื้นที่
9. จังหวัดมีบทบาทในการจัดกิจกรรมหรือโครงการต่าง ๆ เพื่อส่งเสริมการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลเพิ่มขึ้น
10. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใช้ระบบสารสนเทศเป็นเครื่องมือในการบริหารจัดการขยะอย่างมีประสิทธิภาพ
11. หน่วยงานภาครัฐทุกส่วนราชการเป็นหน่วยงานนำร่องในการดำเนินการบริหารจัดการขยะภายในหน่วยงานให้เกิดผลเป็นรูปธรรมและมีความต่อเนื่อง

ตัวชี้วัดตามแผนปฏิบัติการจัดการขยะมูลฝอยชุมชน “จังหวัดสะอาด” ประจำปี พ.ศ. 2568

1. ด้านการจัดการขยะต้นทาง

- 100% คณะกรรมการเครือข่ายอาสาสมัครท้องถิ่นรักษ์โลกจัดทำแผนฯ ดำเนินการและรายงานให้อปท. ทราบ
- 100% อปท. มีการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมการนำ “ขยะบรรจุภัณฑ์” กลับมาใช้ใหม่อย่างน้อย 4 ครั้งต่อปี
- 100% อำเภอมีการคัดเลือกรับสมัครขยะต้นแบบ ระดับอำเภอ
- 100% จังหวัดมีการจัดทำและดำเนินการตามแผนขับเคลื่อนโครงการถังขยะเปียก ลดโลกร้อน ของอปท.
- 100% จังหวัดมีการเสริมสร้างความตระหนักและความรับผิดชอบของผู้บริโภค (ลดคัดแยก และนำขยะกลับมาใช้ใหม่)
- 100% จังหวัดมีการส่งเสริมให้หน่วยงานภายในพื้นที่คัดแยกขยะ

2. ด้านการจัดการขยะกลางทาง

- 100% อปท. มีทนาย-รองรับขยะมูลฝอยแบบแยกประเภทในที่สาธารณะ และ/หรือสถานที่ท่องเที่ยวทุกแห่ง
- 95% อปท. มีการจัดเก็บขนขยะ หรือมีมาตรการจัดการขยะมูลฝอยแยกประเภท
- 100% จังหวัดมีการจัดกิจกรรมส่งเสริมรองรับขยะรีไซเคิลของจังหวัด
- 100% อปท. มีการขนของเสียอันตรายชุมชนไปยังจุดรวบรวมของเสียอันตรายของจังหวัด
- 100% อปท. มีระบบหรือมาตรการรองรับการรวบรวมมูลฝอยติดเชื้อชุมชน

3. ด้านการจัดการขยะปลายทาง

- 80% ขยะมูลฝอยชุมชนได้รับการจัดการอย่างถูกต้อง
- 100% อปท. ในกลุ่มพื้นที่การจัดการมูลฝอย (Clusters) มีการจัดทำแผนบริหารจัดการขยะ ของกลุ่มพื้นที่ในการจัดการมูลฝอย (Clusters)
- 60% อปท. ดำเนินการเปิดหรือปรับปรุงสถานที่กำจัดขยะมูลฝอยที่ไม่ถูกต้อง
- 100% จังหวัดมีมาตรการส่งกำจัดและรายงานผลการจัดการของเสียอันตรายชุมชน
- 100% อปท. มีการบริหารจัดการมูลฝอยติดเชื้ออย่างถูกต้อง

4. ต้นกลไกลส่งเสริมการบริหารจัดการ

- 100% อปท. มีการแต่งตั้งคณะกรรมการเครือข่ายอาสาสมัครท้องถิ่นรักษ์โลก
- 100% อปท. มีการจัดทำแผนปฏิบัติการจัดการขยะมูลฝอยชุมชน ระดับอปท.
- 100% จังหวัดมีการนำเสนอเรื่องการบริหารจัดการขยะ เข้าสู่การประชุมคณะกรรมการจัดการสิ่งปฏิกูลและมูลฝอยจังหวัด หรือคณะกรรมการจังหวัด หรือที่ประชุมผู้บริหาร อปท. ทุกเดือน
- 100% อปท. มีการยกย่องเชิดชูเกียรติอาสาสมัครท้องถิ่นรักษ์โลก (อถล.)
- 100% อปท. มีการยกย่องเชิดชูเกียรติครัวเรือนต้นแบบในการจัดการขยะครัวเรือน
- 100% จังหวัดมีการส่งเสริมและประชาสัมพันธ์การซื้อขายคาร์บอนเครดิตจากโครงการถังขยะเปียก ลดโลกร้อน ของอปท.
- 100% จังหวัดมีกลไกในการติดตามประเมินผลในการดำเนินการขับเคลื่อนแผนบริหารจัดการขยะของ กลุ่มพื้นที่ในการจัดการมูลฝอย (Clusters)
- 100% อปท. มีการสร้างความร่วมมือระหว่างภาคีเครือข่ายในการบริหารจัดการขยะมูลฝอย
- 100% อปท. มีการบันทึกข้อมูลในระบบสารสนเทศด้านการบริหารจัดการขยะมูลฝอยของอปท. [รายปี(มฟ.1) และรายเดือน (มฟ.2)]

ตัวชี้วัดตามแผนปฏิบัติการจัดการขยะมูลฝอยชุมชน “จังหวัดสะอาด”
ประจำปี พ.ศ. 2568

เป้าประสงค์	เป้าหมาย (ร้อยละ)
1. ด้านการจัดการขยะต้นทาง	
1.1 คณะกรรมการเครือข่ายอาสาสมัครท้องถิ่นรักษ์โลกขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จัดทำแผนปฏิบัติงาน ดำเนินการตามแผน และรายงานผลการดำเนินงานให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทราบ	100
1.2 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมการนำ “ขยะบรรจุภัณฑ์” กลับมาใช้ประโยชน์ อย่างน้อย 4 ครั้งต่อปี	100
1.3 อำเภอมีการคัดเลือกธนาคารขยะต้นแบบ ระดับอำเภอ	100
1.4 จังหวัดมีการจัดทำและดำเนินการตามแผนขับเคลื่อนโครงการถังขยะเปียกลดโลกร้อนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	100
1.5 จังหวัดมีการเสริมสร้างความตระหนักและความรับผิดชอบของผู้บริโภคให้มีการปรับเปลี่ยนพฤติกรรม และมีส่วนร่วมในการลด คัดแยก และนำขยะกลับมาใช้ใหม่	100
1.6 จังหวัดมีการส่งเสริมให้หน่วยงานภายในพื้นที่มีการคัดแยกขยะ	100
2. ด้านการจัดการขยะกลางทาง	
2.1 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีภาชนะรองรับขยะมูลฝอยแบบแยกประเภทในที่สาธารณะ และ/หรือสถานที่ท่องเที่ยวทุกแห่ง	100
2.2 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีการจัดเก็บขนขยะมูลฝอยหรือมีมาตรการจัดการมูลฝอยแยกประเภท	95
2.3 จังหวัดมีการจัดกิจกรรมส่งเสริมรองรับขยะรีไซเคิลของจังหวัด	100
2.4 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีการขนของเสียอันตรายชุมชนไปยังจุดรวบรวมของเสียอันตรายของจังหวัด หรือมีการนำส่งไปกำจัดอย่างถูกต้องตามหลักวิชาการ	100
2.5 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีระบบหรือมาตรการรองรับการรวบรวมมูลฝอยติดเชื้อชุมชน	100
3. ด้านการจัดการขยะปลายทาง	
3.1 ขยะมูลฝอยชุมชนได้รับการจัดการอย่างถูกต้อง	80
3.2 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในกลุ่มพื้นที่การจัดการมูลฝอย (Clusters) มีการจัดทำแผนบริหารจัดการขยะของกลุ่มพื้นที่ในการจัดการมูลฝอย (Clusters)	100
3.3 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดำเนินการปิดหรือปรับปรุงสถานที่กำจัดขยะมูลฝอยที่ไม่ถูกต้อง	60
3.4 จังหวัดมีมาตรการส่งกำจัดและรายงานผลการจัดการของเสียอันตรายชุมชน	100
3.5 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีการบริหารจัดการมูลฝอยติดเชื้ออย่างถูกวิธี	100

เป้าประสงค์	เป้าหมาย (ร้อยละ)
4. ด้านการบริหารจัดการ	
4.1 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีการแต่งตั้งคณะกรรมการเครือข่ายอาสาสมัครท้องถิ่นรักโลก	100
4.2 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีการจัดทำแผนปฏิบัติการจัดการขยะมูลฝอยชุมชน ระดับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	100
4.3 จังหวัดมีการนำเสนอเรื่องการบริหารจัดการขยะ เข้าสู่วาระการประชุมคณะกรรมการจัดการสิ่งปฏิกูลและมูลฝอยจังหวัด หรือคณะกรรมการจังหวัด หรือที่ประชุมผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	100
4.4 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีการยกย่องเชิดชูเกียรติอาสาสมัครท้องถิ่นรักโลก	100
4.5 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีการยกย่องเชิดชูเกียรติครัวเรือนต้นแบบในการบริหารจัดการขยะครัวเรือน	100
4.6 จังหวัดมีการส่งเสริมและประชาสัมพันธ์การซื้อขายคาร์บอนเครดิตจากโครงการถังขยะเปียก ลดโลกร้อนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	100
4.7 จังหวัดมีกลไกในการติดตามประเมินผลในการดำเนินการขับเคลื่อนแผนบริหารจัดการขยะของกลุ่มพื้นที่ในการจัดการมูลฝอย (Clusters)	100
4.8 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีการสร้างความร่วมมือระหว่างภาคีเครือข่ายในการบริหารจัดการขยะมูลฝอย	100
4.9 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีการบันทึกข้อมูลในระบบสารสนเทศด้านการจัดการขยะมูลฝอยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น [รายปี (มผ.1) และรายเดือน (มผ.2)]	100

คำอธิบายตัวชี้วัดเป้าประสงค์

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หมายถึง เทศบาล องค์การบริหารส่วนตำบล และเมืองพัทยา

1. ด้านการจัดการขยะต้นทาง

1.1 คณะกรรมการเครือข่ายอาสาสมัครท้องถิ่นรักษ์โลกขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จัดทำแผนปฏิบัติงาน ดำเนินการตามแผน และรายงานผลการดำเนินงานให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทราบ

ระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยอาสาสมัครท้องถิ่นรักษ์โลก พ.ศ. 2561 ได้กำหนดให้มี คณะกรรมการเครือข่ายอาสาสมัครท้องถิ่นรักษ์โลก โดยในข้อ 12 ได้กำหนดให้คณะกรรมการ มีหน้าที่ ดังนี้

1) จัดทำแผนปฏิบัติงาน เพื่อเป็นกรอบการดำเนินงานของเครือข่ายอาสาสมัครท้องถิ่นรักษ์โลก

2) ดำเนินการตามแผนหรือนโยบายที่กำหนด

3) รายงานผลการดำเนินงานให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทราบ พร้อมทั้งปิดประกาศให้ประชาชน ทราบ อย่างน้อยปีละหนึ่งครั้ง

4) หน้าที่อื่นตามที่ได้รับร้องขอ

และในข้อ 16 ของระเบียบเดียวกัน ได้ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีหน้าที่ในการส่งเสริมและสนับสนุนเกี่ยวกับการบริหารจัดการสิ่งปฏิกูลและมูลฝอย การป้องกันและรักษาสิ่งแวดล้อมของ ออกล. ดังนี้

1) ตรวจสอบคุณสมบัติ พิจารณารับลงทะเบียนผู้สมัครเป็น ออกล. รวมถึงปรับปรุงข้อมูลทะเบียน

2) ทำบัตรประจำตัว ออกล.

3) จัดปฐมนิเทศ ฝึกอบรม หรือประชุม สัมมนา ออกล. เพื่อพัฒนา ออกล. ให้เข้าใจบทบาทหน้าที่ของตน และสามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

4) ส่งเสริม สนับสนุนในการจัดกิจกรรมของ ออกล.

5) ติดตามผลการดำเนินการ รวมถึงให้คำแนะนำหรือให้คำปรึกษาแก่ ออกล.

6) ปฏิบัติหน้าที่อื่น ๆ ตามที่ได้รับมอบหมาย

โดยให้จังหวัดและอำเภอส่งเสริมและสนับสนุนการดำเนินงานของ ออกล. เครือข่าย ออกล. รวมไปถึงองค์การบริหาร ส่วนจังหวัดสามารถพิจารณาส่งเสริมหรือสนับสนุนการดำเนินงานของ ออกล. ก็สามารทำได้

สำหรับกิจกรรมของเครือข่าย “อาสาสมัครท้องถิ่นรักษ์โลก” ในการร่วมกันทำกิจกรรมด้านการจัดการ สิ่งปฏิกูลและมูลฝอย การปกป้อง การอนุรักษ์และรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในท้องถิ่นของตนเอง ตัวอย่างของกิจกรรม เช่น กิจกรรมการคัดแยกขยะมูลฝอย กิจกรรมการใช้ประโยชน์จากขยะมูลฝอย การรณรงค์ ประชาสัมพันธ์ การจัดหน่วยเฝ้าระวังเคลื่อนที่เร็ว สำหรับแจ้งเหตุที่เกี่ยวกับขยะ กิจกรรมการรักษา ความสะดวกและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของหมู่บ้าน/ชุมชน การปลูกต้นไม้ เป็นต้น

สูตรการคำนวณตัวชี้วัดความสำเร็จ

จำนวน อปท. ที่ดำเนินการให้คณะกรรมการเครือข่าย ออกล. จัดทำแผน ปฏิบัติงาน ดำเนินการตามแผน และรายงานผลการดำเนินงานให้ อปท. ทราบ $\times 100$

จำนวน อปท. ทั้งหมด

ร้อยละ ของ อปท. ที่ดำเนินการให้คณะกรรมการเครือข่าย ออกล. จัดทำแผนปฏิบัติงาน ดำเนินการตามแผน และรายงานผลการดำเนินงานให้ อปท. ทราบ

1.2 องค์ประกอบส่วนท้องถิ่นมีการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมการนำ “ขยะบรรจุภัณฑ์” กลับมาใช้ประโยชน์อย่างน้อย 4 ครั้งต่อปี

ขยะบรรจุภัณฑ์ที่มีการนำกลับมาใช้ประโยชน์

- 1) พลาสติก
- 2) แก้ว
- 3) กระดาษ
- 4) อะลูมิเนียม

โดยจัดตั้งถังขยะแบบแยกประเภท หรือแยกถุง หรือมีการจัดกิจกรรมต่างๆ ที่เกี่ยวกับการคัดแยก และจัดการขยะบรรจุภัณฑ์ เช่น กองทุนขยะของผู้สูงอายุ ผ้าป่าขยะรีไซเคิล ขยะแลกไข่ขยะแลกสิ่งของ ขยะแลกภาษี ธนาคารขยะชุมชน ธนาคารขยะโรงเรียน ศูนย์รีไซเคิลชุมชน หรือกลุ่ม การแปรรูปผลิตภัณฑ์รีไซเคิล ฯลฯ

สูตรการคำนวณตัวชี้วัดความสำเร็จ

$$\frac{\text{จำนวน อปท. ที่จัดกิจกรรมมากกว่าหรือเท่ากับ 4 ครั้ง/ปี} \times 100}{\text{จำนวน อปท. ทั้งหมด}} = \text{ร้อยละของ อปท. ที่มีการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมการนำ “ขยะบรรจุภัณฑ์” กลับมาใช้ใหม่}$$

1.3 อำเภอมีการคัดเลือธนาคารขยะต้นแบบ ระดับอำเภอ

ธนาคารขยะ (Recyclable Waste Bank) คือ รูปแบบการดำเนินงานเพื่อส่งเสริมให้ภาคประชาชน มีการคัดแยกขยะรีไซเคิล โดยใช้หลักการของธนาคารมาประยุกต์ใช้เพื่อให้สมาชิกนำขยะรีไซเคิลมาขาย ที่ธนาคาร โดยมีคณะกรรมการธนาคารขยะชุมชน/หมู่บ้าน และคณะทำงานธนาคารขยะชุมชน/หมู่บ้าน ที่ได้รับการคัดเลือกมาดำเนินการคัดแยกและชั่งน้ำหนัก คำนวณเป็นมูลค่าและบันทึกข้อมูลการขายลงสมุด คู่ฝาก โดยใช้ราคาที่คุณภาพงานธนาคารขยะชุมชน/หมู่บ้านได้ประสานงานกับผู้ประกอบการรับซื้อขยะรีไซเคิล เป็นเกณฑ์ในการกำหนดราคา รายได้จากการดำเนินการธนาคารขยะชุมชน/หมู่บ้าน จะนำมาใช้เป็นทุนหมุนเวียนในการดำเนินการ และใช้ในส่งเสริมกิจกรรมและสวัสดิการของสมาชิกธนาคารขยะฯ (ตามหนังสือกระทรวงมหาดไทย ด่วนที่สุด ที่ มท 0820.4/ว 12706 ลงวันที่ 28 ธันวาคม 2566)

ในระยะต่อมา เมื่อมีการจัดตั้งธนาคารขยะในพื้นที่แล้ว ควรมีการส่งเสริมให้มีการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง ดังนั้น จังหวัดควรพิจารณาการจัดกระบวนการในการติดตามประเมินผลการจัดทำธนาคารขยะ โดยกำหนดให้มีการคัดเลือกธนาคารขยะที่มีความโดดเด่นในระดับอำเภอ เพื่อถอดบทเรียนและแลกเปลี่ยน ประสบการณ์ระหว่างหมู่บ้านชุมชนที่ได้ดำเนินการ และขยายผลความสำเร็จไปยังพื้นที่ข้างเคียง ในรูปแบบ ของการคัดเลือกธนาคารขยะในพื้นที่ระดับอำเภอที่มีการบริหารจัดการที่ดีและเหมาะสม ในการเป็นต้นแบบ ระดับอำเภอ และสามารถมีธนาคารขยะต้นแบบ ระดับอำเภอได้มากกว่า 1 แห่ง ใน 1 อำเภอ

สูตรการคำนวณตัวชี้วัดความสำเร็จ

$$\frac{\text{จำนวนอำเภอที่มีธนาคารขยะต้นแบบระดับอำเภอ} \times 100}{\text{จำนวนอำเภอทั้งหมดของจังหวัด}} = \text{ร้อยละของอำเภอที่มีการคัดเลือกธนาคารขยะ ต้นแบบระดับอำเภอ}$$

1.4 จังหวัดมีการจัดทำและดำเนินการตามแผนขับเคลื่อนโครงการถึงขยะเปียก ลดโลกร้อนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง การจัดการมูลฝอย พ.ศ. ๒๕๖๗ ได้กำหนดการจัดการมูลฝอยไว้ในข้อที่ ๑๓ เพื่อประโยชน์ในการกำจัดมูลฝอยให้คัดแยกมูลฝอยที่จัดเก็บได้ออกเป็นมูลฝอยที่ย่อยสลายง่าย มูลฝอยที่ย่อยสลายยาก และมูลฝอยที่ไม่ย่อยสลายก่อนนำไปกำจัด ทั้งนี้การกำจัดให้ทำตามความเหมาะสมกับลักษณะทางกายภาพและคุณสมบัติของมูลฝอยนั้น หรือสอดคล้องกับสภาพภูมิสังคมและระมัดระวังให้เกิดผลกระทบต่อประชาชน ชุมชน และสิ่งแวดล้อมน้อยที่สุด โดยให้ราชการส่วนท้องถิ่นส่งเสริมและสนับสนุนให้ประชาชนและชุมชนมีส่วนร่วมและสามารถพึ่งพาตนเองในการจัดการมูลฝอย ณ แหล่งกำเนิดโดยอย่างน้อยให้มีการคัดแยกมูลฝอยอินทรีย์ มูลฝอยที่เป็นพิษหรืออันตราย และมูลฝอยติดเชื้อ และกำจัดมูลฝอยอินทรีย์ในครัวเรือนหรือสถานประกอบการด้วยวิธีการหมักแบบเติมอากาศ เช่น การจัดทำถังขยะเปียกลดโลกร้อน การผลิตสารปรับปรุงดินการทำปุ๋ยอินทรีย์จากเศษกิ่งไม้และใบไม้ และให้มีการคัดแยกมูลฝอยที่เป็นพลาสติกออกจากมูลฝอยประเภทอื่นเพื่อมิให้นำมูลฝอยที่เป็นพลาสติกไปกำจัดรวมกับมูลฝอยประเภทอื่น ทั้งนี้เพื่อมิให้กระทบต่อสิ่งแวดล้อมและคำนึงถึงการนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ด้านอื่นอื่น ๆ

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นในฐานะผู้พัฒนาโครงการ ได้ขึ้นทะเบียนโครงการถึงขยะเปียก ลดโลกร้อนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นโครงการลดก๊าซเรือนกระจกภาคสมัครใจในประเทศไทย หรือ Thailand Voluntary Emission Reduction Program: T-VER เมื่อเดือนกุมภาพันธ์ 2562 โดยมีประชาชนที่เข้าร่วมโครงการ 36,644,309 คน โรงเรียนในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น 1,701 แห่ง และศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น 18,935 แห่ง มีระยะเวลาคิดเครดิตของโครงการ ตั้งแต่วันที่ 1 กรกฎาคม 2562 – 30 มิถุนายน 2569 หรือระยะเวลา 7 ปี และคาดว่าจะสามารถลดปริมาณก๊าซเรือนกระจกได้ 492,212 ตันคาร์บอนไดออกไซด์เทียบเท่าต่อปี

ทั้งนี้ เพื่อให้การจัดทำถังขยะเปียกลดโลกร้อนเป็นไป อย่างถูกวิธี ต่อเนื่อง และเกิดเป็นวิถีชีวิตของประชาชนในท้องถิ่นอย่างยั่งยืน จึงได้จัดทำแผนปฏิบัติการเชิงกลยุทธ์แนวใหม่ RE-X-RAY โครงการถึงขยะเปียก ลดโลกร้อน เพื่อบรรลุเป้าหมายการปล่อยก๊าซเรือนกระจกสุทธิเป็นศูนย์ โดยกำหนดแนวทางการขับเคลื่อนการปฏิบัติการเชิงกลยุทธ์แนวใหม่ ทั้งในระดับกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น จังหวัด อำเภอ และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อสำรวจการจัดทำถังขยะเปียกของทุกครัวเรือนตามข้อมูลในระบบสารสนเทศด้านการจัดการขยะมูลฝอยขององค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่นให้ถูกต้อง ครบถ้วน และเป็นปัจจุบัน

การวัดผลความสำเร็จโดยมีกิจกรรมการขับเคลื่อนโครงการถึงขยะเปียก ลดโลกร้อน ดังนี้

1. จังหวัดมีการจัดทำแผนการขับเคลื่อนโครงการถึงขยะเปียก ลดโลกร้อนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ระดับจังหวัด
2. จังหวัดมีการแจ้งแผนการขับเคลื่อนโครงการถึงขยะเปียก ลดโลกร้อนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ระดับจังหวัด ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดำเนินการตามแผนฯ
3. จังหวัดมีการจัดประชุมซักซ้อมเพื่อสร้างความเข้าใจการดำเนินงานตามแผนการขับเคลื่อนโครงการถึงขยะ เปียกลดโลกร้อนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ระดับจังหวัด ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทราบ
4. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทุกแห่งมีการลงพื้นที่สำรวจการจัดทำถังขยะเปียกของครัวเรือนและมีการรายงานผลให้จังหวัดทราบ

5. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทุกแห่งมีการบันทึกข้อมูลการจัดทำถังขยะเปียก ลดโลกร้อน ในระบบสารสนเทศด้านการจัดการขยะมูลฝอยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (DLA Waste) ในทุกเดือน (ต.ค. 67 – ก.ย. 68) ถูกต้อง ครบถ้วน และเป็นปัจจุบัน

สูตรการคำนวณตัวชี้วัดความสำเร็จ

1. จังหวัดดำเนินการครบทั้ง 5 กิจกรรม ผลการดำเนินงานเป็น ร้อยละ 100
2. จังหวัดดำเนินการไม่ครบทั้ง 5 กิจกรรม ผลการดำเนินงานเป็น ร้อยละ 0

1.5 จังหวัดมีการเสริมสร้างความตระหนักและความรับผิดชอบของผู้บริโภคให้มีการปรับเปลี่ยนพฤติกรรม และมีส่วนร่วมในการลด คัดแยก และนำขยะกลับมาใช้ใหม่

โดยจังหวัดจัดให้มีกิจกรรมในการเสริมสร้างความตระหนักและความรับผิดชอบของผู้บริโภคให้มีการปรับเปลี่ยนพฤติกรรม และมีส่วนร่วมในการลด คัดแยก และนำขยะกลับมาใช้ใหม่ โดยเฉพาะพลาสติกแบบใช้ครั้งเดียวทิ้ง (single – use plastics) ขยะอาหาร (food waste) และความรู้เกี่ยวกับการลดก๊าซเรือนกระจก ทั้งในหน่วยงานราชการระดับจังหวัด ระดับอำเภอ และระดับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รวมไปถึง ตลาด โรงเรียน โรงพยาบาล งานกิจกรรม และเทศกาล (event) ที่จัดโดยจังหวัด อย่างน้อย 4 กิจกรรม เช่น

1) รมรงค์ ประชาสัมพันธ์ในพื้นที่ที่ก่อเกิดขยะจำนวนมาก เช่น ตลาด ห้างสรรพสินค้า

2) จัดอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยของจังหวัด

3) เผยแพร่องค์ความรู้/แนวทางการจัดการขยะ ผ่านสื่อออนไลน์ต่าง ๆ

4) จัดกิจกรรมพิเศษในการเสริมสร้างความตระหนักและความรับผิดชอบต่อการจัดการขยะมูลฝอย เช่น เดิน-วิ่งลดขยะ ท่องเที่ยวเชิงนิเวศไม่ก่อมลพิษ จัดหลักสูตรพาชมการบริหารจัดการขยะของจังหวัด

สูตรการคำนวณตัวชี้วัดความสำเร็จ

1. จังหวัดมีการดำเนินการอย่างน้อย 4 กิจกรรม ผลการดำเนินงานเป็น ร้อยละ 100
2. จังหวัดดำเนินการน้อยกว่า 4 กิจกรรม ผลการดำเนินงานเป็น ร้อยละ 0

1.6 จังหวัดมีการส่งเสริมให้หน่วยงานภายในพื้นที่มีการคัดแยกขยะ

หมายถึง มีการติดตั้งจุดคัดแยกขยะอย่างน้อย 3 ประเภท ได้แก่ ขยะอินทรีย์ ขยะทั่วไป และขยะรีไซเคิล ในพื้นที่ของหน่วยงานราชการระดับจังหวัด ระดับอำเภอ และระดับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รวมถึงสถานศึกษาในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 16 ตุลาคม 2566 ที่กำหนดให้ทุกส่วนราชการและหน่วยงานของรัฐเป็นหน่วยงานนำร่องในการดำเนินการบริหารจัดการขยะภายในหน่วยงานให้เกิดผลเป็นรูปธรรมและมีความต่อเนื่อง สอดคล้องกับแนวคิดการพัฒนาที่ยั่งยืนและแนวคิดเศรษฐกิจหมุนเวียน

สูตรการคำนวณตัวชี้วัดความสำเร็จ

จำนวนหน่วยงานที่มีการคัดแยกขยะ				
(ก+ข+ค+ง+จ)	×	100	=	ร้อยละของหน่วยงานภายในจังหวัดที่จัดให้มีการส่งเสริมให้หน่วยงานภายในพื้นที่มีการคัดแยกขยะ
จำนวนหน่วยงานทั้งหมดของจังหวัด				

หมายเหตุ: จำนวนหน่วยงานทั้งหมดของจังหวัด ได้แก่

1. จำนวนหน่วยงานราชการระดับจังหวัด (ก)
2. จำนวนหน่วยงานราชการระดับอำเภอ (ข)
3. จำนวนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นภายในในเขตจังหวัด (ค)
4. จำนวนสถานศึกษาในสังกัดขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นภายในเขตจังหวัด (ง)
5. จำนวนศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในสังกัดขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นภายในในเขตจังหวัด (จ)

2. ด้านการจัดการขยะกลางทาง

2.1 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ร้อยละ 100 มีภาชนะรองรับขยะมูลฝอยแบบแยกประเภทในที่สาธารณะ และ/หรือสถานที่ท่องเที่ยวทุกแห่ง

ประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง การจัดการมูลฝอย พ.ศ. ๒๕๖๗ ได้กำหนดการเก็บและขนมูลฝอยไว้ใน ข้อ ๙ ให้ราชการส่วนท้องถิ่นจัดให้มีภาชนะรองรับมูลฝอยหรือถุงเก็บมูลฝอยไว้ในที่สาธารณะและสถานสาธารณะให้เพียงพอและเหมาะสมกับประเภท ปริมาณมูลฝอย และกิจกรรมในสถานที่นั้น โดยอย่างน้อยต้องมีภาชนะรองรับมูลฝอยทั่วไปและมูลฝอยนำกลับมาใช้ใหม่

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรมีการจัดตั้งภาชนะรองรับมูลฝอยแบบแยกประเภท 2 ประเภท ได้แก่ ภาชนะรองรับมูลฝอยทั่วไปเป็นสีน้ำเงิน และภาชนะรองรับมูลฝอยนำกลับมาใช้ใหม่หรือขยะรีไซเคิลเป็นสีเหลือง สำหรับพื้นที่ที่ต้องการเน้นในเรื่องความปลอดภัย อาจจัดให้มีภาชนะรองรับมูลฝอยที่มีลักษณะโปร่งใสก็ได้ โดยขอให้มีสัญลักษณ์ที่บ่งบอกประเภทขยะโดยชัดเจน รวมถึงภาชนะเดิมที่สามารถดัดแปลงได้ ทั้งนี้ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอาจพิจารณาจัดทำข้อบัญญัติท้องถิ่นหรือประกาศเกี่ยวกับมาตรการดูแลการจัดการมูลฝอยในที่สาธารณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หากไม่มีการตั้งภาชนะรองรับขยะมูลฝอยให้มีการดำเนินการอย่างไร เช่น ไม่อนุญาตให้มีการทิ้งขยะในที่สาธารณะโดยต้องทำมูลฝอยกลับไปทิ้งยังสถานที่ที่พิกาศัยหรือสถานที่อื่นใดที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

นิยาม

ที่สาธารณะ หมายถึง สถานที่ที่ประชาชนใช้ร่วมกัน เช่น สวนสาธารณะ ทางเดินเท้า สนามเด็กเล่น ที่จอดรถสาธารณะ ป้ายรถเมล์ เป็นต้น

สูตรการคำนวณตัวชี้วัดความสำเร็จ

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีการจัดให้มีภาชนะ × 100		ร้อยละขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีภาชนะรองรับ
รองรับขยะมูลฝอยแบบแยกประเภท		ขยะมูลฝอยแบบแยกประเภท
องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทั้งหมด	=	ในที่สาธารณะ และ/หรือสถานที่ท่องเที่ยวทุกแห่ง

หมายเหตุ : องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใดที่ไม่สามารถตั้งภาชนะรองรับมูลฝอยได้ แต่ได้มีการจัดทำข้อบัญญัติท้องถิ่นหรือประกาศเกี่ยวกับมาตรการดูแลการจัดการมูลฝอยในที่สาธารณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ให้ถือว่าได้ดำเนินการจัดให้มีการบริหารจัดการขยะมูลฝอยแบบแยกประเภทในที่สาธารณะ และ/หรือสถานที่ท่องเที่ยว

2.2 องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นมีการจัดเก็บขยะมูลฝอยหรือมาตรการจัดการมูลฝอยแยกประเภท

องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นมีการเก็บขยะแยกประเภท เช่น มีการกำหนดวัน เวลา สถานที่ ประเภทของขยะมูลฝอย (เช่น ขยะมูลฝอยทั่วไป ขยะมูลฝอยอินทรีย์ ขยะมูลฝอยนำกลับมาใช้ใหม่ ฯลฯ รวมถึงเส้นทางการเก็บและขนมูลฝอย แล้วแจ้งวัน เวลา สถานที่ และเส้นทางการเก็บและขนขยะมูลฝอยดังกล่าวให้ผู้ก่อให้เกิดมูลฝอยทราบล่วงหน้าเป็นเวลาพอสมควร หรือแบ่งส่วนในรถเก็บขนขยะ เพื่อสามารถเก็บขนขยะมูลฝอยแบบแยกประเภทได้

กรณีองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นใดไม่มีการเก็บขนขยะมูลฝอย องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นจะต้องออกมาตรการในการจัดการขยะมูลฝอยชุมชนแยกประเภท

สูตรการคำนวณตัวชี้วัดความสำเร็จ

$\frac{\text{องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีการจัดเก็บขยะมูลฝอยแยกประเภท} \times 100}{\text{องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นทั้งหมด}} =$	$\text{ร้อยละขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีการจัดเก็บขยะแยกประเภท}$
--	--

2.3 จังหวัดมีการจัดกิจกรรมส่งเสริมรองรับขยะรีไซเคิลของจังหวัด

จังหวัดมีการจัดกิจกรรมส่งเสริมสนับสนุนให้ประชาชนคัดแยกขยะรีไซเคิล และสนับสนุนการนำแนวคิดระบบเศรษฐกิจหมุนเวียนมาใช้ในการจัดการสิ่งปฏิกูลและมูลฝอยภายใต้หลักการ 3Rs หรือ 3 ช: คือ ใช้น้อย ใช้ซ้ำ นำกลับมาใช้ใหม่ และรณรงค์สร้างการรับรู้ และจิตสำนึกให้ประชาชนในทุกพื้นที่มีส่วนร่วมในการลดปริมาณขยะมูลฝอยชุมชนและคัดแยกขยะที่สามารถนำไปรีไซเคิลได้ พัฒนาสู่การสร้างมูลค่าเพิ่ม หรือสวัสดิการด้านต่างๆ และทำให้การจัดการขยะมูลฝอยมีประสิทธิภาพและยั่งยืน เช่น

- 1) จังหวัดเป็นเจ้าภาพในการจัดให้มีการซื้อขายขยะรีไซเคิล โดยกำหนดวัน เวลา สถานที่ และจัดรับซื้อขายขยะจากหน่วยงานราชการในพื้นที่ศาลากลาง
- 2) มีแอปพลิเคชันที่เอื้อต่อการซื้อขายขยะรีไซเคิล
- 3) มีการทำความร่วมมือ/ตกลง ในการรับซื้อขายขยะรีไซเคิลกับหน่วยงานหรือองค์กรที่มีความสนใจ
- 4) จัดกิจกรรมระดับจังหวัดที่ส่งเสริมให้มีการนำขยะรีไซเคิลมาจัดการร่วมกัน เช่น ทอดผ้าป่าขยะตลาดนัดรีไซเคิล
- 5) จังหวัดมีการจัดกิจกรรมรับขยะเพื่อนำไปจำหน่ายและนารายได้ส่งต่อผู้ยากไร้

สูตรการคำนวณตัวชี้วัดความสำเร็จ

1. จังหวัดมีการจัดกิจกรรมส่งเสริมรองรับขยะรีไซเคิลของจังหวัดอย่างน้อย 1 กิจกรรม ผลการดำเนินงานเป็น ร้อยละ 100
2. จังหวัดไม่มีการจัดกิจกรรมส่งเสริมรองรับขยะรีไซเคิลของจังหวัด ผลการดำเนินงานเป็น ร้อยละ 0

2.4 องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นมีการขนของเสียอันตรายชุมชนไปยังจุดรวบรวมของเสียอันตรายของจังหวัด หรือมีการนำส่งไปกำจัดอย่างถูกต้องตามหลักวิชาการ

องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีการขนขยะอันตรายชุมชน หมายถึง องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นมีการจัดตั้งภาชนะรองรับขยะมูลฝอยที่เป็นพิษหรืออันตรายจากชุมชนในหมู่บ้านหรือชุมชน และมีการขน

ขยะอันตรายชุมชนไปยังจุดรวบรวมขยะอันตรายของจังหวัด เพื่อรวบรวมและนำส่งไปกำจัดต่อไป หรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีการขนขยะอันตรายชุมชนส่งไปให้บริษัทเอกชนนำไปกำจัดโดยตรง

นิยาม

ขยะอันตรายชุมชน หมายถึง ขยะที่มีความเป็นอันตราย หรือมีส่วนประกอบเป็นสารที่มีอันตราย เช่น ถ่านไฟฉาย แบตเตอรี่ โทรศัพท์เคลื่อนที่ หลอดฟลูออเรสเซนต์ แบตเตอรี่เคลื่อนที่ กระป๋องสเปรย์บรรจุสี หรือสารเคมี เป็นต้น

สูตรการคำนวณตัวชี้วัดความสำเร็จ

$$\frac{\text{องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีการขนขยะอันตรายชุมชน} \times 100}{\text{องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทั้งหมด}} = \frac{\text{ร้อยละขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีการขนขยะอันตรายชุมชนไปยังจุดรวบรวมขยะอันตรายของจังหวัดหรือมีการนำส่งไปกำจัดอย่างถูกต้องตามหลักวิชาการ}}$$

2.5 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีระบบหรือมาตรการรองรับการรวบรวมมูลฝอยติดเชื้อชุมชน

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องมีระบบหรือมาตรการรองรับการรวบรวมมูลฝอยติดเชื้อชุมชน เช่น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดให้มีจุดทิ้งมูลฝอยติดเชื้อชุมชน (Drop off) และรวบรวมขนส่งไว้ ณ ที่พักรวมมูลฝอยติดเชื้อของโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลหรือศูนย์บริการสาธารณสุขหรือตามท้องที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกำหนด และรวบรวมขนส่งไปยังโรงพยาบาลชุมชนหรือขนส่งไปยังสถานที่กำจัดโดยรถเก็บขนมูลฝอยติดเชื้อขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหรือบริษัทเอกชนเพื่อนำไปกำจัดอย่างถูกต้องตามหลักวิชาการต่อไป

สูตรการคำนวณตัวชี้วัดความสำเร็จ

$$\frac{\text{องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีระบบหรือมาตรการรองรับการรวบรวมมูลฝอยติดเชื้อชุมชน} \times 100}{\text{องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทั้งหมด}} = \frac{\text{ร้อยละขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีระบบหรือมาตรการรองรับการรวบรวมมูลฝอยติดเชื้อชุมชน}}$$

3. ด้านการจัดการขยะปลายทาง

3.1 ขยะมูลฝอยชุมชนได้รับการจัดการอย่างถูกต้อง

นิยาม

1) ปริมาณขยะมูลฝอยที่เกิดขึ้นในปี พ.ศ. 2567 หมายถึง ขยะมูลฝอย ซึ่งคำนวณจากอัตราการเกิดขยะมูลฝอย คูณด้วยจำนวนประชากรตามทะเบียนราษฎร ปี พ.ศ. 2567

อัตราการเกิดขยะมูลฝอย (ตัน/คน/วัน)					
จังหวัด	เทศบาลนคร	เทศบาลเมือง	เทศบาลตำบล	องค์การบริหารส่วนตำบล	เมืองพัทยา
จังหวัดทั่วไป	0.00189	0.00115	0.00102	00.00102	
ชลบุรี	0.00189	0.00115	0.00102	00.00102	0.00390
ระยอง	0.00202	0.00175	0.00344	0.00569	

อัตราการเกิดขยะมูลฝอย (ตัน/คน/วัน)					
จังหวัด	เทศบาลนคร	เทศบาลเมือง	เทศบาลตำบล	องค์การบริหารส่วนตำบล	เมืองพัทยา
ภูเก็ต	0.00196	0.00838	0.00775	0.00204	
สมุทรสาคร	0.00241	0.00081	0.00871	0.00284	
ปทุมธานี	0.00185	0.00247	0.00371	0.00314	
สมุทรปราการ	0.0023	0.00370	0.00375	0.00312	
สุราษฎร์ธานี	0.00261	0.00124	0.01526	0.00100	

*สูตรอัตราการคิดปริมาณขยะมูลฝอยที่เกิดขึ้น โดยกรมควบคุมมลพิษ

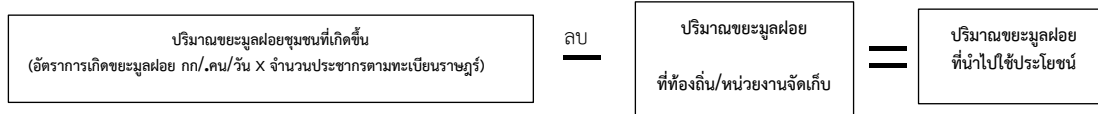
2) ปริมาณขยะมูลฝอยที่ได้รับการจัดการอย่างถูกต้อง หมายถึง ปริมาณขยะมูลฝอยที่นำไปกำจัดอย่างถูกต้อง รวมกับปริมาณขยะมูลฝอยที่นำกลับมาใช้ประโยชน์

3) ปริมาณขยะมูลฝอยที่กำจัดอย่างถูกต้อง หมายถึง ปริมาณขยะมูลฝอยที่ถูกนำไปกำจัดด้วยวิธีการอย่างหนึ่งอย่างใด ได้แก่ การฝังกลบเชิงวิศวกรรม (Engineer Landfill) การฝังกลบอย่างถูกหลักสุขาภิบาล (Sanitary Landfill) เตาเผาที่มีระบบกำจัดมลพิษทางอากาศ การแปรรูปเพื่อผลิตพลังงาน (WTE) การหมักทำปุ๋ย (Compost) การแปรรูปขยะเป็นเชื้อเพลิง (RDF) การกำจัดขยะมูลฝอยแบบเชิงกลชีวภาพ (MBT) และเตาเผา ขนาดน้อยกว่า 10 ตัน/วัน ที่มีระบบกำจัดอากาศเสีย

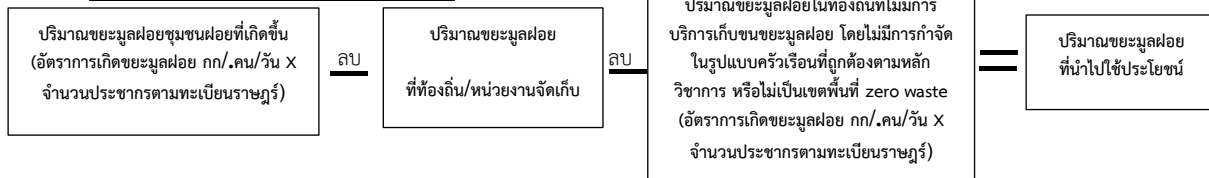
4) ปริมาณขยะมูลฝอยที่นำกลับมาใช้ประโยชน์ หมายถึง ปริมาณขยะมูลฝอยที่ถูกนำกลับมาใช้ประโยชน์ผ่านกิจกรรมต่าง ๆ เช่น กองทุนขยะของผู้สูงอายุ ผ้าป่าขยะรีไซเคิล ขยะแลกไข่ ขยะแลกสิ่งของ ขยะแลกภาษี กิจกรรม Big Cleaning Day กิจกรรมทำปุ๋ยหมัก น้ำหมักชีวภาพ กิจกรรมร้านรับซื้อของเก่าสีเขียว กิจกรรมธนาคารขยะชุมชน ธนาคารขยะโรงเรียน ศูนย์รีไซเคิลชุมชน กิจกรรมตลาดนัดมือสอง เป็นต้น รวมทั้งปริมาณขยะรีไซเคิลที่มีการคัดแยกที่สถานที่กำจัดขยะมูลฝอย

สูตรการคำนวณตัวชี้วัดความสำเร็จปริมาณขยะมูลฝอยที่นำกลับมาใช้ประโยชน์

การคำนวณในเขตพื้นที่ อบท.

การคำนวณภาพรวมระดับจังหวัด

สูตรการคำนวณตัวชี้วัดความสำเร็จปริมาณขยะมูลฝอยที่ได้รับการจัดการอย่างถูกต้อง

1.	$\frac{\text{ปริมาณขยะมูลฝอยที่นำไปกำจัดอย่างถูกต้อง} \times 100}{\text{ปริมาณขยะมูลฝอยที่นำกลับมาใช้ประโยชน์} + \text{ปริมาณขยะมูลฝอยที่เกิดขึ้น}}$	= ร้อยละของขยะมูลฝอยได้รับการจัดการอย่างถูกต้อง
หรือ		
2.	$\frac{\text{ปริมาณขยะมูลฝอยที่นำไปกำจัดอย่างถูกต้อง} \times 100}{\text{ปริมาณขยะมูลฝอยที่นำกลับมาใช้ประโยชน์} + \text{อัตราการเกิดขยะมูลฝอยของ คพ.} \times \text{จำนวนประชากรตามทะเบียนราษฎร}}$	= ร้อยละของขยะมูลฝอยได้รับการจัดการอย่างถูกต้อง

3.2 องค์ประกอบส่วนท้องถิ่นในกลุ่มพื้นที่การจัดการมูลฝอย (Clusters) มีการจัดทำแผนบริหารจัดการขยะของกลุ่มพื้นที่ในการจัดการมูลฝอย (Clusters)

องค์ประกอบส่วนท้องถิ่นที่ได้ดำเนินการรวมกลุ่มพื้นที่ในการจัดการมูลฝอย (Clusters) ได้มีการแต่งตั้งคณะทำงาน และจัดการประชุมปรึกษาหารือร่วมกัน เพื่อจัดทำแผนบริหารจัดการขยะมูลฝอยของกลุ่มพื้นที่ฯ เป็นแผนปฏิบัติการ (Action Plan) ในการบริหารจัดการขยะในภาพรวมของจังหวัด เสนอต่อคณะกรรมการจัดการสิ่งปฏิกูลและมูลฝอยจังหวัดพิจารณา โดยแผนปฏิบัติการดังกล่าวต้องครอบคลุมการบริหารจัดการขยะมูลฝอยภายในกลุ่มพื้นที่ในการจัดการมูลฝอย (Clusters) เช่น การเก็บ ขน และกำจัดขยะมูลฝอยของทั้งกลุ่ม การไหลของขยะทั้งหมดของกลุ่มมีที่ไปที่ไปอย่างไร มีกระบวนการในการบริหารจัดการอย่างไร ทั้งนี้ การดำเนินการต้องสอดคล้องกับการบริหารจัดการขยะมูลฝอยในภาพรวมของจังหวัดด้วย

สูตรการคำนวณตัวชี้วัดความสำเร็จ

$\frac{\text{จำนวนกลุ่ม Clusters มีการจัดทำแผนฯ} \times 100}{\text{จำนวนกลุ่ม Clusters ทั้งหมด}}$	=	ร้อยละของกลุ่ม Clusters ที่มีการจัดทำแผนบริหารจัดการขยะของกลุ่มพื้นที่ในการจัดการมูลฝอย (Clusters)
---	---	--

3.3 องค์ประกอบส่วนท้องถิ่นดำเนินการปิดหรือปรับปรุงสถานที่กำจัดขยะมูลฝอยที่ไม่ถูกต้อง

องค์ประกอบส่วนท้องถิ่นในพื้นที่ที่มีการบริหารจัดการสถานที่กำจัดขยะมูลฝอยที่ไม่ถูกต้อง ได้แก่ การเทกอง การเทกองที่มีการควบคุม การเผากลางแจ้ง เตาเผาที่ไม่มีระบบบำบัดมลพิษทางอากาศ และวิธีการอื่นๆ ที่ไม่ปรากฏในข้อ 14 ของประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง การจัดการมูลฝอย พ.ศ. 2567 มีการกำหนดแผนงาน/โครงการปรับปรุงสถานที่กำจัดขยะมูลฝอยให้มีความถูกต้องตามหลักวิชาการร่วมกัน หรือร่วมกันกำหนดวิธีการกำจัดขยะมูลฝอยอย่างถูกต้อง ซึ่งอาจรวมถึงการพิจารณาในการนำเทคโนโลยีเข้ามาจัดการ โดยคำนึงถึงการลดก๊าซเรือนกระจกที่เกิดขึ้นจากสถานที่กำจัดขยะที่ไม่ถูกต้อง ตามข้อเสนอการยกระดับสถานที่กำจัดขยะมูลฝอยที่ไม่ถูกต้องของกรมควบคุมมลพิษ เช่น

- 1) มีการกำหนดเวลาเข้าออกของรถเก็บขนขยะมูลฝอยในบริเวณสถานที่กำจัดขยะมูลฝอย
- 2) มีการปรับถนนในพื้นที่ให้รถเก็บขนขยะสามารถวิ่งเข้าสู่หน้ากองเพื่อฝังกลบ

- 3) มีการควบคุมขนาดและการวางตำแหน่งของหน่วยงานกำจัดขยะมูลฝอยในแต่ละระยะ
- 4) เจ้าหน้าที่ประจำสถานที่กำจัดขยะมูลฝอย มีการควบคุมและกำกับดูแลงานกำจัดขยะมูลฝอย
- 5) ผู้ควบคุมงานระดับหัวหน้างาน มีการควบคุมและกำกับดูแลงานกำจัดขยะมูลฝอย
- 6) มีการจัดบันทึกปริมาณขยะมูลฝอยที่เข้าสู่สถานที่กำจัดขยะมูลฝอย
- 7) มีการป้องกันเหตุรำคาญด้านกลิ่น ทัศนียภาพ และแมลงวัน เช่น การฉีดพ่นน้ำสกัดชีวภาพ
- 8) มีการทำความสะอาดพื้นที่โดยรอบในสถานที่กำจัดขยะมูลฝอย
- 9) มีการไถกลบ บดอัด และกลบทับขยะมูลฝอยด้วยดินหรือวัสดุกลบทับอื่น ๆ ตามระยะเวลาอย่าง

เหมาะสม

- 10) มีการควบคุมหรือการจัดระเบียบผู้ค้าและคัดแยกขยะมูลฝอยในสถานที่กำจัดขยะมูลฝอย
- 11) มีการป้องกันการลักลอบนำขยะมูลฝอยชุมชนจากแหล่งอื่นที่มีได้รับอนุญาตจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เข้าม่ากำจัดในสถานที่
- 12) มีการควบคุมไม่ให้มีการนำของเสียอันตราย มูลฝอยติดเชื้อ หรือของเสียพิเศษ มากำจัดในสถานที่กำจัดขยะมูลฝอย
- 13) มีการป้องกันและระงับเหตุฉุกเฉิน เช่น ไฟไหม้ หรือ น้ำท่วม บ่อฝังกลบขยะมูลฝอย
- 14) มีทอรวบรวม/ระบายก๊าซในบ่อฝังกลบขยะมูลฝอย
- 15) มีการจัดการขยะมูลฝอยที่ลอยในบ่อบำบัดน้ำเสีย

โดยให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นพิจารณาดำเนินการยกระดับ ตามข้อ 1) – 13) เป็นอย่างน้อย ทั้งนี้ ให้จังหวัดรวบรวมข้อมูลสถานที่กำจัดขยะของจังหวัด และกำหนดเป็นแนวการดำเนินงานเพื่อยกระดับสถานที่กำจัดขยะให้เป็นสถานที่กำจัดขยะที่ถูกต้องตามหลักวิชาการ เมื่อดำเนินการแล้วให้รายงานผลการดำเนินการให้คณะกรรมการสิ่งแวดล้อมและมูลฝอยจังหวัดทราบด้วย

สูตรการคำนวณตัวชี้วัดความสำเร็จ

$$\frac{\text{องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ดำเนินการปิดหรือปรับปรุงสถานที่กำจัดขยะมูลฝอยที่ไม่ถูกต้อง} \times 100}{\text{องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีสถานที่กำจัดขยะมูลฝอยที่ไม่ถูกต้องทั้งหมด}} = \text{ร้อยละขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดำเนินการปิดหรือปรับปรุงสถานที่กำจัดขยะมูลฝอยที่ไม่ถูกต้อง}$$

3.4 จังหวัดมีมาตรการส่งกำจัดและรายงานผลการจัดการของเสียอันตรายชุมชน

การจัดการของเสียอันตรายชุมชน ได้มีการส่งเสริมให้จังหวัดจัดหาพื้นที่ที่เหมาะสมเพื่อเป็นศูนย์รวบรวมขยะอันตราย ส่งเสริมการคัดแยกขยะอันตรายจากชุมชน เก็บรวบรวมในภาชนะรองรับขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และในขั้นสุดท้าย คือ การส่งไปกำจัดอย่างถูกต้อง ทั้งกรณีที่ยังองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นส่งกำจัดเองโดยตรง หรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเจ้าภาพรวบรวมและนำส่งบริษัทเอกชนเพื่อกำจัด

ในการดำเนินการภาพรวมของจังหวัด ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่จัดทำบันทึกข้อตกลง MOU ร่วมกันมอบหมายให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นที่มีศักยภาพรับผิดชอบการเก็บรวบรวมและขนส่งของเสียอันตรายชุมชน เพื่อนำไปกำจัดอย่างถูกต้อง และให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นบันทึกข้อมูลการจัดการของเสียอันตรายชุมชนดังกล่าว ในระบบสารสนเทศด้านการจัดการขยะมูลฝอยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (มผ.1) ส่วนที่ 2 ข้อมูลพื้นฐานด้านขยะ

สูตรการคำนวณตัวชี้วัดความสำเร็จ

1. จังหวัดมีมาตรการส่งกำจัดและกำกับติดตามให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรายงานผลการจัดการของเสียอันตรายชุมชนในระบบ มผ. 1 ให้ถูกต้องครบถ้วน ผลการดำเนินงานเป็น ร้อยละ 100
2. จังหวัดไม่มีมาตรการส่งกำจัดและรายงานผลการจัดการของเสียอันตรายชุมชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไม่มีการดำเนินการรายงานข้อมูลในระบบ มผ. 1 ผลการดำเนินงานเป็น ร้อยละ 0

3.5 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีการบริหารจัดการมูลฝอยติดเชื้ออย่างถูกวิธี

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะต้องมีการจัดการกับมูลฝอยติดเชื้อ ซึ่งเป็นมูลฝอยที่ปนเปื้อนหรือสงสัยว่าปนเปื้อนสิ่งตกค้างให้เกิดโรค มูลฝอยติดเชื้อในชุมชนเกิดจากกลุ่มผู้ป่วยที่รักษาตัวที่บ้านหรือกลับไปรักษาตัวที่บ้านหรือจากการดูแลสุขภาพที่บ้าน (Home Health Care) เช่น วัสดุและของใช้ต่างๆ ที่มีการปนเปื้อนเลือดและสารคัดหลั่งของผู้ป่วยติดบ้านติดเตียง ผู้ป่วยล้างไตผ่านช่องท้อง การฉีดยาในผู้ป่วยโรคเบาหวาน ผู้ป่วยที่มีแผลกดทับ ผู้ป่วยโควิด -19 (Home Isolation) และผู้ป่วยโรคติดเชื้ออื่นๆ เป็นต้น เช่น เสื้อผ้า ก๊อช ผ้าพันแผล ผ้าอ้อมสำเร็จรูป แผ่นรองซับ หน้ากากอนามัย ถุงมือยาง ถุงล้างไต ถุงปัสสาวะและสายยาง เข็ม หรือเข็มอินซูลิน โดยมีการจัดการเป็นระบบที่เชื่อมโยงกันทั้งในส่วนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โรงพยาบาลชุมชน โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล และในส่วนของชุมชนที่จะต้องมีการจัดการมูลฝอยติดเชื้อที่เหมาะสม โดยมีการดำเนินงานที่เชื่อมโยงกับเครือข่ายอื่นๆ เช่น วัด โรงเรียน ชมรมผู้สูงอายุ ผู้นำชุมชน ฯลฯ ในการร่วมวางมาตรการและออกแบบรูปแบบในการจัดการมูลฝอยติดเชื้อที่เหมาะสมกับชุมชนในแต่ละพื้นที่ โดยการสนับสนุนของภาครัฐและเอกชน ให้มีการนำส่งเพื่อไปรวบรวม ณ ที่พักรวมมูลฝอยติดเชื้อของโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลหรือศูนย์บริการสาธารณสุขหรือตามที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกำหนด และรวบรวมนำไปกำจัดอย่างถูกต้องตามหลักวิชาการต่อไป โดยต้องไม่มีมูลฝอยติดเชื้อตกค้าง เพื่อลดและป้องกันการแพร่ระบาดของเชื้อโรค รวมถึงเพื่อความปลอดภัยของผู้ปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องและประชาชน

สูตรการคำนวณตัวชี้วัดความสำเร็จ

$\frac{\text{องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีการบริหารจัดการมูลฝอยติดเชื้ออย่างถูกวิธี} \times 100}{\text{องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทั้งหมด}} =$	$\text{ร้อยละองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีการบริหารจัดการมูลฝอยติดเชื้ออย่างถูกวิธี}$
---	---

4. ด้านกลไกส่งเสริมการบริหารจัดการ

4.1 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีการแต่งตั้งคณะกรรมการเครือข่ายอาสาสมัครท้องถิ่นรักโลก

ตามที่กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นได้ส่งเสริมและสนับสนุนให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเชิญชวนให้ทุกครัวเรือนสมัครเป็นสมาชิก “อาสาสมัครท้องถิ่นรักโลก” ร่วมกันทำกิจกรรมด้านการจัดการสิ่งปฏิกูลและมูลฝอย การปกป้อง การอนุรักษ์และรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในท้องถิ่นของตนเอง โดยที่ระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยอาสาสมัครท้องถิ่นรักโลก พ.ศ. 2561 ข้อ 12 ได้กำหนดให้มีคณะกรรมการเครือข่ายอาสาสมัครท้องถิ่นรักโลก เพื่อให้มีกลไกในรูปแบบของคณะกรรมการเข้ามารองรับการบริหารจัดการของกลุ่มอาสาสมัครท้องถิ่นรักโลกขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในพื้นที่

สูตรการคำนวณตัวชี้วัดความสำเร็จ

$$\frac{\text{องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีการแต่งตั้งคณะกรรมการเครือข่ายอาสาสมัครท้องถิ่นรักโลก} \times 100}{\text{องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทั้งหมด}} = \text{ร้อยละขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีการแต่งตั้งคณะกรรมการเครือข่ายอาสาสมัครท้องถิ่นรักโลก}$$

4.2 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีการจัดทำแผนปฏิบัติการจัดการขยะมูลฝอยชุมชน ระดับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

เพื่อให้การขับเคลื่อนแผนปฏิบัติการจัดการขยะมูลฝอยชุมชน “จังหวัดสะอาด” เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ มีผู้รับผิดชอบในการดำเนินการและร่วมคิดร่วมทำในรูปแบบของคณะกรรมการ โดยประกอบด้วย ผู้บริหารขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้อำนวยการกอง/ฝ่าย ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง รวมไปถึง ประธานกลุ่มชุมชน เครือข่ายอาสาสมัครต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ในการขับเคลื่อนการบริหารจัดการขยะมูลฝอยชุมชนให้เกิดเป็นรูปธรรม ทั้งนี้ เมื่อมีการถ่ายทอดแผนปฏิบัติการจัดการขยะมูลฝอยชุมชน “จังหวัดสะอาด” ประจำปี แล้ว ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยคณะกรรมการจัดการสิ่งปฏิกูลและมูลฝอยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พิจารณาจัดทำแผนปฏิบัติการจัดการขยะมูลฝอยชุมชน ระดับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ให้มีความสอดคล้องกัน เพื่อใช้เป็นแนวทางในการขับเคลื่อนการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการจัดการขยะมูลฝอยชุมชน “จังหวัดสะอาด” ประจำปี ให้บรรลุผลตามเป้าประสงค์ที่กำหนดไว้

สูตรการคำนวณตัวชี้วัดความสำเร็จ

$$\frac{\text{องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีการจัดทำแผนปฏิบัติการจัดการขยะมูลฝอยชุมชน} \times 100}{\text{องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทั้งหมด}} = \text{ร้อยละขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีการจัดทำแผนปฏิบัติการจัดการขยะมูลฝอยชุมชน ระดับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น}$$

4.3 จังหวัดมีการนำเสนอเรื่องการบริหารจัดการขยะ เข้าสู่วาระการประชุมคณะกรรมการจัดการสิ่งปฏิกูลและมูลฝอยจังหวัด หรือคณะกรรมการจังหวัด หรือที่ประชุมผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น คำอธิบาย :

หมายถึง ให้มีการทำประเด็นเรื่องการบริหารจัดการขยะ เช่น ข้อมูลการจัดการขยะในจังหวัด ปริมาณขยะ สถานการณ์ขยะในปัจจุบัน สภาพปัญหาการจัดการขยะ เป็นต้น ทั้งนี้เพื่อหาแนวทางร่วมกันในการจัดการขยะในพื้นที่ รวมถึงสร้างความตื่นตัวแก่สาธารณชนเป็นวงกว้าง ร่วมกับภาครัฐ หรือเอกชน และการนำเสนอเรื่องการบริหารจัดการขยะ เข้าสู่วาระการประชุมคณะกรรมการจัดการสิ่งปฏิกูลและมูลฝอยจังหวัด/คณะกรรมการจังหวัด/ที่ประชุมผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อย่างน้อยต้องมีการนำเสนอในที่ประชุมใดที่ประชุมหนึ่ง หรือมากกว่า 1 คณะ อย่างน้อยเดือนละ 1 ครั้ง

สูตรการคำนวณตัวชี้วัดความสำเร็จ

$$\frac{\text{จำนวนเดือนที่จังหวัดมีการนำเสนอเรื่องการบริหารจัดการขยะ เข้าสู่วาระการประชุม} \times 100}{\text{คณะกรรมการจัดการสิ่งปฏิกูลและมูลฝอยจังหวัด/กรรมการจังหวัด/ผู้บริหาร อปท.}} = \text{ร้อยละของจังหวัดมีการนำเสนอเรื่องการบริหารจัดการขยะ เข้าสู่วาระการประชุมคณะกรรมการจัดการสิ่งปฏิกูลและมูลฝอยจังหวัด/กรรมการจังหวัด/ผู้บริหาร อปท.}$$

4.4 องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นมีการยกย่องเชิดชูเกียรติอาสาสมัครท้องถิ่นรักษ์โลก

เพื่อส่งเสริมให้เกิดเครือข่าย อาสาสมัครประชาชนในท้องถิ่นที่มีจิตอาสาในการช่วยเหลืองานขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น เกี่ยวกับการจัดการสิ่งปฏิกูลและมูลฝอย การปกป้องและรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยการยกย่องและเชิดชูเกียรติ สร้างแรงจูงใจในการปฏิบัติงานให้แก่สมาชิกอาสาสมัครท้องถิ่นรักษ์โลก ผ่านการจัดทำประกาศองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น เรื่อง ยกย่องเชิดชูเกียรติอาสาสมัครท้องถิ่นรักษ์โลกต้นแบบ โดยมีหลักเกณฑ์การคัดเลือก ดังนี้

1. เป็นผู้ประพฤติตนเป็นแบบอย่างในการจัดการสิ่งปฏิกูลและมูลฝอย การปกป้องและรักษาสิ่งแวดล้อม และเป็นสมาชิกธนาคารขยะ
2. เฝ้าระวัง สอดส่อง ดูแล รวมทั้งรายงานสถานการณ์การบริหารจัดการสิ่งปฏิกูลและมูลฝอยการปกป้อง และรักษาสิ่งแวดล้อมในพื้นที่ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทราบ
3. สื่อสาร เผยแพร่และประชาสัมพันธ์ ข้อมูลข่าวสารและกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างจิตสำนึกด้านการบริหาร จัดการสิ่งปฏิกูลและมูลฝอย การปกป้องและรักษาสิ่งแวดล้อม
4. เข้าร่วมกิจกรรมเกี่ยวกับการบริหารจัดการสิ่งปฏิกูลและมูลฝอย การปกป้องและรักษาสิ่งแวดล้อมที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดขึ้น
5. ให้ความร่วมมือกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ส่วนราชการ ภาคเอกชน และเครือข่ายอาสาสมัครท้องถิ่นรักษ์โลก เพื่อดำเนินการเกี่ยวกับการบริหารจัดการสิ่งปฏิกูลและมูลฝอย การปกป้องและรักษาสิ่งแวดล้อม

โดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีการจัดทำประกาศหรือเกียรติบัตรยกย่องเชิดชูเกียรติให้แก่ผู้ได้รับการคัดเลือก โดยอาจมอบเกียรติบัตรให้แก่อาสาสมัครท้องถิ่นรักษ์โลกในวันที่จัดกิจกรรมด้านสิ่งแวดล้อมที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จัดขึ้น เช่น กิจกรรมปลูกต้นไม้เพิ่มพื้นที่สีเขียว กิจกรรมวันสิ่งแวดล้อม กิจกรรม Big Cleaning day ฯลฯ

สูตรการคำนวณตัวชี้วัดความสำเร็จ

$\frac{\text{องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีการยกย่องเชิดชูเกียรติอาสาสมัครท้องถิ่นรักษ์โลก} \times 100}{\text{องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทั้งหมด}} = \text{ร้อยละขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีการยกย่องเชิดชูเกียรติอาสาสมัครท้องถิ่นรักษ์โลก}$
--

4.5 องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นมีการยกย่องเชิดชูเกียรติครัวเรือนในการบริหารจัดการขยะ

เพื่อส่งเสริมให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดำเนินการคัดแยกขยะมูลฝอยตั้งแต่ต้นทาง มีการเก็บขนแบบแยกประเภทและนำไปกำจัดอย่างถูกต้อง ร่วมผลักดันนโยบายให้มีผลไปสู่การปฏิบัติในระดับชุมชนและครัวเรือน ในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในการคัดแยกขยะที่ต้นทางในหลายพื้นที่ ส่งผลให้ชุมชนในพื้นที่สามารถลดปริมาณขยะที่ต้องนำไปกำจัด และลดค่าใช้จ่ายขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นจากการดำเนินการเก็บขนและกำจัดขยะมูลฝอยได้อย่างเป็นรูปธรรม รวมทั้งก่อให้เกิดชุมชนต้นแบบในการจัดการขยะที่สอดคล้องกับนโยบายจังหวัดสะอาดและแผนปฏิบัติการ 3Rs ทั้งนี้ การสร้างความเข้าใจและตระหนักถึงการเริ่มจากต้นทาง เป็นหลักสำคัญในการบริหารจัดการขยะมูลฝอยอย่างยั่งยืน ในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมตามบริบทของพื้นที่ เกิดการคัดแยกขยะมูลฝอยตั้งแต่ต้นทางและใช้ประโยชน์จากขยะมูลฝอยอย่างยั่งยืน

ลดปริมาณและต้นทุนการบริหารจัดการขยะมูลฝอยอย่างเป็นรูปธรรม นอกจากนี้ การเริ่มจากต้นทาง คือ การเริ่มจากคน ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของผู้ก่อขยะมูลฝอย การลดและคัดแยกขยะมูลฝอย ต้องจัดการคนด้วย

ครัวเรือนส่วนใหญ่จึงควรให้ความสำคัญกับการคัดแยกขยะอินทรีย์ด้วยเห็นว่า เมื่อคัดแยกขยะอินทรีย์ออกมาได้แล้ว การจัดการขยะรีไซเคิล ขยะทั่วไป และขยะอันตรายก็สามารถทำได้ง่ายขึ้น รวมถึงการนำขยะมูลฝอยไปใช้ประโยชน์อย่างเหมาะสม ลดการเกิดขยะมูลฝอย เกิดการใช้ซ้ำ และหมุนเวียนนำกลับมาใช้ใหม่ ด้วยแนวคิดเศรษฐกิจหมุนเวียน เกิดการเพิ่มรายได้และลดค่าใช้จ่ายให้กับชุมชนและท้องถิ่น ในขณะเดียวกัน ปัจจัยความสำเร็จที่สำคัญ ได้แก่ การพัฒนากลไก/กลุ่มบุคคล ทั้งผู้นำท้องถิ่น ผู้นำชุมชน เยาวชน กลุ่มพี่เลี้ยง และภาคีเครือข่าย เข้ามามีส่วนร่วมและสร้างความร่วมมือให้เกิดการบริหารจัดการแบบองค์รวม ตลอดจนการกำหนดกิจกรรมหรือรูปแบบการดำเนินงานที่สอดคล้องกับกลุ่มบุคคล บริบทพื้นที่ครอบคลุมการบริหารจัดการขยะอย่างครบวงจร และการเสริมสร้างความรู้ด้านการจัดการขยะมูลฝอย การพัฒนาศักยภาพให้แก่ผู้นำ สมาชิกชุมชน และเยาวชน การสื่อสารองค์ความรู้และสร้างความตระหนัก รวมทั้งวิสัยทัศน์และนโยบายของผู้บริหารท้องถิ่น ล้วนเป็นปัจจัยและแรงผลักดันส่งผลให้การดำเนินงานประสบความสำเร็จเป็นต้นแบบให้โครงการอื่น ๆ นำไปต่อยอด ขยายผล รวมทั้งเกิดประโยชน์ต่อประชาชน

โดยครัวเรือนที่ได้รับการยกย่องและเชิดชูเกียรติจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อสร้างแรงจูงใจในการบริหารจัดการขยะครัวเรือน ผ่านการจัดทำประกาศองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น อาจมีหลักเกณฑ์การคัดเลือกดังนี้

1. เป็นผู้ประพฤติตนเป็นแบบอย่างในการจัดการสิ่งปฏิกูลและมูลฝอย การปกป้องและรักษาสิ่งแวดล้อม เป็นสมาชิกธนาคารขยะและอาสาสมัครท้องถิ่นรักโลก (อถล.)
2. มีการคัดแยกขยะแต่ละประเภทในครัวเรือน ได้แก่ ขยะอินทรีย์ ขยะรีไซเคิล ขยะทั่วไป ของเสียอันตรายชุมชน และมูลฝอยติดเชื้อ (ถ้ามี)
3. เป็นส่วนหนึ่งในการสื่อสารความรู้และกระตุ้นให้ผู้อื่นในชุมชนริเริ่มหรือส่งเสริมด้านการจัดการขยะในครัวเรือน
4. เข้าร่วมกิจกรรมเกี่ยวกับการบริหารจัดการสิ่งปฏิกูลและมูลฝอยที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดขึ้น
5. ให้ความร่วมมือกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ส่วนราชการ ภาคเอกชน เพื่อดำเนินการเกี่ยวกับการบริหารจัดการสิ่งปฏิกูลและมูลฝอย

สูตรการคำนวณตัวชี้วัดความสำเร็จ

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีการยกย่องเชิดชูเกียรติครัวเรือนในการบริหารจัดการขยะ	×	100		ร้อยละขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีการยกย่องเชิดชูเกียรติครัวเรือนในการบริหารจัดการขยะ
องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทั้งหมด			=	

4.6 จังหวัดมีการส่งเสริมและประชาสัมพันธ์การซื้อขายคาร์บอนเครดิตจากโครงการถังขยะเปียกลดโลกร้อนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ตามที่กระทรวงมหาดไทย โดยกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นได้มีนโยบายขับเคลื่อนโครงการถังขยะเปียกลดโลกร้อน ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นประเทศไทย โดยมีเป้าหมายหลักเพื่อส่งเสริมการคัดแยกขยะต้นทางในระดับครัวเรือน โดยเฉพาะขยะอาหาร หรือขยะอินทรีย์ ซึ่งเป็นขยะที่มีปริมาณมากที่สุดเทียบกับปริมาณขยะทั้งหมด ซึ่งโครงการดังกล่าวเป็นโครงการแรกของประเทศไทยที่ได้รับการรับรอง

"ระเบียบวิธีการลดก๊าซเรือนกระจกภาคสมัครใจสำหรับการผลิตปุ๋ยจากขยะอินทรีย์ (T-VER-METH-WM03)" สามารถลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก (Methane) และยังสามารถเพิ่มสารบำรุงดินให้มีความอุดมสมบูรณ์มากขึ้น ทั้งนี้ โครงการดังกล่าวได้รับการรับรองปริมาณก๊าซเรือนกระจกจากคณะกรรมการบริหารจัดการก๊าซเรือนกระจกแล้ว จำนวน 3 รอบ 76 จังหวัด ได้ปริมาณคาร์บอนเครดิต 366,394 ตันคาร์บอนไดออกไซด์เทียบเท่า โดยได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานภาคเอกชนซื้อคาร์บอนเครดิตจากโครงการดังกล่าวไปแล้ว 13,283 ตัน คิดเป็นมูลค่า 2,927,800 บาท ในครั้งนี้ เพื่อเป็นการสร้างขวัญและกำลังใจในการขับเคลื่อนขับเคลื่อนโครงการถึงขยะเปียก ลดโลกร้อน ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อให้เกิดความยั่งยืน และสามารถต่อยอดไปสู่โครงการด้านสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ ในท้องถิ่นได้ จึงขอให้จังหวัดมีการส่งเสริมและสนับสนุนให้ภาคเอกชนภายในจังหวัด เช่น สภาอุตสาหกรรมจังหวัด สภาหอการค้าจังหวัด ห้างสรรพสินค้า บริษัทเอกชน กลุ่มนิคมอุตสาหกรรม ฯลฯ ได้ร่วมกันสนับสนุนซื้อคาร์บอนเครดิตจากโครงการดังกล่าวจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นภายในจังหวัด เพื่อสนับสนุนการขับเคลื่อนโครงการดังกล่าวต่อไป

สูตรการคำนวณตัวชี้วัดความสำเร็จ

1. จังหวัดมีการส่งเสริมและประชาสัมพันธ์ฯ ผลการดำเนินงานเป็น ร้อยละ 100
2. จังหวัดไม่มีการส่งเสริมและประชาสัมพันธ์ฯ ผลการดำเนินงานเป็น ร้อยละ 0

4.7 จังหวัดมีกลไกในการติดตามประเมินผลในการดำเนินการขับเคลื่อนแผนบริหารจัดการขยะของกลุ่มพื้นที่ในการจัดการมูลฝอย (Clusters)

เพื่อเป็นการขับเคลื่อนแผนบริหารจัดการขยะของกลุ่มพื้นที่ในการจัดการมูลฝอย (Clusters) ให้เกิดประสิทธิภาพ ให้จังหวัดพิจารณาจัดให้มีกลไกในการติดตามประเมินผลในการดำเนินการขับเคลื่อนแผนบริหารจัดการขยะของกลุ่มพื้นที่ในการจัดการมูลฝอย เช่น

- 1) ให้มีการรายงานสถานะการดำเนินงานตามแผนบริหารจัดการขยะของกลุ่มพื้นที่ในการจัดการมูลฝอย (Clusters) ทุก ๆ 3 เดือน
- 2) จังหวัดมีการบูรณาการความร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เข้านิเทศให้คำแนะนำหรือตรวจเยี่ยมการดำเนินงานในพื้นที่
- 3) มีการกำหนดประเด็นในการขับเคลื่อนแผนบริหารจัดการขยะของกลุ่มพื้นที่ในการจัดการมูลฝอย (Clusters) ในการประชุมคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมและมูลฝอยจังหวัด

สูตรการคำนวณตัวชี้วัดความสำเร็จ

1. จังหวัดมีกลไกในการติดตามประเมินผลฯ ผลการดำเนินงานเป็น ร้อยละ 100
2. จังหวัดไม่มีกลไกในการติดตามประเมินผลฯ ผลการดำเนินงานเป็น ร้อยละ 0

4.8 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีการสร้างความร่วมมือระหว่างภาคีเครือข่ายในการบริหารจัดการขยะมูลฝอย

เพื่อให้การขับเคลื่อนแผนปฏิบัติการจัดการขยะมูลฝอยชุมชน “จังหวัดสะอาด” เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ประกอบกับการร่วมบูรณาการการทำงานของภาคีเครือข่ายของกระทรวงมหาดไทยทั้ง 7 ภาคี อันได้แก่ ภาคราชการ ภาคผู้นำศาสนา ภาคผู้นำวิชาการ ภาคเอกชน ภาคประชาชนภาคประชาสังคม และ

ภาคสื่อสารมวลชน ให้ทุกพื้นที่ที่สามารถทำให้การปฏิบัติงานเป็นไปอย่างเข้มข้นต่อเนื่อง ให้มีการดำเนินงาน/โครงการ/กิจกรรม ที่มีการบูรณาการร่วมกับ 7 ภาคีเครือข่าย เช่น

- 1) การลงนามใน MOU ร่วมกัน (Memorandum of Understanding)
- 2) การจัดโครงการ/กิจกรรม ที่เกี่ยวกับการบริหารจัดการขยะมูลฝอยชุมชน

สูตรการคำนวณตัวชี้วัดความสำเร็จ

$$\frac{\text{องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีการสร้างความร่วมมือ} \times 100}{\text{องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทั้งหมด}} = \text{ร้อยละขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีการสร้างความร่วมมือ}$$

4.9 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีการบันทึกข้อมูลในระบบสารสนเทศด้านการจัดการขยะมูลฝอยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น [รายปี (มผ.1) และรายเดือน (มผ.2)]

คำอธิบาย :

1) บันทึกข้อมูลปริมาณขยะที่เกิดขึ้นรายเดือนในระบบสารสนเทศด้านการจัดการขยะมูลฝอยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นถูกต้อง หมายถึง ข้อมูลปริมาณขยะรายเดือนที่บันทึกในระบบสารสนเทศด้านการจัดการขยะมูลฝอยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (มผ.2) มีปริมาณขยะที่เกิดขึ้น ไม่เกิน 2 เท่า เทียบกับปริมาณขยะที่คำนวณจากฐานประชากรตามทะเบียนราษฎร์

2) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่บันทึกข้อมูลปริมาณขยะที่เกิดขึ้นรายเดือนในระบบสารสนเทศด้านการจัดการขยะมูลฝอยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอย่างถูกต้อง หมายถึง องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่บันทึกข้อมูลปริมาณขยะที่เกิดขึ้นรายเดือนในระบบสารสนเทศด้านการจัดการขยะมูลฝอยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทั้ง 12 เดือน (ตุลาคม 2567 – กันยายน 2568)

3) บันทึกข้อมูลรายปี (มผ.1) ในระบบสารสนเทศด้านการจัดการขยะมูลฝอยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทั้ง 5 ส่วน ประกอบด้วย

ส่วนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐาน อปท.

ส่วนที่ 2 ข้อมูลพื้นฐานด้านขยะ

ส่วนที่ 3 ข้อมูลการเก็บ ขนขยะมูลฝอยและสถานที่กำจัดขยะ

ส่วนที่ 4 ข้อมูลค่าใช้จ่ายในการเก็บขนและกำจัดขยะมูลฝอย

ส่วนที่ 5 ข้อมูลด้านงบประมาณการจัดการขยะมูลฝอยของ อปท.

สูตรการคำนวณตัวชี้วัดความสำเร็จ

$$\frac{\text{องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่บันทึกข้อมูล มผ.1 และ มผ.2 ครบถ้วน} \times 100}{\text{องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทั้งหมด}} = \text{ร้อยละขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีการบันทึกข้อมูล มผ.1 และ มผ.2}$$

มาตรการส่งเสริมและสนับสนุนการบริหารจัดการ ขยะมูลฝอยชุมชน

1. มาตรการการส่งเสริมให้ประชาชนมีการจัดทำ ถังขยะเปียก ลดโลกร้อน

กระทรวงมหาดไทยกำหนดนโยบายการดำเนินงานด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศเพื่อบรรลุเป้าหมายการลดก๊าซเรือนกระจกและการดำเนินงานด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศของประเทศ ตามนโยบายของรัฐบาลที่พลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี ได้กล่าวถ้อยแถลงในการประชุมรัฐภาคีกรอบอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ สมัยที่ 26 (COP26) ณ เมืองกลาสโกว์ สหราชอาณาจักร เมื่อวันที่ 1 พฤศจิกายน 2564 ว่า ประเทศไทยพร้อมยกระดับการแก้ไขปัญหาการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศอย่างเต็มที่ทุกวิถีทางเพื่อบรรลุเป้าหมายความเป็นกลางทางคาร์บอน ภายในปี พ.ศ. 2593 (ค.ศ. 2050) และบรรลุเป้าหมายการปล่อยก๊าซเรือนกระจกสุทธิเป็นศูนย์ได้ในปี พ.ศ. 2608 (ค.ศ. 2565) และในการประชุมคณะอนุกรรมการพิจารณาโครงการและกิจกรรมลดก๊าซเรือนกระจก ครั้งที่ 13-4/2562 เมื่อวันที่ 5 สิงหาคม 2562 ได้มีมติเห็นชอบการขึ้นทะเบียนของโครงการถังขยะเปียก ลดโลกร้อนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ประเทศไทย ตามโครงการลดก๊าซเรือนกระจกภาคสมัครใจตามมาตรฐานของประเทศไทย (T-VER) ของกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น โดยในขั้นตอนต่อไปเป็นการทวนสอบเพื่อรับรองคาร์บอนเครดิตในระยะเวลา 7 ปี นับจากวันเริ่มโครงการคือวันที่ 1 กรกฎาคม 2562 ซึ่งต้องเก็บข้อมูลจำนวนประชากร เด็กเล็ก และนักเรียนที่มีการจัดทำถังขยะเปียกเป็นรายเดือน ระยะเวลาทั้งสิ้น 7 ปี กระทรวงมหาดไทยจึงได้แจ้งจังหวัดให้แจ้งอำเภอ และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทุกแห่ง สรรวจและจัดทำข้อมูลถังขยะเปียกในระดับครัวเรือน โรงเรียนในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และเตรียมความพร้อมของเจ้าหน้าที่ในการดำเนินการ โดยอาจมอบหมายให้อาสาสมัครท้องถิ่นรักษ์โลก (อถล.) เป็นผู้ดำเนินการสำรวจและเก็บข้อมูลประเภทครัวเรือนครัวเป็นผู้ดำเนินการสำรวจและเก็บข้อมูลประเภทโรงเรียนในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ครูผู้ดูแลเด็กเป็นผู้ดำเนินการสำรวจและเก็บข้อมูลประเภทศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และเจ้าหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นผู้บันทึกข้อมูลในระบบสารสนเทศ ซึ่งจะมีการทวนสอบจากผู้ประเมินภายนอก (Validation and verification Body: VVB) เพื่อทำการตรวจสอบเอกสารในภาพรวม โดยผู้ประเมินภายนอก

จะลงพื้นที่ในจังหวัดต่าง ๆ เพื่อตรวจสอบข้อมูลการจัดทำถังขยะเปียก ลดโลกร้อนรายเดือนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่ได้รวบรวมและบันทึกไว้ในระบบสารสนเทศด้านการจัดการขยะมูลฝอยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และมีการรับรองปริมาณก๊าซเรือนกระจกโครงการถังขยะเปียกลดโลกร้อนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ประเทศไทยแล้ว ดังนี้

รอบที่ 1 พื้นที่ 4 จังหวัด คณะกรรมการองค์การบริหารจัดการก๊าซเรือนกระจกมีมติเห็นชอบรับรองปริมาณก๊าซเรือนกระจกโครงการถังขยะเปียกลดโลกร้อนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ประเทศไทย จำนวน 3,140 ตันคาร์บอนไดออกไซด์เทียบเท่า และธนาคารกสิกรไทยได้ให้การสนับสนุนรับซื้อคาร์บอนเครดิตดังกล่าวทั้งหมดในราคา 260 บาทต่อตัน รวมเป็นเงินทั้งสิ้น 816,400 บาท

รอบที่ 2 พื้นที่ 22 จังหวัด คณะกรรมการองค์การบริหารจัดการก๊าซเรือนกระจกมีมติเห็นชอบรับรองปริมาณก๊าซเรือนกระจกโครงการถังขยะเปียกลดโลกร้อนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ประเทศไทย จำนวน 85,303 ตันคาร์บอนไดออกไซด์เทียบเท่า ปัจจุบันมีผู้ประกอบการสนับสนุนโครงการโดยซื้อคาร์บอนเครดิตจากโครงการจำนวน 6,155 ตันคาร์บอนไดออกไซด์เทียบเท่า รวมเป็นเงิน 1,464,600 บาท

รอบที่ 3 พื้นที่ 76 จังหวัด คณะกรรมการองค์การบริหารจัดการก๊าซเรือนกระจกมีมติเห็นชอบรับรองปริมาณก๊าซเรือนกระจกโครงการถังขยะเปียกลดโลกร้อนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ประเทศไทย จำนวน 275,000 ตันคาร์บอนไดออกไซด์เทียบเท่า

1.1 แผนการรับรองปริมาณก๊าซเรือนกระจกโครงการถังขยะเปียก ลดโลกร้อนฯ ระหว่างปี 2565 – 2569

คาดว่าโครงการฯ จะสามารถลดปริมาณก๊าซเรือนกระจกได้ราว 1.87 ล้านตันคาร์บอนไดออกไซด์เทียบเท่า สูงกว่าเป้าหมายการลดก๊าซเรือนกระจกที่ประเทศกำหนด สาขาการจัดการของเสีย (Nationally Determined Contributions NDC) ที่ 1.6 ล้านตันคาร์บอนไดออกไซด์เทียบเท่า)

ครั้งที่	ระยะเวลารับรองปริมาณ ก๊าซเรือนกระจก	จำนวน ครัวเรือน	จำนวน จังหวัด	จำนวนตันคาร์บอนไดออกไซด์ เทียบเท่า
1	กรกฎาคม – กันยายน 2565 (รับรองแล้ว)	456,647	4	3,140
2	ตุลาคม 2565 - มีนาคม 2566 (รับรองแล้ว)	4,849,415	22	85,303
3	เมษายน 2566 – กันยายน 2566 (รับรองแล้ว)	14,486,752	76	275,000
4	ตุลาคม 2566 – มิถุนายน 2567 (อยู่ระหว่างดำเนินการ)	14,486,752	76	412,000
5	กรกฎาคม 2567 - มิถุนายน 2568	14,486,752	76	550,000
6	กรกฎาคม 2568 - มิถุนายน 2569	14,486,752	76	550,000
			รวม	1,878,394

1.2 แนวทางการขับเคลื่อนโครงการถังขยะเปียก ลดโลกร้อนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ปีงบประมาณ พ.ศ. 2568 กระทรวงมหาดไทย กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น

ในปีงบประมาณ พ.ศ.2567 กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นได้ขับเคลื่อนการดำเนินโครงการถังขยะเปียก ลดโลกร้อนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จนมีผลการดำเนินการ 2567 มกราคม 2 ข้อมูล ณ วันที่)) ครัวเรือนที่มีการจัดทำถังขยะเปียก ครบถ้วนร้อยละ 100 และได้จัดทำแผนปฏิบัติการเชิงกลยุทธ์แนวใหม่ RE-X-RAY โครงการถังขยะเปียก ลดโลกร้อน เพื่อบรรลุเป้าหมายการปล่อยก๊าซเรือนกระจกสุทธิเป็นศูนย์ โดยกำหนดแนวทางการขับเคลื่อนการปฏิบัติการเชิงกลยุทธ์แนวใหม่ ทั้งในระดับกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น จังหวัด อำเภอ และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อสุ่มตรวจการจัดทำถังขยะเปียกของทุกครัวเรือน

)RE-X-RAY (ตามข้อมูลในระบบสารสนเทศด้านการจัดการขยะมูลฝอยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ให้ถูกต้อง ครบถ้วน และเป็นปัจจุบัน

.ศ. ดังนั้น ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2568 เพื่อให้การจัดทำถังขยะเปียก ลดโลกร้อนเป็นไปอย่างถูกวิธี ต่อเนื่อง และเกิดเป็นวิถีชีวิตของประชาชนในท้องถิ่นอย่างยั่งยืน กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจึงได้มี หนังสือที่ มท 0802.2/ว เรื่อง การประเมินผลการปฏิบัติราชการ 2567 ตุลาคม 25 ลงวันที่ 4568 ของข้าราชการพลเรือนสามัญในสังกัดกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น โดยมีตัวชี้วัดเพื่อขับเคลื่อนโครงการ ถังขยะเปียก ลดโลกร้อนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ประเทศไทย จำนวน ตัวชี้วัด ได้แก่ 1

13 ตัวชี้วัดที่: ระดับความสำเร็จในการขับเคลื่อนโครงการถังขยะเปียก ลดโลกร้อนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตามแผนปฏิบัติการเชิงกลยุทธ์แนวใหม่ RE-X-RAY

ตัวชี้วัด	น้ำหนัก	เกณฑ์ให้คะแนน				
		1	2	3	4	5
ระดับความสำเร็จในการขับเคลื่อนโครงการ ถังขยะเปียก ลดโลกร้อน	5	1	2	3	4	5

เกณฑ์การให้คะแนน :

จำนวนกิจกรรมการขับเคลื่อนโครงการถังขยะเปียก ลดโลกร้อน มีการดำเนินการ ดังนี้

1. จังหวัดมีการจัดทำร่างแผนการขับเคลื่อนโครงการถังขยะเปียก ลดโลกร้อนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ระดับจังหวัด และรายงานให้กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นทราบภายในระยะเวลาที่กำหนด
2. จังหวัดมีการแจ้งแผนการขับเคลื่อนโครงการถังขยะเปียก ลดโลกร้อนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ระดับจังหวัด ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดำเนินการตามแผนฯ
3. จังหวัดมีการจัดประชุมซักซ้อมเพื่อสร้างความเข้าใจการดำเนินงานตามแผนการขับเคลื่อนโครงการถังขยะเปียก ลดโลกร้อนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ระดับจังหวัด ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทราบ
4. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทุกแห่งมีการลงพื้นที่สำรวจการจัดทำถังขยะเปียกของครัวเรือนและมีการรายงานผล ให้จังหวัดทราบ
5. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทุกแห่งมีการบันทึกข้อมูลการจัดทำถังขยะเปียก ลดโลกร้อน ในระบบสารสนเทศด้านการจัดการขยะมูลฝอยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น) DLA Waste(ในทุกเดือนถูกต้อง ครบถ้วน และเป็นปัจจุบัน

ดังนั้น เพื่อให้การดำเนินโครงการถังขยะเปียก ลดโลกร้อนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ประเทศไทย เป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนด จึงขอความร่วมมือจังหวัดดำเนินการตามแนวทางการขับเคลื่อนโครงการ ถังขยะเปียกลดโลกร้อนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ประเทศไทย ปีงบประมาณ พ.ศ. 2568 ดังนี้

แนวทาง	ขั้นตอนการดำเนินงาน
1. การจัดทำแผนการขับเคลื่อนโครงการถึงขยะเปียก ลดโลกร้อนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นระดับจังหวัด ตัวชี้วัด จังหวัดมีการจัดทำแผนการขับเคลื่อนโครงการถึงขยะเปียก ลดโลกร้อนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นระดับจังหวัด	1. จัดประชุมแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในการจัดทำแผนการขับเคลื่อนโครงการถึงขยะเปียก ลดโลกร้อนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น 1.ให้สำนักงานส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจังหวัด 1 ออกรายงานข้อมูลการจัดทำถึงขยะเปียก ลดโลกร้อนข้อมูลเดือนพฤศจิกายน 2567 ในระบบสารสนเทศด้านการจัดการขยะมูลฝอยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น) DLA Waste (1. 2ให้สำนักงานส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจังหวัด นำข้อมูลตามข้อ 1.มาพิจารณาโดยการจัดประชุม 1ร่วมกับ ทีมปฏิบัติการระดับอำเภอ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อแลกเปลี่ยน ความคิดเห็น และสรุปปัญหา และ ข้อเสนอแนะแนวทางการดำเนินงาน เพื่อจัดทำแผนการขับเคลื่อนโครงการถึงขยะเปียก ลดโลกร้อน ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สำหรับการประชุมสามารถดำเนินการในรูปแบบ) การประชุม ณ สถานที่ที่จังหวัดกำหนด หรือการประชุมผ่านระบบออนไลน์ กรณีการประชุมผ่านระบบออนไลน์ สำนักงานส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจังหวัดสามารถประสาน ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศท้องถิ่น เพื่อขอใช้งานระบบการประชุมออนไลน์ของกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น โดยขอความร่วมมือให้ทีมปฏิบัติการฯ เข้าร่วมการประชุม ณ สถานที่ที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกำหนด(2. นำผลการประชุมหารือตามข้อ มาจัดทำแผน 1 การขับเคลื่อนโครงการถึงขยะเปียก ลดโลกร้อนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นระดับจังหวัด ประกอบด้วย 2.ที่มา 1 2.วัตถุประสงค์ 2 2.เป้าหมาย 3 2.ผลการดำเนินการ ณ ปัจจุบัน 4 2.อุปสรรค/ปัญหา 5 2. แผนปฏิบัติการ 6(Action Plan) ทั้งนี้ ให้นำเสนอแผนการขับเคลื่อนฯ รายงานผล ให้คณะกรรมการจัดการสิ่งปฏิกูลและมูลฝอยจังหวัดทราบ และรายงานให้กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นทราบ ภายในระยะเวลาที่กำหนด
2. การแจ้งแผนการขับเคลื่อนโครงการถึงขยะเปียก ลดโลกร้อนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	ให้สำนักงานส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจังหวัดมีหนังสือแจ้งแผนการขับเคลื่อนโครงการถึงขยะเปียก ลดโลกร้อนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นระดับจังหวัด ให้อำเภอและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดำเนินการตามแผนฯ

แนวทาง	ขั้นตอนการดำเนินงาน
ตัวชี้วัด จังหวัดมีการแจ้งแผนการขับเคลื่อนโครงการถึงขยะเปียก ลดโลกร้อนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นระดับจังหวัด ให้อำเภอและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดำเนินการตามแผนฯ	
3. การจัดประชุมซักซ้อมเพื่อสร้างความเข้าใจการดำเนินงานตามแผนการขับเคลื่อนโครงการถึงขยะเปียก ลดโลกร้อนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตัวชี้วัด จังหวัดมีการจัดประชุมซักซ้อมเพื่อสร้างความเข้าใจการดำเนินงานตามแผนการขับเคลื่อนโครงการถึงขยะเปียก ลดโลกร้อนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ระดับจังหวัด ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทราบ	ให้สำนักงานส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจังหวัดจัดประชุมเพื่อสร้างความเข้าใจการดำเนินงานตามแผนการขับเคลื่อนโครงการถึงขยะเปียก ลดโลกร้อนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นระดับจังหวัด โดยสามารถดำเนินการในรูปแบบการประชุมตามแนวทางข้อ 1 หรือตามที่จังหวัดกำหนด
4. การลงพื้นที่สู่ตรวจการจัดทำถังขยะเปียกของครัวเรือน ตัวชี้วัด องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทุกแห่งมีการลงพื้นที่สู่ตรวจการจัดทำถังขยะเปียกของครัวเรือนและมีการรายงานผลให้จังหวัดทราบ	ให้สำนักงานส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นอำเภอร่วมกับทีมปฏิบัติการกำหนดแนวทางการสู่ตรวจฯ การจัดทำถังขยะเปียก ลดโลกร้อน โดยใช้แนวทางที่กระทรวงมหาดไทยกำหนดเป็นสำคัญ โดยให้สำนักงานส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจังหวัดกำกับ ติดตาม ให้ทีมปฏิบัติการระดับอำเภอร่วมบูรณาการกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยเฉพาะกลไกอาสาสมัครท้องถิ่นรักษ์โลก ลงพื้นที่สู่ตรวจครัวเรือนในพื้นที่ที่จัดทำถังขยะเปียก ลดโลกร้อนให้ครบทุกครัวเรือนในทุกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
5. การบันทึกข้อมูลการจัดทำถังขยะเปียก ลดโลกร้อน ในระบบสารสนเทศด้านการจัดการขยะมูลฝอยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น DLA Waste ตัวชี้วัด องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทุกแห่งมีการบันทึกข้อมูลการจัดทำถังขยะเปียก ลดโลกร้อน ในระบบสารสนเทศด้านการจัดการขยะมูลฝอยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น DLA Waste ในทุกเดือน	องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนำเข้าข้อมูลการจัดทำถังขยะเปียก ลดโลกร้อนในระบบสารสนเทศด้านการจัดการขยะมูลฝอยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้เป็นปัจจุบัน รวมถึงการจัดเก็บเอกสารการสู่ตรวจในแต่ละเดือนให้มีความถูกต้องครบถ้วน

2. มาตรการส่งเสริมทางการขับเคลื่อนธนาคารขยะ (Recyclable Waste Bank) ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

กระทรวงมหาดไทยได้มีประกาศกระทรวงฯ เรื่อง การจัดการขยะมูลฝอย พ.ศ. 2567 กำหนดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดการมูลฝอยโดยดำเนินการตามหลักการพัฒนาอย่างยั่งยืน โดยจัดให้มีระบบจัดการและกำจัดขยะมูลฝอยที่มีประสิทธิภาพ สามารถนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ด้านอื่น ๆ ได้ ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องรณรงค์สร้างความรับรู้ ความเข้าใจ และจิตสำนึกให้ประชาชนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการลดปริมาณขยะมูลฝอย ซึ่งกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นได้เห็นว่าเพื่อเป็นการสนับสนุนให้ประชาชนคัดแยกขยะรีไซเคิลในครัวเรือน และสนับสนุนให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนำแนวคิดระบบเศรษฐกิจหมุนเวียน (Circular Economy) มาใช้ในการจัดการสิ่งปฏิกูลและมูลฝอยภายใต้หลักการ 3R คือ ใช้น้อยใช้ซ้ำ และนำกลับมาใช้ใหม่ และรณรงค์สร้างความรับรู้ ความเข้าใจ และจิตสำนึกให้ประชาชนในทุกพื้นที่มีส่วนร่วมในการลดปริมาณขยะและคัดแยกขยะที่สามารถนำไปรีไซเคิลไปขายเพื่อมีรายได้สู่ชุมชน และพัฒนาสู่การจัดตั้งธนาคารขยะเพื่อเป็นสถานที่รวบรวมและรับซื้อขยะรีไซเคิลจากประชาชนสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับชุมชนและนำรายได้ไปจัดสวัสดิการสังคมในรูปแบบต่าง ๆ จึงได้มีการดำเนินโครงการศึกษาจัดทำแผนงานและแนวทางขับเคลื่อนการดำเนินงานธนาคารขยะ (Recyclable Waste Bank) เพื่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใช้เป็นแนวทางในการดำเนินงานต่อไป

การดำเนินงาน	เป้าหมายการขับเคลื่อน
ระยะที่ 1	1. มีการสำรวจขยะมูลฝอยระดับครัวเรือน
	2. มีการประชุมรับฟังความคิดเห็นการดำเนินงานธนาคารขยะ
	3. มีการจัดทำคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการบริหารธนาคารขยะ คณะกรรมการธนาคารขยะในระดับชุมชน/หมู่บ้าน
ระยะที่ 2	1. มีการประชุมและแต่งตั้งคณะทำงานฝ่ายต่าง ๆ
	2. มีการจัดทำระเบียบหรือข้อบังคับธนาคารขยะ
	3. มีการประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนในพื้นที่ทราบ
ระยะที่ 3	1. มีการเปิดรับสมาชิกธนาคารขยะ
	2. มีการประชุมทำความเข้าใจกับสมาชิกธนาคารขยะ

2.1 ผลการดำเนินงาน

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นได้รวบรวมผลการดำเนินการขับเคลื่อนธนาคารขยะในปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 (ข้อมูล ณ วันที่ 22 ตุลาคม 2567) มีรายละเอียด ดังนี้

- 1) มีจำนวนธนาคารขยะที่จัดตั้งเรียบร้อยแล้ว จำนวน 15,763 แห่ง
- 2) มีจำนวนสมาชิกธนาคารขยะทั่วประเทศรวมทั้งสิ้น จำนวน 4,157,912 คน
- 3) มีปริมาณขยะที่ขายได้ทั่วประเทศรวมทั้งสิ้น จำนวน 1,788,228.54 ตัน
- 4) ธนาคารขยะมีรายได้รวมทั้งสิ้น จำนวน 1,120,803,907.32 บาท จัดเป็นสวัสดิการให้แก่สมาชิก (ค่าฌาปนกิจ ค่าคลอดบุตร ค่ารักษาพยาบาล ฯลฯ) จำนวน 869,837,038.98 บาท คงเหลือเงินหมุนเวียนธนาคารขยะ จำนวน 250,966,868.34 บาท

2.2 ธนาคารขยะต้นแบบระดับจังหวัด

ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นได้กำหนดให้มีการถอดบทเรียนธนาคารขยะต้นแบบระดับจังหวัด ครบทุกจังหวัดทั้ง 76 จังหวัด และกำหนดให้ธนาคารขยะต้นแบบระดับจังหวัด ถ่ายทอดองค์ความรู้ให้ผู้ปฏิบัติงานธนาคารขยะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตพื้นที่ของจังหวัดเรียบร้อยแล้ว

QR Code ข้อมูลธนาคารขยะต้นแบบระดับจังหวัด

2.3 เป้าหมายการขับเคลื่อนธนาคารขยะ ปีงบประมาณ พ.ศ.2568

เป้าหมาย	ค่าเป้าหมาย
1. จังหวัดมีธนาคารขยะต้นแบบ (Best Practice) ระดับอำเภอ	ครบทุกอำเภอ
2. จำนวนสมาชิกธนาคารขยะในภาพรวมของประเทศ	7,000,000 คน

จากเป้าหมายการขับเคลื่อนธนาคารขยะ ปีงบประมาณ พ.ศ.2568 ดังกล่าว กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ได้มีหนังสือที่ มท 0802.2/ว เรื่อง การประเมินผลการปฏิบัติ 2567 ตุลาคม 25 ลงวันที่ 4568 บัณฑิตการของข้าราชการพลเรือนสามัญในสังกัดกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น โดยมีตัวชี้วัดเพื่อขับเคลื่อนการดำเนินงานธนาคารขยะ จำนวน ได้แก่ (ตัวชี้วัดย่อย 2 ประเภทย่อย) ตัวชี้วัด 1

ตัวชี้วัดที่ ระดับความสำเร็จของร้อยละเฉลี่ยถ่วงน้ำหนักในการขับเคลื่อนการดำเนินงานธนาคารขยะ (Recyclable Waste Bank) ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (10 น้ำหนักร้อยละ)

ตัวชี้วัด	น้ำหนัก (ร้อยละ)	เกณฑ์การให้คะแนน				
		1	2	3	4	5
12. ร้อยละของอำเภอในเขตจังหวัดที่มี 1 ธนาคารขยะต้นแบบระดับอำเภอ	5	80	85	90	95	100
12. 2 ร้อยละของจำนวนประชาชนที่สมัครเป็นสมาชิกของธนาคารขยะ	5	น้อยกว่า 16	16	19	22	25

ดังนั้น เพื่อให้การขับเคลื่อนการดำเนินงานธนาคารขยะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนด จึงขอความร่วมมือจังหวัด ดำเนินการตามแนวทางการขับเคลื่อนธนาคารขยะ (Recyclable Waste Bank) ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ปีงบประมาณ พ.ศ. 2568 ดังนี้

2.1.1 การจัดตั้งธนาคารขยะต้นแบบ Best Practice ระดับอำเภอ

ในปีงบประมาณ พ.ศ.2568 เพื่อให้เกิดความยั่งยืนและความต่อเนื่องในการขับเคลื่อนธนาคารขยะ และการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการขยะและการคัดแยกขยะต้นทางในระดับครัวเรือน รวมทั้งมีต้นแบบของธนาคารขยะในการเป็นพี่เลี้ยงให้กับธนาคารขยะอื่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในระดับพื้นที่ จึงขอให้จังหวัดดำเนินการคัดเลือก และส่งเสริมพัฒนาให้มีธนาคารขยะต้นแบบ

(Best Practice) ระดับอำเภอ (ต้องไม่เป็นธนาคารขยะต้นแบบระดับจังหวัดที่เคยได้รับการคัดเลือกเมื่อปีงบประมาณ พ.ศ.2567) โดยมีขั้นตอนการดำเนินงาน ดังนี้

ขั้นตอน	แนวทางการดำเนินงาน	หน่วยงานผู้รับผิดชอบ
1	1. 1จังหวัดจัดประชุมคณะกรรมการจัดการสิ่งปฏิกูลและมูลฝอยจังหวัดเพื่อกำหนดหลักเกณฑ์การคัดเลือกธนาคารขยะต้นแบบระดับจังหวัดแห่ง ทั้งนี้สามารถ อย่างน้อยอำเภอละ1) พิจารณาประชุมผ่านระบบออนไลน์ โดยขอใช้ระบบการประชุม (ออนไลน์ของกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นได้ 1.หลักเก 2ฉทในการคัดเลือกธนาคารขยะต้นแบบระดับอำเภอ ดังนี้ (Check list) ☐ 1) มีโครงสร้างในการบริหารจัดการธนาคารขยะ ได้แก่ คำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการหรือคณะทำงานธนาคารขยะ ☐ 2) มีกฎข้อตกลงของธนาคารขยะที่เป็นความตก/ระเบียบ/ลงร่วมกันของสมาชิกที่ใช้ในการดำเนินการของธนาคารขยะ ☐ 3) มีการเปิดรับสมัครสมาชิกธนาคารขยะต่อเนื่องเป็นประจำทุกเดือน ☐ 4) มีการดำเนินการซื้อขายขยะรีไซเคิลอย่างต่อเนื่อง ☐ 5) มีการจัดเก็บข้อมูลหรือทะเบียนบัญชีการซื้อขายขยะรีไซเคิลทุกครั้งที่มีการดำเนินการ ประกอบด้วย 5.1) ทะเบียนบัญชีรายสมาชิก ได้แก่ (1) รายชื่อ/ที่อยู่ สมาชิกรายบุคคลหรือรายครัวเรือน (2) ข้อมูลรายรับ-รายจ่ายของสมาชิก (3) ข้อมูลปริมาณขยะของสมาชิกทุกครั้งที่มีการดำเนินการ โดยสามารถแยกประเภทขยะออกเป็นประเภทต่างๆอย่างชัดเจน เช่น พลาสติก กระดาษ แก้ว เป็นต้น 5.2) ทะเบียนการบริหารจัดการภาพรวมของธนาคารขยะ ได้แก่ (1) ข้อมูลจำนวนสมาชิก รายเดือนหรือทุกครั้งที่มีการดำเนินการ (2) ข้อมูลรายรับ-รายจ่าย รายเดือนหรือทุกครั้งที่มีการดำเนินการ (3) ข้อมูลปริมาณขยะในภาพรวมทุกครั้งที่มีการดำเนินการ โดยสามารถแยกประเภทขยะออกเป็นประเภทต่างๆอย่างชัดเจน เช่น พลาสติก กระดาษ แก้ว เป็นต้น ☐ 6) มีการจัดทำบัญชีเงินฝากของธนาคารขยะและมีการ	.สจจ :หน่วยงานหลัก - :หน่วยงานสนับสนุน - .สจจ

ขั้นตอน	แนวทางการดำเนินงาน	หน่วยงานผู้รับผิดชอบ
	แต่งตั้งผู้มีอำนาจในการเบิกถอนเงินจากบัญชีดังกล่าวอย่างชัดเจน ☐7) มีการจัดสวัสดิการให้แก่สมาชิกธนาคารขยะอย่างเป็นระบบ โดยมีการจัดเก็บข้อมูลเป็นประจำอย่างต่อเนื่องรายบุคคล แยกประเภทข้อมูลสวัสดิการอย่างชัดเจน เช่น ค่าฌาปนกิจ ค่าคลอดบุตรค่ารักษาพยาบาล ค่าการศึกษา ค่าปันผลหุ้น ฯลฯ ☐8) ประสิทธิภาพการดำเนินงาน จำนวนปริมาณขยะที่เข้าสู่ระบบกำจัดในพื้นที่ตั้งของธนาคารขยะมีจำนวนลดลง ☐9) มีหน่วยงานภายนอกให้ความสนใจเข้ามาศึกษาดูงาน หรือมีการขยายผลโดยการถ่ายทอดองค์ความรู้ให้กับหน่วยงานอื่น ☐10) มีการขับเคลื่อนกิจกรรมธนาคารขยะร่วมกับหน่วยงานภาคีเครือข่ายในพื้นที่ หมายเหตุ ทั้งนี้จังหวัดสามารถปรับปรุงหลักเกณฑ์ในการคัดเลือกธนาคารขยะต้นแบบระดับอำเภอได้ตามความเหมาะสมตามบริบทของพื้นที่	
2	จังหวัดประชุมชี้แจง หรือแจ้งหลักเกณฑ์การคัดเลือกธนาคารขยะต้นแบบระดับอำเภอให้กับอำเภอ เพื่อแจ้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทราบ	.สจจ : หน่วยงานหลัก - -หน่วยงานสนับสนุน : .สจจ
3	องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นประเมินตนเอง แล้วแจ้งผลการประเมินตนเองให้สำนักงานส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นอำเภอทราบ	.อปท : หน่วยงานหลัก - : หน่วยงานสนับสนุน - .สจจ/.สจจ
4	อำเภอจัดประชุมคณะกรรมการจัดการสิ่งปฏิกูลและมูลฝอยอำเภอ เพื่อพิจารณาคัดเลือกธนาคารขยะต้นแบบระดับอำเภอ (ทั้งนี้สามารถพิจารณาประชุมผ่านระบบออนไลน์ โดยขอใช้ระบบการประชุมออนไลน์ของกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นได้)	.สจจ : หน่วยงานหลัก - : หน่วยงานสนับสนุน - .สจจ
5	5.1 การถอดบทเรียนธนาคารขยะต้นแบบระดับอำเภอ 5.1.1. จัดทำข้อมูลตามแบบฟอร์มการถอดบทเรียนที่ สจ 1 กำหนด QR CODE แบบฟอร์มการถอดบทเรียน 5.1. จัดทำเป็นคลิปวิดีโอ 2 โดยขอความร่วมมือนายอำเภอ ร่วมถอดบทเรียนธนาคารขยะต้นแบบระดับอำเภอร่วมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	.สจจ : หน่วยงานหลัก -/ อปท. : หน่วยงานสนับสนุน - .สจจ

ขั้นตอน	แนวทางการดำเนินงาน	หน่วยงานผู้รับผิดชอบ
	 QR CODE แนวทางการจัดทำคลิปวิดีโอ 5.5 เผยแพร่เอกสาร และคลิปวิดีโอตามข้อ 2.1.ให้กับประชาชน 2 และภาคีเครือข่ายได้รับทราบผ่านช่องทางต่าง ๆ เช่น เว็บไซต์ อำเภอ เว็บไซต์องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น YouTube Facebook Line TikTok ฯลฯ	
6	อำเภอร่วมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีธนาคารขยะต้นแบบระดับอำเภอ และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตพื้นที่จัดเวทีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ โดยให้ธนาคารขยะต้นแบบระดับอำเภอถ่ายทอดองค์ความรู้ให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและธนาคารขยะอื่นๆ ในเขตพื้นที่ของอำเภอ ผ่านกิจกรรมต่างๆ เช่น การฝึกอบรม โดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดอบรมให้กับ - โดยเชิญวิทยากรจาก .คณะกรรมการธนาคารขยะ ประชาชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีธนาคารขยะต้นแบบไปให้ความรู้ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดกิจกรรมศึกษาดูงาน - โดยให้คณะกรรมการหรือคณะทำงานธนาคารขยะมาศึกษาดูงานธนาคารขยะต้นแบบระดับอำเภอ การประชุมต่างๆ เช่น การประชุมประจำเดือนของอำเภอ - การประชุมผ่านระบบออนไลน์ ฯลฯ	.สธอ :หน่วยงานหลัก -/อปท. :หน่วยงานสนับสนุน - .สธจ
7	อำเภอรายงานผลการดำเนินงานตามขั้นตอนที่ ให้จังหวัดทราบ 6	.สธอ :หน่วยงานหลัก -
8	จังหวัดรายงานผลการดำเนินงานตามข้อ 1-ให้กรมส่งเสริมการ 7 ปกครองท้องถิ่นผ่านทางแบบรายงานgoogle form เพียงช่องทางเดียวเท่านั้น เพื่อเก็บเป็นข้อมูลตามตัวชี้วัดตามกรอบการประเมินการปฏิบัติราชการของสำนักงานส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจังหวัด ตัวชี้วัดที่ 12.1	

ขั้นตอน	แนวทางการดำเนินงาน	หน่วยงานผู้รับผิดชอบ
	 QR CODE ดาวน์โหลดแบบฟอร์มการรายงานผล ของสำนักงานส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจังหวัด QR CODE ช่องทางการรายงานผล ของสำนักงานส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจังหวัด	

2.4 การขับเคลื่อนจำนวนสมาชิกธนาคารขยะในภาพรวมจังหวัด

จากนโยบายของกระทรวงมหาดไทย ที่ได้กำหนดเป้าหมายการดำเนินงานให้มีสมาชิกธนาคารขยะหมู่บ้าน .ศ.ล้านคน ภายในปี พ 10 ชุมชนเพิ่มขึ้นให้ได้จำนวน/2569 กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจึงได้ดำเนินการกำหนดเป้าหมายการขับเคลื่อนจำนวนสมาชิกธนาคารขยะ โดยแบ่งการดำเนินงานออกเป็น ปี 3 ดังนี้

เป้าหมาย	จำนวนสมาชิกธนาคารขยะ (คน)
พ .ศ.2567	4,000,000
พ .ศ.2568	7,000,000
พ .ศ.2569	10,000,000

ปัจจุบันองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีจำนวนสมาชิกธนาคารขยะ จำนวน 4,157, คน 912 ดังนั้นเพื่อเป็นการขับเคลื่อนธนาคารขยะไปสู่เป้าหมายที่กำหนด กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจึงได้กำหนดกิจกรรมและขั้นตอนการดำเนินงานเพื่อขับเคลื่อนจำนวนสมาชิกธนาคารขยะในภาพรวมจังหวัด ดังนี้

ขั้นตอน	แนวทางการดำเนินงาน	หน่วยงานผู้รับผิดชอบ
1	จังหวัดจัดประชุมชี้แจงการขับเคลื่อนสมาชิกธนาคารขยะให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และอธิบายแบบฟอร์มการบันทึกข้อมูลในแบบรายงานข้อมูลประจำเดือนให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทราบ อาจดำเนินการประชุมในคราวเดียวกับการประชุมชี้แจงหลักเกณฑ์การคัดเลือกธนาคารขยะต้นแบบระดับอำเภอ	หน่วยหลัก.สจจ : หน่วยสนับสนุน.สจจ :

ขั้นตอน	แนวทางการดำเนินงาน	หน่วยงานผู้รับผิดชอบ
	ทั้งนี้สามารถพิจารณาประชุมผ่านระบบออนไลน์ โดยขอใช้ระบบการประชุมออนไลน์ของกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นได้	
2	การส่งเสริมสนับสนุนให้อาสาสมัครท้องถิ่นรักโลก (.อถล) จากทุกครัวเรือน เข้าร่วมเป็นสมาชิกธนาคารขยะของหมู่บ้านชุมชน/ โดยการจัดทำแผนปฏิบัติการสัมพันธ์การแจ้งเสียงตามสาย หรือ การเคาะประตูบ้านเพื่อแจ้งข้อมูลและประชาสัมพันธ์รูปแบบ การดำเนินการของธนาคารขยะ ประโยชน์ของการคัดแยกขยะ หรือรูปแบบการจัดสวัสดิการที่น่าสนใจเพื่อดึงดูดให้ประชาชน ร่วมสมัครเป็นสมาชิกธนาคารขยะและเข้าร่วมกิจกรรมการซื้อขาย ขยะรีไซเคิลมากขึ้น เช่น 1) เงินสวัสดิการให้แก่สมาชิกธนาคารขยะ 2) เงินสนับสนุนผู้นำขยะรีไซเคิลมาขายปริมาณสูงที่สุด 3) กิจกรรมแจกของที่ระลึกของธนาคารขยะ ฯลฯ	หน่วยหลัก: อปท. หน่วยสนับสนุน: สกอ/. .สกจ
3	ขับเคลื่อนกิจกรรมธนาคารขยะหมู่บ้านชุมชนร่วมกับหน่วยงาน/ ภาควิชาในพื้นที่ เช่น 3.ภาคศาสนา เช่น การจัดกิจกรรมผ้าป่าขยะรีไซเคิล กองบุญ 1 ขยะรีไซเคิล การบริจาครายได้ของธนาคารขยะให้แก่มัสยิดหรือ ศาสนสถานในพื้นที่ เป็นต้น 3.ภาคการศึกษา เช่น การร่วมมือกับโรงเรียนในสังกัด องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นจัดตั้งธนาคารขยะโรงเรียนเพื่อปลูกฝัง จิตสำนึกการคัดแยกขยะต้นทางและการมีส่วนร่วมในการแก้ไข ปัญหาขยะในพื้นที่ เป็นต้น 3.ภาคเอกชน เช่น การขอรับสนับสนุนจากสมาคม ห้างร้าน 3 ชุมชน/ฯ ในพื้นที่เป็นสนับสนุนกิจกรรมธนาคารขยะหมู่บ้าน อาจสนับสนุนเป็นสิ่งของเพื่อนำมาเป็นของรางวัลในการทำกิจกรรม คัดแยกขยะรีไซเคิล หรือการประสานหน่วยงานเอกชนสมาคม/ ที่รับซื้อขยะรีไซเคิลเพื่อเพิ่มผลประโยชน์จากการขายขยะให้แก่ สมาชิกธนาคารขยะ เป็นต้น 3.ภาคประชาสังคม เช่น การสร้างความร่วมมือกับ 4 กลุ่มเปราะบางในพื้นที่ เพื่อสนับสนุนบทบาทการมีส่วนร่วมในการ บริหารจัดการขยะในพื้นที่และได้รับสวัสดิการที่เพิ่มขึ้นจากการ เป็นสมาชิกธนาคารขยะ เช่น ชมรมผู้สูงอายุ กลุ่มสตรี เป็นต้น	หน่วยหลัก.อปท : หน่วยสนับสนุน/.สกอ : .สกจ
4	ด้วยกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นได้จัดทำโครงการ จ้างปรับปรุงระบบสารสนเทศด้านการจัดการขยะมูลฝอยของ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อรองรับฐานข้อมูลธนาคารขยะ ขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อใช้ในการบริหารจัดการ	

ขั้นตอน	แนวทางการดำเนินงาน	หน่วยงานผู้รับผิดชอบ
	ธนาคารขยะทั้งประเทศ ดังนั้นเพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมรองรับการจัดทำระบบฐานข้อมูลธนาคารขยะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ขอให้จังหวัดและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดำเนินการรายงานข้อมูลผลการดำเนินงานธนาคารขยะตามแบบฟอร์มที่กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นกำหนด (แบบฟอร์มฉบับปรับปรุง)ดังนี้ 4.แบบองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ใน ประกอบด้วย <u>ส่วนที่ 1</u> ภาพรวมการซื้อขายขยะ จำนวนธนาคารขยะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น - (แห่ง) - ระบุประเภทของการรับสมาชิกธนาคารขยะของธนาคารขยะ รายธนาคาร (คน/ครัวเรือน) - จำนวนสมาชิกธนาคารขยะทั้งหมดขององค์กรปกครอง - (คน) ส่วนท้องถิ่น -ปริมาณขยะที่ขายได้ทั้งหมดรวมทุกประเภท (กิโลกรัม) - ระบุชื่อผู้ประกอบการรับซื้อขยะรีไซเคิล - - ระบุประเภทและปริมาณของขยะรีไซเคิลที่ขายให้กับ - ผู้ประกอบการ โดยแบ่งเป็น ,แก้ว ,ประเภท ได้แก่ พลาสติก 5 กระดาษ และอื่น ๆ โดยใช้หน่วยเป็นกิโลกรัม ,อลูมิเนียม/โลหะ -ระบุยอดสะสมรายรับทั้งหมดที่เริ่มต้นดำเนินการ โดยแบ่งเป็น รายรับจากการขายขยะ รายรับจากเงินสมทบอื่น ๆ และรวมยอดรายรับทั้งหมด (บาท) - ระบุยอดสะสมรายจ่ายทั้งหมดที่เริ่มต้นดำเนินการ - โดยแบ่งเป็นค่าสวัสดิการประเภทต่าง ๆ เช่น ค่าฌาปนกิจ ค่ารักษาพยาบาล ค่าคลอดบุตร และอื่น ๆ เช่น ค่าทุนการศึกษา ค่าประกันชีวิต (บาท) - ระบุยอดเงินคงเหลือหลังจากการหักลบรายรับทั้งหมด - (บาท) และรายจ่ายทั้งหมดของธนาคารขยะ -ระบุจำนวนครั้งที่ได้ดำเนินการขายขยะในแต่ละครั้ง <u>ส่วนที่ 2</u> การซื้อขายขยะรีไซเคิลรายครั้ง - ระบุจำนวนครั้งที่มีการซื้อขายขยะรีไซเคิลกับผู้ประกอบการ - ระบุชื่อผู้ประกอบการรับซื้อขยะรีไซเคิล - - ระบุจำนวนและปริมาณของการรับซื้อขยะรีไซเคิล -จากสมาชิก โดยแบ่งเป็น /ประเภท ได้แก่ พลาสติก แก้ว โลหะ 5 อลูมิเนียม กระดาษ และอื่น ๆโดยใช้หน่วยเป็นกิโลกรัม - ระบุจ ำนวนและปริมาณของการซื้อขายขยะรีไซเคิล	

ขั้นตอน	แนวทางการดำเนินงาน	หน่วยงานผู้รับผิดชอบ
	กับผู้รับซื้อ โดยแบ่งเป็น ,ประเภท ได้แก่ พลาสติก 5 แก้ว/โลหะ , กระดาษ และอื่น ๆ โดยใช้หน่วยเป็นกิโลกรัม ,อลูมิเนียม คำนวณผลต่างของการรับซื้อ โดยระบุ -<u>ยอดรวมรายจ่ายของการรับซื้อขยะ</u> และ<u>ยอดรวมรายรับของการรับซื้อขยะ</u> พร้อมทั้งคำนวณผลต่างของการรับซื้อขยะรีไซเคิลแต่ละครั้ง (บาท) ระบุการใช้จ่ายผลกำไรจากการรับซื้อขยะโดยระบุ - จำนวนเงินที่ได้ใช้ผลกำไรในประเภทใดบ้าง เช่น ฝากบัญชี ใช้เป็นค่าดำเนินงานคณะทำงานธนาคารขยะจัดสวัสดิการให้แก่สมาชิก หรือ อื่น ๆ โปรดระบุ 4. แบบจังหวัด 2ประกอบด้วย จำนวนรวมธนาคารขยะขององค์กรปกครอง - ส่วนท้องถิ่น (แห่ง) - ระบุประเภทของการรับสมาชิกธนาคารขยะของธนาคารขยะ รายธนาคาร (คน/ครัวเรือน) จำนวนสมาชิกธนาคารขยะทั้งหมดขององค์กรปกครอง - (คน) ส่วนท้องถิ่น - ระบุประเภทของการรับสมาชิกธนาคารขยะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (คน/ครัวเรือน) (กิโลกรัม) ปริมาณขยะที่ขายได้ทั้งหมดรวมทุกประเภท - ระบุ ชื่อ ผู้ ประกอบ การ รับ ซื้อ ขยะ รีไซเคิล - ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ระบุประเภทและปริมาณของขยะรีไซเคิลที่ขายให้กับ - ผู้รับซื้อของเก่า โดยแบ่งเป็น ประเภท 5ได้แก่ พลาสติก, แก้ว , กระดาษ และอื่น ๆ ,อลูมิเนียม/โลหะ โดยใช้หน่วยเป็นกิโลกรัม ระบุยอดสะสมรายรับทั้งหมดที่เริ่มต้นดำเนินการ โดย - แบ่งเป็น รายรับจากการขายขยะ รายรับจากเงินสมทบอื่น ๆ และรวม (บาท) ยอดรายรับขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น -ระบุยอดสะสมรายจ่ายทั้งหมดที่เริ่มต้นดำเนินการ โดย แบ่งเป็น ค่าสวัสดิการประเภทต่าง ๆ เช่น ค่าฌาปนกิจ ค่ารักษาพยาบาล ค่าคลอดบุตร และอื่น ๆ เช่น ค่าทุนการศึกษา ค่าประกันชีวิต และรวมยอดรายจ่ายขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (บาท) ระบุยอดเงินคงเหลือหลังจากการหักลบ -รายรับทั้งหมด และรายจ่ายทั้งหมดของธนาคารขยะ (บาท) ระบุจำนวนครั้งที่ได้ดำเนินการขายขยะ - (บาท)	

ขั้นตอน	แนวทางการดำเนินงาน	หน่วยงานผู้รับผิดชอบ
	คำอธิบายประเภทของขยะรีไซเคิล อ้างอิงจากคู่มือประชาชนเพื่อการลด คัดแยก และใช้ประโยชน์ของขยะมูลฝอยชุมชน พ.ศ.2550 1. ประเภทพลาสติก เช่น ขวดน้ำดื่มแบบขุ่นแบบใส- ขวดน้ำมันพืช ภาชนะพลาสติกบรรจุอาหาร ผงครีมอาบน้ำ ถังน้ำ กาละมัง บรรจุภัณฑ์ที่มีเครื่องหมายรีไซเคิล ถุงพลาสติกเหนียว (ถุงรีฟิล) เป็นต้น 2. ประเภทแก้ว เช่น ขวดหรือภาชนะแก้วแบบใส สีเขียว หรือสีน้ำตาล ขวดหรือภาชนะแก้วบรรจุอาหาร 3. ประเภทโลหะ/อโลหะ เช่น กระจกบรรจุอาหารหรือเครื่องดื่ม ทองแดง เหล็ก ตะกั่ว ทองเหลือง วัสดุหรือเศษเหล็กทุกชนิด เป็นต้น 4. ประเภทกระดาษ เช่น กระดาษหนังสือพิมพ์ กระดาษสมุด-หนังสือ นิตยสาร กระดาษกล่อง กระดาษขาว-ดำ แผ่นพับ เป็นต้น 5. ประเภทอื่น ๆ เช่น เครื่องใช้ไฟฟ้าขนาดเล็ก-ใหญ่ ทีวีเก่า ตู้เย็นเก่า แอร์เก่า เป็นต้น	

3. มาตรการการดำเนินงานตามแผนรณรงค์ “แยกก่อนทิ้ง” เพื่อขับเคลื่อนการจัดการขยะมูลฝอยชุมชน

กระทรวงมหาดไทยรณรงค์ให้ครัวเรือนในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นลดปริมาณขยะ ใช้หลักการใช้น้อย ใช้ซ้ำ นำกลับมาใช้ใหม่ สร้างจิตสำนึกและการมีส่วนร่วมในการลดขยะต้นทางของประชาชน

การใช้หลักการ 3 Rs หรือ 3 ข : Reduce (ใช้น้อย) Reuse (ใช้ซ้ำ) Recycle (นำกลับมาใช้ใหม่) จะส่งผลถึงขั้นตอนการกำจัดขยะปลายทาง ช่วยให้การกำจัดขยะง่ายขึ้นและลดต้นทุนการกำจัดขยะลง ถ้าเราได้รับรณรงค์ให้ทุกคนที่มีส่วนเกี่ยวข้องตั้งแต่ต้นทาง โดยทุกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นร่วมมือกัน ก็จะทำให้สถานการณ์ขยะของประเทศดีขึ้นเรื่อยๆ นอกจากนั้นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรจัดทำป้ายกำหนดสีเพื่อแยกขยะใส่ถุงจำนวน 4 ประเภทสำหรับขยะจากครัวเรือน และตั้งถังขยะ 2 สี คือ สีเหลืองสำหรับขยะรีไซเคิล และสีน้ำเงินสำหรับขยะทั่วไป ส่วนขยะในพื้นที่สาธารณะ แนวทางในการจัดเก็บและการกำจัดขยะให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นพิจารณาเลือกใช้วิธีที่เหมาะสม

กระทรวงมหาดไทย โดยกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น จึงได้จัดทำแผนรณรงค์ “แยกก่อนทิ้ง” ขึ้นเพื่อขับเคลื่อนการจัดการขยะมูลฝอยชุมชน และเพื่อสร้างแรงกระตุ้นให้ทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชน เข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการขยะมูลฝอยให้ถูกต้องตามหลักวิชาการ ตั้งแต่ต้นทาง กลางทาง และปลายทาง โดยให้จังหวัด อำเภอ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หมู่บ้าน/ชุมชน และประชาชนในทุกระดับร่วมกันดำเนินการตามแผน ซึ่งมีขั้นตอนและแนวทางการดำเนินการ ดังนี้

3.1 กระทรวงมหาดไทย

3.1.1 กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น

- 1) อำนวยความสะดวกในการปฏิบัติตามแผน และประสานการปฏิบัติงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
- 2) ติดตามผลการดำเนินงานและสรุปรายงานผู้บังคับบัญชา
- 3) ให้คำปรึกษา แนะนำการดำเนินงานของจังหวัด อำเภอ และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
- 4) ให้ผู้ตรวจราชการกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นกำหนดเป็นประเด็นในการตรวจ

ติดตามการปฏิบัติตามแผนในระดับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

3.1.2 สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย

- 1) ร่วมกับกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นในการขับเคลื่อนแผนฯ
- 2) ร่วมกับกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นในการรณรงค์ให้ประชาชนปรับเปลี่ยนพฤติกรรม “แยกก่อนทิ้ง” และ “ทิ้งให้ถูกที่”
- 3) ให้ผู้ตรวจราชการกระทรวงมหาดไทย กำหนดเป็นประเด็นในการตรวจติดตามการปฏิบัติตามแผนในพื้นที่

3.1.3 กรมการปกครอง

- 1) สนับสนุนการปฏิบัติตามแผน โดยกำกับให้นายอำเภอ ปลัดอำเภอ และคณะกรรมการหมู่บ้านร่วมปฏิบัติตามแผน
- 2) ให้ผู้ตรวจราชการกรมการปกครองกำหนดเป็นประเด็นในการตรวจติดตามการปฏิบัติตามแผนในระดับอำเภอ หมู่บ้าน/ชุมชน

3.2 จังหวัด

3.2.1 ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดแต่งตั้งมอบหมายให้รองผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นหัวหน้าคณะทำงานกลุ่ม Clusters แต่ละพื้นที่ในเขตพื้นที่รับผิดชอบให้ครบทุกกลุ่ม Clusters และรายงานให้กระทรวงมหาดไทยทราบ

3.2.2 ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดจัดประชุมผู้เกี่ยวข้องและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อชี้แจงแผนฯ พิจารณากำหนดเวลา เป้าหมายและกิจกรรมในการคัดแยก และการเก็บขนขยะแยกประเภทของจังหวัด เพื่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเกิดความเข้าใจภาพรวมของกิจกรรมการบริหารจัดการขยะและกรอบระยะเวลาดำเนินการ

3.2.3 เริ่มการรณรงค์และประชาสัมพันธ์ สร้างการรับรู้การคัดแยกขยะในครัวเรือน โรงเรียน วัด ที่สาธารณะ ห้างร้าน และร้านค้าในหมู่บ้าน

3.2.4 จังหวัดกำหนดและประกาศแผน เป้าหมายและกิจกรรม ในการคัดแยกขยะและการเก็บขนขยะแยกประเภท เพื่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทุกแห่งภายในจังหวัดถือเป็นเป้าหมายในการดำเนินการร่วมกัน

3.2.5 ให้ทุกจังหวัดจัดให้มีการประชุมคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมและมูลฝอยจังหวัดร่วมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เป็นเจ้าภาพ Clusters ในทุกกลุ่ม Clusters เพื่อให้ได้ข้อสรุป ดังนี้

(1) ทบทวนและยืนยันการรวมกลุ่มพื้นที่ Clusters ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้เป็นที่ยอมรับสำหรับในพื้นที่เกาะเป้าหมายที่มีปัญหาขยะมูลฝอยตามที่กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นกำหนด ให้จังหวัดกำหนดให้เป็น Clusters เฉพาะ

(2) ยืนยันจำนวนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่อยู่ในกลุ่ม Clusters และจำนวนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ไม่อยู่ในกลุ่ม Clusters ใด แล้วรายงานให้กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นทราบ

3.2.6 ให้จังหวัดจัดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่อยู่ในกลุ่ม Clusters ลงนามในบันทึกข้อตกลงความร่วมมือ (MOU) ระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในแต่ละกลุ่ม Clusters หลังจากที่ได้ข้อสรุปการรวมกลุ่ม Clusters ตามข้อ 3.2.5 แล้วรายงานให้กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นทราบภายในกำหนดเวลา

3.2.7 ให้จังหวัดมีคำสั่งแต่งตั้งคณะทำงานกลุ่ม Clusters โดยมีรองผู้ว่าราชการจังหวัดที่ได้รับมอบหมายตามข้อ 3.2.1 เป็นหัวหน้าคณะทำงาน และจัดให้มีการประชุมคณะทำงานกลุ่ม Clusters เพื่อพิจารณาให้ข้อสรุปการเลือกใช้แนวทางหรือวิธีการกำจัดขยะมูลฝอยภายในทุกกลุ่ม Clusters ในจังหวัด โดยให้จังหวัดสรุปรายงานผลให้กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นทราบภายในกำหนดเวลา

3.2.8 เร่งรัดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเจ้าภาพ Clusters ส่งแผนดำเนินงานการกำจัดขยะมูลฝอยตามข้อ 3.2.7 ให้จังหวัด

3.2.9 ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดกำกับ ติดตาม และเร่งรัดการดำเนินการต่างๆ ให้เป็นไปตามเป้าหมายและกรอบระยะเวลาที่กำหนดในแผน

3.3 อำเภอ

3.3.1 เมื่อได้มีการประชุมรับมอบนโยบายจากจังหวัดแล้ว ให้นายอำเภอจัดประชุมผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง และกำนันทุกตำบล เพื่อชี้แจงแนวทางขั้นตอน วิธีการบริหารจัดการขยะมูลฝอย เพื่อให้ทุกหมู่บ้าน/ชุมชน ร่วมดำเนินการ

3.3.2 ดำเนินการรณรงค์และประชาสัมพันธ์ สร้างการรับรู้เกี่ยวกับการคัดแยกขยะในครัวเรือน โรงเรียน วัด ที่สาธารณะ ห้างร้าน ร้านค้าในหมู่บ้าน เป็นต้น โดยให้อำเภอเริ่มต้นการรณรงค์ และประชาสัมพันธ์ภายในกำหนดเวลาที่จังหวัดกำหนด

3.3.3 กำกับ ติดตามและเร่งรัดการดำเนินการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอ ให้เป็นไปตามเป้าหมายในแผนฯ ของจังหวัด

3.3.4 ในวันประชุมกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ให้นายอำเภอประชุมชี้แจงและทำความเข้าใจกับกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน โดยให้กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน มอบหมายให้คณะกรรมการหมู่บ้านทำการรณรงค์ให้ทุกครัวเรือนมีถังขยะอินทรีย์ และให้ทุกหมู่บ้าน/ชุมชน ใช้หลักการ 3 ช (ใช้น้อย ใช้ซ้ำ นำกลับมาใช้ใหม่) ในการบริหารจัดการขยะ

3.3.5 ให้นายอำเภอดำเนินการให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ร่วมกัน กำหนดให้ทุกหมู่บ้าน/ชุมชน มีจุดรวบรวมขยะอันตรายชุมชนที่ปลอดภัย เหมาะสม และประชาสัมพันธ์ ให้ทุกหมู่บ้าน/ชุมชน นำขยะอันตรายชุมชนไปรวบรวมไว้ รอการเก็บขน

3.4 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

3.4.1 องค์การบริหารส่วนจังหวัด ให้ดำเนินการจัดการขยะอันตรายชุมชนตามแนวทางที่กำหนดไว้แล้ว ตามหนังสือชักชวนแนวทางการดำเนินการตามแผนปฏิบัติการ “ประเทศไทยไร้ขยะ” ตามแนวทาง “ประชารัฐ” ระยะ 1 ปี (พ.ศ. 2559-2560) แผนปฏิบัติการด้านการจัดการขยะของประเทศ ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2565 – 2570) และแผนปฏิบัติการจัดการขยะมูลฝอยชุมชน “จังหวัดสะอาด” ประจำปี เช่น การเป็นเจ้าภาพในการรวบรวม และส่งกำจัดขยะอันตรายชุมชน

3.4.2 เทศบาล เมืองพัทยา และองค์การบริหารส่วนตำบล

1) การบริหารจัดการขยะมูลฝอย

1.1) เมื่อได้มีการประชุมรับมอบนโยบายจากจังหวัดแล้ว ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดประชุมข้าราชการ พนักงาน ลูกจ้างที่มีหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง และเจ้าหน้าที่เก็บขน ให้ทราบแนวทาง ขั้นตอน วิธีการบริหารจัดการขยะมูลฝอย ตลอดจนแนวทางในการคัดแยกขยะ

1.2) กำหนดแนวทางหรือวิธีการจัดทำสัญลักษณ์แยกประเภทขยะ เพื่อความสะดวกในการจัดเก็บขยะของเจ้าหน้าที่เก็บขยะ เช่น การใช้ถุงขยะสีแยกประเภท หรือการใช้สติ๊กเกอร์สีแยกประเภท ติดที่ถุงขยะ หรือการใช้เชือกสีแยกประเภทมัดปากถุงขยะ หรือการติดเทปกาวสีแยกประเภทที่ถุงขยะ เป็นต้น และดำเนินการประชาสัมพันธ์ให้ครัวเรือนในเขตองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรับรู้ร่วมกัน

1.3) เริ่มการรณรงค์และประชาสัมพันธ์ สร้างการรับรู้และส่งเสริมการสร้างวินัย “แยกก่อนทิ้ง” และหลักการ 3 ช (ใช้น้อย ใช้ซ้ำ นำกลับมาใช้ใหม่) ภายในเขตพื้นที่ความรับผิดชอบ

1.4) จัดกิจกรรมเพื่อเริ่มต้นการปฏิบัติตามแผนรณรงค์ “แยกก่อนทิ้ง”

1.5) จัดทำสัญลักษณ์กำหนดจุดรวบรวมขยะแยกประเภทในหมู่บ้าน/ชุมชน เช่น การจัดทำป้าย ปักธง หรือสัญลักษณ์อื่น ๆ เป็นต้น ตามตัวอย่างหรือตามความเหมาะสมของแต่ละพื้นที่

1.6) จัดทำประกาศหลักเกณฑ์ วัน เวลาในการเก็บขน ระบบขนส่งขยะ วิธีการคัดแยก เส้นทางในการเก็บขน จุดรวบรวมขยะ รวมถึงการบริหารจัดการขยะอินทรีย์ ขยะทั่วไป ขยะรีไซเคิล และขยะอันตรายชุมชน และประกาศเพื่อประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนในเขตพื้นที่รับผิดชอบรับรู้โดยทั่วกัน เช่น เสียงตามสาย หอกระจายข่าว ป้ายประชาสัมพันธ์ การเคาะประตูบ้าน เป็นต้น

1.7) ให้จัดทำถังขยะแยกประเภท และนำไปวางตั้งไว้ในพื้นที่สาธารณะอย่างน้อยจุดละ 2 ถัง ประกอบด้วย ถังขยะสีน้ำเงินสำหรับขยะทั่วไป และถังขยะสีเหลืองสำหรับขยะรีไซเคิล ตามตัวอย่างหรือตามความเหมาะสมของแต่ละพื้นที่

1.8) รณรงค์และให้คำแนะนำให้ทุกครัวเรือนในเขตพื้นที่รับผิดชอบมีถังขยะอินทรีย์ ทุกครัวเรือน กรณีครัวเรือนไม่มีพื้นที่จัดทำถังขยะอินทรีย์ ให้เทศบาลและองค์การบริหารส่วนตำบลจัดให้มีจุดรวบรวมขยะอินทรีย์ ตามตัวอย่างหรือตามความเหมาะสมของแต่ละพื้นที่

2) การสร้างการรับรู้และส่งเสริมการสร้างวินัย “แยกก่อนทิ้ง”

2.1) จัดให้มีการอบรมผู้นำชุมชน คณะกรรมการหมู่บ้าน และผู้ที่เกี่ยวข้อง ให้ความรู้วิธีการคัดแยกขยะ วัสดุรีไซเคิล ขยะอินทรีย์ และขยะอันตราย

2.2) จัดให้มีการอบรมครูในโรงเรียนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเรื่องการบริหารจัดการขยะในครัวเรือนและการแยกขยะก่อนทิ้ง เพื่อให้ถ่ายทอดความรู้แก่นักเรียน และให้นักเรียนนำไปถ่ายทอดให้กับผู้ปกครอง และนำไปปฏิบัติในหมู่บ้าน/ชุมชน

2.3) ร่วมกับกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน อบรมให้ความรู้แก่ผู้แทนครัวเรือนในเขตพื้นที่ความรับผิดชอบ หรือร่วมกันเรื่องวัน เวลา และกำหนดเส้นทางในการเก็บขน รวมถึงจุดรวบรวมขยะการบริหารจัดการขยะอินทรีย์ ขยะทั่วไป ขยะรีไซเคิล และขยะอันตรายชุมชน เพื่อนำไปประกอบการจัดทำประกาศ

3.5 หมู่บ้าน/ชุมชน

3.5.1 กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน คณะกรรมการหมู่บ้าน/ผู้นำชุมชน และคณะกรรมการชุมชน ทำการรณรงค์ให้ความรู้แก่ครัวเรือนในหมู่บ้าน/ชุมชน ให้เข้าใจหลักการบริหารจัดการขยะโดยใช้หลักการ 3 ช (ใช้น้อย ใช้ซ้ำ นำกลับมาใช้ใหม่)

3.5.2 ร่วมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกำหนดให้มีจุดรวบรวม และคัดแยกขยะในหมู่บ้าน/ชุมชน

3.5.3 ร่วมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดทำถังขยะอินทรีย์รวมของหมู่บ้าน/ชุมชน และรณรงค์ให้ครัวเรือนในหมู่บ้าน/ชุมชน จัดทำถังขยะอินทรีย์ภายในบ้านเรือน ตามตัวอย่างหรือตามความเหมาะสมของแต่ละพื้นที่

3.6 การติดตามผล

3.6.1 กระทรวงมหาดไทย โดยผู้ตรวจราชการกระทรวงมหาดไทย ติดตามผลการดำเนินงานกับจังหวัด

3.6.2 กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น โดยผู้ตรวจราชการกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ติดตามความก้าวหน้าการดำเนินงานของสำนักงานส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจังหวัด

3.6.3 กรมการปกครอง โดยผู้ตรวจราชการกรมการปกครอง ติดตามความก้าวหน้าของอำเภอหมู่บ้าน/ชุมชน

3.6.4 ระดับจังหวัด โดยรองผู้ว่าราชการจังหวัดที่ได้รับมอบหมายให้เป็นหัวหน้า ติดตามให้ข้อเสนอแนะ แก้ไขปัญหา อุปสรรค ให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นร่วมกับอำเภอ

4. มาตรการการลดปริมาณและคัดแยกขยะมูลฝอย ณ แหล่งกำเนิด (ต้นทาง)

เพื่อให้การจัดการขยะมูลฝอยเป็นไปอย่างถูกต้องตามหลักวิชาการ มีประสิทธิภาพและนำกลับมาใช้ประโยชน์ได้ รวมทั้งเพื่อป้องกันและควบคุมการเพิ่มขึ้นของปริมาณขยะมูลฝอยตั้งแต่ต้นทาง มีแนวทางการจัดการ ดังนี้

4.1 การใช้หลักการ 3 Rs : Reduce Reuse และ Recycle หรือ 3 ช: ช้ น้อย ช้ ชำ และนำกลับมาใช้ใหม่

4.1.1 Reduce (ใช้น้อย)

การใช้น้อย คือ การลดระดับการใช้ในปัจจุบัน ควบคุมปริมาณการใช้ให้อยู่ในสัดส่วนที่พอเหมาะ เพื่อเป็นการลดปริมาณขยะมูลฝอยที่จะเกิดขึ้น เช่น การใช้ถุงผ้าหรือตะกร้าในการซื้อของ แทนการใช้ถุงพลาสติก การไม่รับถุงพลาสติก การใช้ผ้าเช็ดหน้าแทนการใช้ทิชชู ใช้ปิ่นโตหรือกล่องข้าวใส่อาหารแทนการใช้โฟม การใช้แก้วส่วนตัวแทนการใช้แก้วครั้งเดียวทิ้ง การเลือกซื้อบรรจุภัณฑ์ที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม หลีกเลี่ยงการใช้วัสดุสิ้นเปลืองแบบใช้ครั้งเดียว การบริโภคที่พอเพียง เป็นต้น

4.1.2 Reuse (ใช้ซ้ำ)

การใช้ซ้ำ คือ การนำสิ่งของที่ใช้แล้วและยังสามารถใช้งานได้ กลับมาใช้ประโยชน์อีก เช่น การใช้กระดาษทั้งสองหน้า การนำเสื้อผ้าที่ไม่ใช่แล้วไปบริจาค การใช้ถ่านไฟฉายแบบชาร์จใหม่ได้ การใช้ภาชนะที่สามารถใช้ซ้ำได้ การใช้บรรจุภัณฑ์ซ้ำหลายครั้งก่อนทิ้ง การเลือกซื้อสินค้าที่สามารถใช้ซ้ำได้ การซ่อมแซมอุปกรณ์และสิ่งของต่างๆ ไม่ทิ้งขยะ เป็นต้น

4.1.3 Recycle (นำกลับมาใช้ใหม่)

การนำกลับมาใช้ใหม่ คือ การนำวัสดุต่างๆ เช่น กระดาษ แก้ว พลาสติก เหล็ก อะลูมิเนียม เป็นต้น มาแปรรูปโดยกรรมวิธีต่างๆ เพื่อนำกลับมาใช้ใหม่ เช่น การนำกระป๋องอะลูมิเนียมมาหลอมเป็นชาเขียว นำกล่องเครื่องดื่ม UHT หรือถุงน้ำยาปรับผ้านุ่มมาแปรรูปเป็นกระเป๋ เป็นต้น

4.2 การคัดแยกขยะมูลฝอยที่ต้นทาง หรือแหล่งกำเนิดขยะมูลฝอย

สนับสนุนและขยายผลให้ประชาชนมีการจัดการขยะมูลฝอยที่ต้นทาง หรือแหล่งกำเนิดมูลฝอย ตั้งแต่ระดับครัวเรือน สถานศึกษา สถานประกอบการ สถานที่ราชการ ศาสนสถาน สถานบริการต่าง ๆ ทั้งในชุมชน และสถานที่ท่องเที่ยว เพื่อลดปริมาณการเกิดขยะมูลฝอย ซึ่งเป็นการส่งเสริมให้เกิดกลไกการคัดแยกขยะมูลฝอย และการนำขยะมูลฝอยกลับมาใช้ประโยชน์ใหม่ให้มากที่สุด ดังนี้

4.2.1 คัดแยกขยะทั่วไปออกจากขยะรีไซเคิลหรือขยะที่นำกลับมาใช้ใหม่ โดยบรรจุขยะทั่วไปลงในถุงขยะสีน้ำเงิน และขยะรีไซเคิลหรือขยะที่นำกลับมาใช้ใหม่บรรจุลงในถุงขยะสีเหลือง หรือถุงที่มีสัญลักษณ์หรือข้อความระบุอยู่บนถุงก็ได้

4.2.2 คัดแยกขยะทั่วไปออกจากขยะรีไซเคิลหรือขยะที่นำกลับมาใช้ใหม่และขยะเศษอาหารหรือขยะอินทรีย์ โดยบรรจุขยะทั่วไปลงในถุงขยะสีน้ำเงิน ขยะรีไซเคิลหรือขยะที่นำกลับมาใช้ใหม่บรรจุลงในถุงขยะสีเหลือง และขยะเศษอาหารหรือขยะอินทรีย์บรรจุลงในถุงขยะสีเขียว และขยะพิษ หรืออันตรายจากชุมชนบรรจุลงในถุงขยะสีส้มหรือถุงที่มีสัญลักษณ์หรือข้อความระบุอยู่บนถุงก็ได้

4.3 การจัดการขยะโดยเครือข่าย “อาสาสมัครท้องถิ่นรักษ์โลก (อถล.)”

เป็นเครือข่ายที่เกิดขึ้นจากความร่วมมือของบุคคลที่มีความสนใจ มีความสมัครใจ มีความเสียสละ และอุทิศตนในการทำงานด้านการจัดการสิ่งปฏิกูลและมูลฝอย การปกป้อง และรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในท้องถิ่นของตนเอง โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อร่วมมือกันในการวางแผนและเลือกวิธีการจัดการ

มูลฝอยในหมู่บ้าน/ชุมชน ตั้งแต่การส่งเสริมสนับสนุนการลดการเกิดขยะมูลฝอย การคัดแยกขยะมูลฝอย การใช้ประโยชน์จากขยะมูลฝอย การเก็บรวบรวมขยะมูลฝอย การจัดกิจกรรมร่วมกันในชุมชน เช่น การจัดตั้งธนาคารขยะ การจัดตลาดนัดขยะ การเชิญชวนเอกชนเข้ามารับซื้อขยะในหมู่บ้าน/ชุมชน เป็นกระบอกเสียงในการสร้างความรู้และความเข้าใจแก่ประชาชนในการคัดแยกขยะและการใช้ประโยชน์จากขยะมูลฝอย จัดกิจกรรมร่วมกันในการทำความสะดวกในวันสำคัญต่างๆ การส่งเสริมการเลี้ยงไส้เดือนดิน การทำปุ๋ยหมัก ฯลฯ สำหรับการจัดกิจกรรมต่างๆ ขึ้นอยู่กับความเหมาะสมและบริบทของแต่ละพื้นที่

4.4 มาตรการการลดและคัดแยกขยะมูลฝอยในหน่วยงานภาครัฐ

คณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ 17 กรกฎาคม 2561 เห็นชอบ “มาตรการลด และคัดแยกขยะมูลฝอยในหน่วยงานภาครัฐ” ภายใต้โครงการ “ทำความดีด้วยใจ ลดภัยสิ่งแวดล้อม” โดยมอบหมายทุกหน่วยงานภาครัฐดำเนินการพร้อมกันทั่วประเทศ ตั้งแต่วันที่ 1 สิงหาคม 2561 และให้สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการกำหนดให้ “ผลการลดและคัดแยกขยะมูลฝอย” เป็นตัวชี้วัดประสิทธิภาพของหน่วยงานภาครัฐ โดยเริ่มตั้งแต่ปีงบประมาณ 2562

โครงการ “ทำความดีด้วยใจ ลดภัยสิ่งแวดล้อม” มีวัตถุประสงค์เพื่อลดปริมาณขยะมูลฝอย ลดใช้ถุงพลาสติกหิ้ว และงดใช้โฟมบรรจุอาหาร โดยการดำเนินกิจกรรมร่วมกันระหว่างหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชน ซึ่งมีกิจกรรมภายใต้โครงการดังกล่าว ประกอบด้วย 5 กิจกรรม ดังนี้

4.4.1 กิจกรรมมาตรการลด และคัดแยกขยะมูลฝอยในหน่วยงานภาครัฐ

4.4.2 กิจกรรมรณรงค์ทำความดีด้วยหัวใจ ลดรับ ลดให้ ลดใช้ถุงพลาสติก

4.4.3 กิจกรรมการลดใช้ถุงพลาสติกหิ้ว และงดใช้โฟมบรรจุอาหารในพื้นที่อุทยานแห่งชาติ

4.4.4 กิจกรรมทำความดีด้วยหัวใจ งดการใช้พลาสติกและโฟมในสวนสัตว์

4.4.5 กิจกรรมการจัดการขยะบ่อสุทะเลในพื้นที่ 24 จังหวัดชายทะเล

ทั้งนี้ ได้กำหนดให้เป็นตัวชี้วัดการประเมินผลการปฏิบัติราชการประจำปีของหัวหน้าส่วนราชการ ภาครัฐด้วย เพื่อให้การขับเคลื่อนโครงการฯ เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลอย่างเป็นรูปธรรมชัดเจน

5. มาตรการเพิ่มประสิทธิภาพการเก็บขนขยะมูลฝอยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (กลางทาง)

เพื่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถดำเนินการจัดระบบการเก็บรวบรวมและขนส่งขยะมูลฝอยประเภทต่าง ๆ เพื่อนำไปสู่การกำจัดขยะมูลฝอยต่อไปได้ มีแนวทางการดำเนินการ ดังต่อไปนี้

5.1 การจัดวางภาชนะรองรับขยะแบบแยกประเภท อย่างน้อย 2 ประเภท ไว้ในสถานที่สาธารณะ ให้เพียงพอและเหมาะสมกับประเภท ปริมาณมูลฝอย และกิจกรรมในสถานที่นั้น ๆ ได้แก่ ภาชนะรองรับขยะมูลฝอยทั่วไปเป็นสีน้ำเงิน ภาชนะรองรับขยะมูลฝอยรีไซเคิลหรือขยะมูลฝอยนำกลับมาใช้ใหม่เป็นสีเหลือง สำหรับพื้นที่ที่ต้องการเน้นในเรื่องความปลอดภัย อาจจัดให้มีภาชนะรองรับมูลฝอยที่มีลักษณะโปร่งใสก็ได้ โดยขอให้มีสัญลักษณ์ที่บ่งบอกประเภทของขยะโดยชัดเจน รวมถึงภาชนะเดิมที่สามารถดัดแปลงได้

สำหรับในพื้นที่ของเอกชน ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นออกข้อกำหนดท้องถิ่นเพื่อให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองสถานที่ของเอกชนที่เปิดให้ประชาชนเข้าไปได้ ต้องจัดให้มีภาชนะรองรับขยะมูลฝอยให้เพียงพอและเหมาะสมกับประเภท ปริมาณขยะมูลฝอย และกิจกรรมในสถานที่แห่งนั้น โดยอย่างน้อยต้องมีภาชนะรองรับขยะมูลฝอยทั่วไปและมูลฝอยที่เป็นพิษหรืออันตรายจากชุมชน ซึ่งพื้นที่ดังกล่าว ได้แก่ ปั๊มน้ำมัน หอพัก โรงแรม ห้างสรรพสินค้า สถานที่จำหน่ายอาหาร ตลาดน้ำ/ตลาดนัด/ถนนคนเดิน สถานบันเทิง สถานที่ท่องเที่ยว และสถานพยาบาลของเอกชน ฯลฯ

5.2 กำหนดจุดหรือสถานที่รวบรวม “ขยะอันตรายจากชุมชน” โดยการจัดวางภาชนะรองรับขยะพิษ หรือขยะอันตรายจากชุมชนไว้ในพื้นที่ที่มีประชาชนอาศัยอยู่หนาแน่นในหมู่บ้านหรือชุมชนแห่งนั้นอย่างน้อย 1 จุด

5.3 กำหนดวัน เวลา สถานที่ และเส้นทางในการเก็บขนขยะมูลฝอยให้แก่ประชาชน และประชาสัมพันธ์ชี้แจงให้ประชาชนทราบอย่างเปิดเผยผ่านสื่อประชาสัมพันธ์ต่างๆ เช่น เสียงตามสาย หอกระจายข่าว ป้ายประชาสัมพันธ์ เป็นต้น

5.4 จัดให้มีระบบการเก็บขนขยะมูลฝอยแยกประเภทอย่างน้อยให้มีการเก็บขนขยะเปียก แยกออกจากขยะทั่วไป โดยให้มียานพาหนะขนส่งขยะมูลฝอยที่เพียงพอ และดำเนินการตามมาตรฐาน ระเบียบและกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

5.5 จัดให้มีสถานีขนถ่ายขยะมูลฝอยสำหรับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เป็นเจ้าของสถานที่กำจัดขยะมูลฝอย หากกระยะทางในการเก็บรวบรวมขยะมูลฝอยจากหมู่บ้าน/ชุมชนห่างจากสถานที่กำจัดขยะมูลฝอย ควรจัดให้มีสถานีขนถ่ายขยะมูลฝอย เพื่อเป็นสถานที่ตั้งกลางระหว่างแหล่งกำเนิดขยะมูลฝอยกับสถานที่กำจัดขยะมูลฝอย และเป็นที่พักหรือรวบรวมขยะมูลฝอยที่เก็บรวบรวมได้จากในหมู่บ้าน/ชุมชน เพื่อลดระยะทางการขนส่งขยะมูลฝอยก่อนส่งไปยังสถานที่กำจัดขยะมูลฝอย สำหรับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่อยู่ห่างไกลจากสถานที่กำจัดขยะมูลฝอยเกินกว่า 40 กิโลเมตร หากจำเป็นต้องขนส่งขยะมูลฝอยไปกำจัดร่วมกับสถานที่กำจัดขยะมูลฝอยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแห่งอื่น และไม่มียานพาหนะขนส่งขยะมูลฝอยเพียงพอที่จะขนส่งไปยังสถานที่กำจัด ควรจัดให้มีสถานีขนถ่ายขยะมูลฝอยเพื่อรวบรวมขยะมูลฝอยที่รอการขนส่งไปยังสถานที่กำจัด เพื่อลดค่าใช้จ่ายในการขนส่ง โดยจะต้องพิจารณาตามความพร้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ดังนี้

1) ระยะทางในการขนส่งขยะมูลฝอยไปยังศูนย์กำจัดขยะมูลฝอยรวม 40 – 50 กิโลเมตร โดยต้องพิจารณาความคุ้มค่าในการขนส่งไปยังสถานที่กำจัดขยะมูลฝอย

2) การออกแบบและการก่อสร้างสถานีขนถ่ายขยะมูลฝอยให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และมาตรฐาน หรือข้อกำหนดของหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้อง หรือมาตรฐานอื่นที่ยอมรับได้

3) ความสามารถในการบริหารจัดการระดับท้องถิ่น และความพร้อมของบุคลากรในการดำเนินการ

5.6 ออกข้อกำหนดท้องถิ่น เพื่อกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการในการเก็บ ขน และกำจัดขยะมูลฝอย ให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2560 และประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง การจัดการมูลฝอย พ.ศ. 2567 รวมทั้ง กฎกระทรวง กำหนดอัตราค่าธรรมเนียมและยกเว้นค่าธรรมเนียมเกี่ยวกับการจัดการสิ่งปฏิกูลและมูลฝอย พ.ศ. 2567

6. มาตรการการเพิ่มศักยภาพและประสิทธิภาพการกำจัดขยะมูลฝอยชุมชนให้ได้รับการกำจัดอย่างถูกต้อง (ปลายทาง)

6.1. กำจัดขยะมูลฝอยตกค้าง (ขยะมูลฝอยเก่า)

ขยะมูลฝอยตกค้างจะต้องได้รับการกำจัดให้หมดไป โดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถดำเนินการได้ ดังนี้

6.1.1 สำรวจ ประเมิน สถานที่กำจัดขยะมูลฝอยเพื่อปิดหรือจัดทำแผนงานฟื้นฟูสถานที่กำจัดขยะมูลฝอย

6.1.2 ปิด/หรือฟื้นฟูสถานที่กำจัดขยะมูลฝอยที่ไม่ถูกต้องตามหลักวิชาการ เพื่อจัดการขยะมูลฝอยเก่า โดยการรื้อถอนขยะมูลฝอยในพื้นที่บ่อขยะมูลฝอย และแปรรูปขยะมูลฝอยผลิตเป็นเชื้อเพลิง (Refuse Derived Fuel: RDF) เพื่อส่งไปเป็นวัตถุดิบให้แก่โรงงานเอกชน หรือส่งไปยังเตาเผาขยะมูลฝอยเพื่อผลิตเป็นพลังงานไฟฟ้า (รูปแบบการดำเนินโครงการแปรรูปขยะมูลฝอยผลิตเป็นเชื้อเพลิง RDF) โดยถือปฏิบัติตามประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง การจัดการมูลฝอย พ.ศ. 2567 ข้อ 29 ราชการส่วนท้องถิ่นร่วมกับผู้ได้รับ มอบหมาย ออานำมูลฝอยที่จัดเก็บได้ไปดำเนินการ ใช้หรือหาประโยชน์โดยวิธีการจำหน่าย จ่าย โอน ตามข้อ 28

และข้อตกลงในหมวด ๓ ซึ่งกำหนดให้ให้คณะกรรมการจังหวัด หรือคณะกรรมการกลาง แล้วแต่กรณี ให้คำแนะนำแก่ราชการส่วนท้องถิ่น ในการนำมูลฝอยที่จัดเก็บได้ไปดำเนินการ ใช้ หรือหาประโยชน์ โดยวิธีการจำหน่ายจ่าย โอน ทั้งนี้ ให้คำนึงถึงศักยภาพ ต้นทุน ความคุ้มค่า และประโยชน์ของทางราชการ เป็นสำคัญ

6.1.3 ดำเนินการฟื้นฟู/ปรับปรุงสถานที่กำจัดขยะมูลฝอย โดยให้ดำเนินการฟื้นฟู/ปรับปรุง สถานที่กำจัดขยะมูลฝอยที่ไม่ถูกต้องตามหลักวิชาการ คือ สถานที่กำจัดขยะที่มีการเทกองขยะมูลฝอยแบบเปิด (Open Dump) และสถานที่ฝังกลบขยะมูลฝอยที่ไม่ถูกต้องตามหลักวิชาการให้เป็นสถานที่กำจัดขยะมูลฝอย แบบควบคุม (Controlled Dump) หรือฝังกลบถูกหลักสุขาภิบาล (Sanitary Landfills) หรือให้ดำเนินการ ตามประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง การจัดการมูลฝอย พ.ศ. 2567 ข้อ 14 และหมวด 3 เป็นต้นไป

6.1.4 ติดตามตรวจสอบการปนเปื้อนน้ำชะขยะมูลฝอยบริเวณโดยรอบสถานที่กำจัดขยะมูลฝอย

6.1.5 การจัดตั้งงบประมาณเพื่อสนับสนุนการจัดการขยะตกค้างสะสมในพื้นที่

6.2 การสร้างรูปแบบการจัดการขยะมูลฝอย

ขยะมูลฝอยชุมชนที่เกิดขึ้นควรได้รับการจัดการและกำจัดให้หมดทุกวัน ไม่ควรมีขยะตกค้างหรือ ขยะสะสม และเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดในการจัดการขยะมูลฝอย ควรมีการดำเนินการจัดการ ขยะมูลฝอยแบบผสมผสาน คือ การจัดให้มีสถานที่หรือศูนย์กำจัดขยะมูลฝอยรวม เพื่อกำจัดขยะมูลฝอยหรือแปรรูป ขยะมูลฝอยเพื่อผลิตพลังงาน ทั้งนี้ การส่งไปยังศูนย์กำจัดขยะมูลฝอยรวม เริ่มต้นต้องมีระบบการคัดแยกขยะมูลฝอย และนำขยะมูลฝอยไปใช้ประโยชน์มากที่สุด ส่วนที่เหลือจึงจะนำไปกำจัดยังศูนย์กำจัดขยะมูลฝอยรวม ซึ่งจะทำให้ขนาดพื้นที่ที่ใช้ในการกำจัดขยะมูลฝอยลดลง และยังลดต้นทุนการกำจัดอีกด้วย ซึ่งองค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่นสามารถดำเนินการได้ตามความเหมาะสมของแต่ละกลุ่มพื้นที่ ดังนี้

6.2.1 จัดให้มีการรวมกลุ่มพื้นที่จัดการมูลฝอย (Clusters)

กระทรวงมหาดไทยได้แจ้งให้จังหวัดรายงานการรวมกลุ่มพื้นที่จัดการมูลฝอย (Clusters) ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ปัจจุบันมีการรวมกลุ่มพื้นที่จัดการมูลฝอย (Clusters) จำนวน 247 กลุ่ม (ไม่รวมกรุงเทพมหานคร) โดยให้ถือปฏิบัติตามแนวทางในประกาศคณะกรรมการการกระจายอำนาจ ให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นว่าด้วยการทำความตกลงร่วมมือกันจัดทำบริการสาธารณะขององค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่น และประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง การจัดการมูลฝอย พ.ศ. 2567 ทั้งนี้ ได้แบ่ง Clusters ออกเป็น 3 ขนาด ได้แก่

1) กลุ่มพื้นที่ขนาดใหญ่ (L) หมายถึง กลุ่มพื้นที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีปริมาณ ขยะมูลฝอยรวมกันแล้วมากกว่า 500 ตัน/วัน ขึ้นไป ปัจจุบันมีจำนวน 21 แห่ง

2) กลุ่มพื้นที่ขนาดกลาง (M) หมายถึง กลุ่มพื้นที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีปริมาณ ขยะมูลฝอยรวมกัน ตั้งแต่ 300 - 500 ตัน/วัน ขึ้นไป ปัจจุบันมีจำนวน 38 แห่ง

3) กลุ่มพื้นที่ขนาดเล็ก (S) หมายถึง กลุ่มพื้นที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีปริมาณ ขยะมูลฝอยรวมกันแล้วน้อยกว่า 300 ตัน/วันขึ้นไป ปัจจุบันมีจำนวน 188 แห่ง

6.2.2 การเลือกใช้วิธีการกำจัดขยะมูลฝอยตามประเภทขยะมูลฝอย กระทรวงมหาดไทยได้กำหนด วิธีการกำจัดขยะมูลฝอย ตามประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง การจัดการมูลฝอย พ.ศ. 2567 และที่แก้ไข เพิ่มเติม ดังนี้

- การฝังกลบอย่างถูกหลักสุขาภิบาล
- การหมักทำปุ๋ยหรือก๊าซชีวภาพ

- การกำจัดด้วยพลังงานความร้อน
- การแปรสภาพเป็นเชื้อเพลิง
- การแปรสภาพเป็นพลังงานไฟฟ้า
- วิธีการอื่นตามที่กระทรวงมหาดไทยกำหนด หรือคณะกรรมการจังหวัดให้คำแนะนำตามที่เห็นสมควร

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะต้องดำเนินการนำขยะมูลฝอยที่จัดเก็บได้ไปกำจัดในสถานที่ที่มีวิธีการกำจัดที่ถูกต้องตามหลักวิชาการ สำหรับในกรณีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ไม่มีการให้บริการเก็บ ขน และกำจัดขยะมูลฝอย ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นปฏิบัติตามประกาศกระทรวงมหาดไทย พ.ศ. 2567 และที่แก้ไขเพิ่มเติม ในหมวดที่ 3 เป็นต้นไป คือ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นร่วมดำเนินการกับหน่วยงานของรัฐหรือราชการส่วนท้องถิ่นอื่น เพื่อจัดให้มีการให้บริการเก็บ ขน หรือกำจัดมูลฝอย โดยให้ปฏิบัติตามแนวทางในประกาศคณะกรรมการการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ว่าด้วยการทำความตกลงร่วมกันจัดทำบริการสาธารณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ข้อ 13 วรรคสอง ที่ได้กำหนดให้ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมอบหมายหน่วยงานของรัฐหรือราชการส่วนท้องถิ่นอื่น ในการดำเนินการเก็บ ขน หรือกำจัดมูลฝอย ให้ถือปฏิบัติตามแนวทางในประกาศคณะกรรมการการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นว่าด้วยการทำความตกลงร่วมมือกันจัดทำบริการสาธารณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นโดยอนุโลม

7. มาตรการการเพิ่มศักยภาพและประสิทธิภาพด้านการบริหารจัดการขยะมูลฝอยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (ด้านการจัดการ)

การสร้างระบบฐานข้อมูลเพื่อนำไปสู่การวางแผนการจัดการขยะมูลฝอยในพื้นที่

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นได้ส่งเสริมและสนับสนุนให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลปริมาณขยะมูลฝอยที่เกิดขึ้นในพื้นที่ และปริมาณขยะมูลฝอยที่ท้องถิ่นจัดเก็บและนำไปกำจัด เริ่มดำเนินการในปี พ.ศ. 2560 และนำมาเปรียบเทียบกับปี พ.ศ. 2559 เช่น ปริมาณขยะที่เกิดขึ้น ปริมาณขยะมูลฝอยที่จัดเก็บได้เพื่อนำไปกำจัด องค์ประกอบขยะที่จัดเก็บได้ในพื้นที่ ค่าใช้จ่ายในการดำเนินการทุกด้าน และพิจารณาความครอบคลุมพื้นที่การให้บริการการเก็บขนว่าครอบคลุมทุกพื้นที่หรือไม่ หากไม่ครอบคลุม ควรมีการส่งเสริมให้เกิดการบริการที่ครอบคลุมทั่วพื้นที่ โดยกำหนดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นบันทึกข้อมูลในแบบรายงานผลการบริหารจัดการขยะมูลฝอยประจำปีขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ปีงบประมาณ พ.ศ. 2560 (มผ.2) ผ่านระบบสารสนเทศ เพื่อนำข้อมูลดังกล่าวไปใช้ประโยชน์ในการวิเคราะห์กำหนดนโยบาย การวางแผนงาน/โครงการ และการเลือกใช้เทคโนโลยีในการกำจัดขยะมูลฝอย ซึ่งในปี พ.ศ. 2561 และ พ.ศ. 2562 ได้กำหนดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดทำฐานข้อมูลขยะมูลฝอยรวมถึงปีงบประมาณ พ.ศ. 2563 ได้กำหนดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรายงานข้อมูลด้านการจัดการขยะมูลฝอยปีงบประมาณพ.ศ. 2563 เข้าในระบบสารสนเทศด้านการจัดการขยะมูลฝอยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเช่นกัน ดังนั้น จึงเป็นสิ่งที่จำเป็นอย่างยิ่งที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะต้องจัดทำฐานข้อมูลการบริหารจัดการขยะมูลฝอย โดยการเก็บรวบรวมผลจากแหล่งข้อมูลต่างๆ เช่น ขยะที่จัดเก็บได้จากครัวเรือน สถานที่กำจัดขยะ หน่วยงานที่รับจ้างเก็บ ขน หรือรับกำจัดขยะ เป็นต้น นำมาประมวลผลข้อมูลเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการต่อไป

8. มาตรการจัดการมูลฝอยติดเชื้อ

สืบเนื่องจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ที่ทำให้การจัดการมูลฝอยติดเชื้อได้รับความสำคัญและถูกกำหนดเป็นมาตรการอย่างเคร่งครัด ถึงแม้ว่าจะมีการผ่อนคลาย

มากขึ้น แต่แนวทางการจัดการมูลฝอยติดเชื้อก็ยังคงมีความสำคัญสำหรับการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) และโรคติดเชื้ออื่นๆ จึงให้นำมาปรับใช้กับการจัดการมูลฝอยติดเชื้อจากแหล่งกำเนิดในชุมชน ตามหน้าที่และอำนาจขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต่อไป

8.1 มาตรการต้นทาง องค์กรประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนคัดแยกมูลฝอยติดเชื้อชุมชน เช่น หน้ากากอนามัย หน้ากากผ้า ชุดตรวจ Antigen Test Kit ขยะที่ปนเปื้อนน้ำมูก น้ำลาย หรือสารคัดหลั่ง จากการแยกกักตัวที่บ้าน (Home Isolation) และการแยกกักตัวในชุมชน (Community Isolation) โดยแยกใส่ถุงต่างหาก จากถุงขยะประเภทอื่น ปิดปากถุงให้แน่น ทำสัญลักษณ์ที่ถุงขยะ หรือใส่ถุงใส และนำไปทิ้งในถังขยะสีแดง ซึ่งจัดให้เป็นถังขยะติดเชื้อ หรือนำไปทิ้งไว้ในจุดรวบรวมขยะติดเชื้อเป็นการเฉพาะเพื่อรอการเก็บขน และต้องล้างมือให้สะอาดด้วยน้ำและสบู่ หรือเจลแอลกอฮอล์ทันที

8.2 มาตรการกลางทาง องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดให้มีถังขยะสีแดงไว้ในที่สาธารณะหรือสถานที่รวบรวมขยะ เพื่อเป็นจุดทิ้งมูลฝอยติดเชื้อชุมชนเป็นการเฉพาะ และจัดให้มีอุปกรณ์ป้องกันการติดเชื้อ ได้แก่ ถุงมือ หน้ากากอนามัย หน้ากากผ้าและเครื่องแต่งกายที่รัดกุม เป็นต้น ให้กับผู้ปฏิบัติงานเก็บขนมูลฝอยติดเชื้อสวมใส่ในการปฏิบัติงาน รวมถึงทำความสะอาดอุปกรณ์ต่าง ๆ และเครื่องแต่งกายที่สวมใส่ในขณะที่ปฏิบัติงาน เมื่อปฏิบัติงานเสร็จ รวมทั้ง ฉีดล้างรถบรรทุกเก็บขนขยะมูลฝอยเป็นประจำทุกวัน

8.3 มาตรการปลายทาง ให้การกำจัดมูลฝอยติดเชื้อชุมชนเป็นไปตามกฎกระทรวงว่าด้วยการกำจัดมูลฝอยติดเชื้อ พ.ศ. 2545 โดยอาจจ้างเหมาเอกชนที่ได้รับอนุญาตตามกฎหมายหรือหน่วยงานรัฐ หากยังไม่มีความพร้อมในการจัดการมูลฝอยติดเชื้อ อาจดำเนินการโดยเก็บรวบรวมมูลฝอยติดเชื้อในชุมชน มาพักรวมที่โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล (รพ.สต.) หรือโรงพยาบาลในพื้นที่ เพื่อรอการนำไปกำจัดอย่างถูกต้อง ทั้งนี้ รายละเอียดการปฏิบัติเกี่ยวกับการจัดการมูลฝอยติดเชื้อชุมชนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ข้างต้น ให้ปฏิบัติตามคำแนะนำของกรมอนามัย และบูรณาการร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ภายใต้คณะกรรมการโรคติดต่อจังหวัด โดยคำนึงถึงศักยภาพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และตามความเหมาะสมกับพื้นที่ด้วย

9. มาตรการการจัดการขยะพลาสติก

9.1 Roadmap การจัดการขยะพลาสติก พ.ศ. 2561 – 2573 (Thailand's Roadmap on Plastic Waste Management 2018 - 2030) เป็นการดำเนินการตามข้อสั่งการของนายกรัฐมนตรี ในคราวประชุม คณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 17 เมษายน 2561 เพื่อกำหนดเป็นกรอบนโยบายการบริหารจัดการขยะพลาสติก ในภาพรวมของประเทศ และเป็นกรอบนโยบายการบริหารจัดการขยะพลาสติกตามพันธกรณีระหว่างประเทศ ในคราวประชุมระดับรัฐมนตรีและเจ้าหน้าที่อาวุโสด้าน 3R ของประเทศในภูมิภาคเอเชียและแปซิฟิก ครั้งที่ 9 ระหว่างวันที่ 4 – 6 มีนาคม 2562 และเป็นกรอบนโยบายการจัดการกากของเสียด้านการลดการปล่อย ก๊าซเรือนกระจกของประเทศไทย

9.1.1 Roadmap การจัดการขยะพลาสติก พ.ศ. 2561 – 2573 ประกอบด้วย 2 เป้าหมาย ดังนี้

- (1) การลด และเลิกใช้พลาสติกเป้าหมาย ด้วยการใช้วัสดุทดแทนที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ดังนี้
 - เลิกใช้ภายในปี 2562 จำนวน 3 ชนิด ได้แก่ 1) พลาสติกหุ้มฝาขวดน้ำดื่ม (Cap Seal) 2) ผลิตภัณฑ์พลาสติกที่ผสมสารอ็อกโซ่ (Oxo) และ 3) ไมโครบีด (Microbead)
 - เลิกใช้ภายในปี 2565 จำนวน 4 ชนิด ได้แก่ 1) ถ้วยพลาสติกหุ้มขนาดความหนา น้อยกว่า 36 ไมครอน 2) กล่องโฟมบรรจุอาหาร 3) แก้วพลาสติก (แบบบางใช้ครั้งเดียว) และ 4) หลอดพลาสติก

(2) การนำขยะพลาสติกเป้าหมายกลับมาใช้ประโยชน์เข้าสู่เศรษฐกิจหมุนเวียน (Circular Economy) ร้อยละ 100 ภายในปี 2570

9.1.2 หน่วยงานดำเนินการ

(1) หน่วยงานกลาง ประกอบด้วย กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กระทรวงการคลัง กระทรวงพาณิชย์ กระทรวงอุตสาหกรรม กระทรวงมหาดไทย กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา กระทรวงคมนาคม กระทรวงพลังงาน กระทรวงสาธารณสุข กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และกรมประชาสัมพันธ์ เป็นหน่วยงานหลัก

(2) หน่วยงานระดับพื้นที่ ประกอบด้วย จังหวัดและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นหน่วยงานสำคัญในการดำเนินงานขับเคลื่อนและประสานการดำเนินงานในการจัดการขยะพลาสติกในระดับจังหวัด และรวบรวมข้อมูลและรายงานผลการดำเนินงานของจังหวัดมายังหน่วยงานกลาง

9.2 แผนปฏิบัติการด้านการจัดการขยะพลาสติก พ.ศ. 2561 – 2573 มีส่วนที่เกี่ยวข้องกับกระทรวงมหาดไทย ดังนี้

9.2.1 กระทรวงมหาดไทยร่วมกับกระทรวงคมนาคม กระทรวงพาณิชย์ กระทรวงอุตสาหกรรม กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี BOI และสภาอุตสาหกรรม (FTI-PPP) เป็นหน่วยงานหลักในการดำเนินการตามแผนงาน/โครงการ ดังนี้

(1) ส่งเสริมให้เกิดธุรกิจ Up cycling ทั้งในระดับบริษัทขนาดใหญ่ ขนาดกลาง และขนาดย่อม เช่น ทำเสื้อจากขยะขวด PET

(2) ถนอมพลาสติกตัวอย่างในพื้นที่ของภาคเอกชนและขยายผลสู่การเป็นมาตรฐานถนอมพลาสติกสำหรับประเทศไทยเพื่อนำไปเป็นวิธีการแก้ไขปัญหาขยะพลาสติกในพื้นที่อื่นต่อไป

(3) ทำไม้เทียมหรือผลิตภัณฑ์เพื่อการก่อสร้างจากขยะพลาสติกเพื่อส่งเสริมอุตสาหกรรมสีเขียว

(4) การศึกษา ค้นคว้า และจัดหาเทคโนโลยีในการจัดการใช้ประโยชน์ขยะพลาสติกอย่างมีประสิทธิภาพและสร้างโมเดลธุรกิจที่ยั่งยืน

(5) พัฒนาการใช้ประโยชน์จากขยะพลาสติกอื่น ๆ ได้แก่ ถนอม ผลิตภัณฑ์อื่น ๆ

9.2.2 กระทรวงมหาดไทยร่วมกับหน่วยงานอื่นเป็นหน่วยงานสนับสนุนในการดำเนินการตามแผนงาน/โครงการ ดังนี้

(1) การลด เลิกใช้ พลาสติกใช้ครั้งเดียว (Single-use plastics) อื่น ๆ ที่มีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม และไม่สามารถนำกลับเข้าสู่ระบบเศรษฐกิจหมุนเวียน (Circular Economy)

(2) โครงการ “ทำความดีด้วยหัวใจ ลดภัยสิ่งแวดล้อม” เพื่อลด เลิกใช้พลาสติกแบบใช้ครั้งเดียว (Single-use plastics) ภายใต้ความร่วมมือของภาครัฐ เอกชน และประชาชน

(3) การรณรงค์แจกหลอดพลาสติกและพลาสติกใช้ครั้งเดียว อื่น ๆ ในสถานที่บริการ โดยให้แจกในกรณีที่มีการร้องขอ ภายใต้ความร่วมมือของภาครัฐ เอกชน และประชาชน

(4) การจัดทำหลักสูตรการเรียนการสอนเรื่องเศรษฐกิจหมุนเวียนและการจัดการทรัพยากรด้วยการจัดการขยะตั้งแต่ต้นทาง

(5) การสนับสนุนการนำขยะพลาสติกเข้าสู่กระบวนการรีไซเคิล

(6) การนำขยะพลาสติกเป้าหมายเข้าสู่ระบบเศรษฐกิจหมุนเวียน (Circular Economy) ภายใต้ความร่วมมือของภาครัฐ เอกชน และประชาชน

- (7) การส่งเสริมให้ร้านรับซื้อของเก่ามีการจัดการสภาพร้านที่ดี
- (8) การพัฒนาระบบรวบรวมขยะพลาสติกในพื้นที่ของรัฐหรือเอกชนที่ใช้ประโยชน์ร่วมกัน อาทิ ห้างสรรพสินค้า ร้านสะดวกซื้อ รวมทั้งส่งเสริมระบบเรียกคืนบรรจุภัณฑ์ (Deposit Refund)

9.2.3 กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นหน่วยงานหลักในการดำเนินการตามแผนงาน/โครงการ ดังนี้

- (1) การออกข้อบัญญัติท้องถิ่นในการคัดแยก/รวบรวมขยะภายใต้พระราชบัญญัติรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง
- (2) ส่งเสริมให้เกิดหน่วยคัดแยกขยะรีไซเคิลออกจากขยะอินทรีย์ในระดับชุมชนเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับขยะพลาสติกและขยะรีไซเคิลอื่น ๆ
- (3) การวางระบบและโครงสร้างพื้นฐานในการคัดแยกและจัดการขยะแบบครบวงจรในทุกพื้นที่

9.3 กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นและกรมควบคุมมลพิษเป็นหน่วยงานหลักในการดำเนินการตามแผนงาน/โครงการ การส่งเสริมให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีการนำขยะพลาสติกมาผลิตเชื้อเพลิงขยะ (Refuse Derived Fuel: RDF)

9.4 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและสภาอุตสาหกรรมเป็นหน่วยงานหลักในการดำเนินการตามแผนงาน/โครงการจัดทำโมเดลโครงการนำร่องการจัดการขยะอย่างมีประสิทธิภาพในพื้นที่นำร่อง ได้แก่ เขตคลองเตย กรุงเทพมหานคร และจังหวัดระยอง

10. มาตรการจัดการขยะพลาสติก ตามแผนปฏิบัติการด้านการจัดการขยะพลาสติก ระยะที่ 2 (พ.ศ. 2566 – 2570)

กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมโดยกรมควบคุมมลพิษ ภายใต้คณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ ได้ร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจัดทำแผนปฏิบัติการด้านการจัดการขยะพลาสติก ระยะที่ 1 (พ.ศ. 2563 – 2565) ภายใต้ Roadmap การจัดการขยะพลาสติก พ.ศ. 2561 – 2573 ซึ่งคณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบ เมื่อวันที่ 15 กุมภาพันธ์ 2564 เพื่อเป็นกรอบและทิศทางการดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหาการจัดการขยะพลาสติกของประเทศ โดยความร่วมมือของทุกภาคส่วนในการขับเคลื่อนการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการฯ อย่างบูรณาการ ตั้งแต่ขั้นตอนการผลิต การจำหน่าย การบริโภค และการจัดการภายหลังการบริโภค เพื่อลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมทั้งทางบกและทะเล ให้เกิดผลอย่างเป็นรูปธรรม หน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชน ได้ร่วมกันขับเคลื่อนการดำเนินงาน ส่งเสริมรณรงค์ประชาสัมพันธ์การจัดการขยะพลาสติก และการพัฒนารูปแบบการใช้ประโยชน์จากขยะพลาสติก (Business Model) ทั้งในระดับพื้นที่ และในระดับองค์กร เนื่องจากแผนปฏิบัติการด้านการจัดการขยะพลาสติก ระยะที่ 1 (พ.ศ. 2563 – 2565) จะสิ้นสุดในปี พ.ศ. 2565 กรมควบคุมมลพิษจึงได้ร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและภาคเอกชนจัดทำแผนปฏิบัติการ ด้านการจัดการขยะพลาสติก ระยะที่ 2 (พ.ศ. 2566 – 2570) เพื่อขับเคลื่อนการดำเนินงานการจัดการขยะพลาสติกร่วมกับภาคีเครือข่ายที่เกี่ยวข้องให้เกิดความต่อเนื่อง และยกระดับการจัดการให้สอดคล้องกับสภาพปัญหา นโยบายและแผนของประเทศ พันธกรณีระหว่างประเทศและกรอบความร่วมมือในระดับภูมิภาค รวมทั้งสอดคล้องกับแผนปฏิบัติการด้านการจัดการขยะของประเทศ ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2565 – 2570) ที่ได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ เมื่อวันที่ 3 สิงหาคม 2565 ซึ่งแผนปฏิบัติการด้านการจัดการขยะพลาสติก ระยะที่ 2 (พ.ศ. 2566 – 2570) จะเป็นส่วนหนึ่งของแผนปฏิบัติการด้านการจัดการขยะของประเทศดังกล่าว โดยใช้หลักการจัดการสมัยใหม่ตามหลักสากลที่นานาอารยประเทศใช้บริหารจัดการขยะให้เกิดประโยชน์ และประสิทธิภาพสูงสุด มีสาระสำคัญ ดังนี้

10.1 มาตรการ

แผนปฏิบัติการด้านการจัดการขยะพลาสติก ระยะที่ 2 (พ.ศ. 2566 – 2570) ใช้หลักการจัดการขยะพลาสติกตลอดวงจร ตั้งแต่ขั้นตอนการผลิต การจำหน่าย การบริโภค การจัดการขยะพลาสติกภายหลังการบริโภค และการจัดการขยะพลาสติกในทะเล ประกอบด้วย 4 มาตรการ ดังนี้

10.1.1 มาตรการที่ 1 การผลิตผลิตภัณฑ์พลาสติกที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

1) จัดกลุ่มและกำหนดประเภทผลิตภัณฑ์พลาสติกโดยพิจารณาจากปริมาณการรวบรวม (Collection) นำกลับมาใช้ประโยชน์ และศักยภาพในการนำกลับมารีไซเคิล (Recyclability Rate)

1.1) กลุ่มผลิตภัณฑ์พลาสติกที่มีศักยภาพในการรีไซเคิล (High Collection and Recyclability Rate) เป็นกลุ่มผลิตภัณฑ์ที่มีปริมาณการใช้งานมาก ความต้องการของตลาดรีไซเคิลและราคาซื้อขายสูง ซึ่งเป็นแรงจูงใจทำให้เกิดการคัดแยก รวบรวมเพื่อนำกลับไปยังรีไซเคิล ควรกำหนดข้อตกลงร่วมเกี่ยวกับการออกแบบผลิตภัณฑ์ที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม (Eco-design) อาทิ

1.1.1) ขวดเครื่องดื่ม PET

1.1.2) ขวด HDPE เช่น ขวดน้ำยาปรับผ้านุ่ม ขวดแชมพู

1.1.3) แก้วเครื่องดื่ม เช่น แก้วกาแฟ

1.2) กลุ่มผลิตภัณฑ์พลาสติกที่ต้องส่งเสริมให้มีการรีไซเคิลหรือแปลงเป็นพลังงาน เป็นกลุ่มผลิตภัณฑ์ที่พบในสถานที่กำจัดขยะหรือในสิ่งแวดล้อมเป็นจำนวนมาก มีข้อจำกัดในการรีไซเคิล/จัดการยาก และระบบในการเก็บรวบรวม มีการปนเปื้อนอาหาร ควรมีการเพิ่มประสิทธิภาพการนำกลับมารีไซเคิล ดังนี้

1.2.1) จัดระบบการคัดแยกบรรจุภัณฑ์ฟิล์มพลาสติกชั้นเดียวเพื่อรวบรวมนำกลับมารีไซเคิล อาทิ ถุงหิ้ว ถุงซ้อปิ้ง ฟิล์มหุ้มสินค้าแพ็คขวดน้ำ ฟิล์มหุ้มแพ็คกล่อง UHT ของไปรษณีย์พลาสติก พลาสติกกันกระแทก ถุงซิปล็อค/ซองยา ถุงขนมปัง ถุงน้ำตาลทราย ถุงน้ำแข็ง ถุงผักผลไม้

1.2.2) เปลี่ยนการผลิตผลิตภัณฑ์ให้เป็นที่ต้องการของตลาดรีไซเคิลและการใช้ทรัพยากรอย่างรู้คุณค่า อาทิ

1) แก้วพร้อมฝาแก้วหรือฟิล์มพลาสติกปิดแก้วต้องเป็นพลาสติก

ชนิดเดียวกัน

2) ขวดนมเปรี้ยวเปลี่ยนเป็นพลาสติกประเภทที่รีไซเคิลได้

3) ถุงพลาสติกต้องเป็นแบบหนา เพื่อนำกลับไปยังรีไซเคิล

4) กล่อง หรือ ถาดใส่อาหาร ไม่ควรผลิตจากพลาสติกที่หลากหลายชนิด ควรเปลี่ยนเป็นพลาสติกชนิดเดียว (PP) ตามความต้องการของตลาดรีไซเคิล

5) การออกแบบบรรจุภัณฑ์ที่ไม่เกินความจำเป็น (Avoid Over Packaging) เช่น ขนาดหรือให้มีขนาดหรือรูปทรงเดียวกันเพื่อสะดวกในการเก็บรวบรวม (Collection)

6) ถุงหรือซองพลาสติกที่มีองค์ประกอบวัสดุหรือพลาสติกหลายชนิด เช่น มีส่วนประกอบของอะลูมิเนียม พลาสติกเมทัลโลท พลาสติกหลายชั้น/หลายชนิด (Multi-layer/Multi-material) ควรเป็นพลาสติกชนิดเดียวกันหรือลดองค์ประกอบวัสดุเพื่อสะดวกต่อการรีไซเคิล

7) ถุงน้ำชาชนิดเดิมเปลี่ยนเป็นขวด

8) ถ้วยน้ำดื่มยกเลิกการผลิต หรือเปลี่ยนเป็นขวด

9) ลดและยกเลิกการผลิตโฟมบรรจุอาหาร เนื่องจากไม่สามารถนำกลับมารีไซเคิลได้

10) ลดหรือหลีกเลี่ยงการใช้หลอดพลาสติกเพื่อลดปัญหาล้างขวด

1.2.3) นำไปผลิตเป็นพลังงานหรือใช้ประโยชน์ด้านอื่น อาทิ ถูกรองเย็น ซ้อน ส้อม มีด ที่บรรจุหรือสัมผัสอาหาร และพลาสติกประเภทอื่นๆ

1.3) กลุ่มผลิตภัณฑ์พลาสติกสลายตัวได้ทางชีวภาพ (Compostable Plastics) เป็นกลุ่มผลิตภัณฑ์ที่ปนเปื้อนอาหารและไม่คุ้มค่าในการจัดระบบเพื่อการนำกลับมารีไซเคิล ต้องติดฉลากมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม (มอก. 17088 – 2562) หรือมาตรฐานที่เทียบเท่า ควรนำไปใช้ประโยชน์เพื่อ การหมักทำปุ๋ย (Composting) อาทิ กระดาษเคลือบพลาสติกสลายตัวได้เองทางชีวภาพ ฟิล์มหุ้มอาหาร ถังมือตักอาหาร ถังใส่ขยะเศษอาหาร ถังพลาสติกสำหรับเพาะชำ ฟิล์มคลุมหน้าดิน

2) กำหนดให้มีหลักเกณฑ์และมาตรฐานสำหรับผลิตภัณฑ์พลาสติก และยกระดับให้เป็นมาตรฐาน เชิงบังคับ ดังนี้

2.1) หลักเกณฑ์และแนวทางปฏิบัติ (Guideline) สำหรับการออกแบบผลิตภัณฑ์ที่เป็นมิตร กับสิ่งแวดล้อม (Eco Design) และการออกแบบบรรจุภัณฑ์ไม่เกินความจำเป็น (Avoid Over Packaging) เริ่มจากกลุ่มผลิตภัณฑ์พลาสติกที่มีศักยภาพในการรีไซเคิล (High Collection and Recyclability Rate)

2.2) มาตรฐานผลิตภัณฑ์ที่มีการใช้เม็ดพลาสติกรีไซเคิลไม่น้อยกว่าร้อยละ 30 และหน่วยงานรับรองวัตถุดิบหรือผลิตภัณฑ์ที่มีส่วนผสมของพลาสติกรีไซเคิล (Post-Consumer Recycled: PCR)

2.3) มาตรฐานผลิตภัณฑ์พลาสติกสลายตัวได้ทางชีวภาพ (Compostable Plastics) กำหนด ให้เป็นมาตรฐานบังคับ

2.4) มาตรฐานพลาสติกที่สัมผัสอาหาร โดยเฉพาะบรรจุภัณฑ์อาหารและเครื่องดื่มที่เป็นพลาสติก แบบใช้ครั้งเดียว (Single-use Plastics)

3) กำหนดสัญลักษณ์ให้กับประเภทผลิตภัณฑ์พลาสติกที่ต้องนำกลับเข้าสู่ระบบรีไซเคิล หรือต้องนำไปจัดการหรือกำจัด เพื่อให้ง่ายต่อการคัดแยกและสร้างการเรียนรู้ของประชาชน

4) จัดทำระบบและกำหนดหน่วยงานรับรองวัตถุดิบหรือผลิตภัณฑ์พลาสติกที่มีส่วนผสมของพลาสติกรีไซเคิล (Post-Consumer Recycled: PCR)

5) สนับสนุนผู้ผลิตให้ผลิตภัณฑ์พลาสติกตามการจัดกลุ่มประเภทผลิตภัณฑ์พลาสติกและเป็นไปตามมาตรฐานที่กำหนด และผู้ผลิตสินค้าอุปโภคบริโภคในชีวิตประจำวัน (Brand Owner) ใช้บรรจุภัณฑ์ที่มีส่วนผสมของพลาสติกรีไซเคิล (Post-Consumer Recycled: PCR) โดยสนับสนุนแรงจูงใจ (Incentive) อาทิ การลดหย่อนภาษีให้กับผู้ผลิตที่ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์และมาตรฐานที่กำหนด การให้สิทธิประโยชน์ของ BOI การประชาสัมพันธ์ของภาครัฐ

6) สนับสนุนการลงทุนอุตสาหกรรมพลาสติกสลายตัวได้ทางชีวภาพแบบครบวงจร เพื่อลดต้นทุน ทำให้เพิ่มจำนวนผู้ผลิตผลิตภัณฑ์และผู้บริโภคผลิตภัณฑ์

7) สนับสนุนให้ผู้ผลิตสินค้าอุปโภคบริโภคในชีวิตประจำวัน (Brand Owner) ใช้บรรจุภัณฑ์ที่มีส่วนผสมของพลาสติกรีไซเคิล (Post-Consumer Recycled: PCR) และมีจุดเติมผลิตภัณฑ์เพื่อ

ส่งเสริมการใช้บรรจุภัณฑ์ใช้ซ้ำ (Refill Station) อย่างกว้างขวาง อาทิ ในร้านสะดวกซื้อ ห้างสรรพสินค้า ร้านตู้ซักผ้าหยอดเหรียญ ร้านค้าปลีก อาคารชุด หอพักและอะพาร์ตเมนต์

8) การปรับปรุงกฎระเบียบให้เอื้อต่อการดำเนินกิจกรรมจุดเติมผลิตภัณฑ์ (Refill Station) เพื่อขยายรายการผลิตภัณฑ์ให้กว้างขวางและตอบโจทย์ความต้องการของผู้บริโภคและคุ้มค่าในการลงทุนของภาคเอกชน

9) นำหลักการความรับผิดชอบที่เพิ่มขึ้นของผู้ผลิต (Extended Producer Responsibility: EPR) มาใช้ในการจัดการบรรจุภัณฑ์พลาสติก โดยนำร่องกับกลุ่มผลิตภัณฑ์พลาสติกที่ไม่สามารถนำกลับมารีไซเคิลได้ เนื่องจากพบในสถานที่กำจัดขยะจำนวนมาก ก่อปัญหาขยะในทะเล หรือมีข้อจำกัดในการนำกลับมารีไซเคิล ทำให้ภาครัฐต้องเสียค่าใช้จ่ายในการเก็บรวบรวม เก็บขนและกำจัด อาทิ กล่องโฟมบรรจุอาหาร กลุ่มผลิตภัณฑ์ที่ปนเปื้อนอาหาร ถุงหรือซองพลาสติกที่มีองค์ประกอบวัสดุหรือพลาสติกหลายชนิด บรรจุภัณฑ์ฟิล์มพลาสติกชั้นเดียว

10) ศึกษาวิจัยในหัวข้อที่จะสนับสนุนการบริหารจัดการขยะพลาสติก ได้แก่

10.1) การออกแบบผลิตภัณฑ์ที่เอื้อต่อการนำกลับมาใช้ในรูปแบบของหลักการคงคุณค่าของวัสดุ (Value Hill) ตามแนวทางเศรษฐกิจหมุนเวียนเพื่อรักษาวัสดุให้สามารถใช้นานที่สุด

10.2) การพัฒนาแนวทางการลดพลาสติก เพื่อตอบโจทย์การเปลี่ยนแปลงภูมิอากาศ (Climate Change)

10.3) การศึกษาการประเมินปริมาณและศักยภาพในการรีไซเคิล (Recyclability Rate)

10.4) พัฒนาวัตถกรรมการจัดการหรือวัตถกรรมผลิตภัณฑ์เพื่อลดการใช้ทรัพยากร การเพิ่มความสามารถในการรีไซเคิล (Recyclability Rate) ผลิตภัณฑ์ทดแทนพลาสติก รวมถึงการป้องกัน และลดไมโครพลาสติก

11) พัฒนากฎหมายส่งเสริมเศรษฐกิจหมุนเวียน เพื่อใช้ในการบริหารจัดการผลิตภัณฑ์และบรรจุภัณฑ์ (รวมบรรจุภัณฑ์พลาสติก) ตั้งแต่ต้นทาง (การผลิต) กลางทาง (การจำหน่าย/การใช้) และปลายทาง (ภายหลังการบริโภค)

12) จัดทำฐานข้อมูลพลาสติก (Database of Plastics) และฐานข้อมูลการรีไซเคิลของประเทศไทยอย่างต่อเนื่องเป็นประจำทุกปีและรายงานข้อมูลต่อสาธารณะ

10.1.2 มาตรการที่ 2 การลดขยะพลาสติกในขั้นตอนการบริโภค

1) ดำเนินการต่อเนื่องและขยายผลให้ผู้ประกอบการห้างสรรพสินค้า ศูนย์การค้า และร้านสะดวกซื้อ ทั้ง Brand owner ขนาดใหญ่และในพื้นที่ท้องถิ่น (Local Brand) สนับสนุนการลดขยะพลาสติก โดย

1.1) จัดแจกถุงพลาสติกหูหิ้วชนิดใช้ครั้งเดียว ถุงที่มีการเติมสารออกโซ่ ถูสปันบอนด์

1.2) ลดการใช้บรรจุภัณฑ์พลาสติกที่มากเกินไป

1.3) ให้พื้นที่การขายกับสินค้าที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม (Eco design) ผลิตภัณฑ์ทดแทนพลาสติก

1.4) สนับสนุนการใช้หลักการมัดจำภาชนะที่ใช้ซ้ำได้ และจุดตั้ง Refill Station

2) ผนวก สร้างความร่วมมือกับสถานประกอบการอาหารและเครื่องดื่ม ได้แก่ ภัตตาคาร ร้านอาหาร ร้านกาแฟ ศูนย์อาหาร ร้านอาหาร Fast Food โรงแรม และกิจการบริการส่งอาหาร (Food Delivery) สนับสนุนการลดขยะพลาสติก โดย

2.1) กรณีรับประทานอาหาร ณ สถานที่ ควรใช้ภาชนะที่นำกลับมาใช้ซ้ำได้ ไม่ใช่พลาสติกแบบใช้ครั้งเดียว เช่น จาน ชาม ช้อน ส้อม แก้ว ควรเป็นภาชนะคงทนสามารถนำมาล้างทำความสะอาดใช้ซ้ำได้ รวมทั้ง ควรให้บริการน้ำดื่มที่บรรจุในขวดแก้ว ลดการใช้น้ำดื่มในขวดพลาสติก

2.2) ใช้วิธีการบรรจุอาหารแบบช็อกกลับบ้านอย่างคุ้มค่า ที่ลดการใช้บรรจุภัณฑ์พลาสติกแบบใช้ครั้งเดียวให้น้อยที่สุด

3) ผนวก สร้างความร่วมมือกับตลาดสดของส่วนราชการและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและ ขยายผลไปยังตลาดเอกชน รวมถึงร้านค้าในตลาด สนับสนุนการลดขยะพลาสติก

3.1) ผนวก ลูกค้าใช้ถุงใหญ่ใบเดียวจ่ายตลาด หรือใช้ตะกร้า ถังผ้า อุปกรณ์ที่สามารถนำกลับมาใช้ซ้ำ

3.2) ลดการให้ถุงพลาสติกชนิดใช้ครั้งเดียว โดยใส่สินค้ารวมในถุงใหญ่ ตะกร้า ถังผ้า อุปกรณ์ที่ลูกค้านำมา

3.3) ร้านอาหารในตลาดใช้ภาชนะที่นำกลับมาใช้ซ้ำ เช่น จาน ชาม ช้อน ส้อม แก้วที่ล้างทำความสะอาด ให้บริการน้ำดื่มที่บรรจุในขวดแก้ว ลดการใช้น้ำดื่มในขวดพลาสติก กรณีรับประทานอาหาร ณ สถานที่

3.4) ใช้วิธีบรรจุอาหารแบบช็อกกลับบ้านอย่างคุ้มค่า ที่ลดการใช้บรรจุภัณฑ์พลาสติกแบบใช้ ครั้งเดียวที่น้อยที่สุด

4) ขอความร่วมมือให้ประชาชนสนับสนุนการลดขยะพลาสติก โดย

4.1) ลดการใช้และปฏิเสธการรับผลิตภัณฑ์พลาสติกแบบใช้ครั้งเดียว โดยใช้เท่าที่จำเป็น

4.2) ใช้ภาชนะที่ล้างทำความสะอาดได้ ปิ่นโต แก้วใช้ซ้ำ

4.3) ใช้อุปกรณ์ใส่ของแทนการใช้ถุงพลาสติก เช่น ถังผ้า ตะกร้า อุปกรณ์อื่น

4.4) สนับสนุนและใช้บริการร้านค้าที่ให้ความร่วมมือในการลดการใช้และงดการให้ผลิตภัณฑ์พลาสติก

4.5) สนับสนุนการซื้อและใช้ผลิตภัณฑ์ที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม การใช้บริการ Refill station

4.6) ทิ้งภาชนะหรือบรรจุภัณฑ์พลาสติกให้ถูกต้องตามสัญลักษณ์ที่ปรากฏ

5) ยกย่องให้หน่วยงานภาครัฐและร้านค้าในตลาดที่ราชการเป็นต้นแบบการลดพลาสติกแบบใช้ครั้งเดียว โดยใช้ผลิตภัณฑ์ที่ซ้ำ และรีไซเคิลง่าย ใช้เท่าที่จำเป็น คัดแยกเพื่อนำพลาสติกกลับมาใช้ประโยชน์ และการทิ้งอย่างถูกต้อง

6) ผนวก และสร้างแคมเปญ (Campaign) ระดับประเทศเพื่อสื่อสารต่อสาธารณะภายใต้แนวทาง “งดการให้-ปฏิเสธการรับ ลดการใช้พลาสติกใช้ครั้งเดียว” และสื่อสารให้ผู้จำหน่ายร้านค้า และประชาชนรับรู้และเข้าใจการจำแนกกลุ่มผลิตภัณฑ์พลาสติกและการทิ้งเมื่อใช้งานแล้วได้ถูกต้อง

7) สมาคมภาคเอกชนที่เกี่ยวข้องเป็นผู้นำผลักดันองค์กร สำนักงาน สถานประกอบการ ให้ความร่วมมือในการลดการใช้และลดการให้พลาสติกแบบใช้ครั้งเดียว

8) เพิ่มเติมรายการผลิตภัณฑ์ในระบบการจัดซื้อจัดจ้างสีเขียว (Green Procurement) ที่ผลิตได้ตามหลักเกณฑ์และมาตรฐานที่กำหนดภายใต้แผนปฏิบัติการนี้ รวมถึงผลิตภัณฑ์ได้ Circular Mark

10.1.3 มาตรการที่ 3 การลดขยะพลาสติกหลังการบริโภค

1) ออกข้อบัญญัติท้องถิ่นคัดแยกขยะจากบ้านเรือน อาคาร สำนักงาน ตามรูปแบบใหม่ที่สอดคล้อง กับวิธีการกำจัดที่ปลายทาง

2) สร้างความเข้าใจกับประชาชนเกี่ยวกับสัญลักษณ์ประเภทผลิตภัณฑ์พลาสติกที่ต้องนำกลับเข้าระบบรีไซเคิล และต้องทิ้งเพื่อนำไปกำจัด โดยเฉพาะพลาสติกสลายตัวได้ทางชีวภาพ (Compostable Plastics) ดังนี้

2.1) กลุ่มผลิตภัณฑ์พลาสติกที่ต้องนำกลับเข้าระบบรีไซเคิล โดยต้องคัดแยกออกจากขยะทั่วไปและขยะอินทรีย์และนำเข้าสู่ระบบเศรษฐกิจหมุนเวียน (Circular Economy)

2.2) กลุ่มผลิตภัณฑ์บรรจุภัณฑ์ฟิล์มพลาสติกชั้นเดียวที่ต้องสร้างระบบคัดแยกเพื่อนำกลับเข้าระบบรีไซเคิล

2.3) กลุ่มผลิตภัณฑ์พลาสติกประเภทที่นำไปผลิตเป็นพลังงาน (Waste to Energy: WTE)

2.4) กลุ่มผลิตภัณฑ์พลาสติกสลายตัวได้ทางชีวภาพ (Compostable Plastics) ต้องคัดแยกออกจากขยะทั่วไป โดยทิ้งร่วมกับขยะอินทรีย์ และนำเข้าสู่ระบบหมักทำปุ๋ย (Composting System) ทั้งในครัวเรือน ในชุมชนและสถานที่กำจัดขยะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

3) สนับสนุนให้มีการสร้างโรงหมักปุ๋ย (Composting Plant) ในสถานที่กำจัดขยะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและโรงหมักปุ๋ยเชิงอุตสาหกรรมโดยภาคเอกชน เพื่อรองรับการจัดการพลาสติกสลายตัวได้ทางชีวภาพ (Compostable plastics) พร้อมกับการจัดการขยะอินทรีย์

4) การเพิ่มศักยภาพระบบการเก็บรวบรวมขยะพลาสติก เพื่อสนับสนุนให้มีการใช้เศษพลาสติกภายในประเทศ

4.1) กำหนดมาตรฐานและคุณลักษณะพิเศษของพลาสติกที่ตรงตามความต้องการของโรงงานรีไซเคิล และสร้างมาตรฐานราคากลางสำหรับกลุ่มผลิตภัณฑ์พลาสติกที่ต้องส่งเสริมให้มีการรีไซเคิลหรือแปลงเป็นพลังงาน

4.2) พัฒนาศักยภาพให้กับรถเร่ ซาเล้ง ร้านรับซื้อของเก่า คนเก็บขยะ เพื่อยกระดับคุณภาพ การคัดแยกและการรวบรวมขยะพลาสติกในประเทศ เพื่อให้ได้เศษพลาสติกที่มีคุณภาพและมีปริมาณ ที่เพียงพอต่อการนำไปเป็นวัตถุดิบในภาคธุรกิจรีไซเคิล

4.3) ระบบเชื่อมโยงการรับขยะพลาสติกที่ไม่มีราคาที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดเก็บรวบรวมไปสู่โรงงานรีไซเคิล

4.4) พัฒนารูรุกรีไซเคิลชุมชนและสร้างศูนย์อุตสาหกรรมรีไซเคิลหรือ Recycle Hub และขยายผลไปสู่ระดับภาค เพื่อแก้ไขปัญหาระบบการขนส่ง (Logistics System) เพื่อนำขยะพลาสติกกลับเข้าสู่ระบบเศรษฐกิจหมุนเวียน

4.5) สร้างความร่วมมือกับสถาบันการศึกษา/มหาวิทยาลัย ในการส่งเสริมให้เยาวชน นักเรียน นิสิตนักศึกษา ร่วมคิดค้นนวัตกรรมในการจัดการขยะพลาสติก เช่น เครื่องบด เครื่องตัด เพื่อให้สะดวกต่อการขนส่งและการนำไปใช้ประโยชน์

5) ส่งเสริมให้เกิดนิคมอุตสาหกรรมพลาสติกรีไซเคิลและธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับพลาสติกรีไซเคิล และพัฒนาเทคโนโลยีและนวัตกรรมในอุตสาหกรรมรีไซเคิล อาทิ การรีไซเคิลพลาสติกเชิงเคมี (Chemical Recycling) เพื่อให้ได้วัตถุดิบรีไซเคิลที่มีคุณภาพหรือไม่ต้องใช้พลังงานความร้อนจากเชื้อเพลิงในการหลอมหรือเผาเศษพลาสติก เพื่อลดการใช้พลังงานและลดการปล่อยมลพิษทางอากาศ

6) ณรงค์ สร้างแคมเปญ (Campaign) และสนับสนุนการขยายผลโครงการและจัดรวบรวมที่มีการเก็บพลาสติกเพื่อนำกลับมารีไซเคิล อาทิ โครงการรณรงค์โครงการมีวิเศษ X วัน โครงการเปลี่ยนพลาสติกเป็นบุญ (เมื่อคุณหมุนเวียน) โมเดลสร้างความร่วมมือระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) และชุมชนในการเก็บรวบรวมพลาสติกนำกลับมาสู่ระบบรีไซเคิล เพื่อสร้างมูลค่า

7) พัฒนา Digital Platform ให้เป็นตลาดกลาง (Recycle Market Place) สร้างช่องทางผู้ซื้อพบผู้ขาย โดยมีกลุ่มเป้าหมายหลัก คือ ร้านรับซื้อของเก่า องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โรงงานรีไซเคิล เพื่อรวบรวมให้ได้เศษพลาสติกที่มีคุณภาพและมีปริมาณที่เพียงพอต่อการนำไปเป็นวัตถุดิบในภาคธุรกิจรีไซเคิล

8) พัฒนาธุรกิจการผลิตและตลาดสำหรับผลิตภัณฑ์พลาสติกต่อยอด (Upcycling) เช่น เสื้อผ้า กระเป๋า ชุดอุปกรณ์ป้องกันส่วนบุคคล (Personal Protective Equipment : PPE)

10.1.4 มาตรการที่ 4 การลดขยะพลาสติกในทะเล

1) ป้องกันการเกิดขยะพลาสติกในทะเล โดยสำรวจพื้นที่ระบบเก็บขนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น บริเวณริมฝั่งคลอง ริมแม่น้ำ และริมชายฝั่งทะเลในพื้นที่ 23 จังหวัด ที่ทำให้ขยะพลาสติกหลุดร่อนลงสู่ทะเล และเพิ่มระบบการเข้าถึงพื้นที่

2) ดำเนินตามมาตรการการจัดการขยะบนพื้นที่เกาะ โดยมุ่งเน้นการคัดแยกขยะก่อนนำไปกำจัด และควบคุมกรณีมีการขนส่งขยะมากำจัดบนฝั่ง

3) วางระบบคัดแยก รวบรวม และการจัดการขยะพลาสติกและขยะประเภทอื่นสำหรับเรือท่องเที่ยว และนักท่องเที่ยว และต้องนำมากำจัดบนฝั่งตามที่กำหนด

4) วางระบบในการป้องกัน จัดเก็บ ขยะพลาสติกและนำส่งไปจัดการสำหรับขยะพลาสติกที่หลุดร่อนลงสู่ทะเล เช่น ติดตั้งทุ่นดักขยะบริเวณปากแม่น้ำ การเก็บขยะตกค้างในทะเลและบริเวณชายฝั่ง

5) สร้างความร่วมมือระหว่างสมาคมและผู้ประกอบการอาชีพประมง และโรงงานรีไซเคิล เพื่อนำเครื่องมือประมงเข้าระบบรีไซเคิลและความร่วมมือกับบริษัทรับกำจัดในรูปแบบ Pyrolysis หรือเชื้อเพลิงขยะ (Refuse Derived Fuel : RDF)

6) สร้างระบบการเก็บรวบรวมข้อมูล และพัฒนาระบบตรวจสอบและเรียกคืนเครื่องมือประมง (Marking Gear) เพื่อลดปัญหาขยะทะเล

7) จัดการและควบคุมไมโครพลาสติก (Microplastics) ในแหล่งน้ำ บนบก และในทะเล

10.3 หน่วยงานขับเคลื่อน

10.3.1 หน่วยงานส่วนกลาง คือ กระทรวงมหาดไทย เป็นหน่วยงานหลักในการขับเคลื่อน

10.3.2 หน่วยงานระดับพื้นที่ ประกอบด้วย จังหวัดและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

10.4 แนวทางการดำเนินงานของหน่วยงาน

10.4.1 ภาครัฐส่วนกลาง ประกาศแนวนโยบายและเป้าหมายการดำเนินงานตาม (ร่าง) แผนปฏิบัติการด้านการจัดการขยะพลาสติก ระยะที่ 1 (พ.ศ. 2563 – 2565) ให้ชัดเจน

10.4.2 องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น นำแนวนโยบาย มาตรการ และเป้าหมายของร่างแผนปฏิบัติการด้านการจัดการขยะพลาสติก ระยะที่ ๑ (พ.ศ. 2563 – 2565) มาประยุกต์ใช้ร่วมกับการจัดการขยะพลาสติกในท้องถิ่น ออกข้อกำหนดและเทศบัญญัติเพื่อส่งเสริมการดำเนินงานจัดการขยะพลาสติก และรณรงค์ประชาสัมพันธ์สร้างจิตสำนึก และเสริมสร้างการมีส่วนร่วมดำเนินกิจกรรมเพื่อลดปริมาณขยะพลาสติกให้กับผู้บริโภค ประชาชน ชุมชน ด้วยหลักการ 3R รวมทั้งติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลการดำเนินการอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ

10.4.3 ภาคประชาชน ร่วมมือกับภาครัฐในการดำเนินกิจกรรมลด คัดแยก และนำขยะพลาสติกกลับมาใช้ประโยชน์ โดยใช้หลักการ 3R และเป็นเครือข่ายในการรณรงค์ประชาสัมพันธ์มีส่วนร่วมในการเผยแพร่กิจกรรมในระดับครัวเรือนและขยายผลในชุมชน

11. มาตรการจัดการขยะมูลฝอยบนเกาะ

คณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ มีคำสั่งที่ 1/2564 แต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อแก้ไขปัญหาการบริหารจัดการขยะมูลฝอยบนเกาะ เพื่อจัดทำรายงานมาตรการและแนวทางในการแก้ไขปัญหาการบริหารจัดการขยะมูลฝอยบนเกาะ จำนวน 14 เกาะ ได้แก่ (1) เกาะสีซัง (2) เกาะล้าน (3) เกาะเสม็ด (4) เกาะช้าง (5) เกาะหมาก (6) เกาะกูด (7) เกาะเต่า (8) เกาะพะงัน (9) เกาะสมุย (10) เกาะยาวน้อย (11) เกาะยาวใหญ่ (12) หมู่เกาะพีพี (13) หมู่เกาะลันตา และ (14) เกาะหลีเป๊ะ ซึ่งต่อมาคณะกรรมการฯ ได้เสนอแนะมีมาตรการและแนวทางในการแก้ไขปัญหาการบริหารจัดการขยะมูลฝอยบนเกาะ ประกอบด้วย 3 มาตรการ ดังนี้

11.1 มาตรการในการจัดการขยะมูลฝอย ณ ต้นทาง

11.1.1 มุ่งเน้นให้มีการลดการนำบรรจุภัณฑ์ที่ยากแก่การจัดการขึ้นเกาะและการสนับสนุนการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

11.1.2 จัดกิจกรรม 3R ตามประเภทของขยะมูลฝอย ได้แก่ ขยะอินทรีย์ ขยะทั่วไป ขยะรีไซเคิลประเภทต่าง ๆ ของเสียอันตรายชุมชน และขยะที่เกิดจากการเรือถอนและก่อสร้าง

11.1.3 องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นควรออกข้อบัญญัติที่เกี่ยวข้องกับการจัดการขยะมูลฝอย ณ ต้นทาง

11.1.4 กำหนดข้อบัญญัติที่เกี่ยวข้องกับอัตราค่าธรรมเนียมการเก็บและขน โดยพิจารณาอัตราค่าธรรมเนียมในกรณีที่มีการคัดแยกขยะมูลฝอยตามประเภทที่กำหนด เพื่อให้มีแรงจูงใจในการคัดแยกประเภทขยะมูลฝอย

11.1.5 จัดกิจกรรมหรือโครงการในการรณรงค์ต่าง ๆ เพื่อสร้างจิตสำนึกในการจัดการขยะมูลฝอย ณ ต้นทาง

11.2 มาตรการในการจัดการขยะมูลฝอย ณ กลางทาง

11.2.1 พิจารณารูปแบบต่าง ๆ ในการเก็บ ขน เช่น การจัดให้มีถังคอนเทนเนอร์ในบริเวณที่รถบรรทุกเก็บขนขยะมูลฝอยเข้าถึงยาก เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการเก็บขนขยะมูลฝอยให้ครอบคลุมทั้งพื้นที่

11.2.2 ควบคุมมลพิษที่เกิดขึ้นจากการเก็บขนขยะมูลฝอย เช่น กลิ่นเหม็น และน้ำชะขยะมูลฝอย

11.2.3 พิจารณาความเหมาะสมในการให้เอกชนเข้าร่วมดำเนินการเก็บและขนขยะมูลฝอย เพื่อลดภาระการดำเนินงานขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น

11.3 มาตรการในการจัดการขยะมูลฝอย ณ ปลายทาง

11.3.1 พิจารณาให้มีการศึกษาความเหมาะสมเพื่อหารูปแบบหรือเทคโนโลยีการจัดการขยะมูลฝอยอย่างง่ายและเหมาะสมสำหรับเกาะที่มีพื้นที่มากเพียงพอหรือการให้เอกชนเข้าร่วมดำเนินงานกรณีที่มีปริมาณขยะมูลฝอยเกิดขึ้นมาก

11.3.2 ปรับปรุงและเพิ่มประสิทธิภาพสถานที่กำจัดขยะมูลฝอยที่ดำเนินการอย่างไม่ถูกต้องตามหลักวิชาการ

11.3.3 พิจารณาการกำหนดข้อบัญญัติในเรื่องการกำหนดอัตราค่าธรรมเนียมในการกำจัดขยะมูลฝอยที่เหมาะสมและสะท้อนต้นทุนการดำเนินการ รวมทั้งค่ากำจัดขยะมูลฝอยจากสถานที่พักนักท่องเที่ยว

11.3.4 ติดตามตรวจสอบคุณภาพสิ่งแวดล้อมจากการดำเนินการกำจัดขยะมูลฝอยให้เป็นไปตามมาตรฐานที่เกี่ยวข้อง และมาตรการที่เกี่ยวข้องกับพื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อม กรณีที่เกาะดังกล่าวถูกประกาศให้เป็นพื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อม

11.3.5 กรณีที่มีการขนส่งขยะมูลฝอยไปกำจัดบนฝั่ง ให้พิจารณาจัดกิจกรรมในการใช้ประโยชน์จากขยะมูลฝอยที่เกิดขึ้นบนเกาะบางส่วนให้มากที่สุด และให้เหลือขยะมูลฝอยที่ไม่สามารถจัดการได้บนเกาะเพื่อขนส่งไปกำจัดต่อไปบนฝั่งน้อยที่สุด โดยให้มีมาตรการควบคุมมลพิษที่เกิดขึ้นในระหว่างการขนส่งตามมาตรการในการจัดการขยะมูลฝอย ณ กลางทางร่วมด้วย

คณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ ในการประชุมครั้งที่ 4/2564 เมื่อวันที่ 15 กันยายน พ.ศ. 2564 ประชุมมีมติ ดังนี้

1) เห็นชอบกับมาตรการและแนวทางในการแก้ไขปัญหาการบริหารจัดการขยะมูลฝอยบนเกาะตามที่คณะอนุกรรมการเพื่อแก้ไขปัญหาการบริหารจัดการขยะมูลฝอยบนเกาะเสนอ และให้กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมรับข้อสังเกตและข้อเสนอแนะของกระทรวงมหาดไทยที่ให้ผู้ประกอบการ ภาคเอกชนหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องที่น่านักท่องเที่ยวเข้ามาท่องเที่ยว ควรมีส่วนร่วมในการจัดการขยะและการคัดแยกขยะตั้งแต่ต้นทาง ไปพิจารณาดำเนินการ

2) มอบให้กระทรวงมหาดไทยนำมาตรการและแนวทางในการแก้ไขปัญหาการบริหารจัดการขยะมูลฝอยบนเกาะไปดำเนินการขับเคลื่อนการแก้ไขปัญหาการจัดการขยะมูลฝอยทั้ง 14 เกาะ และรายงานความก้าวหน้าต่อคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมทราบต่อไป

ในประชุมติดตามการขับเคลื่อนงานตามนโยบายรัฐบาลและกระทรวงมหาดไทย เมื่อวันที่ 4 เมษายน 2564 มีรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยเป็นประธาน ได้มีการมอบนโยบายในประเด็นการแก้ไขปัญหาขยะบนเกาะ ที่ส่งผลต่อภาพลักษณ์การท่องเที่ยวของประเทศ ซึ่งปัญหาหลักของขยะบนพื้นที่เกาะ ไม่ใช่แค่เพียงแต่เป็นเรื่องของการจัดเก็บ แต่ยังเป็นเรื่องการจัด ที่ยังมีหลายพื้นที่จำเป็นต้องขนย้ายขยะมากำจัดบริเวณบนฝั่ง โดยหากในอนาคตสามารถกำจัดขยะให้แล้วเสร็จบนเกาะได้ จะทำให้การจัดการขยะบนพื้นที่เกาะต่าง ๆ มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ขอให้ผู้ว่าราชการจังหวัดในพื้นที่ที่มีเกาะหรือกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่ เพื่อพิจารณากำหนดแนวทางการจัดให้มีแหล่งกำจัดขยะบนเกาะ

มาตรการ แนวทาง และกิจกรรมการดำเนินการเพื่อนำไปสู่เป้าหมายการปฏิบัติ

เป้าหมายของ มท.	กิจกรรมหลัก*	หน่วยงานรับผิดชอบหลัก	หน่วยงานสนับสนุน
1. ด้านการจัดการขยะต้นทาง			
1.1 คณะกรรมการเครือข่ายอาสาสมัครท้องถิ่นรักษ์โลกขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดทำแผนปฏิบัติงานดำเนินการตามแผนและรายงานผลการดำเนินงานให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทราบ	1. การดำเนินงานระดับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น 1.1 จัดประชุมคณะกรรมการเครือข่ายอาสาสมัครท้องถิ่นรักษ์โลก เพื่อจัดทำแผนปฏิบัติงานในการจัดกิจกรรมอาสาสมัครท้องถิ่นรักษ์โลก ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568 ภายในเดือนธันวาคม 2567 1.2 ดำเนินการจัดกิจกรรมของอาสาสมัครท้องถิ่นรักษ์โลกในปีงบประมาณ พ.ศ. 2568 ตามแผนปฏิบัติงานคณะกรรมการเครือข่ายอาสาสมัครท้องถิ่นรักษ์โลกที่ได้จัดทำตามข้อ 1.1 1.3 คณะกรรมการเครือข่ายอาสาสมัครท้องถิ่นรักษ์โลกสรุปผลการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติงานคณะกรรมการเครือข่ายอาสาสมัครท้องถิ่นรักษ์โลกรายงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พร้อมทั้งปิดประกาศให้ประชาชนทราบภายในเดือนกันยายน 2568 1.4 ให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดพิจารณาส่งเสริมและสนับสนุนการดำเนินงานของอาสาสมัครท้องถิ่นรักษ์โลก ในภาพรวมของจังหวัดตามระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยอาสาสมัครท้องถิ่นรักษ์โลก พ.ศ. 2561 ข้อ 17 เช่น การสนับสนุนให้เกิดเครือข่ายอาสาสมัครท้องถิ่นรักษ์โลกระดับจังหวัด และการจัดกิจกรรมระดับจังหวัด	- อบท. - จังหวัด	- มท. - ภาคเอกชน - ภาคประชาชน

เป้าหมายของ มท.	กิจกรรมหลัก*	หน่วยงานรับผิดชอบหลัก	หน่วยงานสนับสนุน
	2. การดำเนินงานระดับจังหวัด 2.1 ให้จังหวัดติดตามผลการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตามข้อ 1 ให้เป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนด ซึ่งสามารถพิจารณาใช้แบบติดตามการจัดกิจกรรมระดับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการติดตามผลการดำเนินงานดังกล่าว โดยให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดำเนินการให้แล้วเสร็จภายในวันที่ 30 กันยายน 2568 2.2 ให้จังหวัดจัดกิจกรรมสัปดาห์การขับเคลื่อนเครือข่ายอาสาสมัครท้องถิ่นรักษ์โลกระดับจังหวัด โดยร่วมกับองค์การบริหารส่วนจังหวัด และภาคีเครือข่ายในเขตพื้นที่ ภายใต้ชื่องาน “ LVE Week เครือข่าย อถล. ร่วมใจ ขับเคลื่อนสิ่งแวดล้อมไทยยั่งยืน ” ในระหว่างวันที่ 1 – 15 กุมภาพันธ์ 2568 2.3 ให้จังหวัดรวบรวมผลการดำเนินงานตามแบบรายการจัดกิจกรรมระดับจังหวัดให้กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นทราบ ภายในวันที่ 21 มีนาคม 2568		
1.2 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมการนำ “ขยะบรรจุภัณฑ์” กลับมาใช้ใหม่ อย่างน้อย 4 ครั้งต่อปี	(1) มีการคัดแยกขยะ โดยการส่งเสริมให้มีการคัดแยกขยะในหน่วยงาน หมู่บ้าน ชุมชน การนำขยะรีไซเคิลมาใช้ซ้ำ หรือการนำมาผลิตเป็นสิ่งประดิษฐ์ต่างๆ เพื่อใช้ประโยชน์ต่อไป เช่น การทำปุ๋ยจากขยะอินทรีย์ (ขยะเป็นปุ๋ย) กองทุนขยะของผู้สูงอายุ ผ้าป่าขยะรีไซเคิล ขยะแลกไข่ ขยะแลกสิ่งของ ขยะแลกภาษี ธนาคารขยะชุมชน ธนาคารขยะโรงเรียน ศูนย์รีไซเคิลชุมชน หรือกลุ่มการแปรรูป	- อปท.	- สธ. - สธจ. - ภาคเอกชน - ภาคประชาชน

เป้าหมายของ มท.	กิจกรรมหลัก*	หน่วยงานรับผิดชอบหลัก	หน่วยงานสนับสนุน
	ผลิตภัณฑ์รีไซเคิล เป็นต้น (2) มีการประชาสัมพันธ์ให้ความรู้กับประชาชนในชุมชน รวมถึงผู้ประกอบการในท้องถิ่น เกี่ยวกับการคัดแยกขยะประเภทต่างๆ เช่นการจัดการกับขยะทั่วไป การคัดแยกขยะรีไซเคิลกลับมาใช้ประโยชน์ รวมถึงการลดขยะประเภทใช้ครั้งเดียว (single use) และแนวทางในการจัดการกับขยะรีไซเคิลที่มีในครัวเรือน หรือสถานประกอบการ เป็นต้น (3) ส่งเสริมและอำนวยความสะดวกให้หมู่บ้าน/ชุมชนให้มีกิจกรรมคัดแยกขยะอย่างต่อเนื่อง การประสานงานกับผู้ประกอบการท้องถิ่น เพื่อร่วมมือจัดการกับขยะชุมชน เช่น ซาเล้ง หรือ โรงงานรีไซเคิลขยะ เป็นต้น		
1.3 อำเภอมีการคัดเลือกธนาคารขยะต้นแบบ ระดับอำเภอ	จังหวัดพิจารณาการจัดกระบวนการในการติดตามประเมินผลการจัดทำธนาคารขยะ โดยกำหนดให้มีการคัดเลือกธนาคารขยะที่มีความโดดเด่นในระดับอำเภอ เพื่อถอดบทเรียนและแลกเปลี่ยนประสบการณ์ระหว่างหมู่บ้านชุมชนที่ได้ดำเนินการ และขยายผลความสำเร็จไปยังพื้นที่ข้างเคียง ในรูปแบบของการคัดเลือกธนาคารขยะในพื้นที่ระดับอำเภอที่มีการบริหารจัดการที่ดีและเหมาะสมในการเป็นต้นแบบ ระดับอำเภอ และสามารถมีธนาคารขยะต้นแบบ ระดับอำเภอได้มากกว่า 1 แห่ง ใน 1 อำเภอ	- อปท. - จังหวัด	- สถ. - สถจ. - ทสจ. - ภาคเอกชน - ภาคประชาชน

เป้าหมายของ มท.	กิจกรรมหลัก*	หน่วยงานรับผิดชอบหลัก	หน่วยงานสนับสนุน
1.4 จังหวัดมีการจัดทำและดำเนินการตามแผนขับเคลื่อนโครงการถังขยะเปียกลดโลกร้อน ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	1. จังหวัดมีการจัดทำร่างแผนการขับเคลื่อนโครงการถังขยะเปียก ลดโลกร้อนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ระดับจังหวัด และรายงานให้กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่นทราบภายในระยะเวลาที่กำหนด 2. จังหวัดมีการแจ้งแผนการขับเคลื่อนโครงการถังขยะเปียก ลดโลกร้อนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ระดับจังหวัด ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดำเนินการตามแผนฯ 3. จังหวัดมีการจัดประชุมซักซ้อมเพื่อสร้างความเข้าใจการดำเนินงานตามแผนการขับเคลื่อนโครงการถังขยะเปียก ลดโลกร้อนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ระดับจังหวัด ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทราบ	- สถจ.	- สถ. - อปท. - ภาคเอกชน - ภาคประชาชน
	1. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทุกแห่งมีการลงพื้นที่สำรวจการจัดทำถังขยะเปียกของครัวเรือนและมีการรายงานผลให้จังหวัดทราบ 2. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทุกแห่งมีการบันทึกข้อมูลการจัดทำถังขยะเปียก ลดโลกร้อน ในระบบสารสนเทศด้านการจัดการขยะมูลฝอยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (DLA Waste) ในทุกเดือน (ต.ค. 67 - มี.ค. 68) ถูกต้องครบถ้วน และเป็นปัจจุบัน	-อปท. - สถอ. - สถจ.	- สถ. - อปท. - ภาคเอกชน - ภาคประชาชน
1.5 จังหวัดมีการเสริมสร้างความตระหนักและความรับผิดชอบต่อผู้บริโภค	จังหวัดจัดให้มีกิจกรรมในการเสริมสร้างความตระหนักและความรับผิดชอบต่อผู้บริโภคให้มีการปรับเปลี่ยนพฤติกรรม และมีส่วนร่วมในการลด คัดแยก และนำขยะกลับมาใช้ใหม่ โดยเฉพาะพลาสติกแบบใช้ครั้งเดียวทิ้ง	- จังหวัด	- สถ. - สถจ. - สถอ. - ภาคเอกชน

เป้าหมายของ มท.	กิจกรรมหลัก*	หน่วยงานรับผิดชอบหลัก	หน่วยงานสนับสนุน
ให้มีการปรับเปลี่ยนพฤติกรรม และมีส่วนร่วมในการลด คัดแยก และนำขยะกลับมาใช้ใหม่	(single – use plastics) ขยะอาหาร (food waste) และความรู้เกี่ยวกับการลดก๊าซเรือนกระจก ทั้งในหน่วยงานราชการระดับจังหวัด ระดับอำเภอ และระดับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รวมไปถึงตลาด โรงเรียน โรงพยาบาล งานกิจกรรม และเทศกาล (event) ที่จัดโดยจังหวัด อย่างน้อย 4 กิจกรรม เช่น 1) รณรงค์ ประชาสัมพันธ์ในพื้นที่ที่ก่อเกิดขยะจำนวนมาก เช่น ตลาด ห้างสรรพสินค้า 2) จัดอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยของจังหวัด 3) เผยแพร่องค์ความรู้/แนวทางการจัดการขยะ ผ่านสื่อออนไลน์ต่าง ๆ 4) จัดกิจกรรมพิเศษในการเสริมสร้างความตระหนักและความรับผิดชอบต่อการจัดการขยะมูลฝอย เช่น เดิน-วิ่งลดขยะ ท่องเที่ยวเชิงนิเวศไม่ก่อมลพิษ จัดหลักสูตรพาชมการบริหารจัดการขยะของจังหวัด		- ภาคประชาชน
1.6 จังหวัดมีการส่งเสริมให้หน่วยงานภายในพื้นที่มีการคัดแยกขยะ	(1) มีการติดตั้งจุดคัดแยกขยะอย่างน้อย 3 ประเภท ได้แก่ ขยะอินทรีย์ ขยะทั่วไป และขยะรีไซเคิล ในพื้นที่ของหน่วยงานราชการระดับจังหวัด ระดับอำเภอ และระดับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รวมถึงสถานศึกษาในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 16 ตุลาคม 2566 ที่กำหนดให้ทุกส่วนราชการและหน่วยงานของรัฐเป็นหน่วยงานนำร่องในการดำเนินการบริหารจัดการขยะ	- สดจ. - อบท.	- สด. - ภาคเอกชน - ภาคประชาชน

เป้าหมายของ มท.	กิจกรรมหลัก*	หน่วยงานรับผิดชอบหลัก	หน่วยงานสนับสนุน
	ภายในหน่วยงานให้เกิดผลเป็นรูปธรรมและมีความต่อเนื่องสอดคล้องกับแนวคิดการพัฒนาที่ยั่งยืนและแนวคิดเศรษฐกิจหมุนเวียน		
	(2) มีการนำขยะรีไซเคิลมาใช้ซ้ำ หรือการนำมาผลิตเป็นสิ่งประดิษฐ์ต่างๆ เพื่อใช้ประโยชน์	- สดจ. - อปท.	- สดจ. - ภาคเอกชน - ภาคประชาชน
2. ด้านการจัดการขยะกลางทาง			
2.1 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ร้อยละ 100 มีภาชนะรองรับขยะมูลฝอยแบบแยกประเภทในที่สาธารณะ และ/หรือสถานที่ท่องเที่ยวทุกแห่ง	(1) สำรวจสวนสาธารณะและสถานที่ท่องเที่ยวในพื้นที่รับผิดชอบ เพื่อประเมินสถานการณ์และเตรียมการจัดหาภาชนะรองรับขยะมูลฝอย	- อปท.	- สดจ. - ภาคเอกชน/ภาคประชาชน
	(2) จัดหาภาชนะรองรับขยะมูลฝอยแบบแยกประเภทในสวนสาธารณะและสถานที่ท่องเที่ยวในพื้นที่รับผิดชอบให้ครบทุกแห่ง	- อปท.	- สดจ. - ภาคเอกชน/ภาคประชาชน
	(3) จัดหายานพาหนะขนขยะมูลฝอยและพนักงานประจำรถให้เพียงพอกับปริมาณขยะมูลฝอยที่เกิดขึ้น	- อปท.	- สดจ. - สดจ. - ภาคเอกชน/ภาคประชาชน
	(4) ตรวจสอบและป้องกันไม่ให้ขยะมูลฝอย น้ำ หรือสิ่งอื่นที่เกิดจากการขนขยะมูลฝอยตกหล่น รั่วไหลออกจากรถเก็บขนขยะมูลฝอย	- อปท.	- สดจ. - ภาคเอกชน/ภาคประชาชน
	(5) การทำความสะอาดยานพาหนะให้มีความสะอาดเป็นประจำทุกครั้งที่มีการขนขยะ	- อปท.	- สดจ. - ภาคเอกชน/ภาคประชาชน

เป้าหมายของ มท.	กิจกรรมหลัก*	หน่วยงานรับผิดชอบหลัก	หน่วยงานสนับสนุน
2.2 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีการวางระบบเก็บขนขยะแยกประเภท หรือ มีมาตรการจัดการขยะมูลฝอยแยกประเภทให้สอดคล้องกับพื้นที่	(1) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีการเก็บขนขยะแยกประเภท เช่น มีการกำหนดวัน เวลา สถานที่ ประเภทของขยะมูลฝอย (เช่น ขยะมูลฝอยทั่วไป ขยะมูลฝอยอินทรีย์ ขยะมูลฝอยนำกลับมาใช้ใหม่ ฯลฯ รวมถึงเส้นทางการเก็บและขนมูลฝอย	- อปท.	- ภาคเอกชน/ภาคประชาชน
	มีการกำหนดวัน เวลา สถานที่ และเส้นทางเก็บขน โดยสามารถทำเป็นปฏิทินการเก็บขน มีการเก็บขนแบบแยกประเภท ตามพระราชบัญญัติรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง พ.ศ. 2535 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2560 ข้อ 9 หรือจะต้องออกมาตรการในการจัดการขยะมูลฝอยชุมชนแยกประเภท	- อปท.	- ภาคเอกชน/ภาคประชาชน
	(2) มีการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน โดยการทำประชาพิจารณ์ (Public Hearing) เพื่อแจ้งให้ประชาชนใน อปท. ทราบโดยทั่วกัน	- อปท.	- ภาคเอกชน/ภาคประชาชน
	(3) จัดเตรียมยานพาหนะ และเส้นทางการเก็บขนขยะให้เหมาะสมสำหรับการเก็บขนขยะแยกประเภท	- อปท.	- สดจ. - ทสจ.
2.3 จังหวัดมีการจัดกิจกรรมส่งเสริมรองรับขยะรีไซเคิลของจังหวัด	จังหวัดมีการจัดกิจกรรมส่งเสริมสนับสนุนให้ประชาชนคัดแยกขยะรีไซเคิล และสนับสนุนการนำแนวคิดระบบเศรษฐกิจหมุนเวียนมาใช้ในการจัดการสิ่งปฏิกูลและมูลฝอยภายใต้หลักการ 3Rs หรือ 3 ช: คือ ใช้น้อยลง ใช้น้ำนำกลับมาใช้ใหม่ และรณรงค์สร้างการรับรู้ และจิตสำนึกให้ประชาชนในทุกพื้นที่มีส่วนร่วมในการลดปริมาณขยะมูลฝอยชุมชนและคัดแยกขยะที่สามารถนำไปรีไซเคิลได้ พัฒนาสู่การสร้างมูลค่าเพิ่ม หรือสวัสดิการด้านต่างๆ และ	- สดจ.	- สดจ. - ภาคเอกชน/ภาคประชาชน

เป้าหมายของ มท.	กิจกรรมหลัก*	หน่วยงานรับผิดชอบหลัก	หน่วยงานสนับสนุน
	ทำให้การจัดการขยะมูลฝอยมีประสิทธิภาพและยั่งยืน เช่น 1) นัดวันรับซื้อขายขยะรีไซเคิล โดยกำหนดวัน เวลา สถานที่ และจัดรับซื้อขาย 2) มีแอปพลิเคชันที่เอื้อต่อการซื้อขายขยะรีไซเคิล 3) มีการทำความร่วมมือ/ตกลง ในการรับซื้อขายขยะรีไซเคิลกับหน่วยงานหรือองค์กรที่มีความสนใจ 4) จัดกิจกรรมระดับจังหวัดที่ส่งเสริมให้มีการนำขยะรีไซเคิลมาจัดการร่วมกัน เช่น ทอดผ้าป่าขยะ ตลาดนัดรีไซเคิล		
2.3 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีการขนของเสียอันตรายชุมชนไปยังจุดรวบรวมของเสียอันตรายของจังหวัดหรือมีการนำส่งไปกำจัดอย่างถูกต้องตามหลักวิชาการ	(1) จัดให้มีจุดรวบรวมหรือถังขยะอันตรายชุมชนอย่างน้อยหมู่บ้าน/ชุมชนละ 1 แห่ง	- อบท.	- สถ. - สถจ. - อบจ. - ภาคเอกชน/ภาคประชาชน
	(2) การขนขยะอันตรายชุมชนไปยังจุดรวบรวมขยะอันตรายของจังหวัด เพื่อรวบรวมและนำส่งไปกำจัดต่อไป	- อบท.	- สถ. - อบจ. - ภาคเอกชน/ภาคประชาชน
	(3) มีการประชาสัมพันธ์ให้ความรู้กับประชาชนในชุมชนและผู้ประกอบการในท้องถิ่น เกี่ยวกับขยะอันตรายชุมชนประเภทต่างๆ การจัดการขยะอันตรายชุมชนจากการทิ้งหรือกำจัดขยะอันตรายชุมชนไม่ถูกต้องตามหลักวิชาการ และจุดรวบรวมขยะอันตรายของชุมชน	- อบท.	- สถ. - อบจ.

เป้าหมายของ มท.	กิจกรรมหลัก*	หน่วยงานรับผิดชอบหลัก	หน่วยงานสนับสนุน
	(4) มีการกำหนดวัน เวลา สถานที่ และเส้นทางเก็บขยะอันตรายชุมชน โดยสามารถทำเป็นปฏิทินการเก็บขยะ พร้อมทั้งแจ้งให้ประชาชนในชุมชนทราบ	- อปท.	- สธ. - สสจ. - ภาคเอกชน/ภาคประชาชน
2.4 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีระบบหรือมาตรการรองรับการรวบรวมมูลฝอยติดเชื้อชุมชน	(1) มีระบบหรือมาตรการรองรับการรวบรวมมูลฝอยติดเชื้อชุมชน เช่น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดำเนินการเก็บ ขน กู้จัดมูลฝอยติดเชื้อ หรือมีความร่วมมือกับโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลในการจัดการมูลฝอยติดเชื้อ	- อปท.	- สธ. - สสจ. - สสจ. - รพ.สต - ภาคเอกชน - ภาคประชาชน
	(2) กำหนดจุดรับขยะติดเชื้อชุมชน หรือจัดทำที่พักขยะ และขนส่งไปยังโรงพยาบาลชุมชนเพื่อนำไปกำจัด หรือจัดทำที่พักขยะและให้บริษัทเอกชนขนไปกำจัด	- อปท.	- สธ. , สสจ. - สสจ. - รพ.สต - ภาคเอกชน - ภาคประชาชน
3. ด้านการจัดการขยะปลายทาง			
3.1 ขยะมูลฝอยชุมชน ได้รับการจัดการอย่างถูกต้อง	(1) อปท. จัดอบรมการสร้างนวัตกรรมสิ่งประดิษฐ์จากขยะแก่ประชาชนเพื่อสร้างแรงบันดาลใจ เช่น โซฟาถังขยะ โต๊ะเก้าอี้เครื่องใช้ภายในบ้านจากไม้เก่า ไม้กวาดจากเศษพลาสติก เต้าเผาไร้ควัน การทำสารบำรุงดินจากไส้เดือนดิน เป็นต้น	- อปท. - หมู่บ้าน/ชุมชน	- จังหวัด - สสจ. - ภาคเอกชน - ภาคประชาชน
	(2) อปท. จัดกิจกรรมสร้างจิตสำนึกให้ประชาชนเห็นคุณค่าของขยะก่อนนำไปทิ้งอย่างไร้ประโยชน์ เช่น ผ้าป่าขยะรีไซเคิล การล่องเรือเก็บขยะ กิจกรรม Big Cleaning Day กิจกรรมทำสารบำรุงดิน น้ำหมักชีวภาพ กิจกรรมร้านรับซื้อ	- อปท.	- จังหวัด - สสจ. - ภาคเอกชน - ภาคประชาชน

เป้าหมายของ มท.	กิจกรรมหลัก*	หน่วยงานรับผิดชอบหลัก	หน่วยงานสนับสนุน
	ของเก่าสีเขียว กิจกรรมธนาคารขยะชุมชน ธนาคารขยะโรงเรียน ศูนย์รีไซเคิลชุมชน กิจกรรมขยะแลกไข่/สิ่งของ กิจกรรมตลาดนัดมือสอง เป็นต้น		
	(3) สถานศึกษาและศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ในสังกัด อปท. และโรงเรียนในสังกัด สพฐ. ตลอดจนสถาบันการศึกษาในพื้นที่ จัดกิจกรรมให้ความรู้ 3 Rs หรือ 3 ข. ให้แก่เด็กนักเรียน และนักศึกษา เช่น วิธีการลดปริมาณขยะและคัดแยกขยะ การนำขยะมูลฝอยกลับมาใช้ประโยชน์ เป็นต้น ทั้งนี้ ให้มีการอำนวยความสะดวกให้แก่โรงเรียน สถานศึกษา วัด หรือหน่วยงานราชการในพื้นที่ โดยการ จัดตั้งภาชนะรองรับแบบแยกประเภท เพื่อเป็นการส่งเสริมให้มีการคัดแยกขยะ	- สถานศึกษาในสังกัด อปท. ทุกแห่ง - อปท.	- สธ. - ภาคเอกชน - ภาคประชาชน
	(4) ขอความร่วมมือ “ประชารัฐ” ตั้งแต่ภาคราชการ ภาคเอกชน ภาคการศึกษา ภาคศาสนา ภาคประชาสังคม/ภาคประชาชน (ทั้งในกรุงเทพมหานครและต่างจังหวัด) ร่วมดำเนินการขับเคลื่อนการจัดกิจกรรมลดการใช้ถุงพลาสติก โฟม และบรรจุภัณฑ์ใช้ถุงผ้า	- สธ.	- ทุกหน่วยงานในสังกัด มท. - ภาคเอกชน - ภาคประชาชน
	(5) สนับสนุนให้มีการจัดกิจกรรมที่ให้ผู้คัดแยกขยะมูลฝอยรายย่อย เช่น ซาเล้ง ร้านค้าของเก่า เครือข่ายชุมชน เข้ามาบริการในหมู่บ้าน/ชุมชน	- อปท.	- ปค. - สธ. - ภาคเอกชน - ภาคประชาชน
	(6) อปท. ร่วมกับกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน จัดการรวมกลุ่มประชาชนที่สมัครใจตั้งเป็นกลุ่มบริหารจัดการขยะ และจัดหาสถานที่ทำการกลุ่ม รวมทั้งนัดหมายผู้ค้าของเก่ารับซื้อ	- อปท.	- ปค. - สธ. - ภาคเอกชน

เป้าหมายของ มท.	กิจกรรมหลัก*	หน่วยงานรับผิดชอบหลัก	หน่วยงานสนับสนุน
	หรือกลุ่มจัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนขยะเป็นเงินหรือสิ่งของที่มีมูลค่า อย่างน้อยเดือนละ 1 ครั้ง		- ภาคประชาชน
	(7) ส่งเสริมและสนับสนุนให้สถานประกอบการภาคเอกชน ลด ละ เลิก การใช้ถุงพลาสติกและโฟม หรือนำถุงพลาสติกและโฟมกลับมาใช้ประโยชน์ หรือขอความร่วมมือจากภาคเอกชนไม่ใช้ถุงพลาสติกใส่สินค้าและให้สร้างแรงจูงใจให้แก่ประชาชนในการใช้ถุงผ้าแทน	- อปท.	- จังหวัด - หอการค้าจังหวัด - สภาอุตสาหกรรมจังหวัด - ภาคเอกชน - ภาคประชาชน
	(8) จัดตั้งศูนย์แลกเปลี่ยนเรียนรู้การจัดการขยะมูลฝอยชุมชน	- อปท.	- จังหวัด - ภาคเอกชน - ภาคประชาชน
	(9) ปรับปรุงสถานที่กำจัดขยะมูลฝอยที่ดำเนินการไม่ถูกต้อง ให้มีการจัดการขยะมูลฝอยอย่างถูกต้อง โดยกระบวนการต่างๆ ดังนี้ การฝังกลบเชิงวิศวกรรม (Engineer Landfill) การฝังกลบอย่างถูกหลักสุขาภิบาล (Sanitary Landfill) เตาเผาที่มีระบบกำจัดมลพิษทางอากาศ การแปรรูปเพื่อผลิตพลังงาน (WTE) การหมักปุ๋ย (Compost) การแปรรูปขยะเป็นเชื้อเพลิง (RDF) การกำจัดขยะมูลฝอยแบบเชิงกล – ชีวภาพ (MBT) การฝังกลบแบบเทกองควบคุม (Control Dump) ขนาดน้อยกว่า 50 ตัน/วัน และเตาเผาขนาดน้อยกว่า 10 ตัน/วัน ที่มีระบบกำจัดอากาศเสีย	- อปท.	- สถจ. - ทสจ. - สสภ. - คพ. - ภาคเอกชน/ภาคประชาชน
	(10) รวบรวมตัวเลขปริมาณขยะที่ อปท. เก็บขนไปกำจัดที่ระบบกำจัด หรือประสานขอตัวเลขปริมาณที่บ่อหรือระบบกำจัดของเอกชนที่ อปท. จ้างเก็บ/ขน/กำจัด จัดทำเป็นฐานข้อมูลการจัดการขยะมูลฝอยของ อปท. และรายงานข้อมูล	- อปท.	- สถจ. - ทสจ. - สสภ. - คพ.

เป้าหมายของ มท.	กิจกรรมหลัก*	หน่วยงานรับผิดชอบหลัก	หน่วยงานสนับสนุน
	ผ่านระบบสารสนเทศ สส. รวมทั้งรายงานข้อมูลผ่าน ทสจ. เพื่อรวบรวมให้ สำนักงานสิ่งแวดล้อมภาค (สสภ.) รายงานข้อมูลผ่านระบบสารสนเทศของกรมควบคุมมลพิษ		- ภาคเอกชน/ภาคประชาชน
	(11) ในกรณีที่พื้นที่นั้นๆ ไม่มีระบบการให้บริการจัดเก็บขยะมูลฝอย ให้ อบท. ส่งเสริมประชาชนกำจัดขยะมูลฝอยภายในครัวเรือนอย่างถูกต้องตามหลักวิชาการ โดยคำนึงความเหมาะสมของพื้นที่ ไม่ก่อให้เกิดมลพิษ และผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม	- อบท.	- สธ. - ทสจ. - สสภ. - ภาคเอกชน/ภาคประชาชน
3.2 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในกลุ่มพื้นที่การจัดการมูลฝอย (Clusters) มีการจัดทำแผนบริหารจัดการขยะของกลุ่มพื้นที่ในการจัดการมูลฝอย (Clusters)	อบท. ในพื้นที่ในการจัดการมูลฝอย (Clusters) มีการวางแผนความร่วมมือ รวมถึงการวางแผนระบบขนขยะมูลฝอยไปไปยัง อบท. เจ้าภาพของกลุ่มพื้นที่ในการจัดการมูลฝอย (Clusters) อย่างมีมาตรฐาน และถูกต้องตามหลักวิชาการ	- อบท.	- สธจ. - อบจ. - ภาคเอกชน/ภาคประชาชน
3.3 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดำเนินการปิด หรือ ปรับปรุงสถานที่กำจัดขยะมูลฝอยที่ไม่ถูกต้อง	มีการกำหนดแผนงาน/โครงการปรับปรุงสถานที่กำจัดขยะมูลฝอยให้มีความถูกต้องตามหลักวิชาการร่วมกัน หรือ ร่วมกันกำหนดวิธีการกำจัดขยะมูลฝอยอย่างถูกต้อง ซึ่งอาจรวมถึงการพิจารณาในการนำเทคโนโลยีเข้ามาจัดการ โดยคำนึงถึงการลดก๊าซเรือนกระจกที่เกิดขึ้นจากสถานที่กำจัดขยะที่ไม่ถูกต้อง ตามข้อเสนอการยกระดับสถานที่กำจัดขยะมูลฝอยที่ไม่ถูกต้องของกรมควบคุมมลพิษ เพื่อรองรับการดำเนินงานในปี 2568 ต่อไป	- อบท.	- สธ. - สธจ. - ภาคเอกชน - ภาคประชาชน

เป้าหมายของ มท.	กิจกรรมหลัก*	หน่วยงานรับผิดชอบหลัก	หน่วยงานสนับสนุน
3.4 จั ง ห วั ด มี มาตรการส่งกำจัดและ รายงานผลการจัดการ ของเสียอันตรายชุมชน	(1) ในระหว่างรวบรวมขยะมูลฝอยที่เป็นพิษหรืออันตราย เพื่อรอกำจัด อบท. มีสถานที่จัดเก็บที่ได้มาตรฐานและ ปลอดภัย	- อบท.	- สถ. - สถจ. - ภาคเอกชน - ภาคประชาชน
	(2) ขนขยะอันตรายชุมชนให้บริษัทเอกชนนำไปกำจัด อย่างถูกต้องตามหลักวิชาการ	- อบท.	- สถ. - สถจ. - สสจ. - รพ.สต - ภาคเอกชน - ภาคประชาชน
3.5 องค์รปกครองส่วน ท้องถิ่น มีการ บริหารจัดการมูลฝอย ติดเชื้ออย่างถูกวิธี	(1) องค์รปกครองส่วนท้องถิ่นมีการนำส่งกำจัด ขยะติดเชื้ออย่างถูกต้องตามหลักวิชาการ โดยต้องไม่มี ขยะติดเชื้อตกค้าง	- อบท.	- สถ. - สถจ. - สสจ. - รพ.สต - ภาคเอกชน - ภาคประชาชน
	(2) มีการดำเนินการจัดเก็บและกำจัดมูลฝอยติดเชื้อ ให้ถูกต้องตามที่กฎหมายกำหนด โดยอาจนำส่งสถานที่ กำจัดมูลฝอยติดเชื้อ ที่ได้ดำเนินการประสานหน่วยงาน ที่มีศักยภาพในการเก็บ ขน และกำจัดมูลฝอยติดเชื้อได้ ได้แก่ โรงงานกำจัดของเสียเฉพาะที่กำจัดโดยกระบวนการเผา โรงงานที่ประกอบกิจการผลิตไฟฟ้าจากขยะชุมชน ขยะอุตสาหกรรมหรือแบบผสมผสานทั้งแบบเผาตรงและ ใช้เชื้อเพลิง RDF และโรงงานที่ประกอบกิจการผลิต	- อบท.	- สถ. - สถจ. - สสจ. - รพ.สต - ภาคเอกชน - ภาคประชาชน

เป้าหมายของ มท.	กิจกรรมหลัก*	หน่วยงานรับผิดชอบหลัก	หน่วยงานสนับสนุน
	ปูนซีเมนต์ มาสนับสนุนการจัดการมูลฝอยติดเชื้อให้มีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้นเป็นการชั่วคราว		
4. ด้านการบริหารจัดการ			
4.1 องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น มีการแต่งตั้งคณะกรรมการเครือข่ายอาสาสมัครท้องถิ่นรักโลก	แต่งตั้งคณะกรรมการสิ่งปฏิกูลและมูลฝอยขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบในการดำเนินการและร่วมคิดร่วมทำในรูปแบบของคณะกรรมการ โดยประกอบด้วย ผู้บริหารขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้อำนวยการกอง/ฝ่าย ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง รวมไปถึงประธานกลุ่มชุมชน เครือข่ายอาสาสมัครต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ในการขับเคลื่อนการบริหารจัดการขยะมูลฝอยชุมชนให้เกิดเป็นรูปธรรม	- อปท. - สถจ.	- สถ. - สถจ.
4.2 องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นมีการจัดทำแผนปฏิบัติการจัดการขยะมูลฝอยชุมชนระดับองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น	(1) แต่งตั้งคณะกรรมการสิ่งปฏิกูลและมูลฝอยขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบในการดำเนินการและร่วมคิดร่วมทำในรูปแบบของคณะกรรมการ โดยประกอบด้วย ผู้บริหารขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้อำนวยการกอง/ฝ่าย ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง รวมไปถึงประธานกลุ่มชุมชน เครือข่ายอาสาสมัครต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ในการขับเคลื่อนการบริหารจัดการขยะมูลฝอยชุมชนให้เกิดเป็นรูปธรรม	- อปท. - สถจ.	- สถ. - สถจ.
	(2) คณะกรรมการสิ่งปฏิกูลและมูลฝอยขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น จัดทำแผนปฏิบัติการจัดการขยะมูลฝอยชุมชนระดับองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ให้มีความสอดคล้องกัน เพื่อใช้เป็นแนวทางในการขับเคลื่อนการดำเนินงานตาม	- อปท. - สถจ.	- สถ. - สถจ.

เป้าหมายของ มท.	กิจกรรมหลัก*	หน่วยงานรับผิดชอบหลัก	หน่วยงานสนับสนุน
	แผนปฏิบัติการจัดการขยะมูลฝอยชุมชน “จังหวัดสะอาด” ประจำปี ให้บรรลุผลตามเป้าประสงค์ที่กำหนดไว้		
4.3 จังหวัดมีการนำเสนอเรื่องการบริหารจัดการขยะ เข้าสู่วาระการประชุมคณะกรรมการจัดการสิ่งปฏิกูลและมูลฝอยจังหวัด หรือ คณะกรรมการจังหวัด หรือที่ประชุมผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	จังหวัดทำประเด็นเรื่องการบริหารจัดการขยะ เช่น ข้อมูลการจัดการขยะในจังหวัด ปริมาณขยะ สถานการณ์ขยะในปัจจุบัน สภาพปัญหาการจัดการขยะ เป็นต้น ทั้งนี้เพื่อหาแนวทางร่วมกันในการจัดการขยะในพื้นที่ รวมถึงสร้างความตื่นตัวแก่สาธารณชนเป็นวงกว้าง ร่วมกับภาครัฐ หรือเอกชน และการนำเสนอเรื่องการบริหารจัดการขยะ เข้าสู่วาระการประชุมคณะกรรมการจัดการสิ่งปฏิกูลและมูลฝอยจังหวัด/คณะกรรมการจังหวัด/ที่ประชุมผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อย่างน้อยต้องมีการนำเสนอในที่ประชุมใดที่ประชุมหนึ่ง หรือมากกว่า 1 คณะ อย่างน้อยเดือนละ 1 ครั้ง	- อปท.	- สถจ. - สถจ. - ภาคเอกชน - ภาคประชาชน
4.4 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีการยกย่อง เชิดชู เกียรติ อาสาสมัครท้องถิ่นรักโลก	(1) ประชุมคณะกรรมการสิ่งปฏิกูลและมูลฝอยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อกำหนดหลักเกณฑ์การคัดเลือกอาสาสมัครท้องถิ่นรักโลก (อถล.) ต้นแบบด้านการจัดการสิ่งปฏิกูลและมูลฝอย และการปกป้องและรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สามารถดำเนินการประกาศคัดเลือกอาสาสมัครท้องถิ่นรักโลก (อถล.) ต้นแบบด้านการจัดการสิ่งปฏิกูลและมูลฝอย และการปกป้องและรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเป็นประเภทต่างๆ เช่น ประเภทหนุ่มน้อย อถล. ประเภทเยาวชน อถล. และประเภทบุคคลทั่วไป หรือดำเนินการคัดเลือกประเภทใดประเภทหนึ่งก็ได้ ตามที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเห็นสมควร	- อปท. - สถจ.	- สถจ. - ภาคประชาชน

เป้าหมายของ มท.	กิจกรรมหลัก*	หน่วยงานรับผิดชอบหลัก	หน่วยงานสนับสนุน
	(2) ประกาศหลักเกณฑ์การคัดเลือกอาสาสมัครท้องถิ่นรักษ์โลก (อถล.) ต้นแบบด้านการจัดการสิ่งปฏิกูลและมูลฝอย และการปกป้องและรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้ประชาชนทราบอย่างทั่วถึง (3) คณะกรรมการสิ่งปฏิกูลและมูลฝอยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ดำเนินการคัดเลือกผู้สมัครตามหลักเกณฑ์ที่กำหนด (4) ประกาศผลการคัดเลือกอาสาสมัครท้องถิ่นรักษ์โลก (อถล.) ต้นแบบด้านการจัดการสิ่งปฏิกูลและมูลฝอย และการปกป้องและรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยอาจจะมอบเกียรติบัตรยกย่องเชิดชูเกียรติจากนายกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยมอบเกียรติบัตรให้แก่อาสาสมัครท้องถิ่นรักษ์โลกในวันที่จัดกิจกรรมด้านสิ่งแวดล้อมที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดขึ้น		
4.5 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีการยกย่องเชิดชูเกียรติครัวเรือนในการบริหารจัดการขยะ	ยกย่องและเชิดชูเกียรติครัวเรือนโดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อสร้างแรงจูงใจในการบริหารจัดการขยะครัวเรือน ผ่านการจัดทำประกาศขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อาจมีหลักเกณฑ์การคัดเลือก ดังนี้ (1) เป็นผู้ประพฤติตนเป็นแบบอย่างในการจัดการสิ่งปฏิกูลและมูลฝอย การปกป้องและรักษาสิ่งแวดล้อม เป็นสมาชิกธนาคารขยะและอาสาสมัครท้องถิ่นรักษ์โลก (อถล.) (2) มีการคัดแยกขยะแต่ละประเภทในครัวเรือน ได้แก่ ขยะอินทรีย์ ขยะรีไซเคิล ขยะทั่วไป ของเสียอันตรายชุมชน และมูลฝอยติดเชื้อ (ถ้ามี)	- อปท. - สธจ.	- สธจ. - ภาคประชาชน

เป้าหมายของ มท.	กิจกรรมหลัก*	หน่วยงานรับผิดชอบหลัก	หน่วยงานสนับสนุน
	(3) เป็นส่วนหนึ่งในการสื่อสารความรู้และกระตุ้นให้ผู้อื่นในชุมชนริเริ่มหรือส่งเสริมด้านการจัดการขยะในครัวเรือน (4) เข้าร่วมกิจกรรมเกี่ยวกับการบริหารจัดการสิ่งปฏิกูลและมูลฝอยที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดขึ้น (5) ให้ความร่วมมือกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ส่วนราชการ ภาคเอกชน เพื่อดำเนินการเกี่ยวกับการบริหารจัดการสิ่งปฏิกูลและมูลฝอย		
4.6 จังหวัดมีการส่งเสริมและประชาสัมพันธ์การซื้อขายคาร์บอนเครดิตจากโครงการถังขยะเปียกลดโลกร้อนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	จังหวัดดำเนินการส่งเสริมและสนับสนุนให้ภาคเอกชนภายในจังหวัด เช่น สภาอุตสาหกรรมจังหวัด สภาหอการค้าจังหวัด ห้างสรรพสินค้า บริษัทเอกชน กลุ่มนิคมอุตสาหกรรม ฯลฯ ได้ร่วมกันสนับสนุนซื้อขายคาร์บอนเครดิตจากโครงการถังขยะเปียกลดโลกร้อนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นภายในจังหวัด เพื่อสนับสนุนการขับเคลื่อนโครงการดังกล่าวต่อไป	- อปท. - สดจ.	- สดจ. - ภาคเอกชน - ภาคประชาชน
4.7 จังหวัดมีกลไกในการติดตามประเมินผลในการดำเนินการขับเคลื่อนแผนบริหารจัดการขยะของกลุ่มพื้นที่ในการจัดการมูลฝอย (Clusters)	(1) ให้มีการรายงานสถานะการดำเนินงานตามแผนบริหารจัดการขยะของกลุ่มพื้นที่ในการจัดการมูลฝอย (Clusters) ทุก ๆ 3 เดือน (2) จังหวัดมีการบูรณาการความร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนให้คำแนะนำหรือตรวจเยี่ยมการดำเนินงานในพื้นที่ (3) มีการกำหนดประเด็นในการขับเคลื่อนแผนบริหารจัดการขยะของกลุ่มพื้นที่ในการจัดการมูลฝอย (Clusters) ในการประชุมคณะกรรมการสิ่งปฏิกูลและมูลฝอยจังหวัด	- อปท. - สดจ.	- จังหวัด - สดจ.

เป้าหมายของ มท.	กิจกรรมหลัก*	หน่วยงานรับผิดชอบหลัก	หน่วยงานสนับสนุน
4.8 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีการสร้างความร่วมมือระหว่างภาคีเครือข่ายในการบริหารจัดการขยะมูลฝอย	เพื่อการบูรณาการการทำงานของภาคีเครือข่ายของกระทรวงมหาดไทยทั้ง 7 ภาคี อันได้แก่ ภาคราชการ ภาคผู้นำศาสนา ภาคผู้นำวิชาการ ภาคเอกชน ภาคประชาชนภาคประชาสังคม และภาคสื่อสารมวลชน ให้ทุกพื้นที่สามารถทำให้การปฏิบัติงานเป็นไปอย่างเข้มข้นต่อเนื่อง ให้มีการดำเนินงาน/โครงการ/กิจกรรม ที่มีการบูรณาการร่วมกับ 7 ภาคีเครือข่าย เช่น (1) การลงนามใน MOU ร่วมกัน (Memorandum of Understanding) (2) การจัดโครงการ/กิจกรรม ที่เกี่ยวกับการบริหารจัดการขยะมูลฝอยชุมชน	- อปท. - สธจ.	- สธจ. - ภาคประชาชน
4.7 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีการบันทึกข้อมูลในระบบสารสนเทศด้านการบริหารจัดการขยะมูลฝอยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น [รายปี(มผ.1) และ ราย เดือน (มผ.2.)]	(1) จังหวัดมีการตรวจสอบข้อมูลที่ อปท. ได้บันทึกและยืนยันข้อมูลในระบบสารสนเทศด้านการจัดการขยะมูลฝอยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (มผ.2) ทุกวันที่ 15 ของทุกเดือน	- อปท.	- สธ. - สธจ.
	(2) อปท. มีการดำเนินการบันทึกข้อมูลในระบบสารสนเทศด้านการจัดการขยะมูลฝอยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (มผ.2) ในทุกวันที่ 10 ของทุกเดือนได้อย่างถูกต้องและครบถ้วน	- อปท.	- สธ. - สธจ.

**หมายเหตุ กิจกรรมหลักเป็นแนวทางเพื่อใช้ดำเนินการ ซึ่งสามารถปรับเปลี่ยนได้ตามความเหมาะสม

มาตรการ แนวทาง และกิจกรรมส่งเสริมและสนับสนุนการบริหารจัดการขยะมูลฝอยชุมชน
ตั้งแต่ต้นทาง กลางทาง และปลายทาง

กิจกรรมหลัก*	หน่วยงานรับผิดชอบหลัก	หน่วยงานสนับสนุน
1. ประชาสัมพันธ์ให้ความรู้ สร้างความตระหนักให้บุคลากรในสังกัด เด็ก เยาวชน และประชาชนทั่วไป เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการปัญหาขยะมูลฝอย ตั้งแต่ต้นทางจนถึงปลายทาง	- ทุกหน่วยงานในสังกัด มท. - หน่วยงานสังกัดทุกกระทรวง	- มท. - สธ. - ภาคเอกชน - ภาคประชาชน
2. รณรงค์ประชาสัมพันธ์การลด การคัดแยกขยะมูลฝอย การลดใช้ถุงพลาสติก การใช้ผลิตภัณฑ์ที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมในสำนักงานอย่างเป็นรูปธรรม	- ทุกหน่วยงานในสังกัด มท. - หน่วยงานสังกัดทุกกระทรวง	- มท. - สธ. - หน่วยงานภาคเอกชน และภาคประชาสังคม
3. สำนักงานจัดให้มีภาชนะรองรับมูลฝอยแบบแยกประเภทให้เพียงพอในสำนักงาน	- ทุกหน่วยงานในสังกัด มท. - หน่วยงานสังกัดทุกกระทรวง	- มท./ สธ. - ภาคเอกชน - ภาคประชาชน
4. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวรณรงค์ประชาสัมพันธ์ จัดกิจกรรมการลดและคัดแยก ขยะมูลฝอยให้กับนักท่องเที่ยว ผู้ประกอบการในพื้นที่แหล่งท่องเที่ยว และส่งเสริมให้ผู้ประกอบการดำเนินการตามมาตรฐานด้านสิ่งแวดล้อมในแหล่งท่องเที่ยว	- กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา	- มท./สธ. - ภาคเอกชน - ภาคประชาชน
5. สอดแทรกเนื้อหาในหลักสูตรการเรียนการสอนในทุกระดับของสถานศึกษา เพื่อสร้างความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอย	- กระทรวงศึกษาธิการ - ทุกสถานศึกษาสังกัด อปท.	- สธ. - ภาคเอกชน - ภาคประชาชน
6. สร้างความรู้ความเข้าใจให้แก่ประชาชนในพื้นที่ เพื่อลดการต่อต้านจากประชาชนในประเด็น ปัญหาเรื่องการก่อสร้างระบบการกำจัดขยะมูลฝอยและผลกระทบด้านต่างๆ จากการก่อสร้าง	- ทุกหน่วยงานในสังกัด มท.	- สธ. - ภาคเอกชน - ภาคประชาชน

กิจกรรมหลัก*	หน่วยงานรับผิดชอบหลัก	หน่วยงานสนับสนุน
7. ศึกษา วิจัย ประยุกต์ และพัฒนาทางเลือกในการใช้เทคโนโลยีการจัดการที่เหมาะสมกับพื้นที่ ปริมาณ และองค์ประกอบของขยะมูลฝอย รวมถึงส่งเสริมและขับเคลื่อนให้เกิดการรวมกลุ่มพื้นที่ การจัดการขยะมูลฝอย (Clusters) อย่างมีประสิทธิภาพ	- สก.	- วท./คพ. /พพ. - ภาคเอกชน - ภาคประชาชน
8. พัฒนาระบบฐานข้อมูลและการรายงานข้อมูลการบริหารจัดการขยะมูลฝอย	- อปท.	- สก./ภาคเอกชน
9. อบรมและพัฒนาบุคลากรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้มีขีดความสามารถและศักยภาพ ในการจัดการขยะมูลฝอย	- สก. - อปท.	- ทส. - ภาคเอกชน/ภาค ประชาชน
10. สร้างกระบวนการการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วนและประชาชนในพื้นที่ ในการเสนอแนะ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ ร่วมตัดสินใจและร่วมมือในการดำเนินการโครงการที่เกี่ยวข้องกับการแก้ไข ปัญหาขยะมูลฝอย	- จังหวัด - สก.	- ทส. - หน่วยงานภาคเอกชน และภาคประชาสังคม
11. สร้างกลไก และเครือข่ายในการเฝ้าระวัง ติดตาม และตรวจสอบการจัดการขยะมูลฝอย โดยการมีส่วนร่วมจากภาคประชาชน	- จังหวัด	- สก. - ภาคประชาชน
12. ยกย่อง เชิดชูเกียรติ ประกวดและให้รางวัลองค์กรและบุคคลที่มีจิตสำนึกและผลงาน การบริหารจัดการขยะมูลฝอยดีเด่น เช่น หน่วยงานระดับจังหวัด อำเภอ องค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่น หมู่บ้านชุมชนสถาน	- สก.	- มท./สก. - หน่วยงานภาคเอกชน และภาคประชาสังคม

*หมายเหตุ กิจกรรมหลักเป็นแนวทางเพื่อใช้ดำเนินการ ซึ่งสามารถปรับเปลี่ยนได้ตามความเหมาะสม

ภาคผนวก

(ตัวอย่าง)

ประกาศ (ชื่อ อปท.)

เรื่อง การเก็บ และขนขยะมูลฝอย

เพื่อให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง พ.ศ.๒๕๓๕ และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๐ ประกอบกับ ประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง การจัดการมูลฝอย พ.ศ.๒๕๖๐ ข้อ ๙ ให้ราชการส่วนท้องถิ่นประกาศวัน เวลา สถานที่ และเส้นทาง การเก็บและขนขยะมูลฝอย ให้ผู้ก่อให้เกิดขยะมูลฝอยทราบล่วงหน้าเป็นเวลาพอสมควร

(ชื่อ อปท.) อำเภอ จังหวัด จึงประกาศกำหนดวัน เวลา และเส้นทาง การเก็บและขนขยะมูลฝอย ดังนี้

๑. วัน เวลา สถานที่ที่ประชาชนรวบรวมขยะมูลฝอยในจุดที่กำหนด

ประเภท	วัน	พื้นที่ดำเนินการ
ขยะมูลฝอยทั่วไป	ทุกวันจันทร์ เวลา.....ถึง.....น.	หมู่ที่/ชุมชน จุดรวบรวม จุด ประกอบด้วย (๑)....
	ทุกวันพุธ เวลา.....ถึง.....น.	หมู่ที่/ชุมชน จุดรวบรวม จุด ประกอบด้วย (๑)....
ขยะมูลฝอยอินทรีย์/ ขยะเปียก (กรณีไม่มีพื้นที่ ทำภาชนะรองรับ)	ทุกวันอังคาร เวลา.....ถึง.....น.	หมู่ที่/ชุมชน จุดรวบรวม จุด ประกอบด้วย (๑)....
	ทุกวันพฤหัสบดี เวลา.....ถึง.....น.	หมู่ที่/ชุมชน จุดรวบรวม จุด ประกอบด้วย (๑)....
ขยะมูลฝอย นำกลับมาใช้ใหม่	ทุกวันศุกร์ สัปดาห์ที่ ๑ และ ๓ ของเดือน เวลา.....ถึง.....น.	หมู่ที่/ชุมชน จุดรับซื้อ จุด ประกอบด้วย (๑)....
	ทุกวันศุกร์ สัปดาห์ที่ ๒ และ ๔ ของเดือน เวลา.....ถึง.....น.	หมู่ที่/ชุมชน จุดรับซื้อ จุด ประกอบด้วย (๑)....
ขยะมูลฝอยที่เป็นพิษ หรืออันตรายจาก ชุมชน	๑. ให้ทุกครัวเรือนนำไปรวบรวมในจุดที่ อปท. กำหนด ตามมติของหมู่บ้าน/ชุมชน ๒. ให้ทุก อปท. กำหนดวันตามความเหมาะสมนำส่ง อบจ. นำไปกำจัดตามหลักวิชาการ	

๒. เส้นทางเก็บ และขนขยะมูลฝอย (ตั้งแต่เวลา ๐๘.๐๐ น. เป็นต้นไป)

ประเภท	วัน	พื้นที่ดำเนินการ
ขยะมูลฝอยทั่วไป	ทุกวันจันทร์ เวลา.....ถึง.....น.	จุดเริ่มต้นตั้งแต่ ถึง
	ทุกวันพุธ เวลา.....ถึง.....น.	จุดเริ่มต้นตั้งแต่ ถึง
ขยะมูลฝอยอินทรีย์/ ขยะเปียก (กรณีไม่มีพื้นที่ ทำภาชนะรองรับ)	ทุกวันอังคาร เวลา.....ถึง.....น.	จุดเริ่มต้นตั้งแต่ ถึง
	ทุกวันพฤหัสบดี เวลา.....ถึง.....น.	จุดเริ่มต้นตั้งแต่ ถึง

ในการทิ้งขยะมูลฝอยดังกล่าว สำหรับเจ้าของหรือผู้ครอบครองอาคารหรือสถานที่ (ไม่ใช่สถานที่สาธารณะ) ขอให้คัดแยกขยะมูลฝอยก่อนทิ้งทุกครั้ง และนำใส่ถุงพลาสติกและมัดปากถุงให้แน่นด้วยเชือกสีตามประเภทขยะมูลฝอย คือ เชือกสีน้ำเงิน ได้แก่ ขยะมูลฝอยทั่วไป เชือกสีเหลือง ได้แก่ ขยะมูลฝอยนำกลับมาใช้ใหม่ และขยะมูลฝอยอินทรีย์ใช้เชือกสีเขียวเป็นต้น

จึงประกาศมาให้ทราบโดยทั่วกัน

ประกาศ ณ วันที่ เดือน พ.ศ.

(ลงชื่อ)

(.....)

ตำแหน่ง (ผู้บริหาร อปท.)

(ตัวอย่าง)
รายการแนบท้ายประกาศเรื่องการเก็บ และขนขยะมูลฝอย
ประเภทขยะมูลฝอยที่เป็นพิษหรืออันตรายจากชุมชน
(ชื่อ อปท.)

เพื่อให้การบริหารจัดการขยะมูลฝอย ประเภท “ขยะมูลฝอยที่เป็นพิษหรืออันตรายจากชุมชน” เช่น ขวดหรือภาชนะใส่เคมีภัณฑ์ หรือยาปราบศัตรูพืช ถ่านไฟฉายใช้แล้ว แบตเตอรี่ กระป๋องสเปรย์บรรจุสารเคมี ตลับหมึกใช้แล้ว หลอดไฟฟ้า ส่วนประกอบอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ ฯลฯ ชื่อ อปท. จึงกำหนดจัดรวบรวม ขยะมูลฝอยที่เป็นพิษหรือขยะอันตรายจากชุมชน โดยประชาชนนำไปรวบรวมไว้ในจุดที่ ชื่อ อปท. กำหนดไว้บริการประชาชน เพื่อ ชื่อ อปท. นำไปกำจัดตามหลักวิชาการ ดังนี้

๑. หมู่ที่ หรือชุมชนที่ ชื่อหมู่บ้าน/ชุมชน นำไปรวบรวมที่

๒. หมู่ที่ หรือชุมชนที่ ชื่อหมู่บ้าน/ชุมชน นำไปรวบรวมที่

๓. หมู่ที่ หรือชุมชนที่ ชื่อหมู่บ้าน/ชุมชน นำไปรวบรวมที่

ทั้งนี้ สามารถสอบถามรายละเอียดและวิธีปฏิบัติเพิ่มเติม ได้ที่ ชื่อ อปท.

หมายเลขโทรศัพท์ E – mail

(ตัวอย่าง)
รายการแนบท้ายประกาศเรื่องการเก็บ และขนขยะมูลฝอย
ประเภทขยะมูลฝอยอินทรีย์/ ขยะเปียก (เศษอาหาร)
(ชื่อ อปท.)

เพื่อให้การบริหารจัดการขยะมูลฝอย ประเภท “ขยะมูลฝอยอินทรีย์/ ขยะเปียก (เศษอาหาร)” ใน ชื่อ อปท. จึงกำหนดจตุรรวบรวมขยะมูลฝอยอินทรีย์ ขยะเปียก (เศษอาหาร) โดยประชาชนนำไปรวบรวมไว้ในจุดที่ ชื่อ อปท. กำหนดไว้บริการประชาชน เพื่อ ชื่อ อปท. นำไปกำจัดตามหลักวิชาการ ดังนี้

๑. หมู่ที่ หรือชุมชนที่ ชื่อหมู่บ้าน/ชุมชน นำไปรวบรวมที่
 ๒. หมู่ที่ หรือชุมชนที่ ชื่อหมู่บ้าน/ชุมชน นำไปรวบรวมที่
 ๓. หมู่ที่ หรือชุมชนที่ ชื่อหมู่บ้าน/ชุมชน นำไปรวบรวมที่
- ทั้งนี้ สามารถสอบถามรายละเอียดและวิธีปฏิบัติเพิ่มเติม ได้ที่ ชื่อ อปท.

หมายเลขโทรศัพท์ E – mail

(ตัวอย่าง)
รายการแนบท้ายประกาศเรื่องการเก็บ และขนขยะมูลฝอย
ประเภทขยะมูลฝอยนำกลับมาใช้ใหม่
(ชื่อ อปท.)

เพื่อให้การบริหารจัดการขยะมูลฝอย ประเภท “ขยะมูลฝอยนำกลับมาใช้ใหม่” เช่น ขวดแก้ว ขวดพลาสติกใส กระดาษ กล่องเครื่องดื่ม UHT พลาสติกอื่น อะลูมิเนียม โลหะอื่น ฯลฯ ชื่อ อปท. จึงกำหนดแนวทาง การคัดแยกขยะมูลฝอยนำกลับมาใช้ใหม่ในครัวเรือน โดย ชื่อ อปท. ไม่มีถังรองรับ ขยะมูลฝอยนำกลับมาใช้ใหม่ไว้บริการ โดยครัวเรือนคัดแยก เก็บไว้ในภาชนะที่เหมาะสม และ ชื่อ อปท. จะประชาสัมพันธ์ ประสานงานให้ผู้รับซื้อของเก่าเข้ารับซื้อตามระยะเวลาที่เหมาะสม ในราคาท้องตลาดที่ผู้ขายกับ ผู้ซื้อตกลงกันเอง ดังนี้

๑. ขวดแก้ว – เทเครื่องดื่มออกให้หมด กลั้วด้วยน้ำสะอาด – เก็บรวบรวมไว้
๒. กระดาษ – จัดระเบียบ มัดบรรจุภาชนะ – เก็บรวบรวมไว้
๓. กล่องเครื่องดื่ม UHT – เทเครื่องดื่มออกให้หมด – รวบรวมในภาชนะ
๔. ขวดพลาสติกใส – เทเครื่องดื่มออกให้หมด กลั้วด้วยน้ำสะอาด – เก็บรวบรวมไว้
๕. พลาสติกอื่นๆ – เทเครื่องดื่มออกให้หมด กลั้วด้วยน้ำสะอาด – เก็บรวบรวมไว้
๖. อะลูมิเนียม – เทเครื่องดื่มออกให้หมด กลั้วด้วยน้ำสะอาด – เก็บรวบรวมไว้
๗. เหล็ก/โลหะ – จัดระเบียบ บรรจุภาชนะ – เก็บรวบรวมไว้

ชื่อ อปท. จะนัดวัน เวลา สถานที่ และราคารับซื้อให้ทราบต่อไป
โดยสามารถสอบถามรายละเอียดและวิธีปฏิบัติเพิ่มเติม ได้ที่ ชื่อ อปท.
หมายเลขโทรศัพท์ E – mail

(ตัวอย่าง)
รายการแนบท้ายประกาศเรื่องการเก็บ และขนขยะมูลฝอย
ประเภทขยะมูลฝอยทั่วไป
(ชื่อ อปท.)

เพื่อให้การบริหารจัดการขยะมูลฝอย ประเภท “ขยะทั่วไป” เป็นขยะที่ไม่มีคุณสมบัติตามขยะมูลฝอยนำกลับมาใช้ใหม่ ขยะมูลฝอยที่เป็นพิษหรืออันตรายจากชุมชน และขยะมูลฝอยอินทรีย์ เป็นขยะที่ย่อยสลายยาก นำไปรีไซเคิลไม่ได้ หรือนำไปรีไซเคิลแล้วไม่คุ้มทุน และไม่มีความเป็นอันตราย ได้แก่ ซอง/ถุงขนมขบเคี้ยว ถังขยะที่มีกิ่งไม้ เศษอาหาร ขยะพลาสติก/กล่องโฟมเปื้อนอาหาร หลอดกาแฟ ซองกาแฟ ฯลฯ ชื่อ อปท. กำหนดให้ครัวเรือนรวบรวมใส่ภาชนะ หรือถุงขนาดใหญ่ที่ย่อยสลายได้ นำไปรวบรวมยังจุดที่ ชื่อ อปท. กำหนดเพื่อ ชื่อ อปท. เก็บรวบรวมไปกำจัดตามเส้นทางที่ประกาศไว้ โดยขยะมูลฝอยทั่วไป ให้ประชาชนนำไปรวบรวมไว้ในถังขยะในจุดรวบรวมที่ ชื่อ อปท. ประกาศไว้แล้วในถังสีน้ำเงิน หรือถังสีที่มีสัญลักษณ์สีน้ำเงิน ดังนี้

๑. เชือก สิ่งจากวัสดุธรรมชาติ หรือผ้าสีน้ำเงินผูกติดไว้กับถังรวบรวมขยะ

๒. สติกเกอร์ สัญลักษณ์

๓. จุดรวบรวม ชื่อ อปท. จะมีปิดประกาศประชาสัมพันธ์ ถึงขยะที่รวบรวมขยะทั่วไป

ชื่อ อปท. ขอความร่วมมือประชาชนไม่ทิ้งขยะมูลฝอยทั่วไปในถังขยะเดียวกับขยะมูลฝอยอินทรีย์หรือขยะเปียก เพื่อความสะดวกในการจัดเก็บของพนักงานจัดเก็บ และความสะดวกในการนำไปกำจัด โดยสามารถสอบถามรายละเอียดและวิธีปฏิบัติเพิ่มเติม ได้ที่ ชื่อ อปท. หมายเลขโทรศัพท์ E – mail

(ตัวอย่าง)

ประกาศ (ชื่อ อปท.)

เรื่อง ลงทะเบียนผู้ต้องการมูลฝอยอินทรีย์ หรือขยะเปียกไปใช้ประโยชน์

เพื่อให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง พ.ศ. ๒๕๓๕ และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๐ ประกอบกับ ประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง การจัดการมูลฝอย พ.ศ. ๒๕๖๐ ที่กำหนดให้ราชการส่วนท้องถิ่นส่งเสริมและสนับสนุนให้ประชาชน และชุมชนมีส่วนร่วมและพึ่งพาตนเองในการกำจัดมูลฝอย ณ แหล่งกำเนิด โดยเฉพาะการนำมูลฝอยที่ย่อยสลายง่าย ที่เป็นขยะเปียก และขยะอินทรีย์ (เศษอาหาร, เปลือกผลไม้) ไปใช้ประโยชน์ เช่น นำไปเป็นอาหารสัตว์เลี้ยง นำไปแปรรูปเป็นปุ๋ยอินทรีย์ หรือนำหมักอินทรีย์ หรือใช้ประโยชน์อื่น ประชาชนหรือชุมชนสามารถแจ้งความประสงค์และลงทะเบียนขอไปใช้ประโยชน์ได้ที่.....ตั้งแต่วันที่ ถึงวันที่เพื่อ ชื่อ อปท.ประชาสัมพันธ์และประสานผู้ประกอบการ และครัวเรือนดำเนินการต่อไป

ประกาศ ณ วันที่ เดือน พ.ศ.

(ลงชื่อ)

(.....)

ตำแหน่ง (ผู้บริหาร อปท.)

(ตัวอย่าง)

ประกาศ (ชื่อ อปท.)

เรื่อง วิธีการบริหารจัดการขยะมูลฝอย (หมู่บ้าน/ชุมชนจัดการตนเอง)

ด้วย ประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง การจัดการมูลฝอย พ.ศ.๒๕๖๐ ออกตามพระราชบัญญัติรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง พ.ศ.๒๕๓๕ และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๐ กำหนดให้ราชการส่วนท้องถิ่นต้องรณรงค์สร้างการรับรู้ ความเข้าใจ และจิตสำนึกให้ประชาชนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการลดปริมาณ และคัดแยกมูลฝอยเพื่อนำกลับมาใช้ใหม่ มีความตระหนักรู้ และรับผิดชอบในการจัดการมูลฝอย ณ แหล่งกำเนิดมูลฝอย รวมตลอดทั้งเปิดเผยข้อมูลและรายงานผลการดำเนินงานให้ประชาชนทราบ และการกำจัดมูลฝอย ให้ราชการส่วนท้องถิ่นส่งเสริมและสนับสนุนให้ประชาชน และชุมชนมีส่วนร่วม และสามารถพึ่งพาตนเองในการกำจัดมูลฝอย ณ แหล่งกำเนิด

เพื่อให้การบริหารจัดการขยะมูลฝอย ของ (ชื่อ อปท.) เป็นไปด้วยความเรียบร้อย(ชื่อ อปท.) จึงกำหนดวิธีการบริหารจัดการขยะมูลฝอย ณ แหล่งกำเนิด โดยคร่าว่ือน ดังนี้

๑. ขยะมูลฝอยอินทรีย์ (ย่อยสลาย) เป็นของที่เน่าเสียและย่อยสลายได้ง่ายตามธรรมชาติ ได้แก่ เศษอาหาร เศษผัก เปลือกผลไม้ ใบไม้แห้ง ซากสัตว์ ฯลฯ บริหารจัดการ ดังนี้

๑.๑ จัดทำภาชนะกำจัดขยะเปียกของครัวเรือน

๑.๒ ขุดหลุมฝัง หรือนำไปแปรรูปเป็นปุ๋ยอินทรีย์ หรือน้ำหมักอินทรีย์

๒. ขยะมูลฝอยนำกลับมาใช้ใหม่หรือขยะรีไซเคิล เป็นขยะที่สามารถคัดแยกเพื่อนำไปรีไซเคิลใหม่ได้ (นำไปขายได้) ได้แก่ แก้ว กระดาษ พลาสติก โลหะ/อโลหะ และยาง ฯลฯ ประชาชนคัดแยก และรวบรวมจำหน่าย ณทุกวันที่.....

๓. ขยะมูลฝอยที่เป็นพิษหรืออันตรายจากชุมชน เป็นขยะที่มีความเป็นอันตราย หรือมีส่วนประกอบที่เป็นสารที่เป็นอันตราย ได้แก่ ขวดหรือภาชนะใส่เคมีภัณฑ์ ถ่านไฟฉายใช้แล้ว แบตเตอรี่ กระป๋องสเปรย์บรรจุสารเคมี ตลับหมึกใช้แล้ว หลอดไฟ อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ ฯลฯให้นำไปรวบรวมไว้ที่ เพื่อ (ชื่อ อปท.)..... ดำเนินการต่อไป

๔. ขยะมูลฝอยทั่วไป เป็นขยะที่ไม่มีคุณสมบัติตามขยะ ๓ ประเภทข้างต้น โดยย่อยสลายยาก นำไปรีไซเคิลไม่ได้ หรือนำไปรีไซเคิลไม่คุ้มทุน และไม่เป็นอันตราย ได้แก่ ซอง/ถุงขนมขบเคี้ยว ถุงปะหมีกึ่งสำเร็จรูป ถุงพลาสติก/กล่องโฟมเปื้อนอาหาร หลอดกาแฟ ซองกาแฟ ฯลฯ ให้กำจัดตามความเหมาะสมโดยไม่กระทบต่อสิ่งแวดล้อม

๕. ประชาชนในเขต (ชื่อ อปท.) ปฏิเสธและลดการใช้ถุงพลาสติกและโฟม โดยใช้ถุงผ้า หรือถุงขนาดใหญ่ที่ย่อยสลายได้แทน

ประกาศ ณ วันที่ เดือน พ.ศ.

(ลงชื่อ)

(.....)

ตำแหน่ง (ผู้บริหาร อปท.)

ตัวอย่าง
ร่างเทศบัญญัติเทศบาล...
เรื่อง หลักเกณฑ์การคัดแยกมูลฝอย

พ.ศ.

โดยที่เป็นการสมควรตราเทศบัญญัติเทศบาล... ว่าด้วยหลักเกณฑ์การคัดแยกมูลฝอย

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๖๐ (๒) แห่งพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๔๙๖ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติเทศบาล (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๑๐ และมาตรา ๓๔/๓ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง พ.ศ. ๒๕๓๕ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๐ เทศบาล... โดยความเห็นชอบของสภาเทศบาล...และผู้ว่าราชการจังหวัด... จึงตราเทศบัญญัติไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ เทศบัญญัตินี้เรียกว่า “เทศบัญญัติเทศบาล... เรื่อง หลักเกณฑ์การคัดแยกมูลฝอย พ.ศ.”

ข้อ ๒ เทศบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับในเขตเทศบาล...ตั้งแต่วันที่ได้ออกประกาศไว้โดยเปิดเผยที่สำนักงานเทศบาลแล้วเจ็ดวัน

ข้อ ๓ ในเทศบัญญัตินี้

“มูลฝอย” หมายความว่า เศษกระดาษ เศษผ้า เศษอาหาร เศษสินค้า เศษวัตถุ ถุงพลาสติก ภาชนะที่ใส่อาหาร เถ้า มูลสัตว์ ชากสัตว์ หรือสิ่งอื่นใดที่เก็บกวาดจากถนน ตลาด ที่เลี้ยงสัตว์ หรือที่อื่นและหมายความรวมถึงมูลฝอยที่เป็นพิษหรืออันตรายจากชุมชน

“มูลฝอยอันตราย” หมายความว่า มูลฝอยที่เป็นอันตรายวัตถุ เช่น ชากพิษ ชากสัตว์ สารอันตราย เศษอาหาร

“มูลฝอยนำกลับมาใช้ใหม่” หมายความว่า มูลฝอยที่สามารถนำกลับมาใช้ใหม่หรือนำมาผลิตเป็นผลิตภัณฑ์ใหม่ได้ ได้แก่ แก้ว กระดาษ โลหะ พลาสติก และวัสดุอื่นๆ ตามที่นายกเทศมนตรี..... ประกาศกำหนด

“มูลฝอยที่เป็นพิษหรืออันตรายจากชุมชน” หมายความว่า มูลฝอยที่ปนเปื้อนหรือมีส่วนประกอบของวัตถุที่อาจเป็นอันตรายหรือกระทบต่อสุขภาพอนามัยของบุคคล หรือมีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม เช่นสารเคมี วัตถุไวไฟ วัตถุมีพิษ วัตถุที่ทำให้เกิดการระเบิด วัตถุที่ทำให้เกิดการระคายเคือง

“อาคาร” หมายความว่า ตึก บ้าน เรือน โรง ร้าน แพ คลังสินค้า สำนักงาน หรือสิ่งที่สร้างขึ้นอย่างอื่นซึ่งบุคคลอาจเข้าอยู่หรือใช้สอยได้

ข้อ ๔ ให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองอาคารคัดแยกมูลฝอยแต่ละประเภท ดังนี้

- (๑) มูลฝอยทั่วไป
- (๒) มูลฝอยอันตราย
- (๓) มูลฝอยนำกลับมาใช้ใหม่
- (๔) มูลฝอยที่เป็นพิษหรืออันตรายจากชุมชน

ข้อ ๕ เจ้าของหรือผู้ครอบครองอาคารต้องบรรจุมูลฝอยที่คัดแยกแล้วแต่ละประเภทตามข้อ ๔ ในถุงหรือภาชนะบรรจุมูลฝอย ให้เพียงพอและเหมาะสมกับประเภทของมูลฝอยนั้น ถุงสำหรับบรรจุมูลฝอยต้องมีความทนทานไม่ฉีกขาดง่าย ไม่รั่วซึม มีขนาดที่เหมาะสมสามารถเคลื่อนย้ายได้โดยสะดวก การบรรจุมูลฝอยลงในถุงต้องมีปริมาณที่เหมาะสม ปิดถุงด้วยการมัดหรือผนึกด้วยวิธีอื่นใดให้มิดชิดรวมทั้งจัดการป้องกัน

มิให้มูลฝอย น้ำกลืน หรือสิ่งอื่นอันเกิดจากมูลฝอยตกหล่น รั่วไหลออกจากภาชนะบรรจุมูลฝอยต้องทำจากวัสดุที่แข็งแรง ทนทาน ไม่รั่วซึม การบรรจุมูลฝอยลงในภาชนะบรรจุมูลฝอย เช่น ถังสำหรับใส่มูลฝอย ต้องบรรจุในปริมาณที่เหมาะสม ไม่ล้นออกนอกภาชนะ มีฝาปิดมิดชิดเพื่อมิให้มูลฝอย น้ำกลืน หรือสิ่งอื่นอันเกิดจากมูลฝอยตกหล่น รั่วไหลออกจากภาชนะ และสัตว์และแมลงเข้าไปในภาชนะได้

ข้อ ๖ มูลฝอยที่มีสภาพ ลักษณะ หรือขนาด ที่ไม่สามารถบรรจุในถุงหรือภาชนะบรรจุมูลฝอยได้ ให้คัดแยกไว้ต่างหาก โดยจะต้องจัดการให้ถูกสุขลักษณะ หรือตามหลักเกณฑ์ที่นายกเทศมนตรี... ประกาศกำหนด

ข้อ ๗ ให้นายกเทศมนตรี...เป็นผู้รักษาการตามเทศบัญญัตินี้ และให้มีอำนาจ ออกประกาศ เพื่อปฏิบัติการให้เป็นไปตามเทศบัญญัตินี้

ประกาศ ณ วันที่ ... เดือน พ.ศ.

(ลงชื่อ)

(.....)

นายกเทศมนตรี.....

*รายละเอียดการร่างข้อกำหนดของท้องถิ่นตามพระราชบัญญัติรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง พ.ศ. 2535 และที่แก้ไขเพิ่มเติม สามารถศึกษาข้อมูลเพิ่มเติมได้ตามคิวอาร์โค้ดท้ายนี้

คู่มือจัดทำข้อกำหนดท้องถิ่นฯ

ปฏิทินแนวทางการจัดกิจกรรมสำหรับอาสาสมัครท้องถิ่นรักษ์โลก (อถล.)

ระยะเวลา	แนวทางการจัดกิจกรรม	หมายเหตุ
ไตรมาสที่ 3 ตุลาคม – พฤศจิกายน – ธันวาคม	1. กิจกรรมการรณรงค์ประชาสัมพันธ์การเข้าร่วมเป็นอาสาสมัครท้องถิ่นรักษ์โลก (อถล.) 2. กิจกรรมลดการเผาฟางข้าวและตอซังและเศษวัสดุทางการเกษตร เพื่อลดผลกระทบด้านฝุ่นละอองขนาดเล็ก (PM 2.5) 3. กิจกรรมการรณรงค์การไถกลบตอซัง และเศษวัสดุทางการเกษตร 4. กิจกรรม Big cleaning day ในหมู่บ้านหรือชุมชน เพื่อลดความรุนแรงของปัญหาฝุ่นละอองขนาดเล็ก (PM 2.5) เช่น การล้างทำความสะอาดถนน หรือฉีดพ่นละอองน้ำ 5. กิจกรรมการรณรงค์ให้ความรู้แก่ประชาชนในหมู่บ้านในการป้องกันฝุ่นละอองขนาดเล็ก (PM 2.5) 6. กิจกรรมวันรักต้นไม้ประจำปีของชาติ กิจกรรมวันสิ่งแวดล้อมไทย เช่น มีการร่วมกันปลูกต้นไม้ในพื้นที่ชุมชน หรือพัฒนาพื้นที่สวนสาธารณะ 7. สอดส่องและเฝ้าระวังสถานการณ์การไฟป่าที่อาจเกิดขึ้นในช่วงฤดูแล้ง 8. กิจกรรมการร่วมกันจัดทำแนวป้องกันไฟป่าและติดตั้งจุดเตือนภัย	ในช่วงเดือนตุลาคมถึงเดือนธันวาคมเป็นช่วงฤดูหนาวของประเทศไทย สถานการณ์สิ่งแวดล้อมทั่วพื้นที่มีอากาศเย็นและแห้ง ซึ่งส่งผลให้มีโอกาสเกิดไฟป่า ในบางพื้นที่ ประกอบกับปัญหาฝุ่นละอองขนาดเล็ก (PM 2.5) เนื่องจากการเผาวัสดุอินทรีย์ทางการเกษตร ในฤดูกาลเก็บเกี่ยว
ไตรมาสที่ 2 มกราคม – กุมภาพันธ์ – มีนาคม	1. กิจกรรมการรณรงค์ประชาสัมพันธ์การเข้าร่วมเป็นอาสาสมัครท้องถิ่นรักษ์โลก (อถล.) 2. สอดส่อง เฝ้าระวัง และรายงานผลการจัดการมูลฝอย เพื่อให้เกิดความร่วมมือในการแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืนในชุมชน และความเป็นระเบียบเรียบร้อยของหมู่บ้าน/ชุมชน ตลอดจนสถานการณ์การจัดการขยะมูลฝอยในพื้นที่ 3. กิจกรรมเพื่อเสริมสร้างจิตสำนึกด้านการอนุรักษ์ และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้ประชาชนในท้องถิ่น 4. กิจกรรมการลดและคัดแยกขยะ กิจกรรมรณรงค์ให้ประชาชนในพื้นที่ลดการใช้ถุงพลาสติก โฟม และเลือกใช้ผลิตภัณฑ์และบรรจุภัณฑ์ที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม หรือกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ด้านสิ่งแวดล้อมต่อชุมชน ฯลฯ 5. กิจกรรมให้ความรู้ ความเข้าใจแก่ประชาชนในหมู่บ้าน/ชุมชน เกี่ยวกับการลดและคัดแยกขยะตามหลัก 3Rs หรือ 3 ช. คือ 3 Rs : Reduce Reuse และ Recycle หรือ 3 ช: ใช้น้อย ใช้ซ้ำ และนำกลับมาใช้ใหม่ 6. กิจกรรมวันอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ของชาติ 7. กิจกรรมรวมกลุ่มการแปรรูปขยะมูลฝอยเพื่อนำกลับมาใช้ประโยชน์ เช่น การนำขยะเปียกมาทำน้ำหมักชีวภาพ/ปุ๋ยหมัก ฯลฯ 8. กิจกรรม Big cleaning day ในช่วงของหลังเทศกาลปีใหม่	ในช่วงเดือนมกราคมถึงเดือนมีนาคมเป็นช่วงฤดูร้อนของประเทศไทย สถานการณ์สิ่งแวดล้อมในช่วงเวลาดังกล่าว ปัญหาฝุ่นละอองขนาดเล็ก (PM 2.5) มีแนวโน้มลดลง เทศกาลปีใหม่ประชาชนมีการเฉลิมฉลองในช่วงของเวลาดังกล่าวซึ่งอาจก่อให้เกิดปัญหาขยะมากขึ้น

ระยะเวลา	แนวทางการจัดกิจกรรม	หมายเหตุ
ไตรมาสที่ 3 เมษายน – พฤษภาคม – มิถุนายน (2565)	1. กิจกรรมการรณรงค์ประชาสัมพันธ์การเข้าร่วมเป็นอาสาสมัครท้องถิ่นรักษ์โลก (อถล.) 2. กิจกรรมการประชาสัมพันธ์และรณรงค์ใช้ภาชนะใส่บาตรหรือถาดอาหาร เช่น ถ้วย ปิ่นโต ถุงผ้า หรือวัสดุที่ทำมาจากธรรมชาติ เพื่อลดการใช้ถุงพลาสติกในช่วงของเทศกาลทำบุญตักบาตร เทศกาลสงกรานต์ที่ประชาชนในชุมชนมีแนวโน้มเข้าวัดทำบุญมากขึ้น 3. กิจกรรมการรณรงค์การใช้น้ำอย่างรู้คุณค่าเนื่องในประเพณีสงกรานต์ 4. กิจกรรม Big cleaning day ในช่วงหลังเทศกาลสงกรานต์ 5. กิจกรรมการอบรมให้ความรู้อาสาสมัครท้องถิ่นรักษ์โลก (อถล.) 6. กิจกรรมเผยแพร่และประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารและกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างจิตสำนึกด้านการบริหารจัดการสิ่งปฏิกูลและมูลฝอย การปกป้องและรักษาสิ่งแวดล้อม 7. กิจกรรมการรณรงค์การประหยัดพลังงานและรักษาสิ่งแวดล้อมในช่วงฤดูร้อนให้กับประชาชนในหมู่บ้าน/ชุมชน 8. กิจกรรม “วันสิ่งแวดล้อมโลก” (World Environment Day) วันที่ 5 มิถุนายน ของทุกปี 9. กิจกรรมการทำความสะอาดพื้นที่ชายหาดท่องเที่ยว	ในช่วงเดือนเมษายนถึงเดือนมิถุนายนเป็นช่วงฤดูร้อนของประเทศไทย สถานการณ์สิ่งแวดล้อมทั่วพื้นที่มีอุณหภูมิสูงขึ้น ประชาชนในพื้นที่มีการใช้พลังงานไฟฟ้ามากขึ้น เช่น การเปิดเครื่องปรับอากาศ เป็นต้น ปัญหาภัยแล้งที่ทำให้น้ำเพื่อใช้อุปโภคบริโภคลดน้อยลง ประกอบกับเทศกาลสงกรานต์ในเดือนเมษายนนั้น ประชาชนมีการละเล่น ทำให้อาจจะมีการใช้น้ำมาก และมีปัญหาขยะจากการเฉลิมฉลองเทศกาลดังกล่าว
ไตรมาสที่ 4 กรกฎาคม – สิงหาคม – กันยายน	1. กิจกรรมการรณรงค์ประชาสัมพันธ์การเข้าร่วมเป็นอาสาสมัครท้องถิ่นรักษ์โลก (อถล.) 2. กิจกรรมการทำความสะอาดท่อระบายน้ำ เพื่อรองรับน้ำในช่วงฤดูฝน 3. กิจกรรมการรณรงค์การลดการทิ้งขยะลงแม่น้ำลำคลอง 4. กิจกรรมการเก็บกำจัดผักตบชวาในแหล่งน้ำ 5. กิจกรรมรวมกลุ่มการแปรรูปผักตบชวา เช่น กระเป๋จากผักตบชวา หรือวัสดุกันกระแทก เป็นต้น 5. กิจกรรมเผยแพร่และประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารและกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างจิตสำนึกด้านการบริหารจัดการสิ่งปฏิกูลและมูลฝอย การปกป้องและรักษาสิ่งแวดล้อม 6. กิจกรรมการวันช้างโลก กิจกรรมวันสับ นาคะเสถียร และและ กิจกรรมวันพิทักษ์ป่าโลกกิจกรรมวันโอโซนโลก กิจกรรมวันอนุรักษ์รักษา-คูคลองแห่งชาติ เพื่อเสริมสร้างความตระหนักรู้และสร้างความเข้าใจให้แก่ประชาชนในพื้นที่ในการรักษาสิ่งแวดล้อม	ในช่วงเดือนกรกฎาคมถึงเดือนกันยายนเป็นช่วงฤดูฝนของประเทศไทย สถานการณ์สิ่งแวดล้อมทั่วพื้นที่มีน้ำสะสมในแหล่งน้ำมาก อาจก่อให้เกิดเหตุอุทกภัยได้ วัชพืชน้ำ เช่น ผักตบชวา ในช่วงน้ำหลาก อาจก่อให้เกิดอุปสรรคต่อการจราจรทางน้ำ และขยะในแม่น้ำลำคลอง รวมถึงตามท่อระบายน้ำ เป็นเหตุให้บางพื้นที่มีน้ำสะสมมากไม่สามารถระบายน้ำได้ทัน

ปฏิทินแนวทางการจัดกิจกรรม สำหรับอาสาสมัคร ท้องถิ่นรักษ์โลก (อกล.)

อาสาสมัครท้องถิ่นรักษ์โลก (อกล.)

เพื่อเป็นการรณรงค์สร้างความรับรู้ ความเข้าใจ และสร้างจิตสำนึก ให้แก่ประชาชนทุกภาคส่วน ได้มีส่วนร่วมในการลดปริมาณ และคัดแยกขยะมูลฝอย เป็นเครือข่ายที่เกิดขึ้นจากความร่วมมือโดยสมัครใจของประชาชนบุคคลที่มีความสนใจ มีความสมัครใจ มีความเสียสละ และอุทิศตนในการทำงานด้านการจัดการสิ่งปฏิกูลและมูลฝอย การปกป้อง และรักษาทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมในท้องถิ่นของตนเอง โดย อกล.ที่เกิดขึ้นจะต้องมีครัวเรือนที่มีอยู่ในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเข้าร่วม ไม่น้อยกว่าร้อยละ 50 ของครัวเรือนทั้งหมด องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นหน่วยงานหลักในการอำนวยความสะดวกและสนับสนุน ในการจัดกิจกรรม

ไตรมาสที่ 1

ตุลาคม – พฤศจิกายน – ธันวาคม

1. กิจกรรมการรณรงค์ประชาสัมพันธ์การเข้าร่วมเป็นอาสาสมัครท้องถิ่นรักษ์โลก (อกล.)
2. กิจกรรมลดการเผาฟางข้าวและตอซังและเศษวัสดุทางการเกษตร เพื่อลดผลกระทบด้านฝุ่นละอองขนาดเล็ก (PM 2.5)
3. กิจกรรมการรณรงค์การไกล่เกลี่ยข้อพิพาท และเศษวัสดุทางการเกษตร
4. กิจกรรม Big cleaning day ในหมู่บ้านหรือชุมชน เพื่อลดความรุนแรงของปัญหาฝุ่นละอองขนาดเล็ก (PM 2.5) เช่น การล้างทำความสะอาดถนน หรือฉีดพ่นละอองน้ำ
5. กิจกรรมการรณรงค์ให้ความรู้แก่ประชาชนในหมู่บ้านในการป้องกันฝุ่นละอองขนาดเล็ก (PM 2.5)
6. กิจกรรมวันรักต้นไม้ประจำปีของชาติ กิจกรรมวันสิ่งแวดล้อมไทย เช่น มีการร่วมกันปลูกต้นไม้ในพื้นที่ชุมชน หรือพัฒนาพื้นที่สวนสาธารณะ
7. สอดส่องและเฝ้าระวังสถานการณ์การไฟฟ้าที่อาจเกิดขึ้นในช่วงฤดูแล้ง
8. กิจกรรมการร่วมกันจัดทำแนวป้องกันไฟฟ้าและติดตั้งจุดเตือนภัย

ไตรมาสที่ 2

มกราคม – กุมภาพันธ์ – มีนาคม

1. กิจกรรมการรณรงค์ประชาสัมพันธ์การเข้าร่วมเป็นอาสาสมัครท้องถิ่นรักษ์โลก (อกล.)
2. สอดส่อง เฝ้าระวัง และรายงานผลการจัดการมูลฝอย เพื่อให้มีความร่วมมือในการแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืนในชุมชน และความเป็นระเบียบเรียบร้อยของหมู่บ้าน/ชุมชน ตลอดจนสถานการณ์การจัดการขยะมูลฝอยในพื้นที่
3. กิจกรรมเพื่อเสริมสร้างจิตสำนึกด้านการอนุรักษ์ และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้ประชาชนในท้องถิ่น
4. กิจกรรมการลดและคัดแยกขยะ กิจกรรมรณรงค์ให้ประชาชนในพื้นที่ลดการใช้ถุงพลาสติก โฟม และเลือกใช้ผลิตภัณฑ์และบรรจุภัณฑ์ที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม หรือกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ด้านสิ่งแวดล้อมต่อชุมชน ฯลฯ
5. กิจกรรมให้ความรู้ ความเข้าใจแก่ประชาชนในหมู่บ้าน/ชุมชนเกี่ยวกับการลดและคัดแยกขยะตามหลัก 3Rs หรือ 3 ข. คือ 3 Rs : Reduce Reuse และ Recycle หรือ 3 ข. ใช้น้อย ใช้ซ้ำ และ นำกลับมาใช้ใหม่
6. กิจกรรมวันอนุรักษ์ทรัพยากรน้ำของชาติ
7. กิจกรรมรวมกลุ่มการแปรรูปขยะมูลฝอยเพื่อนำกลับมาใช้ประโยชน์ เช่น การนำขยะเปียกมาทำน้ำหมักชีวภาพ/ปุ๋ยหมัก ฯลฯ
8. กิจกรรม Big cleaning day ในช่วงหลังเทศกาลปีใหม่

ไตรมาสที่ 3

เมษายน – พฤษภาคม – มิถุนายน

1. กิจกรรมการรณรงค์ประชาสัมพันธ์การเข้าร่วมเป็นอาสาสมัครท้องถิ่นรักษ์โลก (อกล.)
2. กิจกรรมการประชาสัมพันธ์และรณรงค์ใช้ภาชนะใส่บาตรหรือถาดอาหาร เช่น ถ้วย บิณฑูร พลาสติกที่ทำมาจากธรรมชาติ เพื่อลดการใช้ถุงพลาสติกในช่วงเทศกาลทำบุญ ตักบาตร เทศกาลสงกรานต์ที่ประชาชนในชุมชนมีแนวโน้มใช้ภาชนะจำนวนมากขึ้น
3. กิจกรรมการรณรงค์การใช้ภาชนะอย่างรู้คุณค่าเนื่องในประเพณีสงกรานต์
4. กิจกรรม Big cleaning day ในช่วงหลังเทศกาลสงกรานต์
5. กิจกรรมการอบรมให้ความรู้อาสาสมัครท้องถิ่นรักษ์โลก (อกล.)
6. กิจกรรมเผยแพร่และประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารและกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างจิตสำนึกด้านการบริหารจัดการสิ่งปฏิกูลและมูลฝอย การปกป้องและรักษาสิ่งแวดล้อม
7. กิจกรรมการรณรงค์การประหยัดพลังงานและรักษาสิ่งแวดล้อมในช่วงฤดูร้อนให้กับประชาชนในหมู่บ้าน/ชุมชน
8. กิจกรรม“วันสิ่งแวดล้อมโลก” (World Environment Day) วันที่ 5 มิถุนายน ของทุกปี
9. กิจกรรมการทำความสะอาดพื้นที่ชายหาดท้องถิ่น

ไตรมาสที่ 4

กรกฎาคม – สิงหาคม – กันยายน

1. กิจกรรมการรณรงค์ประชาสัมพันธ์การเข้าร่วมเป็นอาสาสมัครท้องถิ่นรักษ์โลก (อกล.)
2. กิจกรรมการทำความสะอาดท่อระบายน้ำ เพื่อรองรับน้ำในช่วงฤดูฝน
3. กิจกรรมการรณรงค์ลดการทิ้งขยะลงแม่น้ำลำคลอง
4. กิจกรรมการเก็บกำจัดผักตบชวาในแหล่งน้ำ
5. กิจกรรมรวมกลุ่มการแปรรูปผักตบชวา เช่น กระเป๋ากาแฟผักตบชวา หรือวัสดุกันกระแทก เป็นต้น
5. กิจกรรมเผยแพร่และประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารและกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างจิตสำนึกด้านการบริหารจัดการสิ่งปฏิกูลและมูลฝอย การปกป้องและรักษาสิ่งแวดล้อม
6. กิจกรรมการวันช้างโลก กิจกรรมวันสัปดาห์ทะเลและกิจกรรมวันพิทักษ์ป่าโลก กิจกรรมวันไอโซนโลก กิจกรรมวันอนุรักษ์รักษา-ดูแลแหล่งน้ำชาติ เพื่อเสริมสร้างความตระหนักและสร้างความเข้าใจให้แก่ประชาชนในพื้นที่ในการรักษาสิ่งแวดล้อม

กองสิ่งแวดล้อมท้องถิ่น กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น

ขั้นตอนการดำเนินการ

ประกาศยกย่องเชิดชูเกียรติอาสาสมัครท้องถิ่นรักสุขภาพโลก (อฉล.)

อาสาสมัคร
ท้องถิ่นรักสุขภาพโลก

จัดทำโดยกองสิ่งแวดล้อมท้องถิ่น กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น

การขับเคลื่อนคณะกรรมการเครื่อง่าย อาสาสมัครท้องถิ่นรักษ์โลก ประจำปีงบประมาณ 2568

1. การดำเนินงานระดับ อปท.

1.1 จัดประชุม

จัดประชุมคณะกรรมการเครื่อง่าย อกล. เพื่อจัดทำแผนปฏิบัติงานในการจัดกิจกรรมของ อกล. ประจำปีงบประมาณ 2568 ภายในเดือนธันวาคม 2567

1.2 จัดกิจกรรมของ อกล.

ดำเนินการจัดกิจกรรมของ อกล. ในปีงบประมาณ 2568 ตามแผนปฏิบัติงานคณะกรรมการเครื่อง่าย อกล. ที่ได้จัดทำตามข้อ 1.1

1.3 สรุปผลการดำเนินงานตามแผน

คณะกรรมการเครื่อง่าย อกล. สรุปผลการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติงานหลังสิ้นสุดปีงบประมาณรายงาน อปท. พร้อมทั้งปิดประกาศให้ประชาชนทราบ ภายในเดือนกันยายน 2568

1.4 อบจ. สนับสนุนการดำเนินงานของ อกล.

ให้ อบจ. พิจารณาส่งเสริมและสนับสนุนการดำเนินงานของ อกล. ในภาพรวมของจังหวัดตามระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยอาสาสมัครท้องถิ่นรักษ์โลก พ.ศ. 2561 ข้อ 17 เช่น การสนับสนุนให้เกิดเครื่อง่าย อกล. ระดับจังหวัด และการจัดกิจกรรมระดับจังหวัด

2. การดำเนินงานระดับจังหวัด

2.1 จังหวัดติดตามผลการดำเนินงาน

จังหวัดติดตามผลการดำเนินงานของ อปท. ตามข้อ 1 ให้เป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนด ซึ่งสามารถพิจารณาใช้แบบติดตามการจัดกิจกรรมระดับ อปท. ในการติดตามผลการดำเนินงานดังกล่าว โดยให้ อปท. ดำเนินการให้แล้วเสร็จ ภายในวันที่ 30 กันยายน 2568

2.2 จัดกิจกรรมสัปดาห์การขับเคลื่อนเครื่อง่าย อกล.

ให้จังหวัดจัดกิจกรรมสัปดาห์การขับเคลื่อนเครื่อง่าย อกล. ระดับจังหวัด โดยร่วมกับ อบจ. และภาคีเครื่อง่ายในเขตพื้นที่ภายใต้ชื่องาน “LVE Week เครื่อง่าย อกล. ร่วมใจขับเคลื่อนสิ่งแวดล้อมไทยยั่งยืน”
ในระหว่างวันที่ 1 - 15 กุมภาพันธ์ 2568

2.3 รายงาน สด.

ให้จังหวัดรวบรวมผลการดำเนินงานให้กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นทราบทาง QR Code ภายในวันที่ 21 มีนาคม 2568

จัดทำโดยกองสิ่งแวดล้อมท้องถิ่น กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น

โครงการถังขยะเปียก ลดโลกร้อน

แผนขับเคลื่อนโครงการถังขยะเปียก ลดโลกร้อนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ระดับจังหวัด

- จัดประชุมแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในการจัดทำแผนฯ
- จัดทำแผนการขับเคลื่อนโครงการถังขยะเปียกฯ จังหวัด
- แจกแผนการขับเคลื่อนโครงการถังขยะเปียกฯ
- จัดประชุมซักซ้อมการดำเนินงานตามแผนฯ
- ประชาสัมพันธ์ จัดอบรม เผยแพร่แนวทางการจัดทำถังขยะเปียก ลดโลกร้อน
- กำกับ ติดตาม การจัดทำ การสุ่มตรวจฯ
- กำกับ ติดตาม การนำเข้าข้อมูลการจัดทำถังขยะเปียก โดยยืนยันข้อมูลในระบบ DLA Waste และรายงานให้ สก. ทราบ

ภายใน 29 พ.ย. 67

ภายใน 9 ธ.ค. 67

ภายใน 13 ธ.ค. 2567

ภายใน 20 ธ.ค. 2567

ธ.ค. 67 – ก.พ. 68

ภายใน 31 ม.ค. 68 และเป็นประจำทุกเดือน

แผนขับเคลื่อนโครงการถังขยะเปียก ลดโลกร้อนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ระดับอำเภอ

- ทบทวน**ทีมปฏิบัติการ**เตรียมความพร้อมสำหรับการสุ่มตรวจ
- ทีมปฏิบัติการฯ ประจำตำบล ระดับอำเภอ ร่วมกับภาคีเครือข่ายการทำงานในระดับพื้นที่ ลงพื้นที่ **ประชาสัมพันธ์แบบเชิงรุก** “เคาะประตูบ้าน” และกำกับ ติดตาม การ**สุ่มตรวจ**การจัดทำถังขยะเปียกฯ
- กำกับ ติดตาม การนำเข้าข้อมูลในระบบ DLA Wasteในภาพรวมของอำเภอ

ภายใน 27 ธ.ค. 67

ภายใน 31 ม.ค. 68
และเป็นประจำทุกเดือน

แผนขับเคลื่อนโครงการถังขยะเปียก ลดโลกร้อนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ระดับ อปท.

- **ออกรายงานครัวเรือน**ของ อปท. ที่จัดทำถังขยะเปียกจากระบบ DLA Waste และ**จัดประชุมทีมปฏิบัติการ**เตรียมความพร้อมสำหรับการสุ่มตรวจ
- ให้ความรู้และ**สร้างแรงจูงใจ**เกี่ยวกับการใช้งานถังขยะเปียกอย่างถูกต้อง ให้กลายเป็นส่วนหนึ่งของวิถีชีวิต
- **ลงพื้นที่สุ่มตรวจ**การจัดทำถังขยะเปียก
- นำผลการสุ่มตรวจ มา**ปรับปรุงในระบบ DLA Waste** และ**จัดเก็บเอกสารการสุ่มตรวจ**ในแต่ละเดือนให้ถูกต้องครบถ้วน

ภายใน 27 ธ.ค. 67

ภายใน 31 ม.ค. 68
และเป็นประจำทุกเดือน

แนวทางขับเคลื่อนธนาคารขยะ ปีงบประมาณ พ.ศ. 2568

เป้าหมาย

1. มีธนาคารขยะต้นแบบ (Best Practice) ระดับอำเภอ ครอบคลุมอำเภอ
2. มีจำนวนสมาชิกธนาคารขยะภาพรวมทั้งประเทศ 7 ล้านคน

1 มีธนาคารขยะต้นแบบ (Best Practice) ระดับอำเภอ ครอบคลุมอำเภอ

- ธ.ค. 67 จังหวัดจัดประชุมคณะกรรมการจัดการสิ่งปฏิกูลและมูลฝอยจังหวัดเพื่อกำหนดหลักเกณฑ์
- ธ.ค. 67 จังหวัดแจ้งหลักเกณฑ์ให้อำเภอ และ อปท. ทราบ / อปท. ประเมินตนเองส่งอำเภอ
- 20 ม.ค. 68 อำเภอจัดประชุมคณะกรรมการจัดการสิ่งปฏิกูลและมูลฝอยอำเภอพิจารณาคัดเลือกต้นแบบระดับอำเภอ
- 14 ก.พ. 68 ถอดบทเรียนธนาคารขยะระดับอำเภอ/เผยแพร่เอกสารและวิดีโอช่องทางต่าง ๆ
- 17 ก.พ. - 10 มี.ค. 68 จัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ให้ อปท. ในพื้นที่ถ่ายทอดองค์ความรู้ ศึกษาดูงาน
- 14 มี.ค. 68 อำเภอรายงานผลขั้นตอนการดำเนินงานให้จังหวัดทราบ
- 21 มี.ค. 68 จังหวัดรายงานผลการดำเนินงานให้ สก. ทราบ

ตัวชี้วัดที่ 12.1 ร้อยละของอำเภอในเขตจังหวัดที่มีธนาคารขยะต้นแบบระดับอำเภอ

QR Code แบบรายงานการจัดตั้งธนาคารขยะต้นแบบระดับอำเภอ

QR Code ช่องทางการรายงานการจัดตั้งธนาคารขยะต้นแบบระดับอำเภอ

2 มีจำนวนสมาชิกธนาคารขยะภาพรวมทั้งประเทศ 7 ล้านคน

- ธ.ค. 67 ประชาสัมพันธ์กิจกรรมคัดแยกขยะจังหวัดอำเภอ อปท. ชักชวนแนวทางรับสมัคร
- ม.ค. 68 สนับสนุนให้ อกล. จากทุกครัวเรือนเข้าร่วมเป็นสมาชิกธนาคารขยะ
- ก.พ. 68 ประชาสัมพันธ์สวัสดิการที่น่าสนใจ เช่น เงินปันผล กิจกรรมแจกของให้สมาชิก
- มี.ค. 68 ขับเคลื่อนกิจกรรมธนาคารขยะหมู่บ้าน/ชุมชน ร่วมกับหน่วยงานภาคีเครือข่าย

3 การรายงานข้อมูลผลการดำเนินงานธนาคารขยะรายเดือน

แบบ อปท.

- ส่วนที่ 1 ภาพรวมการขยายขยะ
- ส่วนที่ 2 การขยายขยะไร้ขีด

แบบจังหวัด

ภาพรวมการขยายขยะของ อปท. ในจังหวัด

ให้รายงานภายในวันที่ 1 ของทุกเดือน
เริ่มใช้เดือนมกราคม 2568
(รายงานครั้งแรก วันที่ 2 มกราคม 2568)

ตัวชี้วัดที่ 12.2 ร้อยละของจำนวนประชาชนที่สมัครเป็นสมาชิกของธนาคารขยะ

QR Code แบบรายงานการขับเคลื่อนธนาคารขยะรายเดือน

QR Code ช่องทางการรายงานการขับเคลื่อนธนาคารขยะ

กองสิ่งแวดล้อมท้องถิ่น กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น

ด่วนที่สุด

ที่ มท ๐๘๒๐.๒/ว ๒๔๗

กระทรวงมหาดไทย

ถนนอัษฎางค์ เขตพระนคร กทม. ๑๐๒๐๐

สำนักงานปลัดกระทรวงยุติธรรม

เลขรับ ๑๐๐๕

วันที่รับ	๒๐ มกราคม ๒๕๖๘
วันที่	๑๖ มิ.ย. ๒๕๖๘
เวลา	๑๗:๑๓:๓๒ น.
คน	๑๕.๖๗ น.

๙๐ มกราคม ๒๕๖๘

เรื่อง แผนปฏิบัติการจัดการขยะมูลฝอยชุมชน “จังหวัดสะอาด” ประจำปี พ.ศ. ๒๕๖๘

เรียน รัฐมนตรีว่าการกระทรวง ทบวงกรม

อ้างถึง หนังสือกระทรวงมหาดไทย ที่ มท ๐๘๒๐.๒/ว ๒๔๕๘ ลงวันที่ ๒๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๗

สิ่งที่ส่งมาด้วย แผนปฏิบัติการจัดการขยะมูลฝอยชุมชน “จังหวัดสะอาด” ประจำปี พ.ศ. ๒๕๖๘ จำนวน ๑ ชุด

ตามที่ กระทรวงมหาดไทยขอความร่วมมือกระทรวง ทบวงกรมดำเนินการขับเคลื่อนแผนปฏิบัติการจัดการขยะมูลฝอยชุมชน “จังหวัดสะอาด” ประจำปี พ.ศ. ๒๕๖๗ พร้อมทั้งรณรงค์และประชาสัมพันธ์ให้หน่วยงานในสังกัดใช้หลักการ ๓ ช: ใช้น้อย ใช้น้ำ และนำกลับมาใช้ใหม่ หรือ ๓Rs: Reduce Reuse Recycle ภายใต้กรอบการดำเนินงาน จำนวน ๓ ระยะ ได้แก่ ต้นทาง กลางทาง และปลายทาง เพื่อลดปริมาณขยะและส่งเสริมการคัดแยกขยะที่ต้นทาง จัดทำระบบเก็บขนอย่างมีประสิทธิภาพ และขยะมูลฝอยได้รับการกำจัดอย่างถูกต้องตามหลักวิชาการ ความละเอียดแจ้งแล้ว นั้น

กระทรวงมหาดไทยได้จัดทำแผนปฏิบัติการจัดการขยะมูลฝอยชุมชน “จังหวัดสะอาด” ประจำปี พ.ศ. ๒๕๖๘ เพื่อให้การจัดการขยะมูลฝอยของประเทศมีการปฏิบัติอย่างต่อเนื่อง และเป็นไปตามเป้าหมายของแผนปฏิบัติการด้านการจัดการขยะของประเทศ ฉบับที่ ๒ (พ.ศ. ๒๕๖๕ – ๒๕๗๐) ในการนี้ ขอความร่วมมือให้กระทรวง ทบวงกรมดำเนินการขับเคลื่อนแผนปฏิบัติการฯ พร้อมทั้งเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ ให้แก่หน่วยงานในสังกัดพิจารณาดำเนินการให้เป็นไปตามกรอบการดำเนินงาน เป้าประสงค์ และตัวชี้วัด ดังนี้

๑. กรอบการดำเนินงานภายใต้แผนปฏิบัติการฯ แบ่งการดำเนินงานออกเป็น ๔ ด้าน ประกอบด้วย ด้านการจัดการขยะต้นทาง ด้านการจัดการขยะกลางทาง ด้านการจัดการขยะปลายทาง และด้านกลไกส่งเสริมการบริหารจัดการ

๒. เป้าประสงค์

๒.๑ ขยะมูลฝอยมีการนำกลับไปใช้ประโยชน์เพิ่มขึ้น และส่งเสริมการคัดแยกขยะในชุมชน

๒.๒ ขยะอินทรีย์ครัวเรือนได้รับการบริหารจัดการและนำไปใช้ประโยชน์

๒.๓ ขยะรีไซเคิลในชุมชนได้รับการบริหารจัดการ และสร้างมูลค่าเพิ่ม ผ่านการจัดสวัสดิการ

ให้สมาชิก

๒.๔ ขยะมูลฝอยได้รับการบริหารจัดการเพิ่มขึ้น ในการรวบรวม เก็บขนขยะ และกำจัดอย่างมีประสิทธิภาพ

๒.๕ ของเสียอันตรายชุมชนได้รับการบริหารจัดการและสง่ามจัดอย่างถูกต้องเพิ่มขึ้น

๒.๖ มูลฝอยติดเชื้อได้รับการบริหารจัดการและสง่ามจัดอย่างถูกต้องเพิ่มขึ้น

๒.๗ ประชาชนในพื้นที่มีความตระหนักและความเข้าใจในการจัดการขยะที่ต้นทางเพิ่มขึ้น

เพื่อลดปัญหาทางปริมาณในการจัดการ ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและการเกิดก๊าซเรือนกระจก

/ ๒.๘ องค์การ...

๒.๘ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นมีการแต่งตั้งคณะกรรมการเครือข่ายอาสาสมัครท้องถิ่นรักโลกและคณะกรรมการสิ่งปฏิกูลและมูลฝอยขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น โดยเป็นกลไกในการขับเคลื่อนการบริหารจัดการขยะในพื้นที่

๒.๙ จังหวัดมีบทบาทในการจัดกิจกรรมหรือโครงการต่าง ๆ เพื่อส่งเสริมการดำเนินงานขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลเพิ่มขึ้น

๒.๑๐ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นใช้ระบบสารสนเทศเป็นเครื่องมือในการบริหารจัดการขยะอย่างมีประสิทธิภาพ

๒.๑๑ หน่วยงานภาครัฐทุกส่วนราชการเป็นหน่วยงานนำร่องในการดำเนินการบริหารจัดการขยะภายในหน่วยงานให้เกิดผลเป็นรูปธรรมและมีความต่อเนื่อง

๓. ตัวชี้วัดเป้าประสงค์

๓.๑ ด้านการจัดการขยะต้นทาง

๑) คณะกรรมการเครือข่ายอาสาสมัครท้องถิ่นรักโลกขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นจัดทำแผนปฏิบัติงาน ดำเนินการตามแผน และรายงานผลการดำเนินงานให้องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นทราบ เป้าหมายร้อยละ ๑๐๐

๒) องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นมีการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมการนำ“ขยะบรรจุภัณฑ์” กลับมาใช้ใหม่ อย่างน้อย ๔ ครั้งต่อปี เป้าหมายร้อยละ ๑๐๐

๓) อำเภอมีการคัดเลือกรณาคารขยะต้นแบบ ระดับอำเภอ เป้าหมายร้อยละ ๑๐๐

๔) จังหวัดมีการจัดทำและดำเนินการตามแผนขับเคลื่อนโครงการถังขยะเปียก ลดโลกร้อนขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น เป้าหมายร้อยละ ๑๐๐

๕) จังหวัดมีการเสริมสร้างความตระหนักและความรับผิดชอบของผู้บริโภคให้มีการปรับเปลี่ยนพฤติกรรม และมีส่วนร่วมในการลด คัดแยก และนำขยะกลับมาใช้ใหม่ เป้าหมายร้อยละ ๑๐๐

๖) จังหวัดมีการส่งเสริมให้หน่วยงานภายในพื้นที่มีการคัดแยกขยะ เป้าหมายร้อยละ ๑๐๐

๓.๒ ด้านการจัดการขยะกลางทาง

๑) องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นมีภาชนะรองรับขยะมูลฝอยแบบแยกประเภทในที่สาธารณะ และ/หรือสถานที่ท่องเที่ยวทุกแห่ง เป้าหมายร้อยละ ๑๐๐

๒) องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นมีการวางระบบเก็บขนขยะแยกประเภท หรือมีมาตรการจัดการขยะมูลฝอยแยกประเภทให้สอดคล้องกับพื้นที่ เป้าหมายร้อยละ ๙๕

๓) จังหวัดมีการจัดกิจกรรมส่งเสริมรองรับขยะรีไซเคิลของจังหวัด เป้าหมายร้อยละ ๑๐๐

๔) องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นมีการขนของเสียอันตรายชุมชนไปยังจุดรวบรวมของเสียอันตรายของจังหวัด หรือมีการนำไปส่งกำจัดอย่างถูกต้องตามหลักวิชาการ เป้าหมายร้อยละ ๑๐๐

๕) องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นมีระบบหรือมาตรการรองรับการรวบรวมมูลฝอยติดเชื้อชุมชน เป้าหมายร้อยละ ๑๐๐

๓.๓ ด้านการจัดการขยะปลายทาง

๑) ขยะมูลฝอยชุมชนได้รับการจัดการอย่างถูกต้อง เป้าหมายร้อยละ ๘๐

๒) องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นในกลุ่มพื้นที่การจัดการมูลฝอย (Clusters) มีการจัดทำแผนบริหารจัดการขยะของกลุ่มพื้นที่ในการจัดการมูลฝอย (Clusters) เป้าหมายร้อยละ ๑๐๐

๔) จังหวัดมีมาตรการสง่กำจัดและรายงานผลการจัดการของเสียอันตรายชุมชน
เป้าหมายร้อยละ ๑๐๐

๕) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีการบริหารจัดการมูลฝอยติดเชื้ออย่างถูกวิธี เป้าหมาย
ร้อยละ ๑๐๐

๓.๔ ด้านกลไกส่งเสริมการบริหารจัดการ

๑) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีการแต่งตั้งคณะกรรมการเครือข่ายอาสาสมัคร
ท้องถิ่นรักษโลก เป้าหมายร้อยละ ๑๐๐

๒) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีการจัดทำแผนปฏิบัติการจัดการขยะมูลฝอยชุมชน
ระดับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป้าหมายร้อยละ ๑๐๐

๓) จังหวัดมีการนำเสนอเรื่องการบริหารจัดการขยะ เข้าสู่การประชุมคณะกรรมการ
จัดการสิ่งปฏิกูลและมูลฝอยจังหวัด/คณะกรรมการจังหวัด/ที่ประชุมระดับจังหวัดอื่น ทุกเดือน เป้าหมายร้อยละ ๑๐๐

๔) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีการยกย่องเชิดชูเกียรติอาสาสมัครท้องถิ่นรักษโลก (อถล.)
เป้าหมายร้อยละ ๑๐๐

๕) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีการยกย่องเชิดชูเกียรติครัวเรือนต้นแบบในการ
จัดการขยะครัวเรือน เป้าหมายร้อยละ ๑๐๐

๖) จังหวัดมีการส่งเสริมและประชาสัมพันธ์การซื้อขายคาร์บอนเครดิตจากโครงการ
ถังขยะเปียก ลดโลกร้อน ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป้าหมายร้อยละ ๑๐๐

๗) จังหวัดมีกลไกในการติดตามประเมินผลในการดำเนินการขับเคลื่อนแผนบริหาร
จัดการขยะของกลุ่มพื้นที่ในการจัดการมูลฝอย (Clusters) เป้าหมายร้อยละ ๑๐๐

๘) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีการสร้างความร่วมมือระหว่างภาคีเครือข่ายในการ
บริหารจัดการขยะมูลฝอย เป้าหมายร้อยละ ๑๐๐

๙) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีการบันทึกข้อมูลในระบบสารสนเทศด้านการบริหาร
จัดการขยะมูลฝอยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น [รายปี (มฟ.๑) และรายเดือน (มฟ.๒)] เป้าหมายร้อยละ ๑๐๐
รายละเอียดปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

ขอแสดงความนับถือ

(นายยอนทิน ชาญวีรกุล)

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย

๒๕ ๐๑๐๑/๐๐๓

เวียช ปยช. ลช.ป.ป.ส ผอ. TIU

และ ผอ. THAC ที่จรรยาธำเนนการ

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น

กองสิ่งแวดล้อมท้องถิ่น

โทร. ๐ ๒๒๔๑ ๙๐๐๐ ต่อ ๒๑๑๒

ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ Saraban@dla.go.th

ผู้ประสานงาน: นายภูมิ ปฏิสันถาวร โทร. ๐๙ ๑๔๐๔ ๒๒๑๑

พันตำรวจเอก

(ทวี สอดส่อง)

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม
๒๐ ม.ค. ๒๕๖๕

เรียน นางปิยนันท์ แสงอรุณรัตน์

สง ยผ.

พงษ์สวาท

(นางพงษ์สวาท นีละโยธิน)

ปลัดกระทรวงยุติธรรม

๒๓ มกราคม ๒๕๖๘